

Začetek Trubarjevih slovesnosti

Vrste prireditev na Dolenjskem in v ZRN

V soboto, 28. junija, se bodo začele prireditve, s katerimi bo Slovenija počastila spomin na Primoža Trubarja, utemeljitelja slovenske pisane besede, ob 400-letnici njegove smrti. Med drugim bodo v Trubarjevem gaju na Rašici odprli slikarsko razstavo Trubarjevi kraji 86, gledališčniki iz Velikih Lašč pa bodo uprizorili Javorškovo igro o življenju in smrti Primoža Trubarja. V Trubarjevem gaju bo 29. junija literarni večer, 1. julija pa v Levstikovem domu v Velikih Laščah predstavitev knjig, ki so izšle letos v spomin na velikega Slovenca. Prvi teden slovesnosti bodo zaključili pevci iz Velikih Lašč s celovečernim koncertom. 29. junija bo slovesnost tudi v Tucebengu oziroma Derendingu v ZRN, kjer je Trubar živel več let in tam tudi končal svojo življenjsko pot. Odprli bodo Trubarjevo spominsko sobo, slovenska delegacija, ki jo bo vodil pisatelj Vladimir Kavčič, predsednik republiškega komiteja za kulturo, pa bo Derendingenu podelili Trubarjev kip, delo akademskega kiparja Dra- ga Tršarja.

ZA DAN ISKRE ŽE 21.000 PRIJAV

KRANJ — Ob 40-letnici Iskre bodo letos še posebej slovesno počastili dan Iskre, ki ga že od leta 1974 uradno slavijo na dan borca.

Za letošnje srečanje, na katerem bo slavnostni govornik Peter Kobal, predsednik koordinacijskega odbora Iskrinih tovarn v Kranju, se je prijavilo že 21.000 iskrajev. Med temi so kajpada dobro zastopani tudi člani Iskrinih kolektivov iz Bele krajine in Dolenjske. Dan Iskre in njen razvoj sta še posebej vezana na naše kraje. Za zametke današnje Iskre štejejo partizanske radiodelavnice v Starih Zagah, dan Iskre pa se je začel po letu 1968, ko so Semečani za dan borca povabili medse iskraše, prišlo pa je kar 5.000 ljudi.

GLASBA IN PLES ZA PRAZNIK GLASBE — V okviru evropskega leta glasbe smo v Jugoslaviji letos drugič, v Kočevju pa letos prvič organizirali 21. junija praznik glasbe. Na novi ploščadi sredi mesta, ki so jo dokončali prav te dni, so nastopili učenci osnovne in glasbene šole ter plesne skupine in mažoretke delavske godbe. To prireditev so v Kočevju posvetili tudi 400-letnici Trubarjeve smrti. Tako prireditev, spleteno iz glasbe, petja, plesa in mladosti, nameravajo v bodoče prirediti v Kočevju vsako leto 21. junija. Na fotografiji: plesna skupina »Tri pike«. (Foto: Prime)

Ugibanj je zdaj konec

Ugibanj o tem, kakšne ukrepe bo sprejel novi izvršni svet za zdravljenje bolnega jugoslovanskega gospodarstva, je skoraj konec. Podpredsednik ZIS Janez Zemljarič je v ponedeljek na seji obeh zborov zvezne skupščine predstavil prvi sveženj ukrepov od treh. Cilj teh ukrepov, na katere že leto očitki, da so predvsem administrativne narave, je povečanje proizvodnje, izvoza, družbenega proizvoda in zmanjšanje vseh oblik porabe — osebne, skupne in splošne. Jasno je, da tako ni bilo več mogoče naprej. Povpraševanje na trgu je bilo pri nas vse huje in združeno delo je prodalo domala vse, kar je izdelalo. Zaradi precejšenega dinarja pa se mu ni več izplačalo izvažati na zahtevna konvertibilna tržišča. Če bi se tako nadaljevalo, bi spričo letošnjih za milijardo dolarjev večjih obveznosti do tujine prav lahko prišlo do gospodarskega zloma. Torej lahko rečemo, da so bili vsi že sprejeti in pričakovani ukrepi nujni. Vprašanje pa je, kako bodo delovali, kako jih bomo sprejeli. Končno ne smemo pozabiti, da smo take in podobne ukrepe v preteklosti že sprejemali, pa se ni dosti spremenilo. Krivde za tako stanje, v katerem smo, pa ne moremo pripisati samo takim ali drugačnim ukrepom, ampak tudi nam samim in našemu ravnanju. J. SIMČIČ

Vodovod za vasi Bele krajine

Brigadirji MDA Bela krajina 86 bodo pomagali ljudem do vode

LOKVE PRI ČRNOMLJU — V brigadirskem naselju v Lokvah pri Črnomlju so preteklo nedeljo sprejeli brigadirje prve izmene republiške mladinske delovne akcije »Bela krajina«, ki bo vse poletje gradila vodovod v črnomljski in metliški občini. V vsaki od obeh belokranjskih občin bodo v izmeni in pol opravi po 19.305 norma ur, izkopali in zasuli po 4 kilometre jarkov za vodovod, skupna vrednost njihovega dela pa bo 33,9 milijona dinarjev.

Kot je na začetku akcije, ki jo je otvoril sekretar republiškega centra za mladinsko prostovoljno delo Stanko Šalamon, dejal predsednik skupščine akcije Jože Mrzljak, je brigadirsko delo za Belo krajino izrednega pomena. Ne nazadnje pa je v deželi ob Kolpi še veliko krajev, ki bi potrebovali pomoč mladincev iz vse Slovenije. Letos bodo brigadirji prve in polovice druge izmene gradili vodovod v semiški krajevni skupnosti, ostali pa na relaciji Jugorje—Kuljaci. Kot je povedala komandantka akcije Vera Marušič, tri brigade prve izmene iz Domžal ter skupni iz Sevnice in Brežic ter Cerknice, Postojne in Ilirske Bistrice niso popolne, upajo pa, da jih bodo dopolnili do konca tedna. Bolj pa jih skrbi za brigade naslednjih dveh izmen, zlasti še, ker imajo slabe izkušnje z nepopolnimi brigadami iz preteklega leta. V prvi izmeni tako kot že vrsto let sodeluje tudi brigada Rdečega križa Slovenije, ki bo na različne načine pomagala ljudem.

Trubar: »Pojte vsi ljudje!«

Osem tisoč pevcev je na 17. taboru v Šentvidu pri Stični z veličastnim zborom počastilo 400-letnico Trubarjeve smrti in 45-letnico vstaje

ŠENTVID PRI STIČNI — Po lanskem pevskem taboru so bili izraženi pomisleki, ali ne bi kazalo to veličastno prireditev pripraviti le vsako drugo leto, ako ne še poredkeje. Ko da bi hoteli enkrat za vselej utišati dvomljivce, so zadnjo nedeljo slovenski pevci na 17. tabor prišli v še večjem številu, 271 zborov je namreč tvorilo skoraj osem tisoč pevcev, in tako izpričali, kako nenadomestljivo je zanje šentviško srečanje.

Kot običajno, so na predvečer osrednje prireditve v šentviški šoli ob domačih nastopili še zamejski zbori iz treh meja slovenske dežele in izseljeniški zbor s Švedskega, v nedeljo pa so se v Šentvidu napotili domala vsi, ki v zborih prepevajo širom po Sloveniji.

Tokrat jih je vabilo Primoža Trubarja geslo »Pojte vsi ljudje!«; in temu znamenitemu Slovincu, ob 400-letnici njegove smrti, pa 45-letnici vstaje je bilo posvečeno mogočno petje iz tisočev grl, ki so mu prisluhnili številni obiskovalci, med njimi

»POJTE VSI LJUDJE!« — Pod to Trubarjevo »zapovedjo« je v Šentvidu pri Stični hkrati pelo skoraj osem tisoč slovenskih pevcev, uvodno pesem v spomin na očeta slovenske knjige pa je zapel moški zbor iz Velikih Lašč, ki nosi ime po Primožu Trubarju. (Foto: D. Rustja)

Potrč. Slednji, predsednik slovenske skupščine, je v slavnostnem govoru poudaril, da je slovenska pesem vedno vzbujala narodno pripadnost in zavest, tako vlogo pa ima še danes, zlasti med zamejci.

D. R.

Tekstilana iz najhujšega

V trimesečju brez izgube — Uspeh KPO in predsednika Jožeta Vonta — Poskrbeti za novo vodstvo

KOČEVJE — Tekstilana Kočevje je v prvem trimesečju letos poslovala brez izgube, aprila pa je ustvarila celo preko 41 milijonov din ostanka dohodka in skoraj za 25 milijonov dinarjev amortizacije. Ob tem so povečali osebne dohodke v primerjaviz

istim obdobjem lani v prvem trimesečju z indeksom 166, v aprilu pa celo z indeksom okoli 200. Povprečni osebni dohodek je znašal 30. aprila preko 60.000 din, konec junija pa bo znašal predvidoma že preko 70.000 din.

Za doseganje takih rezultatov je nedvomno zaslužen začasni kolegijski poslovodni organ (KPO) družbenega varstva Tekstilane, ki ga vodi Jože Vonta. Ta organ je izdelal in sprejel sanacijski program, ki ga zdaj izvajajo. Tako so predvsem popestrili proizvodnjo z novimi izdelki, proizvajajo so prilagajali potrebam trga, izboljševali so kakovost proizvodov in medsebojne odnose.

V poročilu, ki ga je pripravil začasni KPO Tekstilane za jutrišnje sejo zbora združenega dela občinske skupščine Kočevje, je med drugim poudarjeno, da je nujno čimprej zasesti v Tekstilani vodilna delovna mesta. J. PRIMC

BERITE DANES!

na 4. strani:

● Onesnaževalne naprave

na 5. strani:

● Velike žrtve za majhne učinke

na 7. strani:

● Devetnajstič v samorastniškem slogu

na 8. strani:

● Pridite z metlami in vedri!

12. strani:

● Končno nekaj več denarja za ceste

na 18. strani:

● Črna deponija grozi podtalnici

na 19. strani:

● Trije med peterico najboljših

na 24. strani:

● Zlati Fantje vseh vetrov

Pozdrav Slovencev izza meje

Na Kostelskem gostovali pevci iz pobratene Doline pri Trstu

KOČEVJE, VAS—FARA — Kulturno društvo »Fran Venturini« iz Domia v pobrateni slovenski občini Dolina pri Trstu je 21. junija gostovalo v kočevski občini, in sicer v KS Kostel, ki praznuje te dni krajevni praznik.

Goste iz Italije so sprejeli 21. junija popoldne pred hotelom Pugled v Kočevju. Zapel jim je nonet »Rog« iz Zeljn, na harmoniko pa je igral Cveto Križ iz Kočevja. V imenu občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij jih je pozdravil Jože Novak, pričakala pa jih je tudi delegacija krajevne skupnosti Kostel.

Glavni nastop je bil v dvorani v Fari 21. junija ob 20. uri. Najprej je nastopila folklorna skupina KSD Kostel pod vodstvom Cveta Križa, nato pa še domači moški pevski zbor. Moški pevski zbor »Fran Venturini« iz Domia, ki ga je vodil dirigent Ivan Tavcar, je zapel vrsto slovenskih narodnih in pesmi drugih narodov. Slovenska pesem je še posebno lepo zvenela iz grl Slovencev, od katerih nas loči državna meja. Nastop zamejcev je popestrila z igranjem na harmoniko Suzana Žerjav, ki poučuje na glasbeni šoli za harmoniko v občini Dolina, ustanovljeni pred dve-ma letoma.

Goste iz Doline je med koncertom pozdravil predsednik KSD Kostel Martin Marinč in jim izročil kot darilo v spomin na Kočevsko, njene gozdove

SLOVENSKA PESEM NAŠIH ZAMEJCEV — Zelo občuteno so zapeli člani MPZ Fran Venturini iz Domia v pobrateni slovenski občini Dolina pri Trstu v Italiji na odru v Fari več slovenskih pesmi in pesmi drugih narodov. Pri nekaterih jih je spremljala s harmoniko Suzana Žerjav, ki vodi v Dolini glasbeno šolo za harmoniko. (Foto: Prime)

in živalstvo nagačeno kuno belico. V imenu KD Fran Venturini je domačine pozdravil predsednik dr. Marjan Spetič, ki je spregovoril o »Slovenih tam za goro ob morju«, opozoril na težnje matične države, da bi jih kljub vsem pogodbam in dogovorom asimilirala, in na obvezo matičnega naroda, da jim pomaga pri njihovem boju za obstanek, ki se bije na kulturnem in gospodarskem področju. J. PRIMC

SREČANJE V VELIKEM GABRU

VELIKI GABER — Delavci DO Polikem Ljubljana bodo v petek, 27. junija, v Velikem Gabru organizirali že svoje tretje srečanje. Srečanje bo v prostorih gabskega obrata in se bo začelo ob 13. uri.

RUSI V RIKO

RIBNICA — V četrtek, 18. junija, je ribniški »Riko« obiskal pomočnik sovjetskega ministra za strojegradnjo s svetovalci. Ogledal si je tovarniške prostore, nato pa so bili razgovori o nadaljnjem sodelovanju. »Riko« bo letos izvozil v Sovjetsko zvezo za okoli 56 milijonov dolarjev svojih proizvodov, kar je za 50 odstotkov več kot lani. Izvažajo stiskalnice za železo, komunalna vozila in vibracijske valjarje. Letos bodo tudi prvič izvozili 8 avtomatskih transportnih vozilov in prav ta novi proizvod je zelo perspektiven za izvoz na vzhodna in zahodna tržišča. Riko ima sklenjenih že več pogodb tudi za izvoz v Sovjetsko zvezo v prihodnjem letu.

V drugi polovici tedna bo deloma jasno in postopoma toplejše vreme.

PAPEŽU ZADNJA ETAPA DIRKE PO JUGOSLAVIJI — V veselje več tisoč Novomeščanov, ki so se v nedeljo zbrali na novomeškem Glavnem trgu ob zaključku letošnje, 42. dirke Po Jugoslaviji, je kot prvi ciljno črto zadnje etape prevozil Sandi Papež, le nekaj sekund za njim pa še drugi Novomeščan Jože Smole. Kolesarji novomeške Krke so tudi v skupnem seštevku dosegli imeniten uspeh: Smole je bil drugi, Glivar tretji, Papež peti in Robič enajsti. Nekdo je izračunal: če bi Novomeščani tokrat vozili kot ekipa, bi s precejšnjim naskokom ugnali vseh sedemnajst reprezentanc, vključno z odličnimi Bolgari. Več o dirki na športni strani. (Foto: J. Pavlin)

Občinskega samoprispevka v Kočevju ne bo

Več uspeha v krajevnih skupnostih te občine

KOČEVJE — Občinskega samoprispevka po stopnji 1,5 odstotka za naslednjih pet let ne bo. Tako so se odločili volilci na nedeljskem referendumu. Od skupno 13.420 volilcev jih je prišlo na glasovanje 10.153 ali 75,65 odstotka, za uvedbo občinskega samoprispevka jih je glasovalo le 43,44 odstotka (5.870 volilcev), proti pa 30,44 odstotka (4.685 volilcev). Neveljavnih glasovnic je bilo 1,47 odstotka.

Krajevni samoprispevek po stopnji 0,5 je bil izglasovan v krajevnih skupnostih: Kočevska Reka 90,5 odstotka ZA, Poljanska dolina 77,1 odst., Draga 77 odst., Osilnica 77 odst., Struge 69,34 odst. in Rudnik-Salka vas 51 odstotkov glasov za samoprispevek. Krajevni samoprispevek ni bil izglasovan v KS Kočevje mesto, kjer je zanj glasovalo le 34,49 odstotka volilnih upravičencev. Ni nam še uspelo dobiti podatka o krajevnem samoprispevku za krajevni skupnosti Stara cerkev in »Ivan Omerza« Livold.

I P

DAN ENOTE V CERKLJAH

CERKLJE — V ponedeljek so se na slovesnem dogodka ob dnevu enote in 42-letnici druge eskadrilje NOVJ, komande vojne pošte 5870 Cerklje na tamkajšnjem letališču zbrali starešine, vojniki enote in pripadniki druge eskadrilje. Komandant Zvonko Kramar je po pregledu slovesne formacije pripravil kosilo, za goste in vojske pa so pripravili pester kulturni program.

1. julij, dan enote V. P. 5870 Cerklje, so počastili še z vrsto drugih kulturno političnih in športnih dogodkov. Pripravili so tudi priložnostna predavanja za vojske in starešine o ustvarjanju in vojni poti druge eskadrilje NOVJ. Vojaki, mlade starešine in mladina so se srečali na kulturno zabavnem tekmovanju »Mladost v pesmi, besedi in spretnosti«. Seveda tudi srečanje borcev preteklo nedeljo z vojski, starešinami in mladino ne bo šlo kaj kmalu v pozabo. Pa še to: omenjena enota vojne pošte je za izjemne uspehe pri usposabljanju in vzgoji, utrjevanju moralno politične enotnosti in pri krepitvi vojaške pripravljenosti dobila že tudi veliko plaket oboroženih sil SFRJ in prehodno zastavico kot najboljša enota.

POSAVSKI MLADINCI DELAJO V BELI KRAJINI

BREŽICE — Iz občine je odšlo na republiško mladinsko delovno akcijo »Bela krajina« 16 brigadirjev, ki so se priključili 20 mladincem iz Sevnice. V brigadi bodo od 22. junija do 12. julija. Z njimi bodo delali tudi brigadirji iz Postojne in Domžal ter 17 brigadirjev Rdečega križa. Na deloviščih se bodo brigade srečale s hrvaškimi mladinci in vojski JLA, ker bo del vodovoda speljal po ozemlju sosednje republike. Iz brežiške občine so med letošnjimi prostovoljci 3 delavci, 5 osnovnošolcev in 8 dijakov.

Mesto zajela »kabelska mrzlica«

Do konca leta že 10.000 priključkov

MARIBOR — Do konca leta bo predvidoma okoli 10 tisoč mariborskih gospodinjstev priključenih na omrežje kabelske televizije (zdaj jih je nekaj čez 8000), toda »kabelski val« pljuska tudi v primestna naselja, kjer so že najdlje v Rušah. Da gre za resnično mrzlico, priča podatek, da se je samo v zadnjih dveh tednih, odkar je akcija stekla tudi na desnem bregu Drave, pogodb za kabelsko TV (skrajšano CATV) podpisalo kar 2600 ljudi. Za priključek bodo plačali od 32.500 do 67.500 dinarjev, odvisno od strnjivosti naselja in števila prijavljenih, toda očito nikomur ni žal denarja zanj: tisti ki so zaslugi »kabelske« že lahko gledajo kar enajst programov — vse naše in štiri satelitske, med drugim tudi sloviski britanski Music Box in celodnevni filmski program iz Švice — so z ušmi izročili, da napravili dovolj

Čas je marsikaj prerasel

Pogovor z Mirom Bergerjem, delegatom novomeških komunistov na 13. kongresu ZKJ

NOVO MESTO — »V tem trenutku mora jugoslovanska družba naglo ukrepati, saj nam dogodki zadnjega leta na področju gospodarstva povzročajo vse večje težave. Zveza komunistov pa mora poskrbeti za jasne opredelilnele v dokumentih, ampak tudi za skladno prakso,« je dejal Miro Berger, dipl. pravnik iz SGP Pionir, tik pred odhodom na zvezni kongres ZKJ v Beograd.

Od 13. kongresa ZKJ celotna jugoslovanska javnost veliko pričakuje, predvsem drugačno prakso, ki naj bi jo zagotovila v prvi vrsti ZK. Kaj o vsem tem in dokumentih za kongres meni delegat novomeške občine Miro Berger?

»V sedanjem trenutku je najpomembnejši del resolucije, ki govori o nalogah ZK pri razvijanju samoupravnih družbeno-gospodarskih odnosov in politične-

ga sistema. V tem sklopu je potrebnih več novih opredelitev, ker je stare čas prerasel. Gre za organiziranost OZD, ki morabiti prilagojena spremembam v tehnologiji, gre za vlogo in usposobljenost poslovnih bank, za težave pri izvoznikih in pretiranu vlogo državnih organov pri reševanju gospodarskih vprašanj. Prav tako je nujno spraviti v red sedanjo zmedo na področju skupne in splošne porabe. Moje osebno mnenje je, da je vprašljiva tudi pristop k reševanju finančne konsolidacije, saj z dosedanjimi ukrepi naravnost oviramo dobre gospodarje. Ker bom sodeloval v komisiji za družbeno-ekonomske odnose, mi je ta problematika najbližnja.

● Kaj menite o zahtevah mladine, borcev?

»Kongres ZKJ na zvezni ravni mora vsekakor doseči sporazum pri vprašanjih, ki jih v posameznih okoljih gledajo različno. Delegati moramo razumeti te različne interese. Mladina je postavila vrsto zahtev in predlogov, o katerih bo kongres moral zavzeti stališče, po mojem pa velika večina mladinskih predlogov kaže, da je mladina napredna. Tudi če se zavzema proti jedrski energiji.

● Ali delegat na kongresu ZKJ obvezno zastopa le mnenje svoje baze ali pa se lahko oglašuje tudi s svojimi odločitvami?

»Delegat nastopa v imenu baze, konkretno jaz v imenu komunistov novomeške občine in ZK Slovenije, vso pravico pa imam do lastnih mnenj, ki jih lahko povem tudi na kongresu. Posebej ne bom razpravljati, do gradiva za kongres pa so bila v občinski organizaciji ZK sprejeta stališča, nekatera tudi negativna, ki jih bom zastopal.

R. BAČER

Drobci iz majske analize IMV

V morju vsakodnevnih težav v proizvodnji — Več reda navznoter

NOVO MESTO — Majska analiza poslovnih rezultatov IMV priča o pozitivnem rezultatu navzle malemu morju vsakodnevnih težav. Prijavljeni sta SDK investiciji za 330 milijonov din v tovarni Črnomelj in Šentjerne. Po nekaj letih spet nakup 15 novih stanovanj.

V IMV se likvidnostna problematika zaostre, kajti fizično letos povečujejo obseg proizvodnje za 30 odst., poslovne banke pa tega izvoza ne morejo ustrezno spremljati zaradi omejitev z limiti. Razen tega v IMV ne vrtijo več denarja kupcev, kajti od avansov za plačila so prešli na 15-dnevni dobavni rok.

Ne glede na to so rezultati vsekakor veliko boljši, kot so bili pred letom dni. V prihodnosti dejavnosti so se sicer nenadoma znašli v isti kaši kot lesarska proizvodnja, vendar ne računajo na izgubo. Celotna proizvodnja prikolic je letos nad tri četrtine usmerjena v izvoz. Do konca maja so naredili 7.000 prikolic, kar je

43 odst. letnega plana in polovico več kot ta čas lani. Izvoz je prinesel 14 milijonov dolarjev, bistveno pa se je poslabšala pokritost uvoza z izvozom, saj znaša uvoz v petih mesecih 7,5 milijona dolarjev. Skokovito rastejo stroški transporta ter obresti, za katere so dali že 1,1 milijardo dinarjev. Zunanjetrgovinska podjetja poslujejo z minimalnim pozitivnim rezultatom in računajo, da tudi ob polletni bilanci ne bodo izkazovala izgube. Na domačem trgu pa je IMV prodal 800 prikolic in iztržil zanje 1,2 milijarde dinarjev.

V Belgiji je bilo v tovarni IMV že lani odpuščeni 152 delavcev ob ukinitvi proizvodnje prikolic, začeli pa so delati avtodome. Ta posel dokaj ugodno poteka. Letos bodo naredili najmanj 350 takih vozil, naročil pa je toliko, da jim bodo lahko komajda ustregli. Letos so začeli tudi likvidacijski postopek podjetja v Holandiji, ki ima ugotovljeno izgubo 1,7 milijona guldnov, prodajo pa so organizirali preko Belgije. Združiti nameravajo tudi dve podjetji IMV na Švedskem in racionalizirati poslovanje podjetja v Muenchnu.

V avtomobilski dejavnosti se zadnje mesece srečujejo z več težavami ob uvajanju novega (olepšanega)

modela R-4 v proizvodnjo. Dobavitelji so pošiljali ali premajhne količine delov ali nekvalitetno blago, tako se je nedokončana proizvodnja kopičila. K tej pa so pripomogli tudi tisti dobavitelji, ki niso več hoteli na up pošiljati blaga. Zaradi vsega tega proizvodni plan ob koncu maja ni bil dosežen. Izpad so skušali nadomestiti z delom ob prostih sobotah v maju, vendar ga v celoti niso pokrili.

● Pomembno je tudi to, kar se dogaja znotraj IMV. Znatno manj je dolgoletnega nereda, čeprav ga še vedno mnogo preveč. Za varstvo pri delu se prej niso imeli časa kaj dosti zanimati, zdaj so šli na izpite vodstvenih in vodilni delavci, tovrstno izobrazevanje pa bo zajelo še strokovne sodelavce. Medtem ko v tovarni z zdravstvenim varstvom in prebremenjenostjo ambulant niso zadovoljni, pa vpliva ljudem optimizem oživljena stanovanjska izgradnja. Vsa leta, odkar je IMV v izgubi, niso kupovali novih stanovanj, stanovanjska problematika zaposlenih pa se je le zaostrovala. Letos IMV spet kupuje 15 novih stanovanj v Novem mestu.

Navedeni podatki, vzeti iz gradiva, s katerim začasno vodstvo IMV poroča delegatom novomeške občinske skupščine, kažejo poslovne izboljšave.

RIA BAČER

40-letnica inženirjev

Odlikovanje ob jubileju društva gradbenih inženirjev in tehnikov — Protest zaradi ceste

NOVO MESTO — V Pionirjevi poslovni stavbi v Bršljini je bila 17. junija slovesnost, na kateri so zaslužnim članom društev gradbenih inženirjev in tehnikov Slovenije podelili jubilejna priznanja. Zveza gradbenih inženirjev in tehnikov Jugoslavije si je Novo mesto izbrala zaradi dvojnega praznovanja: 40-letnice GIP Pionir in dolenskega društva gradbenih inženirjev in tehnikov.

Ob tej priložnosti je predsednik skupščine občine Novo mesto Boštjan Kovačič podelil dvema dolgoletnim

NAGRAJENCI — Ob 40-letnici Društva gradbenih inženirjev in tehnikov sta prejela visoka državna odlikovanja inž. Stojan Horvat in inž. Franc Hribernik, zvezno odlikovanje SGITJ pa inž. Anton Žerjal. (Na sliki: od desne proti levi).

in zaslužnima članoma novomeškega društva visoki državni odlikovanji: inž. Stojan Horvat je prejel red s srebrnim vencem, inž. Franc Hribernik pa red zaslug za narod s srebrno zvezdo. Zvezno odlikovanje SGITJ sta prejela tudi inž. Anton Žerjal in GIP Pionir.

Ob tem je bilo pohvaljeno tudi dolgoletno uspešno delo Društva gradbenih inženirjev in tehnikov Novo mesto, ki v tem času združuje že 432 članov iz občin Trebnje, Metlika, Krško, Brežice, Črnomelj in Novo

● Na koncu slovesnosti so na pobudo enega najstarejših članov Zveze društev gradbenih inženirjev in tehnikov, inž. Staniča, sprejeli protest. Z njim najodločneje zahtevajo od republikanskih in zveznih organov, da se kar najhitreje lotijo modernizacije ceste Ljubljana—Zagreb. »Mi smo jo gradili pred 25 leti, vendar ne zato, da bo postala klavnica mladih življenj,« je ostro zaključil Stanič.

mesto. Začetki segajo v leto 1947, ko je bila na pobudo društva iz Ljubljane ustanovljena sekcija, kasneje pa društvo.

J. P.

DAROVALSKI KRVI

930 LJUDI

KRŠKO — Ob zadnji krvodajalski akciji v krški občini je prišlo k odvzemu 981 krvodajalcev, kri pa so odvzeli 930, kar je zelo dober dosežek. V Krškem so zabeležili 305 vpisov in 292 odvzemov, v Kostanjevici 138 (131), v Leskovcu 220 (206), na Senovem pa je bil odziv spet izjemen, saj je kri hotelo darovati za reševanje človeških življenj 318 krvodajalcev, odvzeli pa so jo 301. Občinska konferenca SZDL, Občinski odbor RK in Občinski svet ZSS Krško se zahvaljujejo krvodajalcem za plemenito dejanje in pokazano solidarnost, za odstopljene prostore OŠ Leskovec in Senovo ter Celulozi in Zdravstveni postaji Kostanjevica, za pomoč pri malici pa Hotelu Sremič.

PURG V PETKOVI GALERII

RIBNICA — 24. junija so v Petkovi galeriji v ribniškem gradu odprli razstavo del akademskega kiparja Franceta Purga, udeleženca lanskega srečanja likovnikov v Ribnici.

PRISPEVKI ZA MEDICINSKE APARATE

BREŽICE — V brežiški sklad za nabavo medicinskih aparatov so prispevali: obrtna zadruga Grič Brežice 3.000 din namesta venca nagrob Huberta Sečna; skupščina občine Brežice, izvršni svet 5.000 din namesta venca na grob Terezije Zorko; delavci DSSS ZC Brežice 6.500 din namesta venca na grob Terezije Zorko; Franc Cvetkovič, Glogov brod, 5.000 din namesta venca na grob Terezije Omerza; OOS Prevoz Brežice šestkrat po 1.500 din namesta cvetja za Jožefo Žokalj, Nežo Vogrinc, Zvonko Lapuh, Marijo Blatnik, Ivanko Kovačič in Franca Kelharja; občinski svet ZSS Brežice 5.000 din namesta venca za Franca Kovača; Petrol-TOZD Trgovina Brežice 130.000 din in Jutrzanja Sevnica-TOZD Orlica Brežice enodnevni zaslužek v višini 481.998 din.

Naša anketa

Čvrsta roka ni rešitev

Po nedavni raziskavi javnega mnenja, ki jo je naročil Center za družbene raziskave predsedstva CK ZKS, kar 42 odstotkov državljanov vidi izhod iz naše krize v tako imenovani čvrsti roki. Poglobljanje samoupravljanja je kot možnost za izhod iz krize šele na osmem, uveljavljanje tržnih zakonitosti pa celo šele na štirinajstem mestu. Če je tako, da skoraj polovica Jugoslovancev prisega na boljše čase s pomočjo trde roke, potem lahko takoj zavržemo stabilizacijski program, ki temelji na uvajanju kakovostnejših družbeno-ekonomskih odnosov, ekonomskih zakonitosti itd. Spremeniti pa bi bilo očito treba tudi politični koncept družbe. Kaže pa, da v zvezi z raziskavo in tudi predstavitvijo rezultatov ni vse »čisto«. Tudi v naši današnji anketi o temi »Ali res ni krize s trdo roko?« ni pozitivnega odgovora.

JOŽE PETROVČIČ, predsednik črnomajškega komiteja za družbeni razvoj: »Izhod iz gospodarskih težav ni čvrsta roka, rešitev je v doslednem spoštovanju in uresničevanju tržnih zakonitosti, predvsem ponudbe in povpraševanja. Tega v naši družbi še nismo sposobni vzpostaviti. Menim, da bi morala zvezna vlada pripraviti ukrepe za delovanje ekonomske politike. V delovnih organizacijah so tudi subjektivne slabosti, a prevladujejo objektivne, torej v sistemu nekaj ni v redu.

JOŽE KASTELIC, direktor PE LB v Trebnju: »Jaz sem za ukrepe, ki jih napoveduje Mikulič. Vendar morajo biti res ekonomski, stvar dogovora ekonomistov, politikov, gospodarstvenikov. Če bodo taki ukrepi v interesu gospodarstva, potem to ne bo trda roka, ampak nujen zdravilni ukrep. Je pa res, da se zaradi sedanje gospodarske anarhije lahko zdi vsak ukrep trda roka. Na splošno vidim rešitev naše gospodarske krize v tem, da bi dinar postal konvertibilen. Potem bi odpadle mnoge mahinacije.

JOŽE ZEVIK, predsednik KK SZDL Brestanica: »Doslednost in spoštovanje vseh dogovorjenih sklepov bi že v marsičem pometla z razmišljanji o trdi roki, ki tudi ni v skladu z našo družbeno ureditvijo. Zaupanje v ljudi je nujno, tega pa si morajo predvsem funkcionarji pridobiti, zaženo omenjeno doslednostjo. Težko si predstavljam trdo roko znotraj fronte, medtem ko je v partiji že bolj mogoče. Res pa bi morda potrebovali več discipline v gospodarstvu.

STANE LISAC, obrtnik iz Novega mesta: »Enkrat za vselej se moramo v Jugoslaviji dogovoriti, da bomo začeli vsi delati, od najvišjega do najnižjega. Za dobro delo pa naj bo dobro plačilo. Mislim, da je delavec zato, da dela, in se naj v komercialne posle ne vtika. Za to so drugi, ki naj tudi odgovarjajo, če se pri nabavi materiala, prodaji ali kje drugje kaj zataknje. Delavec res ni kriv, če ni surovin in mora na dopust, v tovarni pa se pokažejo rdeče številke.

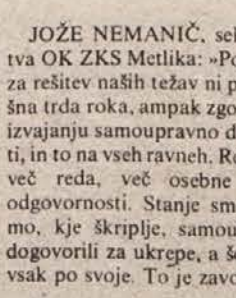

BORIS ŠKULJ, delavec pri Komunalni Ribnica: »Trda roka ni rešitev, pač je treba več in bolje delati. To mora veljati za vse. Menim, da mi »spodaj« kar pridno delamo in tako bi morali tudi oni zgoraj. Trda roka je potrebna za tiste, ki slabo in neodgovorno delajo. Pri nas pa se, žal, še vedno ravnamo po starem pregovoru: udari tistega konja, ki dobro vleče.

FRANC DOVČ, agronom pri Mercatorju KG Kočevje: »Trda roka bi bila koristna, če bi natančno poznali krivice za napake, da bi jih lahko zagrabili. Sicer pa je rešitev le v poštenem delu. Drži, da so za nedelo pri nas še kar dobre plače, za delo pa ni pravega plačila. Preveč se vsi zavedamo le svojih pravic. S silo in prisilo se ne bo dalo nič doseči, veliko pa bi lahko dosegli z res spodbudnim in pravičnim nagrajevanjem.

ANTON VRTIČNIK, sekretar OO ZK gozdarstva in predelave lesa, Sevnica: »Ob vsakodnevnih zagatah bi človek dostikrat z olajšanjem pribil, naj že končno v družbi nekdo udari po mizi in uveljavi trdo roko. Ni discipline in prave poštenosti. Vsi po vrsti si najprej napolnijo sklade od zveznega do občinskega proračuna, delavca pa naj stimulativno nagradimo s tistim, kar ostane. Vsi kongresi so govorili, kako krepiti vpliv delavcev. Dosti težav izvira od tod, ker ne razmejimo upravljanja in samoupravljanja.

JOŽE NEMANIČ, sekretar predsedstva OK ZKS Metlika: »Po mojem mnenju za rešitev naših težav ni potrebna nikakršna trda roka, ampak zgolj doslednost pri izvajanju samoupravno dogovorjenih pti, in to na vseh ravneh. Res pa je potrebno več reda, več osebne in kolektivne odgovornosti. Stanje smo ugotovili, vemo, kje škriplje, samoupravno smo se dogovorili za ukrepe, a še naprej delamo vsak po svoje. To je zavora.

MIRAN STARC, PTT monter iz Centra za gradnjo in vzdrževanje TT linij, Brežice: »Sistem gotovo ni idealen, a čudim se, da vse več ljudi pravi, da bi bila potrebna trda roka. Ljudje počasi izgubljajo zaupanje, ker so dejansko nemalokrat izigrani. Pri nas se dogaja, da imaš nalog za priključitev telefona, a tega pri stanki ne moreš storiti, ker je izvajalec slabo opravil svoje delo.

kmetijstvo

Priprave na stoletnico Grma — po načrtu

Niko Rihar predsednik prireditvenega, Viktor Avbelj pa častnega odbora

NOVO MESTO — Prejšnji teden se je spet sestel prireditveni odbor za počastitev stoletnice Srednje kmetijske šole Grm in ugotovil, da priprave tečejo po predvidenem načrtu. Osrednja prireditev bo ob koncu oktobra, ob novomeškem občinskem prazniku, že prej pa bo razstava živine sivorjave pasme (6. septembra) in zvezno tekmovalni oratev. V pripravi je tudi obsežen zbornik, ki bo zajel stoletno zgodovino te častitljive ustanove. Šola bo do takrat pridobila še več novosti, med njimi najvažnejšo — večnamenski objekt, v katerem bodo možne različne demonstracije kmetijskih strojev in naprav ter druge prireditve.

Na sestanku so namesto pokojnega Jožeta Suhadolnika za novega predsednika prireditvenega odbora izvolili Nika Riharja, za kmetijstvo zadolženega člana izvršnega odbora predsedstva RK SZDL Slovenije. Prireditveni odbor je za predsednika častnega odbora za počastitev 100-letnice šole imenoval Viktorja Avblja, za člana pa vrsto slovenskih javnih delavcev s področja kmetijstva in kmetijskega šolstva.

M. L.

- Največ bogov je med našimi ateisti.
- Kjer je veliko policajev, so dišči in odvetnikov, tam je malo pravice.
- Tudi osli so koristni, če so na pravih položajih.
- Slabo se piše občin, kjer imajo mežnarji višjo izobrazbo kot funkcionarji.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 320 pujskov, od tega 310 mlajših od 3 mesece in 10 starejših od 3 mesece. Lastnika je menjalo le 155 prvih in 7 drugih živali. Kilogram žive teže mlajših je stal 800 do 900 din, starejših pa 700 do 800 din.

Kmetijski nasveti

Po žitu še en pridelek

V Evropi razen Švice menda ni dežele, ki bi imela manj obdelovalne zemlje na prebivalca kot Slovenija. Komaj 16 arov je bilo to v letu 1971, zdaj pa je kvečjemu še manj, saj je več ljudi in zaradi pozidave manj zemlje. Od teh nekaj arov pa je treba živeti, zato bi bilo opuščenje strniščne setve velika dvojna izguba.

Zemljo je treba obdelati, prvič, da se prepreči razrast plevelov in propadanje strukture, brez katere ni rodovitnosti, drugič, da se izkoristi možnost še enega pridelka. Pokrita zemlja je najboljše zavarovana pred pogubnim delovanjem poletnega sonca in padavin, za nameček prinese pa še dohodek. Zato po žetvi strnin nobena njiva ne bi smela ostati neobdelana. Plug naj gre čimprej za žanjcem.

Možnosti je veliko. Krmni ohrovt, inkarnatka, ogrščica, oljna repica, ajda, repa, koleraba, grahor, presajena krmna pesa in še bi lahko naštevali, kaj vse je mogoče pridelati do jeseni. Danes si oglejmo malo поблиže, kako mora biti pripravljena zemlja, da bo pridelek tudi čim večji:

● Strniščna obdelava je zahtevnejše opravilo kot spomladansko oranje. Razen zahtev posevka je treba upoštevati še talne in vremenske razmere. Pri tem ni splošno veljavnih pravil, ki bi jih uporabili povsod enako. Zemljo je treba resnično poznati. Če se nadejamo pomanjkanja vlage, se izogibljemo globljega oranja. V zelo suhem vremenu raje zemlje sploh ne orjimo, zadošča že plitva obdelava s frezo ali kolutno brano. Često zadošča tudi plitvo, 10 do 12 cm globoko oranje, ki ne izsuši preveč zemlje, pripomore pa k hitri sklenitvi ornice.

Seveda velja, da trda, zbita in kepasti zemlja semenu in rastlinam ne more biti dobra mati, kot pravi dr. Tatjana Stupica z biotehniške fakultete v Ljubljani. To pomeni, da je treba tudi pri poletni obdelavi uporabiti potrebne in primerne agrotehnične ukrepe, le da še z večjim občutkom in vestnostjo.

Inž. M. L.

Za pšenico bo nesrečno leto

Ponekod pšenica ni kalila, drugod jo je vzela poplava, zdaj jo napada rja

NOVO MESTO — Pšenica, ki je v novomeški občini tako lepo kazala, vzbuja skrb. Sicer je za žetev vse nared, razen cene, ki spet do zadnjega hipa ostaja neznanka.

»Z žetvijo bomo začeli med 12. in 15. julijem. Doslej je pšenica lepo kazala, a smo doživeli dve nesreči: okrog 60 hektarov, posejanih z mačvanko druge kvalitete, ne daje skoro nič klasja. Seme ni kalilo, tako da so ponekod kmetje njive preorali. Dogovorili pa smo se za povrnitev odškodnine v obliki semena in računamo tudi na sredstva interventnega sklada za odškodnino pri gnojilih. Okrog 20 hektarov njiv okrog Čadraž, Drame in Zameškega pa je zalila poplava. Ker je bila pšenica ravno v cvetju, je močno poškodovana. Prav te dni pa ugotavljamo, da pšenico v nižinskih predelih ob Krki napada rja. Potrebno je ponovno škropljenje, to pa močno podraži proizvodnjo. Tako meni o pšenični letini inž. Miha Krhin, vodja pospeševalne službe v novomeški zadrugi, ki pa glede količine pridelka vseeno ni prehudo črnogled.

Sicer pa so na žetev pripravljeni s 24 kombajni. Bojijo se le, da ne bi ob žetvi spet prišlo do zapletov kot la-

ni, ko so neorganizirani zasebniki hoteli zaslužiti in so zmešali »vozne rede« vnaprej določenih kombajnistov.

V kmetijstvu pa je poplava naredila veliko škodo tudi na travnini, saj je okrog Šentjerneja voda od-

našala kopice sena, tako da so na nekaterih kmetijah v zadregi za krmo.

Med kmetovalci pa je spet veliko nejevolje, ker odkupne cene pšenice niso znane niti ob pripravi na žetev, namesto da bi bile ob setvi. Lani so vsi zatrjevali, da seto nesme več dogoditi, a se je!

R. BAČER

Z voli osvojili zemljo

Kako so v Koprivniku ustavili napredujoči gozd

Modro je zapisal filozof Bacon v svojih Esejih leta 1625: »Izoboljšanje zemljišča je najbolj naravna pot do bogastva; kakaj to je blagoslov zemlje, ki pa je počasen...« Triletni poskus ponovnega osvajanja že napol zgubljene kmetijske zemlje v Koprivniku na Kočevskem je dokazal, da stoletja ne zbrisejo naravne zakonitosti, ki jo vsebuje navedena misel, za nas pa je pomemben še zato, ker je hkrati tudi pokazal, koliko imamo v kmetijstvu še (izgubljenih?) možnosti in rezerv.

V Mahovniku se je namreč ZKGP Kočevje odločilo iztrgati napredujočemu gozdu nekdanjo kmetijsko zemljo na poseben način. Pod strokovnim vodstvom skupine strokovnjakov, ki so zdaj objavili rezultate tega zanimivega poskusa, so ogradili večji kompleks napol zarasle zemlje z električno ograjo. Čiščenja pa se lotili skupaj s pašno živino, voli in delno biki črno-bele pasme. Skupaj se je na pašniku paslo 699 glav govedi, paša pa je trajala noč in dan od 7. maja do 17. oktobra.

Seveda so najbolj zanimivi rejski rezultati, ki so bili pri tem doseženi. Obrat v Koprivniku je na precejšnji nadmorski višini, ekonomsko neprimeren za pridobivanje mleka, zato pa primeren za pašo in pitanje. V povprečju so voli prirastali za 498 g na dan, najmanj za 293 in največ za 1110 g. Uspeh bi bil še boljši, če bi živali bolj preventivno zaščitili pred pašnimi zajedalci, bolje uredili oskrbo z vodo, bolje pripravili živali za pašo in pašnik manj obremenili. Kljub vsemu je pridobitev 160 kilogramov žive teže govedi na hektar zapuščene in napol zarasle zemlje uspeh, ki nakazuje velike neizkoriščene možnosti.

Škoda, da poskus ni ekonomsko obdelan. Resda je paša najcenejši način prehrane, res pa je tudi, da je »blagoslov« zemlje počasen in da je treba biti potrpečljiv tudi pri njenem vnovičnem osvajanju.

M. LEGAN

Kozjereja postaja resen posel

Na prvi republiški razstavi koz v Sevnici 82 živali — Predavanja

SEVNICA — Na 1. slovenski razstavi koz pri Osovnikarju je bilo konec tedna 82 živali. Rejem je roko sodelovanja ponudila tudi ljubljanska biotehniška fakulteta.

Že v petek so razstavljene živali ocenili. V soboto je bilo strokovno posvetovanje, kjer so sodelovali mag. Drago Kompan, prof. dr. Franc Ločniškar, prof. dr. Franc Zagožen in mag. Jože Bergant. Dr. Zagožen je govoril o ekonomsko vse bolj zanimivem kozjem mleku in mlečnih izdelkih iz njega. Svetuje pridelavo okrog vaških mlekarn. Menili so, da bi pospeševanje kozjereje morali podpreti republiški skladi za kmetijstvo. V ostalih zahodnoevropskih deželah, predvsem v Franciji in Švici, posvečajo kozjereji veliko pozornost. Nekaj v tej smeri se je pri nas že delalo pred vojno, a je zatem zaradi raznih predsodkov nazadovalo.

V nedeljo popoldne je bila tudi državna prodaja živali. Ponudba je bila večja, kot so zmogli žepi kupcev.

VESELJE ZA OTROKE — Fani Kromar iz Šentjerneja je enega od treh mladičkov hranila s stekleničko, mladič se je temu primerno pustil pestovati. (Foto: A. Ž.)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Pripravki za zatiranje peronospore

Peronospora so iz Amerike zanesli v Evropo leta 1878, ko so jo prvič opazili v južni Franciji. Pri nas so jo odkrili leta 1880 (istčasno kot trtno uš). Že v začetku so ugotovili, da boleznin ni mogoče zdraviti, temveč le varovati se pred njo. Tako še danes bolezen preprečujemo z zaščitnim (preventivnim) škropljenjem s kemičnimi sredstvi. Z zaščitno prevleko na listju, grozdju in mladikah namreč preprečimo okužbo s poletnimi trosi glivice. Trosi ne morejo prodreti s svojimi kalčki skozi listne reže v notranjost lista. Zaščitno sredstvo jih uniči. Preventivna sredstva ali fungicidi pa ne koristijo, če je glivica s kalčkom že prodrla v list. Zato moramo trte pravočasno poškropiti z enim od zaščitnih sredstev.

Če je vreme deževno in toplo, je čas od enega do drugega škropljenja krajši in traja 7 do največ 10 dni, saj dež izpira zaščitno prevleko s trte. Pri tem moramo upoštevati, da v času bujne rasti trte v mesecu juniju na novo zrasti listi in poganjki niso zaščiteni s prevleko fungicida, zato je takrat potrebno bolj pogosto škropiti.

Danes je sredstev za zaščitno trte pred peronosporo veliko, zato se vinogradniki težko odločijo, katero naj izberejo. Delimo jih na naslednje skupine: bakrene spojine, organske fungicide in sistemične fungicide.

Bakrene spojine

Med bakrene spojine spada najstarejši in še danes močno rabljeni fungicid bakrenoapnena brozga — galica. Leta 1882 (4 leta po pojavu bolezni v Franciji) je francoski znanstvenik Millardet ugotovil, da je mešanica bakrenega sulfata (modre galice) in gašenega apna učinkovito sredstvo proti peronospori. Tri leta pozneje je opisal način priprave bakrenoapnene brozge, ki so jo po francoski pokrajini Bordeaux poimenovali bordska brozga. V

slovenski in italijanski kmetijski šoli v Gorici so že pred letom 1885 delali poskuse z omenjeno brozgo in rezultati poskusov so pripomogli k uvedbi tega fungicida v vse vinorodne predele takratne Avstroogrske monarhije.

Bakrenoapnena brozga (galica) je bila od leta 1885 dalje pa še nekaj let po drugi svetovni vojni edini fungicid, s katerim smo varovali trte pred peronosporo. Šele po letu 1950 smo začeli uporabljati organske fungicide, v novemškem času pa še sistemične fungicide, katerim pripisujemo delno tudi kurativno,

● Letos se je cvetenje trte začelo že junija, ko je začel cveteti game in beli burgundec. Zaradi vmesnega deževja sta ti dve sorti cveteli celih 20 dni. Kljub deževju sta se še kar dobro oplođili. Zametovka, frankinja in portugalka so začele cveteti teden dni pozneje. Do danes sta v glavnem odeveteli le zametovka in frankinja, medtem ko portugalka po malem še danes cveti. Zametovka se je dobro oplođila, nekoliko manj frankinja, pri kateri je tu in tam na kabrnkih naredila manjšo škodo gniloba pecljev. Laški rizling in šipon sta začela cveteti šele 15. junija in sta sedaj v bujnem cvetenju (20. junija). Vinogradniki so bili zaradi slabega vremena v času bujnega cvetenja trte v skrbeh, vendar je vsaj zametovka pokazala, da se je vse še kar dobro končalo.

to je zdravilno delovanje. Zaradi nekoliko zamudnega pripravljavanja škropiva iz modre galice smo po letu 1960 začeli to škropivo opuščati, zato ga mnogi mlajši vinogradniki ne znajo več dobro pripraviti.

Ker modra galica v zadnjih letih spet pridobiva veljavo, saj poleg peronospore delno zatira tudi grozdno gnilobo in, zadržuje dostikar prebujno rast trte, bom drugič opisal, kako se to škropivo pripravlja.

T. D.

Dobro podnebje je premalo

»Za kmetovanje je pač treba mnogo več,« ugotavlja Franc Starešinič iz Žuničev

ŽUNIČI — Čeprav je zemlja okrog Žuničev dobro obdelana, pa je čistih kmetov v tej vasi v adleški krajevni skupnosti malo. Eden med njimi je Franc Starešinič, ki pravi, da se pač preživlja s kmetovanjem, a posebnega dobička pri tem nima. »Podnebje je zelo dobro in pri nas uspeva vse, zato pa gojimo vsakega po malem,« pravi Franc, ki je včasih prideloval za prodajo krompir, pšenico, redil prašiče, sedaj pa se je odločil za živinorejo ter prodajo mleka in telčkov.

Pri Starešiničevih prodajo na leto okrog 8.000 litrov mleka. Franc pohvali dobro organiziran odkup, pograja pa ceno, češ da ni realna. Prenizka je, zato si z služkom ne morejo nakupiti vseh strojev, brez njih pa ne gre. Ker pa se prebivalci Žuničev med seboj dobro razumejo, so se povezali med seboj in skupno kupili nekatere traktorske priključke.

»Zaradi razdrobljene zemlje in dobrega podnebja so nam v črnomaljski kmetijski zadrugi svetovali, naj bi gojili povrtine, pa se ni nihče odločil za to, ker je vsak dvolit o donosnosti. Predalceč smo, saj je do Belsada 20 kilometrov, pa tudi delovne sile je premalo,« pravi Franc, čeprav je po drugi strani tudi re, da se iz Žuničev niso tako množično izseljevali kot iz sosednjih vasi in da ima skoraj vsaka hiša tudi naslednika. »Pri nas ne občutimo toliko oddaljenosti od središč, kajti imamo redno avtobusno zvezo, telefon, veliko nam

pomeni tudi vaska trgovina. Težave imamo le z vodovodom, saj se danaj uživamo kapnico, in ko je polti zmanjka, vozimo pitno vodo iz Adlešičev ali hrvaškega Prilišča. Ko so Priliščani napeljevali vodovod, so nam sicer ponudili, da lahko iz njihove vasi položimo cevi proti Žuničem, a takrat za to ni bilo možnosti, kajti most čez

Franc Starešinič

Kolpo, ki nas sedaj povezuje, je bil porušen. Končno pa se bomo morali odločiti, od kod bomo napeljavali vodovod: ali iz 5 kilometrov oddaljenih Adlešičev ali poldrugi kilometer oddaljenega Prilišča, razmišlja Starešinič.

B. M.

Začarani krog

Tudi krajevne skupnosti se vse pogostejše spuščajo v črne gradnje

NOVO MESTO — Na območju novomeške občine črne gradnje niso le v domeni zasebnikov, ampak se jih lotevajo tudi krajevne skupnosti. Vse več je takih primerov!

Ponekod začno na nedovoljen način manjša kanalizacijska dela, asfaltiranje in še kaj drugega, vse v želji, da bi težko zbrani denar krajanov čimprej porabili, preden ga pobere inflacija. Prizadevni gradbeni odbori po vaseh so včasih tako delavni, da tudi vodstvo krajevne skupnosti izve za gradnjo šele, ko je že začeta.

Nekatere črne gradnje v krajevnih skupnostih, posebno pri bolj razvitih pa nastajajo tudi zavestno. Ker so postopki za pridobitev raznovrstnih soglasij tako dolgi, začnajo dela, še preden so »papirji« zbrani, ozadje pa je isto: strah pred inflacijo. Najdlje se vlečejo postopki pri pridobitvi soglasja od Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine.

V krajevnih skupnostih imajo precejšnje težave zato, ker za komunalna dela lastnih sredstev ni nikdar dovolj, zato pri vsaki akciji še posebej zbirajo od krajanov prispevke. In ko ljudje denar dajo, bi radi še jutri videli, kako ga obračajo.

Nove težave pa se v zadnjem času porajajo še zato, ker so bila vodstva krajevnih skupnosti marsikje zamenjana in se na uradne postopke pri komunalnih gradnjah sploh ne spoznajo, medtem ko imajo zelo redke krajevne skupnosti zaposlenega tajnika, poznavalca predpisov.

Iz tega začaranega kroga verjetno vodi ena sama pot: poskrbeti, da bodo v krajevnih skupnostih seznanjeni z urbanistično zakonodajo, in jim pomagati, da se bodo v njej znašli.

RIA BAČER

SPODBUJAJO MLADINSKI ŠPORT

METLIKA — Občinska mladinska organizacija, ki je prireditelj metliških poletnih kulturnih prireditev, bo po koncu teh prireditev pripravila še občinske mladinske športne igre. Mladi iz krajevnih skupnosti se bodo pomerili v malem nogometu, streljanju, kegljanju, odbojki, namiznem tenisu. Nasploh si na OK ZSMS v Metliki prizadevajo, da bi med mladimi v metliški občini spodbudili športno dejavnost skozi celo leto, saj je le-ta v zadnjem času močno zamrla. Več možnosti za to bo, ko bo dokončno urejeno igranje pri Beti in ostali potrebni prostori. Metlika TKS je pred kratkim kupila več športnih rekvizitov, ki so na voljo za športna društva po krajevnih skupnostih, kjer je kar nekaj lepših športnih igrišč.

Najlepše darilo za praznik

V Podzemlju so asfaltirali cesto skozi vas — Delo opravili v zelo kratkem času — Vaščani prispevali veliko denarja in sami opravili vsa ročna dela

PODZEMELJ — Prebivalci Podzemlja so za 20-letnico svoje krajevne skupnosti, ki jo bodo proslavili 29. junija, dobili najlepše darilo — 1.300 m asfalta skozi vas. Pravzaprav tu ne moremo govoriti o darilu, saj so ljudje za to cesto ogromno sami prispevali tako z delom kot v denarju.

Da se v Podzemlju znajo obrniti, pove podatek, da je od prvega sestanka gradbenega odbora do prejšnjega tedna, ko je bila cesta asfaltirana, pretekel komaj poldrugi mesec. »Tako na hitro smo vse skupaj naredili, da nam tudi

Redek primer

Čisti kmet že drugič postal funkcionar

ČUČJA MLAKA — Eden vidnejših kmetov kooperantov škocjanskega predela je Janez Povšič iz Čučje mlake. Ima 13 hektarov zemlje, trenutno v hlevu 10 glav živine, prideluje koruzo za silažo, za domače potrebe pa krompir in zelenjavo. Nič posebnega bi kdo rekel, čeprav je na zunaj njegova domačija s hlevi in gospodarskimi poslopji ter okoljem vred zgledno čista in urejena. Kot v Švici.

Posebnost Janeza Povšiča pa je tem, da je nedavno prevzel že drugi mandat predsednika sveta krajevne skupnosti Škocjan. Da bi čisti kmet prevzel tako zahtevne in odgovorne funkcije, je v Sloveniji prava redkost.

»Začel sem kot predsednik potrošniškega sveta, se v krajevni skupnosti oglašal zoper razne nepravilnosti, pa so si mislili: še ti poizkusi! Verjetno so me na tak način spravili v kadrovskega mlina za

funkcionarje. Ljudje pa tudi vedo, da Povšič drži besedo. Če delo prevzamem, ga opravi. In ker smo domačijo uredili domači sami brez vsakega židarja, verjetno krajan mislijo, da bi bil sposoben urejati še krajevne probleme. Teh namreč ne manjka. Imamo lani zgrajeno avtobusno postajo, a je deležna hude kritike. Ker nimamo prostora za pošto, bomo za obe dejavnosti letos pod eno streho uredili poslovanje. Novo pošto pa potrebujemo predvsem zaradi nove centrale, ki bo imela sprva 340 priključkov in bo zadostovala za krajevne potrebe do leta 2000, ko bo priključkov še enkrat več. Zdaj imamo le 60 telefonskih števil, okrog 40 novih telefonov pa bomo dobili letos. Pri vseh akcijah nam zelo pomaga tovarna Strešnik,« pravi kmet Povšič. R. B.

ASFALT SKOZI PODZEMELJ — Vse do asfaltiranja 1.300 m ceste skozi Podzemelj proti Kučarju so vaščani naredili s svojim delom in denarjem. Zbrali so 5,2 milijona dinarjev in opravili več kot 3.000 delovnih ur. (Foto: A. Bartelj)

inflatija ni mogla nič pobrati,« je pol v šali, pol zares povedal predsednik gradbenega odbora Tone Mušič. Ko so se z vaščani dogovorili o dolžini in širini ceste ter debelini asfalta, so določili prispevke po gospodinjstvih. Plačnike so razdelili na 5 skupin, prispevek pa je

Tone Mušič: »Ne za denar ne za delo ni bilo nobenih težav.«

SZDL potrebuje novo vodstvo

Do konca avgusta je čas evidentirati predsednika in podpredsednika

NOVO MESTO — Ob izvolitvi Nika Riharja, predsednika občinske konference SZDL, za profesionalnega člana predsedstva republiške SZDL in odhoda podpredsednika Jožeta Florjančiča na profesionalno dolžnost v komiteju ZK je potrebno za obe pomembni funkciji evidentirati nove kandidate. Občinska konferenca SZDL je 20. junija začela postopek, obravnavala pa tudi izčrpano poročilo o volitvah.

Kljub temu da so bili postopki pri marčevskih volitvah, ki so trajali več kot leto dni, izpeljani bolj in z večjim vplivom javnosti kot prej, ni šlo

ŠE NEPOPOLNI BRIGADI

NOVO MESTO — Občinska konferenca ZSMS bo letos spravila skupaj tri brigade po 40 članov za mladinske delovne akcije. Na republiški akciji Brkini bo sodelovala brigada »Marjana Kozine«, na zvezni akciji Knin brigada »Katja Rupena«, na akciji v Istri pa pionirska brigada »Janez Mrak«. Izredno je zanimanje pionirjev za udeležbo na akciji, saj je evidentiranih nad 50. V obeh mladinskih brigadah pa je še dovolj prostora. Vse podrobnejše informacije in prijavnice za akcije so na voljo na OK ZSMS. Prijave so možne tudi po telefonu 21-536.

VABILO NA PIKNIK

Mladina Krke, tovarne zdravil, Novo mesto, priredi v soboto, 28. junija, od 16. ure dalje na jasi v Dolenjskih Toplicah piknik. Vabi mladino Novega mesta in druge občane.

0 ocenah najprej doma

V vseh OO ZK naj ocenijo spoštovanje resolucije pri izplačilih osebnih dohodkov

NOVO MESTO — Občinski komitej ZK je 18. junija pretehtal poročilo o minulih volitvah in ocenjeval uhajanje osebnih dohodkov nad resolucijski okvir. Informacija tudi o poslovnem stanju IMV in prekinitvi dela.

V zvezi z ugotovitvami v vsem volilnem postopku novomeški komunisti menijo, da je potrebno iz sedanjih izkušenj potegniti nauk, predvsem v tem, da je potrebno z evidentiranjem za nove volitve začeti takoj. V tem postopku pa je potrebno že od začetka upoštevati dogovorjena kadrovska na-

čela. Menili so tudi, da je potrebno pri predstavljanju kandidatov ljudem povedati še kaj več kot to, da je nekdo družbenopolitično aktiven in daje član ZK. Obenem so na komiteju izglasovali pobudo za spremembo volilne zakonodaje, ki določa kandidatne liste z abecednim redom. Menijo namreč, naj bi bila kadidatna lista sestavljena glede na število glasov, ki jih je kandidat dobil na kandidacijskih konferencah.

Ob ugotovitvah SDK in strokovnih služb, da osebni dohodki uhajajo z vaje- ti tudi v novomeški občini in da marsikje naraščajo mimo doseženih poslovnih rezultatov, so naložili vsem osnovnim organizacijam, tudi v negospodarstvu, naj pripravijo oceno spoštovanja resolucijskih določil in dogovorov pri delitvi sredstev za osebne dohodke.

Informacija o trenutnem položaju v IMV je na seji komiteja dopolnil še Vinko Mirtič, sekretar akcijske konference IMV, ki pa tudi ni mogel dati končne ocene dogodkov ob prekinitvi dela, ker so prav tak dan v osnovnih organizacijah ZK v IMV še sestankovali. Komitej pa je opozoril družbenopolitične organizacije IMV, naj v teh ocenah posebej osvetlijo informiranost kolektiva. Sicer pa bo na prihodnji seji komiteja glavna točka celovita obravnava problematike IMV. R. BAČER

čionarjev zamenjanih, saj je le 11 podaljšanih mandat. Zavzeli so se tudi za vključitev odprte liste na vseh ravneh, vključno z družbenopolitičnim zborom, ki je tokrat dobil največ nega-

tivnih glasov ali neveljavnih glasovnic. Menijo, da se v tem dejstvu skriva tudi del ljudske nejevolje. Kar zadovoljni pa so lahko Novomeščani z 51 občani, izvoljenimi na razne republiške dolžnosti.

Predsednik Niko Rihar, ki bi mu mandat potekel letos decembra, bo nehal opravljati funkcijo v Novem mestu dva meseca prej, v Ljubljani pa bo kot profesionalni član predsedstva odgovoren za kmetijstvo. R. B.

Onesnaževalna naprava

Zaradi poraznih rezultatov delovanje metliške čistilne naprave označujejo kot nekoristno trošenje energije — Preobremenjena

METLIKA — Metliška čistilna naprava je začela poskusno obratovati pred šestimi leti in od takrat je delo te naprave bolj ali manj poskusno, saj še danes nima uporabnega dovoljenja. Vse dosedanje izkušnje pa so pokazale, da naprava zaradi preobremenjenosti nima pravega učinka pri čiščenju in da se v tem ne razlikuje kaj dosti od precej drugih, ki okolje bolj zasmirajo in onesnažujejo, kot čistijo.

Če hočejo, da bo naprava delala vsaj približno tako, kot najbi, brjo morali povečati ali pa izločiti iz tega sistema Beti, kar pa bi spet povzročilo velik finančni primanjkljaj. Skratka: na metliško čistilno napravo so priključene vse tehnološke vode iz industrije in je dvakrat preobremenjena, zato pri čiščenju ni pravega učinka. Vendar je formalno vprašanje fekalnih odpadkov v Metliki urejeno, saj čistilna naprava ustreza zakonskim določbam glede preprečevanja onesnaževanja javnih vodotokov. Obliki je torej zadosteno, vsebina je pa bolj motna, smrdljiva in umazana.

Kot rečeno, je naprava močno preobremenjena z industrijskimi odpadki. Od takrat, ko je bila metliška naprava načrtovana, je industrija za več kot trikrat po-

večala porabo tehnološke vode, spremenila pa se je tudi kemična sestava odpadka. Zaradi nepopolnih povezav odvodnih kanalov v čistilno napravo je vedno nevarnost, da se zlasti ob konicah v Beti odplake prelivajo, zato sedaj ob konicah odplake spuščajo pred čistilno napravo v potok Obrh, ki se malo naprej izliva v Kolpo.

Zaradi preobremenjenosti pa tudi slabe tehnologije so rezultati čiščenja porazni, saj le manjši del analiziranih vstrezov odplakov po čiščenju delno ustreza zahtevanim merilom. Da bi vse zadeve prišli do dna, so za temeljito analizo podpisali pogodbo z ekološko skupino iz Zagreba. Že prvi rezultati so tako porazni, da delovanje čistilne naprave označujejo kot nekoristno trošenje energije. V letošnjem letu naj bi opravili vse potrebne analize in se potem odločili za ukrepe.

Gotovo je tudi, da sedanja praksa, ko usledine iz čistilne naprave odlagajo na metliško smetišče, nikakor ni ustrezna. Tako se vsa stvar še razširi, saj se resno zastavlja vprašanje ureditve odlagališča posebnih odpadkov. In to ne samo za usledine iz čistilne naprave. Ne nazadnje pa bi bilo treba sedanjim zahtevam prilagoditi tudi zastareli odlok o javni kanalizaciji. A. BARTELJ

DIABETIKI, POZOR!

V Dolenjskimi samopostrežnici v Bršljunu so uredili prodajni pult za diabetike, v katerem je na voljo okoli 20 proizvodov. S tem so sladkorni bolniki, med katerimi so v večini starejši, rešeni nadležnega iskanja in brskanja po trgovini, saj imajo zase pomembne proizvode zbrane na istem mestu. Poda- bi je vredna pohvala, pa tudi posnemanja v drugih trgovinah!

OBVESTILO VOZNIKOM

MIRNA PEČ — Organizatorji mirnopedškega teka obveščajo voznike tovornjakov, da bo v soboto, 28. junija, od 16.30 do 20. ure zaprta cesta od Novega mesta prek Mirne peči do Trebnjega. Obvoz je po magistralni cesti Ljubljana—Zagreb. Za osebne avtomobile bo cesta zaprta skozi vas od 16.30 do 18.15, obvoz bo speljal mimo Mirne peči.

PRVI BUTIK ZA ČEVLJE — V Novem mestu so 19. junija v nekdanji Pencovi hiši v Kastelčevi ulici odprli odlično preurejeno stavbo v trgovino s čevlji in usnjeno galanterijo. Podjetje Zmaga iz Ljubljane, ki ima po Sloveniji 11 prodajal, je s svojo ponudbo prisotno v Novem mestu več let, le da so doslej prodajali v neprimernem lokalu zraven Sokolskega doma. Stari lokal so zaprli, novega, ki ga je uredil inž. arh. Vladimir Ribič pa s soslovno odprli in prvemu kupcu Romanu Košmrju iz Petelinjke podarili čevlje. (Foto: R. Bačer)

Novomeška kronika

TRG — Zdaj, ko je na mestnem trgu domala vsak teden kakšna večja mednarodna ali pa vsaj zvezna prireditev, bi pristojni mestni očetje lahko poskrbeli za ureditev pločnikov. Ravno na trgu je na pločnikih nekaj rekorderskih lukenj, ki smo jih domačini že vajeni (zanje vedo tudi mestni slepci), tujem in gostom pa bi se utegnili pripetiti nesreča. Če smo resda v drugačnih časih — znali pobarvati kar precej hišnih pročelij, bi se zdaj najbrž našel denar tudi za tistih nekaj lopat bitumna ali betona.

NAZORNOST — Solnikom, ki nimajo denarja za drage naravoslovske izlete, predlagamo, naj pred večjim neurjem zberejo svoje učenec, nato pa se odpravijo na stičišče Ulice talcev in Ceste herojev. Po prvem bližni in kapljah bodo nadobudne priče pravace mu vesoljnemu potopu, ki ga bo spreten učitelj zlahka predstavil kot Nilove poplave, izliv Amazonke po topljenju snega v Andih in podobne oddaljene atraktivne naravne pojave. Solnikom priporočamo, naj otroke pred odhodom povežejo z vrvo in opremijo z rešilnimi pasovi.

SLADOLED — Ko v kavarni na Glavnem trgu naroči sladoled in poprej vpraša, kakšnega prodajajo, je običajen odgovor, da ledenega. V nedeljo ob petih popoldneha neslanin vedno ista duhovitost ni prišla v poštev, sladoleda jim je namreč zmanjkalo. Ko je razočaran kupec rekel, da se sredi vročine in sezone nekako ne spodobi ostati brez sladoleda, je dobil jasen in natančen odgovor: »Pa menda ne mislite, da bi nam moralo sladoleda zmanjkovati pozimi!«

Ena gospa je rekla, da je po odgovoru, s katerim se Gabrčani zavzemajo za ureditev smučišča na Gorjancih, mogoče sklepati, da še dolgo ne bodo razlikovali smučarskih palic od smučí.

USTAVLJENA DELA

NOVO MESTO — Krajevna skupnost Kandija-Grm je preko izvajalca del Cestnega podjetja začela urejati zgornji del Resljeve ulice, kjer je nujno urediti odvodnjavanje in vozlišče asfaltirati. Delati so začeli brez ustrezne dokumentacije, te pa trenutno sploh ne morejo pridobiti, ker gre za urbanistično dokumentacijo za območje starega mestnega jedra. Že začeta dela na cesti so začasno ustavili, do 31. julija pa mora Zavod za družbeno planiranje pripraviti vsaj predlog programa dela za izdelavo zahtevne urbanistične dokumentacije, ki zadeva prenovo starega Novega mesta.

PRAZNIK KS REGRČA VAS

NOVO MESTO — Krajanje Regrčane vasi bodo v soboto, 28. junija, s praznima v družabnim srečanjem pri Domu krajanov praznovali krajevni praznik in bližnji dan borca. Za praznik so si izbrali 26. junij, to je dan, ko so leta 1942 prvi Regečani odšli v partizane. Letošnji praznik, tako kot vse ostale, praznujejo sredi delovnega vzdušja in gradnje komunalnih naprav, predvsem kanalizacije dela naselja in napeljav telefonije.

BRALNE ZNAČKE

Tudi letos smo se prijatelji knjige zbrali v avli šole. Na srečanje smo povabili pesnika dolenjske dežele Severina Salija in ilustratorja Boža Kosa. Pripravili smo kratek kulturni program, večino časa pa smo namenili razgovoru z gostoma. Potem smo podelili župančičeve in Zmajeve bralne značke. Za konec nam je urednik Cicibana narisal dve risbici o Butalah.

DARJA OBRČ, 7. b
OŠ Škocjan

Sprehod po Metliki

ČE BO VREME DOVOLJ NAKLONJENO, se bo kmalu pričela kopalna sezona v Kolpi. Najbolj vročerni so se namakali že maja, junij pa je bil bolj kisel. Vse, ki boste zavili na metliško kopalnišče, naj opozorimo na mostiček nad Sušico. Je lesen, v tleh pa mu manjka več desk in neprevidnežem se lahko zgodi, da teletvijo v smrdeči potoček. Morda pa se bo lenašel kdo, ki bo nadomestil manjkajoče deske z novimi, še preden bo sonce dovolj segrel Kolpo.

VELESELICA RAZKOŠJE V STELJI — pripravlja jo člani Metliške folklorne skupine Ivan Navratil — bo 19. julija na Vinomeru pri Metliki, letos še petič. Za zabavo in ples bodo igrali Dobri znanci, udeleženci veselice se bodo lahko izkazali v družabnih igrah, največ smeha in zabave pa bo pri šunkolovu in priiskanju skritega zaklada. Organizatorji seveda niso pozabili na bogat srečelov, na dobro pijačo in jedajočo. Tako zbrani denar bodo folkloristi porabili za dejavnost, ki je imajo obilo v svojih načrtih.

GOBE — Če te dni iščete Črnomalce, jih težko dobite doma. Več verjetnosti je, da jih boste našli, če stopite v gozd. Ljudje so namreč ob tem deževnem in sončnem vremenu začeli na debelo oblegati gozdove. Iz dobro obveščenih virov smo zvedeli, da nosijo domov polne košare mladih jurčkov.

PASJI DNEVI — Pasji dnevi prihajajo in z njimi veselice in vse podobne prireditve, ki sodijo v ta čas. V Črnomaljski občini se v letošnjem poletju obeta kar nekaj zanimivih prireditev, ki nekoliko odstopajo od klasičnih gasilskih vesel, tako Nočna Kolpi v Gribljah pa Igre na Kolpi, Bratstvo Kolpa 86 in Komposove in Delove igre "Poljeje 86". Slednje tri bodo v Vinici. Vinčani želja nasploh pozvali kot prireditelje, ki so vzeli popularno geslo "Turizem smo ljudje" hudo zares. Trudijo se, da bi privabili v svoj prijetni kraj čimveč obiskovalcev. Škodale, da imajo v Beli krajini tako malo posnemovalcev.

Ribniški zobotrebc

NA PIVNIŠKE KLOBASE — Prejšnji teden je bilo pri Mercatorjevi blagovnici v Ribnici živahno. Poci malica, s katero so postregli kar pred blagovnico, je privabila sem precej Ribničanov in celo nekaj Kočevcev. Postreženi so bili zelo zadovoljni s tako imenovano pivniško klobaso in pivom, kar je veljalo le 360 din, za pol klobase in pivo pa je bilo treba odšteti pol manj. Ribniški trgovci so to prodajo organizirali v sodelovanju s proizvajalcem klobas TMI, zato je bilo vse tako poceni.

MORDA ŽE LETOS — Poročali smo že, da je cesta skozi Sodražico in naprej do Zlebiča polna lukenj in komaj prevozna. Nanjo so sicer zdaj dali nekaj krpice asfalta, kar pa stanja ni bistveno popravilo. Zvedeli smo, da bo cesta skozi Sodražico predvidoma nanovo prelit z asfaltom že do jeseni. Še prej bodo namreč po Sodražici položili kanalizacijo in vodovod, zaradi česar bo potrebno prekopavanje cest in ulic.

Drobne iz Kočevja

KDAJ BO BAZEN SPET ODPRT? — Med razpravo o referendumu za novi samoprispevek je bilo izrečenih veliko kritičnih na račun plavalnega bazena v Kočevju, ki je bil tudi zgrajen s samoprispevom, zdaj pa je zaprt. Odgovor je bil, da je bazen obratoval 10 let in da so se v tem obdobju vsi šolarji naučili plavati in od takrat ni bilo v Kočevju nobene utopitve. Krasna utemeljitev!

UNIČENA OTROŠKA IGRIŠČA — Kritika krajanov je naslovljena tudi na uničena otroška igrišča po Kočevju, ki sploh niso vzdrževana. Odgovor je bil, da ima krajevna skupnost v načrtu urediti otroška igrišča na območjih Strelšice, Mestni log, Trata, Mahovnik, Titov park, Kidričeva in da namerava zaposliti tudi vrtnarja, ki bi vzdrževal poleg parkov tudi otroška igrišča.

KDO NAJ GRADI PRETVORNIKE RTV? — V programu samoprispevka je tudi, da bi s tako zbranim denarjem v celoti financirali izgradnjo RTV pretvornika na Dekliški gori. Občani so menili, da je to gradnja dolžna financirati RTV. Odgovor je bil, da je RTV dolžna iz naročnine financirati le gradnjo pretvornika za sprejem prvega programa. Nihče ni vprašal, če so Ljubljanci sami (in ne RTV) financirali gradnjo in opremo pretvornikov za ostalih pet programov, ki jih lahko sprejemajo, pa tudi ne, zakaj je v Kočevju prav sprejem prvega programa TV najslabši.

Trebanjske iveri

TREBANJSKI NEBOTIČNIK — Ker se trebanjskemu Trimu že dalj časa ne godi preveč dobro na tujih trgih, se ni preusmeril samo na domači trg, ampak kar na domače dvorišče. Tam namreč že dalj časa kipi v nebo prvi trebanjski nebotičnik, v katerem bodo imeli vrli trimovski poslovne prostore. Menda že dalj časa iščejo dovolj veliko živino, ki bi preizkusila trdnost nove zgradbe.

DA BI BIL MARADONA — Na koncertu moškega pevskega zbora Fužinar, ki je bil preteklo soboto na Mirni, se je zbralo samo 50 poslušalcev. Očitno je sicer zveste obiskovalce kulturnih prireditev na Mirni zmotilo svetovno prvenstvo v nogometu. Pa ni zmotilo samo navadnih obiskovalcev, ampak celo učitelje in polike. Medtem ko bi se razumeli, da se hočejo prosvetariji priučiti kakšnega trika od slovitiga Maradone (zlasti, kako priti do denarja), ni jasno, kaj naj bi k nogometu tako privlačilo politike.

NEPRIVLAČEN BRATSKI ŠPORT — Medtem ko so bila doslej srečanja pobratenih športnikov vedno dobro obiskana, so morali na nedavnem srečanju v trebanjski ekipi namesto košarkarjev nastopiti kar rokometisti. Po uspešnem nastopu so morali nastopiti še na rokometni tekmi, kjer pa jim je zmanjkalo moči. Zadeva bi bila še kar razumljiva, če bi ne imeli v trebanjski občini kar dveh močnih košarkarskih klubov. Tudi med političnimi delavci ni bilo pravega zanimanja za srečanje. Udeležil se ga je samo predsednik skupščine Nace Zeman, pa še ta samo en dan. Ali je Velika Gorica preblizu?

IZ NAŠIH OBČIN

Kostel praznuje

Obeležje Jožetu Klariču

VAS-FARA — Krajevna skupnost Kostel praznuje vsako leto 22. junija svoj krajevni praznik, in sicer v spomin na uspešno izveden napad slovenskih in hrvaških partizanov na italijansko postojanko v Banjaloki. Žal je ob tej priložnosti padel komandant hrvaškega mladinskega bataljona narodni heroj Zdravko Petranović-Jastreš. Italijani so se potem umaknili iz Banjaloke.

V počastitev krajevnega praznika 22. junija je 21. junija priredilo v kulturnem domu v Fari koncert kulturno društvo "Franc Venturini" iz Dornia v pobrateni občini Dolina pri Trstu. Ostale prireditve ob prazniku bodo te dni. V soboto, 28. junija popoldne, bodo najprej športna srečanja, zvečer pa šesvečanaseja skupščine KS Kostel, na kateri bo o delu in načrtih KS govoril predsednik sveta KS Valentin Južnič. Kulturni program bo izvedlo domače KSD.

V nedeljo, 29. junija, pa bo v Novih selih osrednja proslava ob krajevnem prazniku. Takrat bodo odkrili tudi spominsko obeležje Jožetu Klariču, prvoborcu in zaslužnemu rojaku. Udeležili se je bodo tudi aktivisti OF Barje-Kolpa. Kulturni program bodo izvedli KSD "Kostel" in učenci osnovne šole Vas-Fara. Po proslavi bo še veselica.

IZSELJENCI PRIHAJAJO

KOČEVJE — S pevskimi in glasbenimi točkami ter mažoretkami bo 30. junija nastopila skupina mladih potomcev naših izseljencev iz Chicaga in Clevelanda (ZDA) v Kočevju. To bo tudi otvoritveni nastop na novi ploščadi na Trgu zbora odposlancev, ki jo te dni dokončujejo. V programu bodo sodelovali tudi nekateri domači izvajalci. To bo prvi nastop te skupine v Sloveniji, organizirajo pa ga kočevska podružnica Slovenske izseljenske matice, Turistično društvo Kočevje, KS Kočevje in Delavska godbda.

PRIZNANJA ZA DAN SAMOUPRAVLJAVCEV

TREBNJE — Ob dnevu samoupravljalcev se bo v Trebnjem sestala skupščina kluba samoupravljalcev. Na skupščini, ki bo v četrtek, 26. junija, ob 13.30 v sejni sobi SO Trebnje, bodo delegati poslušali referat o sedanjih gospodarskih situaciji, potem bodo izvolili novo vodstvo skupščine, po koncu volitev pa bodo podelili priznanja samoupravljanja. Dobitniki letošnjih priznanj samoupravljanja so krajevna skupnost Mokronog, KZ Trebnje, delegacija KPD Dob v skupščini občinske zdravstvene skupnosti, Ana Konec iz Tesnil, Janez Mihevc iz Trelesa in Alojz Podboj iz krajevnne skupnosti Trebnje.

PROSLAVA DNEVA BORCA V BLATNEM KLANCU

TREBNJE — Osrednja proslava ob dnevu borca bo letos 4. julija v Blatnem klanu. Na prostoru, kjer je taborila Slobodanova četa iz 1. dolnjenjskega partizanskega bataljona, bodo odkrili spominsko obeležje in podelili občinska priznanja ZZZB NOV Trebnje. Po proslavi in kulturnem programu, ki se bosta začela ob 11. uri dopoldne, bo tovarniško srečanje borcev, mladine in trebanjskih občanov. Občinski odbor Zveze združenj borcev vabi, da se proslave udeleži čimveč udeležencev.

Velike žrtve za majhne učinke

Trebanjski občan daje več kot kranjski, a ima nižji standard

TREBNJE — Variacija na isto temo bi lahko rekli ob razpravi o predlogu usklajevanja osebnih dohodkov delavcev v družbenih dejavnostih s tistimi v gospodarstvu, ki so jo imeli pretekli teden na seji trebanjskega komiteja ZK. O predlogu so namreč že razpravljali na seji občinskega sveta Zveze sindikatov. Razlik med stališči obeh družbenopolitičnih organizacij namreč ni. Oboji pa se strinjajo, da je treba osebne dohodke uskladiti, a ne za ceno povečanja prispevnih stopenj za skupno porabo, ki so že tako in tako med najvišjimi v Sloveniji.

Samo za primer ponovno navedimo, da imajo v kranjski občini za pol nižjo prispevno stopnjo za zdravstvo, pa precej višji zdravstveni standard. Kljub hudemu bremenu, ki ga ima trebanjsko gospodarstvo zaradi zdravstva, pa se le to otepa z izgubami in celo pomanjkanjem kadrov. Obremenjeno pa ni samo gospodarstvo, ampak tudi vsak posamezni občan. Prispevki iz bruto osebnega dohodka so izjemno visoki, če že ne najvišji v republiki. Ob vsem tem je še kako res, da trebanjska občina, ki je sestavni del te republike, ne more imeti nižjega zdravstvenega standarda kakor druge občine. Hkrati pa je res, da je družbeni standard v celoti odraz gospodarske uspešnosti občine. In v zadnjem času niso bili zabeleženi kdove kako dobri rezultati, čeprav je marsikaj moč naprtiti tudi preteklosti. Zato so tudi na seji komiteja

Prenovljeni jez

V Pobrežju bodo prihodnji mesec začeli obnavljati jez na Kolpi

POBREŽJE PRI ADLEŠIČIH — Januarja lani se je 25 centimetrov debel led na Kolpi prikloval na jez pri Pobrežju, in ko je prišla odjuga, je voda odnesla s seboj led in del jez. Gladina vode za jezo je padla za 50 centimetrov, tako da je moral mlinar in žagar Kuzma odjaviti obrt, ker ni mogel več delati. Krajanje okolških vasi so začeli takoj, ko so videli, kako

Ciril Požek

je z jezo, razmišljati o popravilu, seveda pa bi bili stroški preveliki, da bi jih lahko sami zmogli.

"Za pomoč smo prosili vodno skupnost v Novem mestu, ki je obljubila beton in železo, ki bo veljalo okrog 6 do 8 milijonov dinarjev. Kamen — potrebovali ga bomo vsaj 400 prostorninskih metrov — in delovno silo bomo sami prispevali," pove predsednik gradbenega odbora Ciril Požek. Vendar ga skrbi, kako zagotoviti toliko delavcev, saj jih bodo vsak dan od sredine do konca julija, ko naj bi obnavljali jez, potrebovali 20 do 30. "Naredili bomo razdelnik za prebivalce bližnjih vasi, da bodo prišli delat, seveda pa računamo tudi na pomoč ribičev in morda tudi vojaštva," upa Požek. B. M.

Zgodba o telefonu gre h koncu

Razburjenje ljudi v semiški krajevni skupnosti, ker po več kot treh letih gradnje še vedno nimajo telefona — Zastoji zaradi zapoznelega plačila

SEMIČ — Gradnja telefonskega omrežja v vasi od Semiča proti Malinam je že močno razburila kri in domišljijo, kar je sicer razumljivo, saj so prvimi deli začeli pred dobrimi tremi leti. Naročniki plačujejo obroke za gradnjo omrežja, čakajo na že večkrat obljubljene roke, ko naj bi v hišah končno zazvonili telefoni, očitno pa je, da so se vsega tega že naveličali.

Tako so pred kratkim prizadeti naročniki telefona poslali na Dolenjski list pismo, v katerem se razburjajo, da je bil prvi obrok denarja za gradnjo telefona pobran januarja 1983, takrat pa je bilo tudi obljubljeno, da bodo še isto leto dobili telefon. "Takrat je bilo rečeno, da bo na razpelo 150 števil, sedaj pa pravijo, da bo potrebno počakati na novo telefonsko centralo. Slišati je celo, da je bil denar, ki je bil namenjen za telefon v Semiču, oddan v drug kraj, zato se upravičeno bojimo, da bo tudi tistih 150 telefonskih števil oddanih drugam po načelu »kdo da

več». Denar pobirajo, nihče od naročnikov pa ne ve, kje je, koliko gajejina za kaj so ga porabili. Le gradbeni odbor se sestan, ugotovi, da je sredstev premalo, nekaj naredijo, obljubijo, kdaj bo omrežje zgrajeno, ko pa rok poteče, najdejo izgovor in vse ostane spet pri starem," med drugim navajajo v pismu naročniki, ki se sicer niso podpisali.

Drugo plat napeljave telefona v semiški krajevni skupnosti pa je osvetlil predsednik gradbenega odbora Tone Malenšek, ki je povedal, da nekaj navedb naročnikov sicer točnih, v glavnem pa so plod ljudske domišljije, vendar jim tega ne gre zameriti, saj že predlogo čakajo na telefon. "Februarja letos smo sklenili pošto pogodbo o dokončanju del na telefonskem omre-

žju, vendar bi morali v celoti plačati avans. Denar smo sicer imeli, a smo ga posodili krajevni skupnosti za prenositev finančnih težav. Tega nikakor ne gre obsojati, saj je tudi krajevna skupnost posodila denar nam. Res je sedaj krajevna skupnost denar za vrnila, vendar se je vračilo zavleklo za dle časa, kot smo predvidevali. Projekt je sedaj tako rekoč že zaključen, dela je še za nekaj dni, vendar pa obrtniki, ki dela za PTT podjetje, zavlačujejo dela, 90 odst. del, ki so navedena v pogodbi s pošto, je sicer že opravljenih, za neopravljena pa še ni potekel rok, saj smo zadnji obrok plačali šele maja. Zamuda pri zaključnih delih je torej le zaradi tega, ker smo zakasneli s plačilom, vendar bo delo po vsej verjetnosti zaključeno v nekaj dneh," je pojasnil Malenšek. Kar pa se tiče govorice o pomanjkanju telefonskih števil, je povedal, da jih je dovolj na razpolago, saj je prostih še 170 števil, naročnikov pa je 150.

M. BEZEK

VADITI TUDI POZIMI

KOČEVJE — Nekaj članic ekip prve medicinske pomoči iz podeželskih krajevnih skupnosti je predlagalo, naj bi bile vaje članic teh ekip in po možnosti tudi tekmovanja opravljena v zimskih mesecih, ko ni dela na kmetijah. Za odgovor smo vprašali načelnico občinskega štaba CZ Mileno Lautar, ki nam je odgovorila: "Tekmovanja ekip PMP razpišeta republiški sekretariat za ljudsko obrambo in skupščina RK Slovenije, ki določita tudi, do kdaj morajo biti opravljena. Letos smo ta razpis prejeli 14. aprila, torej tekmovanja nismo mogli razpisati v zimskih mesecih. Občinski štab pa se bo prizadeval, da bo osnovni pouk izvedel v zimskih mesecih.

DIMITRIJEVIČEVA PREDSEDNICA OS ZS

KOČEVJE — Na zadnji seji občinskega sveta Zveze sindikatov Kočevje so med drugim izvolili za novo predsednico Mirico Dimitrijevič, ki je bila doslej sekretarka tega organa.

Borci kritični in zaskrbljeni

V družbi je vse preveč nepotrebnih slabosti — Borci nočejo biti le pričakovalci pokojnin, invalidnin in podpor — Malodušnost zaradi nemoči

RIBNICA — Letna skupščina občinskega odbora ZZZB NOV Ribnica je potekala v kritičnem tonu. S precejšno zaskrbljenostjo so borci ugotavljali slabosti, s katerimi se naša družba srečuje vsak dan.

Rečeno je bilo celo, da je malodušnost in nedelavnost zajela tudi borce, ki niso več revolucionarji, ampak običajni pričakovalci pokojnin, invalidnin in podpor, da je politično delovanje borcev v zastoju in da za vse to ni kriva starost, ampak druge okoliščine.

V razpravi je bilo izrečenih veliko kritičnih besed o naših splošnih slabostih, kot so nekontrolirano trošenje denarja za velike športne prireditve, obiski delegacij, nedosledno izvajanje delegatskega sistema, neurejenosti na področju zaposlovanja. Nekateri pogosto omalovažujejo borce in njihove organizacije. Hitro se pozablja, kaj so borci prispevali za izgradnjo domovine. Položaj je še težji, ker je med nezaposlenimi veliko mladih in ker kadrovska politika šepa. Borci zahtevajo odgovornost vodilnih, posebno še v okoljih, kjer poslujejo z izgubo.

Nadalje je bilo v razpravi poudarjeno, naj se ribniški Zdravstveni dom poimenuje po ljudskem in partizanskem zdravniku Oražmu. Odbor borcev Levstikove brigade pa je dal pobudo, naj bi pri Sv. Gregorju

postavili spomenik padlim borcem 9. in 10. brigade ter 15. in 18. divizije. Otvoritev bo predvidoma že septembra. V izdelavi je spomenik padlim v Ribnici in določena lokacija zanj, borci pa so izrazili pri-

pravljenost, da tudi sami prispevajo zanj. Končno je izbran prostor za postavitev Titovega parka in zasadev 88 spominskih dreves. Sklenili so tudi, da bodo še do konca junija sprejemali prispevke, ki bodo objavljeni v monografiji Ribnica med NOB.

M. GLAVONJČ

Voda prehitela načrte

Kmalu vodovod v KS Čatež in Primskovo

ČATEŽ — "Lahko rečem, da dela pri gradnji našega vodovoda potekajo celo hitreje, kakor smo si upali načrtovati. Že letos bo dograjena 2. faza vodovoda, prihodnje leto pa bodo dobili vodo tudi vaščani Goljeka in Sajenice," je povedal Jože Bregar, predsednik sveta krajevnne skupnosti Čatež.

Hranilnik vode, ki so ga postavili na Zaplazu, so začeli graditi letos marca. Dela je prevzelo Komunalno podjetje Grosuplje, gradbeni del pa je opravilo GKP iz Trebnja. Vodo so v hranilnik na Zaplazu napeljali iz dva kilometra oddaljenega Dola. Tam so strokovnjaki Geološkega zavoda iz Ljubljane v globini 70 metrov odkrili bogat izvir odlične pitne vode. Iz hranilnika na Zaplazu pa bo voda tekla v krajevno skupnost Primskovo in krajevno skup-

nost Čatež. Po 3,5 kilometra dolgem cevovodu bo voda tekla v vasi Čatež in Razbore. Ta tako imenovana prva etapa bo veljala 70 milijonov dinarjev. Druga etapa, ki bo tudi končana že letos, pa obsega gradnjo 4 kilometre dolgega cevovoda do Zagorice, Roj in Trebanjskega vrha.

"Jasno je, da takega vodovoda ne bi mogli zgraditi brez pomoči obeh komunalnih skupnosti v občinah Trebnje in Litija ter območnih vodnih skupnosti dolnjenjske in ljubljanske regije. Zavarovalne skupnosti Triglav, družbenopolitičnih skupnosti itd. Veliko pa so prispevali tudi naši krajanje z deli in denarjem iz samoprispevka. Naj dodam še to, da bomo vodo, kadar bo oskrba z njo kritična, lahko pošiljali tudi v okolico Trebnja. Vrtina, iz katere vsako sekundo priteče po 13 litrov odlične pitne vode, nam bo to omogočila. Vsekakor pa je vodovod tudi primer odličnega, doslej vse premalokrat uresničevanega medobčinskega sodelovanja občin, ki sicer nista v isti regiji," je dejal Bregar.

J. S.

Čečkači in glavonožci

Otroci so razstavili svoje slike — Potrebujejo papir

TREBNJE — Dva dneva minulega tedna je bila v enem izmed prostorov stare trebanjske osnovne šole, kjer gostuje vrtec, odprta razstava risb, slik in plastik ter drugih izdelkov, ki so jih izdelali otroci. Otroci so bili ponosni, ker so svoje izdelke lahko natak na način pokazali staršem, starši pa so si z

Silva Kastelic

veseljem ogledali, kaj vse so otroci v preteklem šolskem letu naredili. "Vendar staršem nismo pokazali samo naše likovne dejavnosti, zanje smo pripravili tudi kratek in prijeten kulturni spored. Seveda imamo take razstave in programe v našem vrtcu že dolgo vrsto let," je povedala Silva Kastelic, ki je že devet let vzgojiteljica v trebanjskem otroškem vrtcu. Tovarišica Silva je še povedala, da so okoli 10 likovnih izdelkov poslali na regijsko razstavo v Novo mesto.

Mali čečkači, glavonožci, take so slikarske faze v otroštvu, pa seveda potrebujejo za svoje ustvarjalno delo veliko papirja, plute, glin in drugih materialov. Pluto so doslej dobivali v Tesnilih, Krojaško podjetje jim je darovalo krpice, iz Trima so dobili papir. Nič pa ne bi imeli proti, če bi dobili tudi boljši papir, kakor ga daje Trimo. Na spisek darovalcev se lahko vpišejo tudi druge delovne organizacije.

J. S.

VODE BO DOVOLJ — Vodni hranilnik na Zaplazu nad Čatežem bo dovolj velik za krajevno skupnost Čatež in Primskovo. (Foto: J. Simčič)

J. SIMČIČ

LJUBLJENEC — Na nedeljski dirki v motokrosu v Čačku je odlični Brežičan Marjan Avbelj spet zmagal v razredu do 250 cm in s 111 točkami prepričljivo vodi v skupni razvrstitvi državne prvenstva. Marjan je menda osvojil s srčno in tehnično brezhibno vožnjo, tamkajšnje občinstvo, s svojim nastopom v Športnem televizijskem pregledu pa spet izgubil marsikatero oboževalca v Sloveniji. Materinsčina je, žal, vse prevečkrat pastorek, in to se je znova pokazalo tudi v nedeljo.

PODSTANOVALCI — Po odloku o podstanovskih razmerjih v brežiški občini, ki je še v javni razpravi, je zagrožena kazen do starega milijona posamezniku, ki svojemu podstanovalecu ne bi omogočil ogrevanja in ne zagotovil uporabe sanitarij. Odlok je tako natančen, da terja v prostoru podstanovalec toliko ležišč in stolov, kolikor je podstanovalec, ter omaro, v kateri mora imeti vsak podstanovalec možnost zakleniti svoj del omare.

ŠOLI SO POMAGALI ZUNANJI SODELAVCI

BREŽICE — Od šole bratov Ribarjev se letos poslavljajo 103 učenci osmih razredov. Razred jih je uspešno zaključilo 85 odst., drugi se pripravljajo na popravne izpite v juniju in avgustu. V zadnjem letu šolanja je bilo kar 18 odličnikov. Na petkovi slovesnosti so podelili priznanja petim zunanjim mentorjem: Tonetu Ajstru za pomoč pri SLO in družbeni samozaščiti, diplomirani agronomki Anici Zidarič za strokovne nasvete iz vrtnarstva in kmetijstva, Mariji Ban za delo z mladimi gasilci, Petru Sokoloviču za delo s šahisti in miličniku Markoviču za pomoč pri reševanju kočljivih vzgojnih problemov.

Krške novice

OSIP — »Zakaj tak osip na današnji seji? Kje so izvršni sveti Brežic in Krškega? Težko se opredeljujemo, če ne slišimo druge strani,« se je hudoval podpredsednik Medobčinskih gospodarske zbornice Edo Komarčar na zadnji seji izvršnega odbora MGZ Posavja in programskega sveta za Krško polje. Jeza je bila upravičena, saj zbornica ne more sama prevzeti odgovornosti za gradnjo savskih hidroelektrarn, vedo pa, da bo pred javnostjo treba polagati čiste račune. Menda ja ni hudo soparno aprilsko vreme razlog za skromno odzivnost predstavnikov tako imenovane širše družbene skupnosti na tej junjski seji, so pomislili vedno obzirni »sejalci«.

OB POL BRADE — Stava je stava, so rekli dosledni vaščani Razezta in ker se je gostitelj Rudi pri stavi, do kdaj bodo zazvonili telefoni v vasi, samo delno zmotil, so mu prizanesljivo obrli le pol brade in brk. Kajpada v veselje in smeh zbrane družine, pa tudi Rudi je protestiral le bolj zaradi lepšega.

MUNDIAL — Najbolj zagrizeni privrženci žogobca redno spremljajo tekme naših zveznih ligešev, zato se njihovi vnemi ob mehiškem mundialu v minulih tednih ne kaže prav nič čuditi. Mnogi so si ogledali tudi nočne televizijske prenose. Koliko je pri nas padla storilnost zaradi mundiala, nismo izračunali, le vztrajno smo ponavljali, da stane Brazilce vsaka zmaga okoli 350 milijonov dolarjev.

Sevniški paberki

GODCI ŠE V ZABUKOVJU — Prvi del srečanja harmonikarjev je bil v nedeljo na Studencu, kjer je bil tudi cilj avtomobilskega rallyja sevniškega AMD in studenške sekcije. Drugi del bo kot ponavadi to nedeljo od 15. ure dalje na ploščadi pred osnovno šolo v Zabukovju. Domače kulturno društvo Alojza Kolmana-Maroka skrbi, da nihče ne bo ježen, poleg ljudskih godcev naj bi za razpoloženje skrbel ansambel Nika Zajca.

KDO BO »SEVNIŠKI KAMPPELJEC«? — Občinska zveza za telesno kulturo namerava letos prirediti vrsto trim akcij, ki ne bodo strogo tekmovalnega značaja. Z zdravjo rekreacijo naj bi se ljudje spoznavali in krepili svoje telesne sposobnosti. In kdo bo »sevniški kamppelec«? Moški naj bi preplaval najmanj 500 m, ženske 300 m, se povzpeli na poljuben slovenski planiški vrh, lahko tudi organizirano na Lisco, Kolesarili, pretekli 2.000 m (moški) ali 1.000 m (ženske). Prijavite se lahko na občinski Zvezi telesnokulturnih organizacij v Sevnici, Glavni trg 19 a. Brez skrbi, ne bo preveč vroče, akcija se bo začela šele septembra.

SEMINAR V SREDINI? — Občinska konferenca SZDL in občinski sindikalni svet sta pripravila za ponedeljek seminar za vodje delegacij. Na enem listu vabijo predsednike v dvorano gasilskega doma, na drugem listu, na kraju programa, pa se jim je zapisalo, da bo vse skupaj na drugem koncu mesta, v sindikalni dvorani. Še dobro, da mesto ni večje! Sicer pa so delegati za občinsko skupščino vajeni na seje v gasilskem domu, tisti za sise pa v sindikalni.

Šestdesetletnica Gasilskega društva Bukošek

5. julija tudi dan gasilcev brežiške občine — 3. julija koncert Avenikov

BUKOŠEK PRI BREŽICAH — Tukajšnje gasilsko društvo praznuje 5. julija 60-letnico uspešnega dela in požarne brambe. Sobotni praznik bodo pričeli s povorko domačega društva in vseh drugih gasilcev v brežiški občini, kajti 5. julij je hkrati brežiški dan gasilcev. Povorka in proslava obeh praznikov s podelitvijo državnih in gasilskih odlikovanj bosta na prostem pred gasilskim domom v Bukošku.

GD Bukošek pa je za četrtek, 3. julija, ob 19. uri pripravilo koncert ansambla Avenik. Sloviti Aveniki bodo godli in peli dve debeli uri. Zatem bo bogat srečlov, za ples in zabavo pa bo poskrbel tudi ansambel Objem. Pokrovitelj tega dne je industrijska gasilska enota tovarne Elan iz Begunj, pobratim slavljenca — GD Bukošek.

USPEŠNI TUDI ČETRTEČ — V soboto, 21. junija, so na Razezto, vasi z 31 gospodinjstvi pri Brestanici, vaščani praznovali uspešen zaključek že četrte velike akcije po osvoboditvi. Elektrifikaciji je sledila izgradnja vodovoda, zatem asfaltiranje ceste in zdaj še telefonija. Vaščani so prispevali po okoli 210 tisočakov (80 tisočakov gre iz krajevnega samopriskpeva), postavili 168 drog in opravili okrog 1200 udarniških ur. Za uspešen zaključek akcije še za 14 gospodinjstev ima največ zaslug predsednik vaškega odbora Anton Pribožič (na desni), ki so ga obdarovali njegovi sovaščani. (Foto: P. Perc)

DANES SKUPŠČINA

SEVNICA — Za danes so sklicani vsi trije zbori občinske skupščine. Med drugim bodo delegati obravnavali pripombe na osnutek dolgoročnega načrta razvoja občine, gospodarjenje v letošnjem prvem triletnem letu, poročilo sodišča združenega dela v Brežicah in kolektivnega organa o izvajanju ukrepa družbenega varstva v Stillesu. Vseh točk dnevnega reda je 15.

SEVNIŠKI REFERENDUM USPEL

SEVNICA — Mnogo je bilo predhodnih ugižanj, ali bo referendum v tej krajevni skupnosti v vse večji druginji uspel ali ne. Nedeljsko glasovanje je razbilo sleherni dvom. Volilci so se izrekli »ZA« s 56,9 odst. Po vseh je vlada tradicionalno tekmovalno vzdušje, katero volišče bo prej končalo z delom. Na Pečju so bili tokrat nesporno prvi, ob 7,05 so končali z glasovanjem z zavidičnimi 91 odst. »ZA«, le deset minut po uradnem odprtju volišča so končali glaovanje na Zigarskem vrhu, sledila je Prešna Loka.

Na delo z namišljenimi bolniki!

V Stillesu občutno zmanjšujejo režijska opravila — Brzdanje izgube

SEVNICA — Na današnjem zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine bodo delegati obravnavali med drugim tudi poročilo o izvajanju ukrepa družbenega varstva v Stillesu.

Začasni kolektivni poslovodni organ v Stillesu meni, da se izguba po novem zmanjšuje. Samo v aprilu so povečali proizvodnjo in prodajo za 10 odst. glede na prve tri mesece letošnjega leta. Ugotavljajo tudi, da sama proizvodnja še vedno ni primerno organizirana. Za vse ne krivijo zgolj tehnološke zaostlosti. Začasni kolektivni poslovodni organ si šteje za uspešen ukrep pri izboljševanju poslovanja zmanjševanje režije. Navajajo, da so v upra-

Zakaj Agroservis nima ljudi

Prej so imeli vedno po 15 vajencev, zdaj nobenega odziva na štipendije

BREŽICE — Delavce Agrotehnike — tozda Agroservis že od 1977. leta redno dvakrat na leto pošiljajo na izpopolnjevanje v Nemčijo. Seminarje zanje prireja firma Magirus iz Ulma, kjer popravljajo njihova vozila. To izobraževanje je drago, zato so že pred štirimi leti predlagali, da bi ga organizirali raje pri nas. Pobuda je bila sprejeta in od 9. do 13. junija so se mehaniki in avtoelektričarji iz tovrstnih jugoslovanskih servisov usposabljali v češkem motelu. Med 35 slušatelji jih je bilo sedem iz Agroservisa, več, kot bi jih lahko poslali v Nemčijo.

Direktor tozda inž. Miro Suša je povedal, da so imeli predavatelji s seboj vso elektroinstalacijo vozil in simulatorje kompletnega zavornega sistema, ker je bil to seminar za avtoelektriko in zavore. Ravno pri popravilu in naravnavanju zavor so bili v Agroservisu zaradi rednega izpopolnjevanja v tujini že do zdaj na dobrem glasu. »S tem se ne zadovoljujemo,« je dejal inž. Suša, »ker vemo, da moramo kakovost storitev še izboljševati in obenem skrajševati roke za popravila.

»Kaj pa menite o drugi izmeni, za katero je bilo izrečenih na raznih sejah že več pobud?«

»Trenutno za kompletno drugo izmeno ni dela. V prvem četrtletju

Spored Radia Sevnica

ČETRTEK, 26. VI.

17.00 Napoved sporeda — 17.20 Rezervirano za... — 17.50 Naš prosti čas — 18.10 Predstavljamo vam — 18.25 Glasbena oddaja — 19.00 Vključitev v skupni program

SOBOTA, 28. VI.

17. Napoved sporeda — 17.20 Morda niste vedeli — 17.50 Aktualen komentar — 18.00 Glasbena uganka — 18.15 Bodice — 18.35 Humoreska — 19.00 Vključitev v skupni program

NEDELJA, 29. VI.

10.30 Napoved sporeda. Nedeljsko dopoldne. Kmetijska panorama. Od tedna do tedna. Kulturni urinki. Mikrofon na vasi. Opazujemo, ocenjujemo, ugotavljamo. Zanimivosti domače občine — 12.00 Govori se — 12.15 Minute za prometno varnost — 12.20 Zavsakogar nekaj — 13.00 Nedeljski poročevalec — 13.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo

SREDA, 2. VII.

17.00 Napoved sporeda — 17.05 Novice — 17.20 Naši kraji in ljudje — 18.25 Glasbena oddaja — 19.00 Vključitev v skupni program

90 let mojstra Vladimira Štovička

Umetnik še ustvarja

LESKOVEC PRI KRŠKEM — Te dni, ko mojster Vladimir Štoviček, edini čisti slovenski medaljer in tudi priznani kipar, praznuje spoštljiv jubilej — 90 let življenja ter 70 let aktivnega življenja in dela doma in v tujini — se za hip pomudimo ob misli izvrstnega poznavalca Štovičkovega opusa.

Gre za misel likovnega kritika Janeza Mesesnela ob mojstrovini 85-letnici. »Delo prevladuje in povezuje vse drugo — vsaj tako se zdi, čeprav se Vladimiru Štovičku tudi zasebno življenje zdaj tragično, zdaj spet veselo obrača: smrt in življenje si podajata roke, opus se kopiči in zaokroža, družbeno in človeška priznanja se množijo...«

Delo umetnika ni nikoli končano. Akademski kipar in medaljer Vladimir Štoviček kljub častitljivi starosti skoro ne pozna predaha. Če za krajši čas zastane pri umetniškem ustvarjanju, je to morda zaradi oslabelosti, ki jo povzročajo deveti križi in kratkotrajne bolezni. In prav tega želimo mojstru čim manj, da ne bi opešal zdaj, ko mu številni Posavci in Dolenjci voščijo trdnega zdravja. Čestitkam se pridružuje tudi naše uredništvo. P. P.

DRAŽJA VODA IN ODVOZ SMETI

SEVNICA — V sredo, 18. junija, je bila v drugem poskusu skupščina komunalne skupnosti le sklepčna. Brez pripomb so sprejeli pobudo Komunalne za podražitev vodarine in odvoz smeti. Kubik prodane vode za gospodinjstva naj bi bil posled 59 din (prej 42 din), za delovne organizacije pa 134 din (prej 97 din). Podražil se je tudi kanalizacijski prispevek: za gospodinjstva bo posled dražji za dinar (od 15 na 16 din), za delovne organizacije pa se je kanališčina podražila za 2 din (od 31 na 33 din). Dražji bo tudi odvoz smeti in ostalih odpadkov.

Konec ponavljanju istih besed

Borci v krški občini o krizi in morali — Neodgovornost naša rakava rana

KRŠKO — Besede je treba spremeniti v dejanja, ne pa vedno ponavljati iste smernice, iste sklepe, isti ljudje istim ljudem. Tudi zato in ker nihče ne naredi odločilnega koraka, da bi se stvari izboljšale, ni naključje, da smo zašli v krizo, iz katere nas lahko izvleče le ustvarjalno delo.

Za kritično oceno razmer v svoji organizaciji in družbi nasploh stoji 759 borcev v krški občini, ki tudi menijo, da ni prav, da se vedno bolj ukvarjamo s slabimi delavci, slabimi tozdi, velikimi izgubami, namesto da bi večjo veljavo dali poglavitnim izvoznikom in dobrim gospodarjem. Krške borce zelo moti, ker nihče ne odgovarja za posledice slabega dela, ker nihče ni bil razrešen zaradi stanja, v kakršnem smo, ampak so taki šli celo na boljše položaje.

»Že na naši programsko-volilni seji sem opozoril, da se morala med NOB ni vzgajala s pritiskom in silo, ampak z zgledi vodilnih, z vrlinami, kot so tovarništvo, pogum, poštenost, skromnost in dosledno uresničevanje dogovorjenih in sprejetih nalog. Čut odgovornosti se je tako močno razvil, kljub temu da je bilo pri izvrševanju določenih nalog

ogroženo celo življenje. Če primerjamo današnjo družbo z moralo NOB, je velika razlika. Nekako do

● Borčevska organizacija v krški občini se zavzema za posodobitev Muzeja izgnancev, političnih zapornikov in internirancev na brestanjskem gradu. Ljubljanski Muzej revolucije bo postavil prihodnje leto v gradu še zbirko o NOB z območja današnje občine Krško, za kar bi morali obnoviti vsaj dva prostora. Borci menijo, da v občini ni ustreznih prostorskih pogojev za kakovostno osnovno zdravstvo, k čemur sodi tudi sodobnejša lekarna, zato bodo pri izpeljavi referenduma za samopriskpevek prispevali že večkrat preizkušeni aktivistični deleži.

leta 1970 se je še močno čutil revolucionarni duh, ljudje so bili pri-

nas je prizadel devizni zakon, saj so vsi rezervni deli iz konsignacije. Odpadla nam je devizna kvota in to za

nas izredno pomembno stvar rešujejo šele zadnjih štirinajst dni. Zdaj pa nazaj k drugi izmeni. Rad bi opozo-

Manjka veliko odgovorov

Brežičani trdijo, da gradnji elektrarn ne nasprotujejo, hočejo pa vedeti, kakšne bodo spremembe

BREŽICE — V srednjeročnem in dolgoročnem obdobju do izteka stoletja ljudi najbolj zanimajo posegi v prostor. To je pokazala tudi prva skupna javna razprava o razvojnih dokumentih za krajevne skupnosti Brežice, Bukošek-Zakot in Šentlari.

Krajani niso zadovoljni z brošuro o savskih elektrarnah, češ da niti to, kar so obljubljali. Ljudje so pričakovali, da bodo podrobneje obveščeni, kaj pomeni akumulacijsko jezero pri elektrarni v Brežicah za najbližnje okolje. Poudarili so, da ne nasprotujejo gradnji, da to ni noben lov na čarovnice, ampak da hočejo biti informirani.

Po uradnih podatkih za 2°C ogreva Sava (neuradno pa za 4) bo potem zastajala v akumulaciji in bo zagotovo povzročila spremembe, ki se jih boje predvsem upravljalci brežiškega gradu. Ta ima namreč lesno gobo v

ostrejši in stropovih, ki miruje, dokler se ne poveča vlažnost. Zaradi vlage imajo v muzeju že zdaj težave stensko slikarstvo. Prej ali slej bodo morali zapreti poslikani deli stopnišča in se znebiti odvečne vlage v drugem nadstropju. Muzej bo nepopravljivo zahteval zaščito gradu, preden se bo začela gradnja elektrarne.

Krajani čakajo, da jim bodo investitorji oziroma pobudniki gradnje ponudili točno informacijo o tem, kaj pomeni za okolje pretočna in kaj akumulacijska elektrarna. Nekateri se ogrevajo za maketo, ki bo natančno prikazala stanje po izgradnji. Zanima jih, kje bodo speljani daljnovidni, o katerih zdaj vsi molčijo, zagotovo pa bodo razvrednotili, oziroma skazili del pokrajine.

● Vedeti hočejo, kako velika bo akumulacija, ali bo Sava do takrat očiščena, za koliko se bo povečala vlaga in kako se bo spremenila mikroklima. Samo sto metrov od brežiškega gradu bo novi jezerski breg in krajani želijo vedeti, kako visok bo in kakšno bo dnevno nihanje vode v zbiralnem jezeru. Čež dan bo zagotovo upadel, torej bo prišla na plan umazanija.

Spričo toliko vprašanj, ki za zdaj ostajajo brez odgovora, je pričakovati ločene razprave o ekološkem in prostorskem delu srednjeročnega in dolgoročnega plana predvsem v KS Brežice, Bukošek-Zakot in Šentlari. Verjetno pa bodo zahtevali tovrstne odgovore povsod tam, kjer načrtujejo večje spremembe, večje posege v prostor.

P. P.

J. TEPPEY

Kabelska TV na pohodu

V Sevnici najbolj zagnani v Florjanski ulici

SEVNICA — V vrsti slovenskih krajev so ta čas sredi dela pri napeljavi kabelske televizije. Tako je v Mariboru, Murski Soboti, Zagorju, Grosupljem in v Sevnici v Florjanski ulici.

Ker pretvornik na Lazah ni prenesel nobenega izboljšanja Televizijskega sprejema, so Florjanci stekli stopil skupaj in se domenili za novo akcijo.

»Povezali smo se z našo RTV, določili, da se na Pečju pri Zvegličevih postavi 12-metrski cevasti stolp, vsakdo se je obvezal za

plačilo 80.000 din, izkopa 40 m jarka in 40 ur udarniškega dela,« nasteva predsednik gradbenega odbora Vinko Govekar, sicer strojnik pri sevniški krajevni skupnosti.

● Kaj nameravate pridobiti z novim sprejemom? »Kot je znano, imamo v naši kotlini slab sprejem. S pomočjo kabelske televizije bomo lahko nemoteno sprejemali oba prva in druga programa Ljubljane in Zagreba ter Koper. V bodoče bomo z namestitvijo parabolične antene lahko sprejemali tudi satelitsko televizijo.«

● Akcija ni naletela na tak odmev v sosednjih delih mesta? »Zaenkrat nas je 82 interesentov predvsem v Florjanski ulici, blokih Pod Vrtačo, verjetno ne bodo zamudili priložnosti tudi na Pečju. Peč pa žal niso zraven v starem delu mesta, sklican je sestanek, da se vključijo še v Drožanski ulici.«

● In kdaj boste imeli boljše sliko?

»Precej stvari, predvsem občutljivi kabel, je večinoma uvožen. Trudimo se, kar najhitreje nabaviti vse potrebno, zakaj cene se vrto-glavno dvigujejo. Septembra naj bi zakopali kabel, na jesen naj bi v hiše že dobili tv signal iznad Pečja.«

A. Ž.

Prvi »dirigent« zveze

Janez Zajc: »Tako bomo pripravili delovni načrt, ki bo podlaga pevske dejavnosti za štiri leta«

NOVO MESTO — Po petkovem koncertu osmih pevske zveze iz črnomorske, metliške, novomeške in trebanjske občine v tukajšnjem Domu kulture, na katerem so pevcu Dolenjske in Bele krajine kot zadnji v Sloveniji ustanovili svojo območno organizacijo, smo pravnik Janez Zajc, člana Trebanjskega okreta, sicer družbenega pravobranilca samoupravljanja v Novem mestu, vprašali:

Pravkar ste postali prvi predsednik Pevske zveze Dolenjske in Bele krajine. Kako ji boste »dirigirali«, oziroma s čim se bo ukvarjala?

»Najprej bi rad povedal, da vidim pravi smisel ustanovitve te zveze v tesnejšem povezovanju pevske zveze in skupin iz vseh štirih občin dolenjske regije, in to od otroških do odraslih sestavov. Povezanost pomeni skupno nastopanje v regiji in zunaj nje, medsebojno izmenjavo izkušenj in usposabljanje zborovodij, predvsem pa skrb za nadaljnje razraščanje pevske dejavnosti in za kvaliteten rast zborov. V tej luči bo predsedstvo zveze, na čelu katere sem, pripravilo delovni načrt, ki bo podlaga za dejavnost v naslednjih štirih letih, za kolikor je predsedstvo izvoljeno.«

Pevska zveza je prostovoljna organizacija, kar pomeni, da članstvo v njej ni obvezno. Kolikšen interes za zvezo so zbori pokazali do zdaj?

»Natančnih podatkov nimam, so me pa obvestili, da se je za članstvo v pevske zveze izrekla že

večina vseh zborov v dolenjski regiji. To je vsekakor spodbudna ugotovitev, ki tudi pokaže, da so zbori oziroma pevci tako organizirani pogrešali.«

Zakaj pa zveza ni bila ustanovljena že prej?

»Pobude za to bi morale priti iz

Janez Zajc

občinskih ZKO, pa jih ni bilo, oziroma so bile ZKO premalo odločne.«

Pevska zveza Dolenjske in Bele krajine bo imela svoj sedež v Trebnjem, od koder ste vi. Bo to kaj vplivalo na pevske dejavnosti v trebanjski občini?

»Nekaj bi se že moralo poznati, čeprav neposrednega vpliva na pevske dejavnosti v občini najbrž ni pričakovati. Zborovski petje in pevska kultura v trebanjski občini sta še kar razvita. Še posebej, če ju primerjamo s stanjem pred leti. Problem je s kadri, z organizatorji pevstva in zborovodji. Tudi mladih ni v pevske vrste, oziroma jih je malo. Pogrešamo zlasti tiste, ki so glasbeno izobraženi.«

I. Z.

Prepevaje ustanovili Pevsko zvezo

Pevska zveza Dolenjske in Bele krajine ustanovljena med koncertom pevske zveze iz vseh štirih občin dolenjske regije — Predsednik je Janez Zajc

NOVO MESTO — Novomeščani so v tej kulturni sezoni, ki bo ostala v spominu kot ena najbolj razgibanih, vsebinsko razvejenih in po številu prireditelj izjemno bogatih, lahko doživeli tudi nekaj zanimivih pevske koncertne večer. Vrh tovrstnih nastopov je bil v več pogledih petkov koncert v Domu kulture, s katerim so dolenjski in belokranjski pevci ustanovili svojo območno pevske zvezo, prireditelj pa posvetili tudi spominu na skladatelja Marjana Kozina, novomeškega rojaka, ob 20-letnici njegove smrti.

Na odru so se zvrstili: otroški zbor OŠ Grm pod vodstvom Slavka Raucha, dekliški zbor trebanjske glasbene šole z zborovodkinjo Tatjano Mihelčič, mladinski mešani zbor srednje šole tehniških in zdravstvene usmeritve »Boris Kidrič«, ki ga vodi Franc Može, mešani zbor metliške Beti pod vodstvom Ani Jankovič — Šober, mešani zbor KUD Niko Županič iz Gričel z zborovodkinjo Tatjano Mihelčič, mešani zbor Krkap pod vodstvom Mira Kokala, Trebanjski oktet pod umetniškim vodstvom Toneta Strmoleta in mešani zbor IMV z zborovodjem Slavkom Rauchom. Vsa zveza je zapel tri pesmi. Na koncu so se vsi pevci zliili v zbor in skupaj z obiskovalci v dvorani pod vodstvom Slavka Raucha in ob klavirski spremljavi Cvetke Hribar zapeli Kozinovo pesem Naša zemlja.

Glasilo ob 200-letnici

Jutri slavi osnovna šola Loški potok 200-letnico

LOŠKI POTOK — Ob 200-letnici osnovne šole »Dr. Anton Debeljak« v Loškem potoku je izšlo pretekli teden jubilejno glasilo »Mi mladi«. V njem je opisana zgodovina šolstva v Loškem potoku in s tem tudi loškega potoka ter življenje in delo današnje šole. Glasilo je izšlo torej tik pred praznovanjem jubileja šole, ki bo jutri, 27. junija, ob 19. uri.

O potoški šoli in njenem vzornem delu veliko pove ugotovitev, da jo je v zadnjih treh letih obiskalo veliko delegacij iz domovine in tujine. Tokrat naj nastopajo de države, iz katerih so prišle tuje delegacije. To so: Zambija, Indija, Filipini, Nizozemska, ZDA, Kolumbija, Sovjetska zveza, Sri Lanka, Bolivija, Japonska, Lesoto, Iraka, Malta, Argentina, Peru in Alžirija.

Med koncertom je nevsiljivo in komaj opazno potekalo tudi ustanavljanje Pevske zveze Dolenjske in Bele krajine. Delovno predsedstvo je vsakokrat predstavljal nastopajoči zbor, tako da je v tej vlogi bilo vseh

...JAZ PA NISEM PEL, NISEM BIL VESEL...

Na ustanovnem zboru Pevske zveze Dolenjske — Bela krajina so vse sklepe sprejemali s petjem. Pasejeustrašil eden izmed udeležencev za demokratičnost postopka: »Kako pa bi bilo potem, če bi bil kdo proti? In je rekel Stane Peček iz Trebnjega, ki je vpeljal pojoče sestanke: Ja, potem bi zapel tisto: Jaz pa nisem pel, nisem bil vesel, pa tudi z njimi nisem šel.«

Udeležencem so omogočili, da spoznajo krajevne kulturne in zgodovinske znamenitosti, z obiski v nekaterih delovnih organizacijah pa, da se vsaj hipoma seznanijo s proizvodnjo in načinom dela kolektivov v trebanjski občini.

19. tabor likovnih samorastnikov se bo končal v soboto, 28. junija. Konec bo podoben začetku. Ponovno se bodo vsi zbrali v kulturnem domu, kjer se bo ob 19. uri začela ključna slovesnost. Spet bo kulturni program, nakar se bodo udeleženci poslovili. Mnogi že z mislimi na prihodnje leto, ko bo tabor slavil 20-letnico.

I. Z.

Črnomorske impresije

V razstavišču ob Rinži na ogled barvne fotografije avtorja Oskarja Dolenca

KOČEVJE — Tukajšnji Likovni salon je pripravil že vrsto kvalitetnih razstav. Prav gotovo je takšna tudi sedanja, ki bo odprta še do nedelje, 6. julija. To je razstava barvnih fotografij Oskarja Dolenca, člana znane fotografske skupine iz Ljubljane, strojnega inženirja, ki se je ves predal umetniški fotografiji. Pod naslovom Črnomorske impresije je na ogled obsežen cikel fotografij zapisov zanimivega sveta, ki ga je avtor odkril na enem svojih iskateških popotovanj.

Dolenc je eden naših najbolj uveljavljenih mojstrov fotografije. Razstavlja že od leta 1959 in je v tem času sodeloval na več kot 320 skupinskih razstavah doma in v tujini, dvajsetkrat pa se je predstavil samostojno. O kvaliteti njegovih stvaritev govore številne nagrade in priznanja, ki jih je prejel do zdaj.

Kočevsko razstavo Dolenčevih fotografij je pripravila podružnica ljubljanskega fotokluba Diana, katere člani se občasno tudi sami predstavljajo s svojimi fotografskimi izdelki.

METLIKA: RAZSTAVA IZ KARLOVCA

METLIKA — V petek, 4. junija, bo ob 20. uri v Ganglovm razstavišču v Metliki otvoritev razstave z naslovom »Etnološka fotografija«. Razstava je delo etnologije Mestnega muzeja Karlovca Libuše Kašpar, sicer pa je plod sodelovanja dveh muzejev sosednjih republik, Belokranjskega muzeja iz Metlike in Mestnega muzeja iz Karlovca.

kultura in izobraževanje

O veterini na Dolejskem

Alfred Trenz podal izčrpen prikaz razvoja te stroke pri nas do zadnje vojne

NOVO MESTO — Znanstveno društvo za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije ima na Dolenjskem marljivo podružnico, ki šteje 17 članov. Podružnico je do svoje smrti vodil dr. Božo Oblak, na nedavnem običnem zboru, ki so ga opravili v Dolenjskem muzeju, pa so za novega predsednika izvolili znanega novomeškega veterinarja Alfreda Trenza.

Obični zbor se je začel z zanimivim strokovnim predavanjem o razvoju strokovne veterine na Dolenjskem do druge svetovne vojne. Predavatelj, novi predsednik Alfred Trenz, je sistematično in izčrpen opisal zakonodajo na področju živinorazredstva in šolanja, vrste in stanje živinskega fonda v tem obdobju. Govoril je tudi o boleznih, ki so razsajale na Dolenjskem, o oskrbi z zdravili in cepivih, na koncu pa je predstavil pomembne živinorazredniške.

Po poročilih o delu podružnice v zadnjem letu, ki sta ju pripravili tajnica mag. Morosinijeva in blagajničarka mag. Jeraj-Turkova, so ugotovili, da je podružnica, čeprav ima malo članov, upravičila svoj obstoj in namen. Svoje poslanstvo bo marljivo in odgovorno opravljal tudi v prihodnje. V obdobju 1986/87 bodo pripravili dvojne predavanj, sodelovali pri pripravi Krkine publikacije o zgodovini zdravstva na Dolenjskem in se lotili drugih nalog. Med drugim namenjajo navezati tesne stike s franciškansko knjižnico v Novem mestu, ki premore veliko medicinskih knjig.

Pomlajeni kipi

Konservatorsko delo Viktorja Povšeta — Na ogled v krškem kapucinskem samostanu

KRŠKO — Skupna želja po ureditvi kapucinskega samostana v Krškem dobiva potrditev v zaključnih pripravah za pričetek gradbenih del za temeljito prenovo tega vse bolj na stečaj odprtega hrama kulture. Tudi petkova slavnostna otvoritev razstave plastik starih mojstrov dokazuje, da so Krščani na dobri poti.

Predsednik odbora za ureditev kapucinskega samostana, podpredsednik krške občinske skupščine Slavko Šribar, se je toplo zahvalil akademskemu slikarju in specialistu konservatorju prof. Viktorju Povšetu iz Celja, ker je sodeloval in vedno roko umetninam vdahnil življenje in podobo, v kakršni so krasile cerkve 18. stoletja.

Vrhunski strokovnjak, umetnostni zgodovinar dr. Emilijan Cevc, je visoko ocenil 10 razpada rešenih lesenih in kamnitih plastik. Po njegovem se posebej odlikujeta plastika Avgusta Ferfale iz 17. stoletja »Kristus na oblakih« in kip sv. Rupreta.

Zbranim je zapel Kostanjeviški oktet, profesor Janez Plestenjak je predstavil uvod v Platonovo delo »Sokratov zagovor«, ki ga je imenitno interpretiral že upokojeni gledališki igralec, svobodni umetnik Jože Zupan.

P. PERC

OŽIVLJENE PLASTIKE — Razstava zbirke plastik starih mojstrov v kapucinskem samostanu v Krškem bo odprta do konca junija. Prof. Viktor Povšeta (prvi z desne) nam je povedal, da plastikam pri konserviranju ni ničesar dodal, temveč celo odvzel odvečne »okraske« in jih dobro zaščitil pred neizprosno zobom časa. (Foto: P. Perc)

Devetnajstič v samorastniškem slogu

V OŠ Jože Slak-Silvo v Trebnjem ustvarja sedemnajst slikarjev in trije kiparji — Na letošnjem Taboru sedem likovnikov iz tujine — Slovesen zaključek bo to soboto v trebanjskem kulturnem domu

TREBNJE — 19. tabor likovnih samorastnikov Jugoslavije, ki se je začel minuli petek zvečer s kulturnim programom in predstavitvijo udeležencev v kulturnem domu, se je že krepko prevesil v drugo polovico. Do konca tega srečanja, na katerem ustvarja dvajset likovnikov — sedemnajst slikarjev in trije kiparji — iz sedmih držav, so namreč samo še trije delovni dnevi, če upoštevamo tudi današnjega. Vseeno pa imajo vsi še dovolj časa, da dokončajo, kar so se odločili upodobiti v zanje bolj ali manj značilnem samorastniškem slogu, oziroma da že ustvarjenim delom dodajo še kako novo sliko ali skulpturo.

Delovnišče 19. tabora je na razglednem mestu stoječa nova zgradba osnovne šole »Jože Slak — Silvo«. Kar nekaj prostorov so spremenili v začasne likovne delavnice za slikarje, medtem ko kiparji klečejo zunaj. V učilnicah, kjer žuborijo različne govornice in močno diši po sveže zmešanih barvah, je tu in

tam videti razpostavljene slike. Nekateri so jih prinesli večje število s

● Na 19. taboru likovnih samorastnikov Jugoslavije, ki je v Trebnjem od 20. do 28. junija, ustvarjajo slikarji: Jutta Borchert iz Bielefelda v ZR Nemčiji, Michail Chereches iz Rodne in Vasile Frunzete iz Rasinaria v Romuniji, Gonzalo Endara Crow iz Quita v Ekvadorju, Jan Hruška iz Brna na Čehoslovaškem, Rioichi Kono iz Tokia na Japonskem in Salma Lashin iz Kaira v Egiptu ter Jugoslavlani Sekula Dugandžić iz H. Čuprije, Zlatko Huzjak, Željko Sešelj in Pero Toplak iz Džurdževca, Stjepan Ivanec iz Kladarova, Martin Kopričanec iz Molev, Peter Ristić iz Koprca, Darja Lovak — Lobnikar iz Zagreba, Olga Kolar in Lucijan Rešič iz Trebnjega ter kiparji: Zdenko Grgeljac iz Karlovca, Sandi Leskovec iz Mirne in Stane Novak iz Trebnjega.

seboj in tako dobi obiskovalec vtis, da tu potekajo ustvarjalni dnevi sre-

di številnih malih improviziranih osebnih razstav. Sicer pa je bilo tako tudi na prejšnjih taborstvih srečanjih, da so se likovne delavnice kar kopale v živopisnih barvah. Prireditelji so poskrbeli, da dnevi na letošnjem taborstvom srečanju ne minevajo enolično, samo s čopičem ali kiparskim diletom v roki.

SPET REPUBLIŠKA LITERARNA ŠOLA

RADENCI — Tu bo od 30. junija do 5. julija potekala že 9. letna literarna šola, ki jo pripravlja odbor za literarno dejavnost pri ZKO Slovenije. Na literarni šoli, ki je namenjena vodjem literarnih skupin v šolah, klubih, delovnih organizacijah, članom literarnih skupin, urednikom literarnih revij in drugih tovrstnih publikacij, bodo udeleženci dopolnjevali svoje znanje o novejši slovenski in svetovni literaturi, raziskavah in kritičnem vrednotenju jezika in književnosti, obenem pa se seznanili z možnostmi in oblikami literarnega gibanja.

Bohemska razkošnost risb

V Dolenjski galeriji razstavlja Dušan Muc — Kaj pravi o njegovih risbah psiholog dr. A. Trstenjak?

NOVO MESTO — Več mesecev napovedano razstavo risb 34-letnega Dušana Muc, diplomanta beograjske akademije likovnih umetnosti, so v Dolenjski galeriji odprli minuli četrtek zvečer z zanimivim programom, v katerem je plesalka Jasna Knez ob glasbi Oliviera Messiaena, ki jo je interpretiral Bojan Gorišek, izvedla lastno delo z naslovom Plesni odzivi na risbe.

O Mucovih risbah je znani slovenski psiholog dr. Anton Trstenjak, naprošen, naj napiše spremeno besedo za to razstavo oziroma za zloženko, zapisal:

»Kaj psiholog razbere iz perorisb, ki jih razstavlja Dušan Muc? Bogato domišljijo razodevajo vse te risbe, tako da napravijo vtis polnosti, medtem ko se perorisbe pri drugih navadno dobesedno suhe. Ob teh risbah pa močno podoživljamo svoj vrstni svet, ki se takemu umetniku odpira v docela drugačnih podobah kakor navadnemu človeku. Kar nekaj bohemske razkošnosti in pustolovske sproščenosti diha iz nje. Ob

teh perorisbah dobivam nečiste potrdilo za teorijo, ki sem jo razvil pred desetletji, da so nam v vidnih zaznavah zgolj določljajski dani predvsem samo obrisi (črte), ki jih potem subjektivno povežemo v sklenjene ploskve in prostornine, v podobe oseb in živali, miš in pseba. Umetnik v perorisbi uže to dosega učinkovito in živo nakazati. Ob teh risbah ponovno doživimo, da je svet umetnika drugačen kakor svet vsakdanjega človeka; je pač svet, kakršen se mu odpira, ko mu odgrinja površinske zastoje drugega za drugim, zastoje, za katerimi se nam skriva njegova podzavestna podoba.«

Ni kaj, zelo zanimivo psihologovo razmišljanje o umetniških delih! Seveda ne bi bilo nič manj zanimivo prebrati, kako o istih stvaritvah v Dolenjski galeriji sodi likovni kritik. V čem bi se psiholog in kritik razhajala, v čem ujemala? A dokler besede likovnega strokovnjaka ne poznamo, si različnost gledanja na to razstavo lahko le zamišljamo.

I. Z.

ZAKAJ ?

Oglašamo se v zvezi z intervjujem s tovaršem Maceletom, objavljenim v Dolenjskem listu 12. junija. Radi bi, da javnost ve za tiste, ki dobijo finančno pomoč na osnovi izmišljenih rezultatov in lažnih informacij.

Macele ni bil nikoli v ekipi mesta Ljubljane in ne kluba Emona, kaj šele v državnem dresu in ni nikakršen državni in evropski prvak, kot piše v naslovu. Takahashi, ki velja v Evropi za boljšega trenerja, ni nikoli uradno vodil reprezentance Jugoslavije, ampak je trener Emone. Delovne organizacije bi naredile veliko bolje, da bi taisti denar vložile v razvoj dolenjskega športa. Podoben temu je primer v Semicu, kjer so sprejeli strokovno neusposobljenega asistenta za delo z mladimi, ki se sam promovira v višji razred, falsificira izkaznice in brez kontrole pobira denar.

KARATE KLUB
NOVO MESTO

TABOR MLADIH RAZISKOVALCEV — Od 29. junija do 6. julija bo v Podzemlju pri Metliki potekal etnološki mladinski raziskovalni tabor Bela krajina 86. Tabori, ki jih organizira Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije v okviru gibanja Znanost mladini iz Ljubljane, so postali v Beli krajini že kar tradicionalni. Od leta 1979, ko je bilo v Vinici organizirano prvo srečanje mladih raziskovalcev, pa do lanskega leta, je bilo kar šest taborov. Letošnji tabor pomeni nadaljevanje lanskega etnološkega proučevanja krajevne skupnosti Podzemlja, Griblje, Gradac in Dobravice. Pod vodstvom mentorjev iz muzejskih, spomeniškovarstvenih, pedagoških in raziskovalnih institucij bodo učenci in dijaki srednjih šol iz različnih krajev Slovenije razkrivali značilnosti in zakonitosti ljudske kulture in načina življenja. Svoja dveletna opažanja pa bodo po končanem taboru skušali strniti tudi v drobni brošuri. Fotografija: Članici vodenice mladinskega raziskovalnega tabora (MRT) 1985 snemata v Krasincu. (A. D., foto: Naško Križnar)

Kakšna je resnica o Krupi

Že zaradi odgovornosti do prebivalcev Bele krajine ne bi smeli prikrivati resnice o tej reki

V prispevku z naslovom »V Semicu praznovali 35-letnico ustanovitve Iskrine tovarne«, ki je bil 7. junija letos objavljen v Delu, ter že v mnogih prej bralci in poznavalci Bele krajine vztrajno trdijo, da so pripadniki JLA leta 1974 nenadoma prenehali uporabljati vodo iz Krupe, istega leta pa so menda tudi prebivalci ob reki zaznali vonj po PCB.

Ob teh trditvah se postavlja niz vprašanj, na katera doslej še nihče od prizadetih ni odgovoril, tako da bralec ne ve, kaj je res in kaj ne. Kdo je za kaj odgovoren. Nehote se mi vsiljujejo naslednja vprašanja: Ali so prebivalci koga obvestili, ko so zaznali vonj po PCB, in če so, kaj je obveščeni v zvezi s tem ukrenili? Zakaj je vojaštvo prenehalo uporabljati vodo iz Krupe? Obstaja o tem kakšen dokument ali so to le ugibanja? Če je bil kdo opozorjen, da je voda oporečna, zakaj tega ni sporočil naprej? In če je, kaj se je zgodilo potem?

Če na ta vprašanja ne bo pravega odgovora, si lahko mislimo marsikaj: da so to le govorice, nepreverjene in nedokazljive, ali pa si lahko mislimo, da gre za skrivnico, da je torej za vse testvari nekdo odgovoren, a je že takrat prikril opozorila. Kdo ve, kaj je res! Vsekakor pa bi morali na ta vprašanja odgovoriti, že zaradi odgovornosti do prebivalcev Bele krajine.

DUŠAN NOVAK
Ljubljana

ZMAGA KOČEVJA

KOČEVJE — Na športnih igriščih Kočevja so bile konec minulega tedna 23. tradicionalne igre učencev osnovnih šol iz Ribnice, Kočevja in Delnice. Mladi so se pomerili v osmih disciplinah, skupni zmagovalci pa je vnovič vrsta gostiteljev, drugi so bili Ribničani in tretje Delnice.

NAJBOLJŠA ŠPORTNICA — NA Osnovni šoli Katja Rupena v Novem mestu so izbrali najboljšega športnika in športnico za letošnje šolsko leto. Naslov je pripadal odbojkašu Viktorju Brudarju in telovadki Kristini Morla (na sliki). (Foto: MAKS ROZMAN foto krožek OŠ Katja Rupena)

ZA DRAGE INSTRUMENTE

NOVO MESTO — V sklad za drage medicinske instrumente pri občinskem odboru RK so prispevali: skupščina odbora Novo mesto, sklad skupne porabe 100.000 din namesto objave osmrtnice in cvetja na grob Jožeta Suhadolnika; Milena Škerlj iz Novega mesta, Vrbovčeva 1, 5.000 din namesto cvetja na grob Staneta Mrvarja; strokovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje novo mesto 10.000 din namesto venca na grob Jožeta Plavca. Iskrena hvala!

Franc Mežnaršič

V soboto, 21. junija, smo se na žimniskem pokopališču za vedno poslovili od Franca Mežnaršiča. Rodil se je 11. oktobra 1927 na Drski, pri očetu pa se je izučil krojaške obrti, vendar je ni opravljal, kajti kot sedemnajstleten fant se je prvi dan osvoboditve vključil v vojaški odred KNOJ. Po vrnitvi domov se je zaposlil na obkrajnem ljudskem odboru Novo mesto, potem v Tovarni igrači in končno v IMV. Bil je vester in dober delavec, pripravljen pomagati, ko je bilo potrebno, dokler ga ni začela izčrpavati bolezen.

Franc je bil vedno vester in vesel, čeprav ni imel lahkega življenja. Znal nas je spraviti v dobro voljo in prijetno je bilo z njim kramljati. Sebičnosti ni poznal. Rad je zahajal v naravo, ljubil je svoj dom in družino. Radi bi mu segli v roko in izrekli toplo besedo o slovo, a je prepozno.

PRIJATELJI

V ZAKON SE NE GRE KAR TAKO — Pravo dolenjsko poroko po starih običajih so minulo soboto svojima plesalcema Karmen Udirjevi in Andreju Škulju pripravili člani folklorne skupine Kres. V mestu že nekaj generacij tega ni videlo, zato na Mestnih njivah, kjer se je vse skupaj dogajalo, ni manjkalo gledalcev. Največ smeja je bilo pri spravljanju neveste z doma. Družina veselih fantov, med katerimi je bil tudi bodoči ženin, se je posluževala vseh zvijač, da je končno le prepričala očeta, da je oddal hčerko. Tudi šranganje ni bilo le zaradi denarja, temveč sta morala bodoča zakonca pokazati precej spretnosti (na sliki ženin Andrej pri pripravljanju trsk), preden so jih svatje končno le odpeljali v Dolenjsko galerijo, kjer sta si rekla »da«. (Foto: J. Pavlin)

Pridite z metlami in vedri!

Povabilo strokovni službi in članom skupščine SKS v Novem mestu

V ponedeljek, 23. junija, je bil med 18. in 19. uro krajši čas močan naliv. Ne sicer tak, kot smo jih že doživeli zadnja leta, pa vendar dovolj nadležen, da smo se kmalu po 19. uri stanovanca 12. bloka na Mestnih njivah spet srečali v kletnih prostorih. Prišli smo v škornjih, visokih čevljih, v gumijasti obutvi ali tudi »kar tako«, oboroženi pa z metlami, vedri in lopatami. Spet je iz kanalov in v dvorišča vdrila voda v naše kleti. Tokrat je k sreči zalila le polovico kletnih prostorov in kotlovnic, v kateri so kurilne naprave za 4 največje bloke. Stara pesem se je ponovila: odprli smo nekaj jaškov pa pometali vodo in premetavali umazano v njej iz kota v kot, vse do »nižjih točk«, kjer je lahko odtekala iz hiše.

bitno bodoče novo mestno pokopališče). Že tretjič je v ponedeljek vrgla voda železen pokrov z jaška, ki so ga zgradili nad vogalom dvorišča med 11. in 12. blokom. Pritisk vode v njem je tako močan, da smo si tokrat ponovno ogledali to »gradbinsko čudo«. In res je v njem kaj videti! Iz 4 kanalskih cevi dre voda v sorazmerno majhen jašek, iz katerega pa odvajajo vodo naprej v dolino ena sama cev. Ta ima vsaj dva, morda pa celo trikrat manjši premer od skupnega premera 4 cevi, po katerih pritoka voda v jašek. Mar je potem čudno, če spriči takega »vodnega režima«? pritiska voda v kleti tudi skozi odvodne kanale v samem bloku?

In res se je spet ponovila stara, žalostna pesem: jeza, razočaranje in grde besede na račun »strokovnjakov«, ki kljub vsem prizbožbam in ogledom doslej niso naredili še nič učinkovitega, da bi preprečili vdore vode v bloke na Mestnih njivah. Ostaja nam umazano delo, škoda in spet poplavljeni kleti, kjer hranijo ljudje marsikaj uporabnega (mnogi tudi živila!) in nevarnost okužb. Nihče namreč ne ve, koliko je med deževnico s ceste v

kletih ob poplavih tudi fekalne vode iz stranišnih jaškov bloka.

Slučajno nam je znano, da je samoupravna komunalna skupnost decembra 1985 skupaj z DO Komunalna naročila pri Dolenjskem projektivnem biroju projektno rešitev meteoritnih vod za bloke na Mestnih njivah. Ko bo projekt izdelan, ga bodo poslali na vpogled svetu KS Mestne njive. Dotlej nas lahko neurne vode tudi še desetkrat zalijejo, škoda in upravičena jeza nad zavlačevanjem rešitve zadeve pa bo samo večja. Zato vabimo strokovne službe in člane skupščine samoupravne komunalne skupnosti:

obiščite nas ob prvem hujšem nalivu ali »utrganem oblaku« na Mestnih njivah, s seboj pa prinesite metle in vedra! Ko nam boste pomagali očistiti kleti, bo »postopek za ureditev zadeve« verjetno tekel hitreje, kot teče zdaj, ko na to pereče vprašanje opozarjamo že tretje leto!

Prebivalci 12. bloka na Mestnih njivah

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 27. VI.

TV MOZAIK
9.00 TEDNIK
15.10—23.50 TELETEKST
15.25 TV MOZAIK, ponovitev
16.25 POROČILA
16.30 POROČILO S 13. KONGRESA ZKJ
17.30 BELI DELFIN, zadnji del francoske nadaljevanke
17.45 FLIPPER, 8. del ameriške nanizanke
18.15 REŠEVANJE IZ VODE, poučna oddaja
18.45 RISANKA
19.00 DNEVNİK in VREME
19.15 POROČILO S 13. KONGRESA ZKJ
19.45 NE PREZRITE in TV NOCOJ
20.00 AMAZONKA: POTOVANJE K TISOČERIM REKAM, 2. del angl. dok. serije
20.50 BERGERAC, 10. del angl.

nanizanke
21.40 DNEVNİK
21.55 POROČILO S 13. KONGRESA ZKJ
22.10 RIMSKA POMLAD GOSPE STONE, ameriški film
Gospa Stone je vrhunska igralka, ki se malo pozno zave, da njen čas počasi mineva, da je prestara za vloge mladih deklet. Želja spremembe in počitnice svojim bogatim možem poleti na dopust v severno Afriko, a mož med poletom nad Rimom umre. Gospa Stone se sama znajde v Rimu. S svojo slavo in bogastvom hitro pritegne pozornost starejše kontese-zvodnice, ki osamelu igralcu podtakne mladega žigoloja Paola. Pričnese razvijati nenaadno razmerje, v katerem ona in on iščeta povsem različne stvari.

DRUGI PROGRAM

14.45 Test — 15.00 Domovino brani mo tudi z lepoto — 15.30 Poročila —

SOBOTA, 28. VI.

8.05—14.00 in 14.45—00.15 TELETEKST
8.20 POROČILA
8.25 13. KONGRES ZKJ, prenos 3. in 4. plenarnega zasedanja
15.00 POROČILA
15.05 PRISLUHNI MO TIŠINI, oddaja za slušno prizadete
15.50 NA ČRKO, NA ČRKO, 9. del nanizanke
16.20 TA ČUDOVITI NOTNISVET, 6. oddaja
17.20 PRIPOVEDKA, avstralski mlad. film
18.30 KNJIGA
18.45 RISANKA
19.00 DNEVNİK in VREME
19.15 POROČILO S 13. KONGRESA ZKJ

19.45 TV NOCOJ
19.50 SP V NOGOMETU, tekma za 3. in 4. mesto
21.50 ZRCALO TEDNA
22.15 DNEVNİK
22.30 POROČILO S 13. KONGRESA ZKJ
22.45 VARUHI DENARJA, avstralski film
Varuhi denarja je črna filmska kriminalka z izrazito kritičnimi toni o sistemu, kjer vrednote ob snopih denarja padajo, čuvaji denarja, ki ga prevažajo, pa načrtujejo rop proti samim sebi.

DRUGI PROGRAM

13.40 Test — 13.55 Miti in legende — 14.10 Tobogan na Zmajevih prireditvah — 15.10 Georgi Dimitrov (bolgarsko sovjetski film) — 17.40 Roko-

NEDELJA, 29. VI.

8.55—13.05 in 15.55—23.15 TELETEKST
9.10 POROČILA
9.15 ŽIV ŽAV: Risanka, Lučka (1. del češko nemške nadaljevanke)
10.10 FLIPPER, ponovitev 8. dela
10.35 KITAJEC V SCOTLAND YARDU, 5. del angl. nadaljevanke
11.25 PIKNIK V ROGAŠKI SLATINI, 3. oddaja
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 POROČILA
16.10 POROČILA

16.15 MALI KONCERT Z REVIJSKIM ORKESTROM RTV LJUBLJANA
17.10 42. ULICA, ameriški film (ČB)
18.45 RISANKA
19.00 DANES
KO SE NE BOLI
19.30 DNEVNİK
19.45 VREME
19.55 SP V NOGOMETU — finalna tekma
20.45 POSLADKANA VODICA, zadnji del nadaljevanke
23.30 POROČILA
22.45 ŠPORTNI PREGLED

PONEDELJEK, 30. VI.

18.05—22.40 TELETEKST
18.20 POROČILA
18.25 SOLINE
18.40 NA ČRKO, NA ČRKO, 10. del nanizanke

19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.45 VREME
19.50 KOROŠKA POJE, 1. oddaja
20.20 VSE REKE TEČEJO, 3. del avstralske nadaljevanke
21.30 DNEVNİK
21.55 VREME
22.00 FINALE 14. MEDNARODNEGA NATEČAJA MLADIH PLESALCEV LAUSANNE 86

TOREK, 1. VII.

17.55—22.45 TELETEKST
18.10 POROČILA
18.15 ŽIVI PLANET, 1. del angleške dok. serije
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.45 VREME
19.50 KOROŠKA POJE, 2. oddaja
20.20 T. Partijte: O TEŽAVAH S

KALMANOVIM TRUPLJOM IN O NEPRIMERNI LJUBEZNI MED FRANČEKOM IN GELO, TV drama
21.20 RISANKA
21.30 DNEVNİK
21.55 VREME
22.00 MEDNARODNA OBZORJA

SREDA, 2. VII.

18.05—00.05 TELETEKST
18.20 POROČILA
18.25 SLOVENSKA LJUDSKE PRAVLJICE: Pastir in hudič
18.40 NARODNI PARKI: Mljet
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.45 VREME
19.50 ŽELELI STE, POGLEJTE
20.15 MATI ZEMLJA — BRAT DEREVO, dok. oddaja avstrijske TV
21.30 DNEVNİK
21.55 VREME
22.00 FILM TEDNA: SVEČENIK

LJUBEZNI, angleški film
Svečenik ljubezni je slavni angleški pisatelj D. H. Lawrence, ki v vsakim svojim delom raziskuje tudi ljubezen, tisto svetlobo, ki prežene vsak mrak. Lawrence, ko piše o ljubezni, postopoma gradi spomenik svoji ljubi Friedi, ki je za svoj čas nenavadna ženska. Zapustila je premožnega moža in tri otroke, da bi se z Lawrenceom napotila v neznano. Lawrence povsod srečuje naklonjene ljudi, a sene morenikjer ustaliti. Za nameček ga izdaja še zdravje, ostaja mu samo njegovo pero. Tik pred smrtjo piše svoje najbolj znano delo Ljubimec lady Chatterley.

ČETRTEK, 3. VII.

18.05—23.45 TELETEKST
18.20 POROČILA
18.25 VIJAVAJA-RINGARAJA, 2. del nanizanke
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNİK
19.45 VREME
19.50 POGOVOR Z BOGOM GO-RJANOM, predsednikom ZB Slovenije

20.10 MOZAIK KRATKEGA FILMA
20.30 GOYA, 3. del španske nadaljevanke
21.30 DNEVNİK
21.55 VREME

22.00 KAKO SO O PARTIZAN-SKEM BOJU PRIPOVEDOVALI DRUGI, dokumentarna oddaja
22.45 GLASBA OB GARDSEKEM JEZERU, zabavnoglasbena oddaja

ZDRAVSTVENI CENTER DOLENJSKE TOZD ZDRAVSTVENI DOM TREBNJE

Na podlagi sklepa delavskega sveta TOZD Zdravstveni dom Trebnje objavljamo

javno licitacijo

za prodajo:

1. osebnega avtomobila Renault 4, reg. št. NM 678-55, letnik 1980, izključna cena 350.000 din,
2. rešilnega avtomobila OPEL, reg. št. NM 100-454, letnik 1980, izključna cena 1.500.000 din.
Prometni davek plača kupec.

Javna licitacija bo v nedeljo, 6. julija 1986, ob 8. uri pred reševalno postajo Zdravstvenega doma Trebnje. Licitacije se lahko udeležijo pravne in fizične osebe, ki pred pričetkom licitacije vplačajo kavnico v višini 10% od izključne cene. Ogled vozil je možen eno uro pred pričetkom licitacije. 557/26-86

TV ZAGREB

15.00 Domovino branimo tudi z lepoto — 15.30 Poročila — 15.40 Zgodovina letalstva — 16.30 Kronika 13. kongresa ZKJ — 17.30 TV koledar — 17.45 Lutkomendija — 18.15 Začimbe — 19.00 Dnevnik — 19.15 Poročila s 13. kongresa ZKJ — 20.00 Dempsey in Makepeace (6 del angl. nanizanke) — 21.00 Po deseti (kulturni magazin) — 22.15 Dnevnik — 22.30 Poročila s 13. kongresa ZKJ — 22.40 Program plus — 00.30 Poročila

TV ZAGREB

15.45 Kako biti skupaj — 16.15 Sociologija kulture — 16.45 Kritična točka — 17.15 Poročila — 17.20 TV koledar — 17.30 Narodna glasba — 18.00 To (dok. oddaja) — 18.45 Risanka — 19.00 Dnevnik — 19.15 Poročila s 13. kongresa ZKJ — 19.55 SP v nogometu — 21.45 Narodna glasba — 22.15 Dnevnik — 22.30 Kronika s 13. kongresa ZKJ — 22.40 Za konec tedna — 00.10 Poročila

DRUGI PROGRAM

16.35 Vsečina (oddaja iz kulture) — 17.05 Resna glasba — 17.35 Srečanje telovadnih društev »Partizan« — 17.55 Mehika 86 (pregled s SP v nogometu) — 18.25 Izviri (oddaja iz kulture) — 19.10 Prometni krog — 19.30 Dnevnik — 20.00 Desetletje uničevanja (1. del angl. dok. serije) — 20.50 Poročila — 21.00 Pavlakovi (10. del nemške nadalj.) — 21.45 Vrnitev (dok. oddaja) — 22.15 Poezija

DRUGI PROGRAM

15.00 Glasbena oddaja — 15.30 Poročila — 15.40 Številke in črke (kviz) — 16.00 Mehika 86 — 17.00 Risanka — 17.25 Dnevnik — 17.45 Radi imamo živali — 18.00 Predstava gledališča Kvak — 18.15 Izobraževalna oddaja — 18.45 Rokomet (m) za lovoriko Jugoslavije — 20.00 Znanost — 20.50 Poročila — 20.55 En avtor en film — 21.20 Dinastija — 22.15 Hit meseca

DRUGI PROGRAM

15.00 Narodna glasba — 15.30 Poročila — 15.40 Številke in črke (kviz) — 16.00 Mehika 86 — 17.00 Risanka — 17.25 Dnevnik — 17.45 Otroška oddaja — 18.15 Ohranitev kulturne dediščine — 17.45 Zabavnoglasbena oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Rokomet (m) za lovoriko Jugoslavije — 21.25 Poročila — 22.30 Narodna glasba — 22.15 Revolucija, ki traja

DRUGI PROGRAM

15.00 Narodna glasba — 15.30 Poročila — 15.40 Številke in črke — 16.00 Prvo jutro mladosti (1. del sovjetske nadaljevanke) — 17.00 Risanke — 17.25 Dnevnik — 17.45 Obiskovalci — 18.15 Stare obrti in običaji — 18.45 Glasba na zaslonu — 19.30 Dnevnik — 20.00 Oddaja resne glasbe — 20.45 Poročila — 20.50 Jazz — 21.35 Življenje in ne film

HITRO, NEVARNO IN DRAGO

Za prenekaterega je bil nedavni mednarodni Kompasov avtomobilistični rally prijeten spomin na 15 in več let nazaj, na progo, imenovano »dolenjska osmica«, po kateri so že takrat hrabro drveli junaki tega nevarnega in atraktivnega športa. Med njimi so bila tudi nekatera dolenjska imena, kot Verbič, Pavlič, Kump, Badovinac itd. Dolgoletno mrtvilo je bilo letošnjega 13. junija vendarle prekinjeno. Največ po zaslugi Rudija Šalijskega, Novomeščana, sovoznika v tovarniški posadki IMV-Renault, ki je na dolenjske ceste vnovič pripeljal živopisno družino avtomobilov, ki že zaradi svojega videza in hrupa vzbujajo vse spoštovanje. Dolenjska je tako ponovno dobila rally, celo mednarodni, in dokaj uglednega imena, potrjeno pa je tudi, da bo ta prireditev poslej tradicionalno potekala na letošnjih progah, torej tudi na cestah med Novim mestom, Jugorjem, Sadijno vasjo, Prečno, Stražo, Dvorom in Žužemberkom.

Resnici na ljubo pa je treba povedati, da je bil letošnji Kompasov rally za mnoge tudi velika uganka. Ni jih bilo malo, ki so pričakovali, da bodo avtomobili z vrtoglavo hitrostjo brzeli po novomeškem Glavnem trgu, zato so razočarano majali z glavo že, ko je starter dal znak prvi posadki, za nameček še domači, Kuzmič in Šalijski.

Rally ima, kot vsak drug šport, svbja pravila. Zmagovalce odločajo hitrostne preizkušnje. To so vožnje na čas po za promet docela zaprtih in dobro zavarovanih delih cest, kjer morata voznik in avtomobil dati vse od sebe. In šele seštevek vseh časov, ki jih posadka doseže na posameznih hitrostnih preizkušnjah, da kon-

čni rezultat, ki odloča o uvrstitvi. Med vsako hitrostno preizkušnjo pa so etape, ki potekajo od cilja zadnje do starta nove hitrostne preizkušnje. Ta del proge morajo tekmovalci prevoziti po cestnoprometnih predpisih in seveda v predpisanem času, da ne zamudijo časovne kontrole. So pa etape izrednega pomena še za nekaj drugega: morebitno popravilo in pravo avtomobila. V času, odmerjenem do prihoda na start za naslednjo hitrostno preizkušnjo, tekmovalci in njihovo spremljajoče osebje mrzlično odpravljajo morebitne napake in seveda menjajo gume. Vsak teren proge pač zahteva določen profil gum, še posebej, če gre za prehod z asfalta na makadam, ali morebiti celo s suhe na mokro podlago. Rally je tekma, kjer prav nič ne sme biti prepuščeno naključju.

Cena ene same napake je lahko izredno visoka. In v tej tekmi vzdržljivosti, zbranosti in poguma s časom ima svoje še kako vidno mesto tudi sovoznik. Pravzaprav ni njegova odgovornost nič manjša od voznikove.

»A 3, B 2, C 4« in podobne šifre so oznake, ki jih med vožnjo prek megafona sovoznik sporoča vozniku. In kaj pomenijo? Zgolj to, na kakšen način je potrebno zapeljati v ovinek. V drugi ali tretji prestavi, ali z ročno zavoro, ali z dodajanjem plina in zaviranjem hkrati, da ne naštevamo vseh različic, kajti domala vsak ovinek zahteva kaj drugega. Tehničnih izvedb je nešteto, osnova pa je seveda upoštevanje centrifugalne sile. Voznik med vožnjo v zavoj poveča hitrost, tako da vozilo zaradi centrifugalne sile zdrsne proti zunanjemu robu ceste, da pa ublaži delovanje te sile, mora voznik s protiobratom krmila bočno drseti skozi ovinek.

Tako pravi teorija. Koliko jo vozniki danes še upoštevajo, smo se slabih štirinajst dni nazaj lahko sami dobro prepričali. Tudi na zviti pločevini.

Rally je izredno drag šport, njegovo že tako visoko ceno sproti povišujejo še dodatni stroški za popravila in podobno. Sicer pa v ilustracijo povejmo, da stane danes za rally pripravljen jago 55 kar okoli 3,5 milijona din, kar ni ravno majhna začetna naložba. Seveda pa takšno vozilo na tekmi ne bo naredilo prav nič, če ne bo primerno dodatno opremljeno, še posebej z gumami, ki jih, kot smo že preje zapisali, potrebuje kar nekaj parov. Vsaka tekmovalna guma pa stane najmanj 250 zahodno-nemških mark.

Prav denar je tisti, zaradi katerega je v svetu rallyja danes tako malo jugoslovanskih imen. Pravzaprav nekaj pomenita le Brane Kuzmič in Rudi Šali, ki sta v lanskem sezoni pristala na odličnem enajstem mestu v seštevku za evropsko prvenstvo. Vedeti je pač treba, da je samo letos na sporedu kar prek 50 rallyjev za evropsko prvenstvo, nastopanje na njih pa zaradi velikih stroškov rezervirano zgolj za tiste z ustreznim proračunom. Tega so se zavedali tudi v francoskem Renaultu, ko so opustili nadaljnji razvoj avtomobila skupine B. Doslej sta ga vozila tudi Kuzmič in Šali. Za letošnje nastope so jima dali vozilo R 5 GT turbo iz skupine A, ki je precej slabše od lanskega. Renault je skril tudi program nastopa svojih rally vozil na tekmah za evropsko prvenstvo. Tako imata Kuzmič in Šali letos predvidene le štiri rallyje za EP, prvega, Zlatni piasci v Bolgariji, sta že odlično izpeljala. Tudi zato, ker tekme za

evropsko prvenstvo vozila z lanskim avtomobilom. Brez dvoma so ob takšnih ovirah v veliki prednosti italijanski klubi, saj je pri naših zahodnih sosedih zanimanje za pokroviteljstvo zares veliko, poleg slave prinaša namreč tudi denar. Česa podobnega za naše razmere, žal, ne bi mogli trditi. Častnih izjem je nekaj, med njimi so na prvem mestu Kompas Hertz, Donit in morda še kdo, zdi pa se, da v to družbo vse odločneje stopa tudi novomeška IMV. Navsezadnje ni nobena skrivnost, če povemo, da bi se naj v razredu jugov na startu pojavila tudi rally izvedba popularne katrce. Za jugoslovanski rally šport bi bila to velika pridobitev.

B. BUDJA

DEČKO OLADI

Dr. Dušan Kanazir, predsednik Srbske akademije znanosti in umetnosti, je 4. junija letos poslal predsedniku ZIS Branku Mikuliću, pismo, v katerem med drugim navaja, da je Černobil pokazal, da prihodnost ne temelji na atomskih elektrarnah, da te elektrarne niso, kot pogosto poudarjajo, čiste in varne, ter da pri reaktorjih sploh ni popolne varnosti in zanesljivosti. Akademik Kanazir posebej poudarja, da ob Černobilu nismo povedali vse radioaktivne resnice. Zamočali smo jo sebi in svetu. Katastrofa pri Kijevu je prinesla na dan, da je naša služba zaščite pred sevanjem počasna in razdrobljena. Prebivalstvo je bilo pozno obveščeno, kaj je treba storiti, da bi bile posledice radioaktivnega sevanja čim manjše. Zaradi tega so bili ljudje po nepotrebnem dlje časa izpostavljeni trajnemu žarčenju. Medresorni štab pri zveznem izvršnem svetu je dajal po besedah dr. Dušana Kanazirja nepopolne in znanstveno netočne informacije. Tako je bil v prvih obvestilih kot sestavina radioaktivnih padavin omenjen samo radioaktivni jod.

Tako ravnanje je pripeljalo do tega, da zdaj javnost meni, kako je nevarnost z odmiranjem radioaktivnega joda prenehala. To seveda ni res. Največji del dolgo živčih izotopov je padel na zemljo in v vode, s pomočjo prehranbene verige zdaj prodirajo v človeški organizem. Grozi nevarnost kontaminacije žita in koruze, treba bi bilo ugotoviti, ali so te kulture onesnažene in s katerimi izotopi. Potrebno bo sprejeti odločitve, kaj storiti z radioaktivno moko, kako prehranjevati otroke; predsednik SANU trdi, da bo naša družba šele odslej soočena s številnimi ekonomskimi in etičnimi problemi.

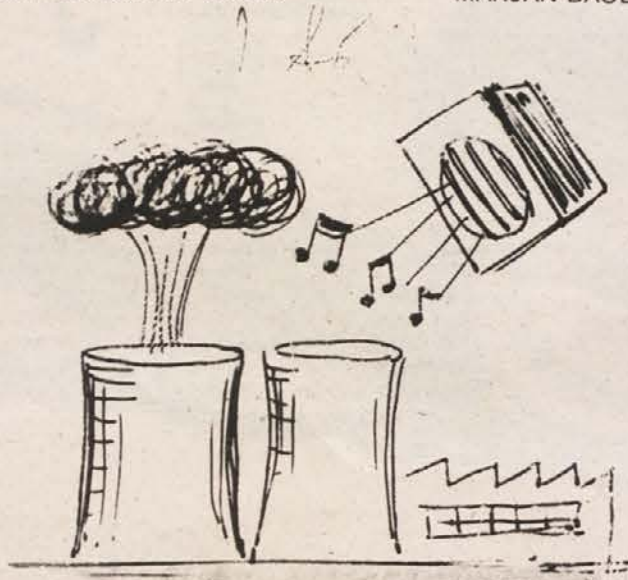
ki jih pred 26. aprilom 1986 ni poznala. Dr. Kanazir se zavzema, da bi zaradi boljše zaščite prebivalstva objavili podatke o kemijski sestavi radioaktivnih padavin, znano je namreč, da so nekateri naši inštituti poleg joda odkrili še najmanj deset dolgoživih radioaktivnih izotopov. S tem so seznanili državne organe, širša javnost pa ni bila obveščena, češ da je ni treba vznemirjati. Srbski akademik v pismu predsedniku ZIS Branku Mikuliću mirno razlaga, da nam prete trajne poškodbe genetskega materiala, v naslednjih 60 do 900 letih je povečana verjetnost tako imenovanih recesivnih mutacij, somatske mutacije, katerih rezultat je največkrat rak, pa lahko pričakujemo v 10 do 30 letih.

Dr. Kanazir poudarja, da se je omenjenega pisanja lotil predvsem zato, ker nismo v Jugoslaviji glede posledic černobilske radioaktivnosti sprejeli nobenih globalnih ukrepov, čeprav je naloga vsake države, da se v takih okoliščinah obnaša

razumno in sprejme ukrepe, ki prebivalstvo zaščitijo pred nepotrebnim izpostavljanjem. Sedanje stanje je po besedah Dušana Kanazirja težko mogoče popraviti, moramo se pomiriti z dejstvom, da živimo v zelo onesnaženem življenjskem okolju ter da je preživetje odvisno samo od razuma in modrosti človeštva ter vsakega posameznika, od naših etičnih načel, še posebej pa od etičnih načel tistih, ki upravljajo z državo. Tako med drugim predsednik SANU v pismu ZIS.

Ko so predsednika zveznega izvršnega sveta Branka Mikulića na začetku njegovega mandata vprašali, kaj misli o prihodnosti jugoslovanskega jedrskega programa in njegovih nasprotnikih, ki jih je vse več, je vprašani skušal biti duhovit in je odgovoril z refrenom jugo uspešnice »dečko oladi«. Pri tem je ostalo nejasno, kdo se naj ohladi, nuklearci ali oni drugi, ki jih je sicer več, vendar nimajo oblasti in vpliva. Ne ve se tudi, kaj in kako bo naš novi premier odgovoril predsedniku Srbske akademije znanosti in umetnosti dr. Dušanu Kanazirju. Človeku takega formata je najbrž nekoliko težje reči: »Dečko oladi!«

MARJAN BAUER

Kino

JOSEPH LOSEY

Dvaindvajsetega junija sta minili natanko dve leti od tedaj, kar je v Londonu v petinsedemdesetem letu starosti umrl Joseph Losey. Če imena tega režiserja še danes ne povezujemo z nekim tokom v filmski zgodovini, če ga ne odpravimo z neko splošno oznako, temveč praviloma le z naslovi posameznih njegovih filmov, potem je to predvsem posledica izredne Loseyevе raznovrstnosti — tako tematske oziroma žanrske (črni filmi, adaptacije gledaliških in opernih del, psihološke drame, vojni in zaporniški filmi...) kot tudi čisto »geografske« (snemal je v ZDA, Italiji, Veliki Britaniji in Franciji).

Spričo take »razbitosti« se režiserja pogosto spregleda, pozabi tisto, kar ostane v glavi, pa so igralci. In tako se boste celo v primeru, da vam ime Josepha Loseya ničesar ne pove, gotovo spomnili Dirka Bogarda v naslovni vlogi filma Služabnik (1963), neverjetne trojice Elisabeth Taylor-Mia Farrow-Robert Mitchum iz Skrivne ceremonije (1968), Jane Fonda iz Hiše lutk (1973), pa morda Alaina Delona kot Gospoda Kleina (1976), in še koga. Vsi ti filmi so Loseyevi, štirje izmed skupno tridesetih, nastalih med leti 1948 in 1984. Še zanimiveje pa je prelistati tisti del knjige pogovorov Michela Cimenta z Loseyem, ki nosi naslov Imaginarna filmografija in ki obsega filme, ki jih je avtor želel posneti ali pa je na njihovi realizaciji celo že pričel delati. Med njimi najdemo naslove: V iskanju izgubljenega časa (nedavno ga

je posnel Volker Schlöndorff), Atentat (Yves Boisset). Tudi konje ubijajo, mar ne (Sidney Pollack), Pod vulkanom (John Huston).

Kako se torej znajti v tej množici imen in krajev, ki jo še dodatno zapletajo Loseyevе gledališke in radijske korenine (tu se ponuja vzporednica z Orsonom Wellesom)? Naš odgovor je: s pozornim spremljanjem njegovega filmskega opusa, ki naj pokaže, da je Losey še kako pomemben avtor, če »pomembnost« pomeni doslednost določene vsebinskega sporočila in izoblikovanje lastnega izraznega jezika. V ljubljanski kinoteki se je v lanskem letu precej neopazno zvrstila večina Loseyevih filmov. Zdi se, da je čas, da nanje ponovno opozorimo. V času, ko je Alfred Hitchcock že postal pojem režiserja, ko je Orson Wellesa smrt dvignila med legende in ko vrsta zanimivih

študij opozarja na pomen Fritz Langa, je morda prostora tudi za trenutek, ki naj pokaže na mojstrstvo Josepha Loseya. V njegovo delo lahko vstopamo skozi uprizoritve razmerij gospodarstva (kjer segajo variacije od odnosa gospodar-sluzabnik do odnosov med razredi in spoloma), skozi problematiko smrti ali pa prek tistih nezavednih vzgibov, ki vodijo človeka pri njegovih dejanjih — poti je torej več. Toda katerokoli od teh poti bomo izbrali, slej ko prej bomo prišli do križišča, na katerem bomo trčili ob njihovo tesno prepletenost, ki nam bo dala vedeti, da je tudi Losey — kot vsi veliki avtorji — pravzaprav vse svoje življenje snemal en sam film — vsej navidezni »razbitosti« navkljub. Ta film je razpet med Dečka z zelenimi lasmi (1948) in Steaming (1984).

STOJAN PELKO

mala enciklopedija neverjetnosti

Ko je leta 1943 eskadrilja britanskih bombnikov s posebnimi bombami, imenovanimi razbijači, porušila veliki jež v Ruhru, se je tako rekoč v trenutku izlila vsa voda iz jezu. Velikanski vodni zid, težak tri milijone ton, se je gibal s hitrostjo 90 km na uro in opustošil velikansko območje.

Prve oscarje, nagrado Ameriške akademije za filmsko umetnost, so podelili leta 1929. Med drugo svetovno vojno so te dragocene kipce delali iz lesa, varčevali so z vodenje vojne zelo važnimi surovinami.

11. decembra 1971 je prišla na plažo Ikute na Japonskem ekipa strokovnjakov tokijske

Pri odraslih moških v nekaterih predelih Malaje in Tajlanda se včasih pojavi posebna oblika masovne histerije: fantje in možaki menijo, da se jim iz neznanih vzrokov manjša penis. Histerija ima orjaški obseg, vsi, ki jih zajame, postanejo začasno delovno in spolno nezmožni.

Novozelandski helenist, ki je proučil anatomijo nekaj sto starogrških moških kipov, je ugotovil, da imajo kipi do nekako 600 let pred našim štetjem popolnoma enake testise, po tem letu pa na kipih desni testis visi nad levim, ki pa je nekoliko večji.

Victor Hugo, veliki francoski pisatelj, je napisal gotovo najkrajše pismo v zgodovini literature in dobil nanj tudi najkrajši odgovor. Ko je 1862 izšla prva izdaja njegovega slavnega romana Nesrečniki, je hotel Hudo od svojega založnika zvedeti, kako gre knjiga v prodajo. Poslal mu je pismo, katerega vse besedilo je bil velik vprašaj. Odgovor se je glasil: »!«.

Glasba

STING

Nedavno je bil v Münchnu koncert vrste odličnih glasbenikov s Stingom na čelu. Pravijo, da je Stingov koncert doživetje, ki ga je z besedami težko opisati. Sting je pač zvezda, v dobrem pomenu besede, šarmanten, poln moči in glasbenih izkušenj, in ne čudi, da je eden današnjih najbolj oboževanih glasbenikov.

Svojo prvo ploščo je Sting izdal pred več kot desetimi leti. To je bila »Nothing Achieving«, ki se zelo razlikuje od njegovih sedanjih del. Nekatere pesmi iz obdobja starih Police še danes zvenijo briljantno, posebno s prizvoiki, ki jih dajejo mojstri jazza iz spremljevalne skupine. »Roxanne«, na primer, osuplja, moč te pesmi pa izvira iz Stingovega glasu, iz njegove sposobnosti do popolnosti kontrolirati glas. Razlike med petjem v živo in petjem na plošči skoraj ni, pa naj se to sliši še tako neverjetno. Njegova izvedba, pravijo, je popolna.

S skladbami »Fortress Around Your Heart« in »If You Love Somebody Set Them Free« je navdušil okrog dvajset tisoč obiskovalcev koncerta. »Russians« in »Moon Over Bourbon Street« pa so bile izvedene in sprejete tako, da tega res ni mogoče opisati. Stingovo petje in Marsalisov saksofon je bilo redko doživeta celota, in težko je reči, kaj je bilo bolj naravno, instrument ali glas. Kako imenovati njegovo glasbo? Ne glede na to, ali je jazz, rock ali funk, je to dobra glasba.

Politična angažiranost je prisotna v pesmih, kot so »Russians« ali »The Black Seam«, »Children's Crusade«. Dejansko je Sting s svojo

glasbeno ekipo vsestranski. V baladah so nežni in sprevni, kadar je treba, so močni, hudi. Pesmi so narejene ali predelane tako, da Sting s skupino lahko dela s publiko, kar hoče.

In kdo so člani Stingove spremljevalne skupine? Basiist Daryl Jones je v kratki solistični točki na koncertu pokazal, da je discipliniranost na koncertu zaupanje v glasbo, ki jo izvaja, v nobenem primeru pa ne dokaz pomanjkanja glasbenih sposobnosti. Sicer pa ga gotovo ni Miles Davies kar tako izbral v svojo skupino. Klaviaturist Kenny Kirkland in saksofonist Branford Marsalis sta igrala v skupini Branfordovega brata, trobentača Wyntona Marsalisa. Znano je, da je slednji trenutno v samem vrhu sodobne jazz produkcije, tako po nakladah kot po zani-

mivosti ustvarjanja. Branford je ob Stingu zaslužen za uspehe. Spremljajoča vokala, Dolette McDonald in Janice Penardvis, sta solidno opravila svojo nalogo na koncertu. Bobnar Omar Hakim je igral z Davidom Bowiejem in skupino Weather Report. Je popoln tehnik in pravijo, da je glasbenik, ki je sposoben vsega, tudi tega, da v enem dihu odigra petnajstminutno glasbeno samostojno točko. Ob tej priložnosti je Sting zapel tudi »Bring On The Night«, verjetno zadnjič s takšno ekipo.

Sting, s pravim imenom Gordon Matthew, ki bo letos star 35 let, snema tudi filme. Po Dune, The Bride in Plenty sedaj snema z režiserjem Michaelom Aptedom film Coal Miner's Daughter. Vsekakor ga čaka še veliko dela in uspehov.

PRIJAZNOST NI NAPRODAJ NITI ZA MILIJARDO

Statistika je zabeležila, da smo Jugoslovani kupili letos toliko avtomobilov iz uvoza kot v časih, ko smo ob pojmu gospodarska kriza imeli v mislih tuje, po možnosti zelo oddaljene države in družbenopolitične ureditve. Slabi časi so zdaj tudi pri nas, kriza se kaže tudi v tem, da so bogati samo še bolj bogati. Odtod, razlagajo ekonomisti in sociologi, tudi neznansko zanimanje za uvozne avtomobile, ki so (zahodni modeli) vse prej kot poceni, saj je na primer tovarniška cena spačka, ki mu le s težavo rečemo avto, okoli 2 milijona dinarjev. Če imaš denar, nakup avta iz razvitega sveta zanesljivo ni slaba odločitev, čez mejo ponujajo tehnične rešitve, kakovost, in zanesljivost, ki jih doma še lep čas ne bomo dosegli. Če odštejemo dajatve, ki jih je treba ob uvozu avtomobila odšteti državi (cesarju gre 76 do 142 odst. od nabavne cene), tistih 16.000 mark (okoli 2,7 milijona dinarjev), ki jih je treba odšteti za BMW 316, tudi pri naših plačah ni tako neznanski denar. Še posebej, če vemo, da je tovarniška cena napak polnega »juga« okoli (preračunano) 8.000 mark. Brez težav je namreč mogoče trditi, da je BMW 316 vsaj dvakrat boljši avto od juga, rdečica pa nas bi zalivala, če bi rekli, da je jugo samo dvakrat slabši od bavarskega jeklenega konja. Uvoženi avtomobili gredo kljub visoki carini in drugim dajatvam odlično v promet, čakalne dobe so večinoma dva do pet mesecev. Mogoče je vzdušje in razmere, v katerih se vse to dogaja, najbolje označil kupec, ki je na očitek, da ni niti malo patriota, odgovoril: »Ko mi bo Crvena zastava za staro milijardo ponudila tak avto, kot mi ga Mercedes Benz, bom kupoval samo še pri njej.«

K vsemu temu je svoj lonček pristavil tudi Dolenjski list. Pa ne tako, da bi kupil nov službeni mercedes, saj še za zeleni vlak komaj zmoremo! Pač pa si je naš reporter nadel videz petičneža in se odpravil v ljubljanske trgovine z uvoženimi avtomobili. Zanimalo nas je namreč, kako ravnaajo trgovci s kupci, ki, kadar kaj kupijo, odštejejo na mizo za najmanj 3 do 4 milijone deviz in dinarjev.

Začeli smo pri Tehnunionu, ki je generalni zastopnik BMW. V posloplju v Vošnjakovi 5 so bili zelo pri-

jazni, urejena tovarišica nas je zasula s privlačnimi barvnimi prospekti in ceniki. Na voljo je 31 modelov osebnih avtomobilov, tu so še motorna kolesa in motorji za čolne. Pogovor je zmotil drug kupec, in tovarišica, ki ga je očitno poznala, se je vsa posvetila prišlecu, komaj ji je še uspelo povedati, da je na avto treba čakati od 3 do 5 mesecev. Je pa bil zato bolj trgovski njen sogovornik, tako lepo nam je začel govoriti o beemvejih, da je bil vtis takoj popravljen. V Tehnunionu so poznali tudi boljše čase, ko smo se februarja oglasili pri njih, so nam dali več časa, več prospektov in več prijaznosti. In to kljub trditvi, da njihovega avta skoraj zanesljivo ne bomo kupili. »Pa dajte prospekte otrokom,« je takrat rekla neka druga tovarišica, »oni znajo uživati tudi v sliki.«

Cimos v Dalmatinovi 4 je zastopnik Citroena. Tu sta nas vzeli v precep dve trgovski izredno nadarjeni ženski. Delali smo se, da kupujemo viso, ki sicer ni: avto. Ogorčeno sta odgovorili, da se francoski predsednik vozi v citroenu, na pripombo, da je pločevina bolj slaba, sta zvito popustili, da je mogoče res, vendar si to lahko privoščijo, saj je odlično zaščiten. Ženski sta bili namazani z vsemi žavbami, pomanjkanje prospektov sta spremenili v prednost, ko nas je zanimalo, od kod izvira njuna umetnost, sta povedali, da jih je tako izšolal direktor. Nekoč se je zgodilo, da se je kupcu zdel premajhen visin prtljažnik. Ta res ni športna dvorana, vendar sta našli zdravilo tudi za ta primer. Manjša prodajalka je odprla zadnja vrata, večja (okoli 80 kg) pa je kot veriverica zlezla v prtljažnik. Kolegica je zaprla vrata, se obrnila h kupcu in rekla: »Zdaj pa še recite, da visa nima prtljažnika.«

Manj ali skoraj nič nismo bili navdušeni pri Autocommercu, ki med drugim prodaja dinarske golfe. Tovarišica v neugledni pisarni je imela samo toliko časa, da je povedala, da vplačil za domače golfe ne sprejemajo do julija, cen ni imela, prospektov pa tudi ne. Zadeva je dišala po TAS, oziroma čevapčičih. Da so lahko pri istem Autocommercu tudi bolj prijazni, smo videli s povpraševanjem po audiju, ki menda ne gre najbolj v denar. Najlepše pa se znajo pri Autocommercu obnašati v prodajalni z mercedesi na Trdinovi 4. Uslužbenka je bila resnično na ravni zvezde, ki jo zastopa. Postregli so nam celo s takimi podrobnostmi, kot so dodatna oprema, katalog barv vozila in sedežev. In ne mislite, da nimajo dela! Na mercedes je treba čakati 5 mesecev.

Na trdno zemljo smo spet stopili pri beograjskem Tehnoservisu, ki se v Ljubljani pretvarja, da zastopa Peugeotta. V pisarni je že bilo 5 strank (peugeotom prav nič ne manjka), edina uslužbenka pa je po francosko govorila v telefon. In tako 10 minut. Ko je ena od strank vprašala, če lahko nekaj vpraša, je tovarišica rekla, da ne. Nihče ni rekel, naj vsaj sedemo. Je pa bila vsaj francoščina odlična. Ko smo se je naposlušali, smo odšli. In nihče ni jokal za nami.

Avto iz hleva tovarne Alfa Romeo je treba čakati od 60 do 90 dni. To je bilo poleg cene v lirah edino, kar so nam prijazno, vendar zadržano povedali pri Avtomontaži na Celovski 32. Dinarske dajatve so neznanka,

prav tako prospekti. Kar veseli so bili, da smo odšli, kar je kar malo čudno, saj Alfa Romeo ne cveto rože kot nekoč. Morda pa cveto Avtomontaži. To pa sta, vsaj na Balkanu, dve različni zadevi.

Zastavo avto na Celovski 150, ki zastopa Fiata, smo si v pričakovanju katastrofe prihranili za konec naše akcije. Katastrofa se je res zgodila, uslužbenka pri vходу nas je napotila k okencu številka 4. Pri tem okencu ni bilo nikogar, pač pa so se nedaleč stran pogovarjali, kdo se bo s kom nekam peljal. Mi, ki bi radi vozili zelo iskani fiat uno, ki stane med brati blizu 3 milijone dinarjev, kar je največ avta za ta denar, smo ostali praznih rok. Na koncu se nas je nekdo le usmili in povedal, da vplačil za uno do nadaljnjega ne sprejemajo, za prospekt pa se je delal, da ne ve, kaj je to. In vendar je takšno poslovanje naravnost vzorno v primerjavi s tistim v februarju, ko so bili avtomobili uno najbolj v modi. Takrat te je odpravila že tovarišica ob vrodu, rekoč, da bo razpis za vplačila v časopisu, potem pa teci v Ljubljano. Kdor bo prej pri blagajni, bo prej vplačal. Ko smo jo vprašali, če lahko čakamo v vrsti že ponoči, je rekla, da lahko, le preteprov naj se izogibamo, da ne bomo vplačali še stekla.

To je bilo nekaj skic iz naših trgovin z uvoženimi avtomobili. Morda bi vi haleteli na drugačne uslužbenke, morda vas bi namesto prijaznosti dočakala neprijaznost in obratno. Kakor koli že, z vso odgovornostjo trdimo, da so bili celo pri Mercedesu in BMW manj poslovni kot v povprečni tržaški trgovini z boljšimi čevlji. In ve se, koliko stane dober čevljin in koliko dober avto.

M. BAUER

Pobude

S KARAVANO PO JUGOSLAVIJI

Dejstvo, da so vozila IMV vse premalo propagirana in poznana predvsem v drugih republikah, je bila neposredna spodbuda v razmišljanju in odločitvi, da je gordijski vozle treba presekat, spremeniti stare navade in začeti drugače.

Kako? Ni nam bilo treba dolgo razmišljati, saj smo v sodelovanju z našim francoskim partnerjem bili enotnega mnenja, da je na jugoslovanskem tržišču potrebno organizirati akcijo, ki bo nekaj novega, osvežujočega, narediti nekaj, kar bo pritegnilo inzbudilo zanimanje na način, ki bo zanimiv, privlačen, predvsem pa učinkovit.

In tako smo se odločili organizirati karavano Renaultovih vozil, ki bo prepotovala vse republike in pokrajine. Priprave so bile temeljite, nič nismo prepuščali naključju. Renault je imV dal na razpolago dva, v ta namen posebej prirejena tovornjaka, pripravili smo veliko propagandnega materiala: prospektov vseh tipov vozil, znački IMV in Renaulta, bedjev, puzzlov, balonov, svinčnikov, obeskov in seveda vse potrebne informacije.

Načrt poti: Novo mesto, Zagreb, Beograd, Novi Sad, Niš, Skopje, Priština, Titograd, Sarajevo in nazaj domov v Novo mesto.

Več kot 2500 km smo prevozili v slabih štirinajstih dneh. Brez pretiravanja in samohvale lahko zapišemo, da so vozila R4, R5 GTD, R11, R18, R25, Expres, fuego

in trafic vso to dolgo pot prevozila brez najmanjše težave in okvare, kar nedvomno govori o kakovosti.

V vsakem od omenjenih mest, kjer je gostovala naša karavana, smo skušali dobiti najugodnejšo lokacijo, mesto, kjer se giblje največ ljudi, saj je bil naš namen čim širše množice, tudi tiste slučajno mimoidoče (mnogo je bilo tudi takih, ki so po predhodno objavljeni vesti na radlu namenoma prišli pogledat vozila), seznaniti z vsem, kar jih zanima tako o IMV, kot o razstavljenih vozilih. To nam je povsod, z izjemo Novega Sada, tudi uspelo. Ljudem je ugajalo, da so si vozila lahko do podrobnosti ogledali, da so iz »prve« roke (v ekipi IMV so bili strokovnjaki prodaje, mehanike, servisa) zvedeli vse o vozilih, o možnosti nabave rezervnih delov, servisni mreži, menjavi »staro za novo«, prodajnih pogojih, nabavnih rokih itd.

V teh štirinajstih dneh neposrednih stikov z ljudmi smo doživeli marsikaj. Na eni strani smo se srečevali s praviimi poznavalci naših vozil, ki jim nikakršna novost ne uide, na drugi strani pa tudi s takšnimi, ki o IMV in naših vozilih vedo bore malo. Vsi pa so izkoristili priliko in obogatili svoje znanje v vrsto informacij. Obiskovali so nas tudi inovatorji in nam ponujali svoje patente, mnoge je na prizorišče privabila tudi dobra glasba, saj smo v skoraj vseh krajih angažirali domače ansamble, ki so nedvoumno prispevali k uspehu karavane.

Čeprav je bil namen karavane predvsem propaganden, so ljudje od nas odhajali v poslovalnice in ostala prodajna mesta in vplačevali vozila. Težko bi rekli katero vozilo je v povprečju vzbudilo največje zanimanje, saj se je to razlikovalo od mesta do mesta. Morda pa bi korak prednosti dali R5 GTD in fuego, ki je privabil predvsem tiste, ki ljubijo hitra, športna vozila.

Želeli smo si da bi bila karavana uspešna. Ob zaključku lahko ugotovimo, da je bila več kot to, saj takšne množičnosti nismo pričakovali. V Zagrebu, Beogradu, Novem Sadu, Nišu, Skopju, Prištini, Titogradu in Sarajevu nas je obiskalo nekaj sto tisoč ljudi, ki so vsi pozdravljali nov način propagiranja vozil in izražali željo, da bi se še videli.

JASNA SINKOVČ

IMV PREDSTAVILA VRHUNSKO TERENSKO VOZILO

Na XXI. kongresu inženirjev avtomobilske industrije (FISITA), ki je bil letos v Beogradu, je sodelovalo več kot 1000 vrhunskih strokovnjakov s petih kontinentov oziroma 50 držav. Med njimi so bili tudi predstavniki jugoslovanske avtomobilske industrije, tudi Industrije motornih vozil. Kongres je podal pregled stanja v avtomobilski stroki v svetu, naznačeni so bili trendi razvoja. V spodnjih prostorih Sava centra je bila istočasno razstava najnovejših dosežkov avtomobilizma. Na parkirišču so bila na ogled vozila domačih proizvajalcev, izdelana za potrebe JLA, med katerimi je bilo prvič predstavljeno javnosti tudi terensko vozilo IMV. Inženirji razvojnega inštituta IMV lahko s ponosom ugotovljajo, da je bil njihov izdelek deležen zelo velike pozornosti jugoslovanskih strokovnjakov in ostalih udeležencev kongresa.

Terensko vozilo IMV 750 4 x 4 je bilo razvito za potrebe JLA in tudi za uporabo v gospodarstvu. Razstavljeno vozilo je bilo seveda vojaška verzija, ustregla je specifičnim zahtevam naročnika. Civilna izvedba ni veliko drugačna, vsaj kar se tiče osnovnih parametrov.

IMV 750 4 x 4 je zasnovano kot vozilo za vožnjo tako po utrjenem cestišču kot tudi po terenu izven vseh poti. Namenjeno je prevozu tovora 750 kg po terenu oz. 1000 kg po cesti, ali pa prevozu potnikov. Poleg voznika lahko pelje še sedem potnikov.

Poganja ga diesel motor moči 56 KW. Opremljeno je s petstopenjskim sinhroniziranim menjalnikom, razdelilcem pogona z reduktorjem in dvema diferencialoma z možnostjo blokade. Vsa

kolesa so posamično obešena, kar omogoča ob primernem vzmetenju in dobrih blažilnikih še kar udobno terensko vožnjo. Pogon je izveden na zadnja kolesa, po potrebi pa se lahko vključi še pogon prednjih koles. Zavore so bobnaste, dvokrožne s servo ojačevalcem. Za kasnejše predvidevaljo uvedbo disk zavor. Krmilje je izvedeno z zobato letvijo na prednja kolesa.

Karoserija je odprte izvedbe, pokrita s cerado. V civilni izvedbi je možna tudi zaprta karoserija. V prednjem delu je prostor za voznika in sovoznika, v zadnjem delu pa za tovor ali pa za šest potnikov. V ta namen so tam postavljene preklapne klopi. Vsa mesta za potnike so opremljena z varnostnimi pasovi. Vetrobransko steklo je možno po potrebi prekllopiti na pokrov motorja, zgornje dele vrat, cerado in loke za cerado pa sneti. Karoserija je z elastičnimi elementi pritrjena na tog okvir.

Vozilo je dolgo 4200 mm, visoko 2100 ter široko 1740 mm. Radij obračanja vozila je 5,5 m. Zmore vzpon do 75%, s prikolico skupne mase 900 kg pa 45%. Mogoča je varna vožnja z bočnim nagibom do 35%. Vozilo dosega največjo hitrost do 120 km/h, pri vožnji po cesti ima doseg do 550 km, saj ima dva rezervoarja za gorivo. Gazi lahko vodo do globine 0,7 m.

Na zahtevo naročnika je vozilo opremljeno tudi s posebnim samostojnim grelcem vode, s katerim lahko pri nizkih temperaturah predgrejemo motor, tako da je zagotovljen start motorja tudi pri temperaturah do minus 30° C. Po želji je mogoče čas vklopa tega grelca nastaviti s programsko uro ali pasprožiti z radijskim signalom. Ta grelec služi tudi za ogrevanje notranjosti vozila.

Vse zmožnosti vozila, je IMV obiskovalcem razstav v Beogradu prikazala z video posnetkom, na katerem so predvsem primeri vožnje v izjemnih razmerah.

Če sodimo po oceniskrbnikov razstavljenih vozil, je vozilo naredilo zelo dober vtis in tudi zanimanje zanj (posebno za civilno varianto) je zelo veliko.

J. S.

KONČNO NEKAJ VEČ DENARJA ZA CESTE

Stanju, kakršno je bilo letošnje pomlad na vseh naših cestah, bi mirno lahko rekli katastrofa. Po nekaj letih bistveno premajhnih vlaganj v redno vzdrževanje, še posebno pa v obnavljanje cestnega omrežja in po letošnji razmeroma hudi zimi so ceste spomladi zacvetele, marsikje pa so bile celo v razpadanju. Ocenjeno je bilo, da bi za približno obnovo v glavnem le magistralnih in regionalnih cest ter cest v Pomurju, kjer je bilo stanje med najhujšimi, potrebovali vsaj 12,5 milijarde dinarjev, ki jih seveda ni bilo na voljo. Zaradi tega je bilo treba izdelati zelo skrbne programe sanacije cestnega omrežja, v katero so se po vsej Sloveniji odločili usmeriti glavnino kljub dodatno zagotovljenim zneskom pičlega cestnega dinarja, medtem ko so novogradnje in celo večje rekonstrukcije skrbne na minimum. Za slednje naj bi tako pridobili sredstva iz tujine. Kako je s cestnim omrežjem na območju Dolenjske, Posavja in Kočevskega in kaj se cestam na tem območju in njihovim uporabnikom obeta v prihodnosti, se je z Zdravkom Slakom, direktorjem Cestnega podjetja Novo mesto, ki gospodari s cestami na vsem tem območju, za Dolenjski list pogovarjala Zdenka Lindić-Dragaš.

DL: Kakšno je stanje cest na območju Dolenjske, Posavja in Kočevskega z oči »lastnika«? Koliko in kje ste že in še boste izboljšali skoraj katastrofalno spomladansko stanje?

Slak: »Stanje na naših cestah je bilo spomladi zelo slabo. Zima je bila v nasprotju z nekaj prejšnjimi spet običajna, tista prava, bi rekel, in tak je bil tudi prehod v pomlad z odjugo in z vsemi posledicami na cestah. Zaradi take zime smo za zimsko službo porabili tudi več sredstev, kot je bilo planirano. Kljub temu smo se spomladi lotili popravil. Ne glede na sredstva smo normalno uredili makadamska vozišča, ki pa bi jih bilo treba sedaj po deževju seveda že spet popravljati. Drugič pa smo na moderniziranih, torej asfaltnih voziščih samo krpali udarne jame, seveda po veljavni tehnologiji. Sredi pomladi so bile potem bolj jasne tudi finance za ceste in usmeritve okrog porabe. Pri virih je kazalo, da bo položaj manj slab kot v preteklih letih. Poraba goriv se je povečala in zaradi tega je več bencinskega dinarja. Poleg tega že učinkuje lani povečani bencinski dinar, zadnja dva meseca pa se zbira za ceste še dodatni denar na račun pocenitve surove nafte. To so pozitivne stvari, ki omogočajo tudi lažje planiranje dela. Finančno stanje se po nekaj letih nekoliko zboljšuje, tudi kar se tiče mesečnih prilivov denarja. Če bi se ta, sedaj zaznavna tendenca izboljševanja nadaljevala, bi se cestno omrežje v nekaj letih dalo spraviti v solidno stanje.

Tu gre potem še za tretji del aktivnosti na cestah, za večja sanacijska dela na moderniziranih cestiščih. Tu so se razmere izkristalizirale. Izdelan je republiški plan revitalizacije cestnega omrežja, v katerem je celotno območje, ki ga pokriva naše cestno podjetje, udeleženo s 480 milijoni; od tega jih je do konca prvega polletja moč porabiti 300. Večji ukrepi so na cesti Ljubljana—Zagreb, Novo mesto—Metlika na območju Koroške vasi in Kočevje—Livold. To je več ali manj že izvedeno. Gre za sanacije in preplastitve posameznih odsekov. Za kasneje so predvideni sorodni ukrepi še

na cesti Radeče—Krško, nadaljevanje na cesti Kočevje—Livold ter na regionalni cesti Soteska—Dvpr, kjer bo sanacija in delna rekonstrukcija izvedena delno tudi z občinskimi sredstvi.«

DL: To je večji del magistralna cestna mreža, kako pa kaže z lokalno in tudi regionalno, ki je na skrbi občinskih cestnih sisov?

Slak: »Občinski programi so odvisni od stanja cest. Kjer imajo več moderniziranih cest, so, razumljivo, predvidene preplastitve, tam, kjer so cestno manj razviti, pa modernizacije. Ti programi so veliki, največji je seveda novomeški. Od regionalnih cest je na seznamu cesta Novo mesto—Straža—Soteska, in sicer končna ureditev odseka bolnica—Brod, odseki skozi Srebrniče, Jurko in Vavto vas, v Straži od zdravstvenega doma do silosa in odsek Gorenje Polje—Soteska, kar pa je že narejeno. Ureditev vozišča je predvidena tudi skozi Skocjan. Od istovrstnih ukrepov na lokalnem omrežju je že narejen zaporni sloj na cesti Birčna vas—Uršna sela, predvidene pa so še sanacije cestnih odsekov skozi Rumanjo vas, Kronovo—Draga, pri Dobravi, Bršljin—Straža v Prečni, in če bo šlo vse po sreči, bo končno rešena tudi povezava Novo mesto—Mirna peč skozi Bršljin. Mi smo svoj del že naredili. Velik je tudi brežiški referendumski program, kjer gre prav tako za sanacije in zaporne sloje, v tem stilu pa bo tudi po drugih občinah, le v manjšem obsegu. Kakšnih večjih posegov letos ni predvidenih. Mi sedaj delamo na dveh večjih gradbiščih, v Mirenski dolini in na podaljšku partizanske magistrale proti Žuničnem, nekaj pa smo takih večjih del letos že opravili, na primer odseke Travnik—Lazec, Sv. Gregor—Ortnek, Stopiče—Dolž ter metliški program v nerazvitem območju.«

DL: Koliko denarja bo letos zbranega za vse aktivnosti na cestah na našem območju? Koliko denarja bi potrebovali, če bi hoteli tukajšnje cestno mrežo spraviti v normalno, povprečno vozno stanje?

Slak: »Naše ceste bodo letos, 'videlo' okrog 4 do 4,5 milijarde dinarjev, od tega tri četrtine kategorizirane ceste. Za redno vzdrževanje bo šlo 1,6 do 1,7 milijarde dinarjev. Kar je poleg te vsote namenjeno letos cestam, je le en del tistega, kar bi morali dajati za ceste vsaj 10 let, da bi se potem zmanjšal delež za vzdrževanje. Če bi torej hoteli cestno mrežo sedaj spraviti v povprečno stanje, bi rabili okrog desetkrat štiri milijarde dinarjev. Ceste so bile pač vsaj osem let popolnoma neinvestirane.«

DL: So kakšne posebne razlike med »republiškimi« magistralnimi in »občinskimi« lokalnimi in regionalnimi cestnimi omrežji po stanju, možnostih vzdrževanja, denarju itd.?

Slak: »Razlike so. Od vsega omrežja so najbolj problematične regionalne ceste. Za magistralne ceste, seveda take, kot trenutno pač so, se zahtevne po

Zdravko Slak

standardu in denar nekako pokriva. Če niso potrebni večji sanacijski posegi. Tudi pri lokalnih cestah v tem pogledu nekako gre, ker je na njih pač nižji standard. Regionalne ceste pa so problem. Po razpoložljivem denarju so bližnje lokalkam, po zahtevah za standard pa magistralkam, in tako skoraj ves denar pobere že zimska služba, saj so v prvi prioriteti vzdrževanja, čiščenja. Na vsem tem območju pa je regionalnih cest veliko. Posebno problematična je novomeška občina z zelo zgodaj moderniziranimi regionalnimi cestami, na primer proti Suhi krajini, Otočcu; Kostanjevici itd., po katerih je tudi velik promet. Gotovo je večji promet proti Straži kot proti Metliki, a ima slednja cesta še enkrat več denarja in še boljša je. Regionalke bi morale temeljito obnoviti, potem bi šlo z vzdrževanjem. Letos pa končno je nekaj denarja od amortizacije cest in v novomeški občini na primer bodo posegi na regionalnih iz amortizacije obeh kategorij cest. Gre za dobrih 40 milijonov, dar je sicer le 10 odstotkov predpisane amortizacije. Če bi lahko obračunali polno, bi bil to kar pomemben vir za ceste.«

DL: Regionalne ceste so na skrbi občinskih cestnih sisov. Že dlje časa tečejo po Sloveniji prizadevanja, da bi postale republiška skrb, ker bi se potem menda našel zanje neki dodatni denar. Kako je s temi prizadevanji?

Slak: »Prizadevanja v to smer v Sloveniji so še, vendar je po eni strani bolje, da so občinska skrb, ker je s tem le dana večja možnost enakomernjšega vzdrževanja in posegov. Če bi bile, 'republiške' bi kaj lahko šla vsa dodatna sredstva v en konec. To, da so, 'občinske' pa seveda ne bi smela biti nikakršna ovira, da vidijo dodatni dinar z republike, če ta je.«

DL: Kakšne pa so naše ceste v primerjavi z ostalimi območji v Sloveniji?

Slak: »To območje samo je po stanju cest zelo različno. Trenutno je na primer v najboljšem položaju Bela krajina, kjer so ceste najkasneje modernizirali. V brežiški občini pa imajo sedaj regionalke čisto na koncu, ker so jih modernizirali zelo zgodaj. Takšno stanje je seveda tudi posledica heterogene razvoja. Sicer pa so ceste na tem območju v celoti gotovo med slabšimi v Sloveniji. Težava je v tem, da to območje gospodarsko ni dovolj močno, da bi lahko v ceste toliko investirali kot drugje, kjer z manjšimi obremenitvami gospodarstva pridejo do boljših cest. So pa v vseh občinah neki dodatni viri za ceste, iz dohodka temeljnih organizacij ali kakšni drugi. Tudi združeno delo se lepo vključuje v prizadevanja in dela krajevnih skupnosti za boljše ceste, pa ljudje sami še posebej veliko prispevajo.«

DL: Stalnih kritik je deležna slaba ali vsaj nezadostna signalizacija, ki precej zmanjšuje prometno varnost. Kakšne so možnosti, da se izboljša?

Očitek človeštvu

ŽIVALI IMAJO PEKEL NA ZEMLJI

Svetovna zveza za zaščito živali (World Society for the Protection of Animals) WSPA je nastala leta 1981 z združitvijo tovrstne organizacije, ki je imela sedež v Zuerichu, in Mednarodne zveze za zaščito živali s sedežem v Londonu. V slabih petih letih delovanja je WSPA dosegla zavidljive uspehe pri reševanju živali pred mučenjem, njen ugled je velik, organizacija je tudi sorazmerno vplivna.

V sodelovanju z WSPA je evropski parlament v Strassbourgu sprejel in izdal več konvencij, ki zadevajo humano ravnanje z živalmi, septembra letos pa bo obravnavala konvencijo o domačih živalih in konvencijo o uporabi laboratorijskih živali.

Evropski parlament je obravnaval tudi problem Španije, t. j. bikoborbe, vendar soglasja za ukinitve tega peklenškega športa še ni. Izvršni komite USPA se je januarja letos v Barceloni dogovarjal o tem problemu; ko se je delegacija vračala, so jo pričakali vročerkvni Španci in ji grozili z bombami. Izvršni komite WSPA, v katerem so bili tudi snemalci BBC, so posneli film o bikoborbi, ki je bil predvajan na britansko TV. Komite si je ogledal dve predstavi bikoborbe v Tarragoni in ugotovil, da so nekateri bikoborci tako slabotni, da morajo povzročiti biku mnogo več vbovov, preden žival izkrevi. Hkrati WSPA ugotavlja, da se je močno povečalo število konj, ki nastopajo v bikoborbah. Evropski parlament v Strassbourgu bo ponovno razpravljal o tem, da bi bikoborbe prepovedali z zakonom.

Poseben problem so pridobitne (koristne) živali, t. j. živali za kulinariko. WSPA vse bolj ugotavlja, da se živina producira na industrijski način. Sem sodijo bokš farne za belo meso (teleta), intenzivne farne in perutninske farne, ki imajo baterijski sistem vzdrževanja kokoši. Te živali so običajno rahitične, jetične; meso je nezdravo, ker žival ni nikdar na soncu; ne do-

biva naravne krme, peska in ždi noč in dan pod umetno svetlobo ter je pravcati stroj za nesenje jajc. Perutnina je krmljena s hormonsko preparirano hrano; kremplji so otrpli, saj stoji noč in dan na kovinskih mrežah v pretesnih kletkah. Perje odpada, žival hira. Vse to predelajo kasneje v jušne ekstrakte.

Nehumana je prireja svinj, ki jih držijo ukleščene v kovinske naprave, da jim onemogočijo gibanje (pri-rastek mesa, sala). Klavnice ne spoštujejo predpisov o humanem klanju svinj z električnimi kleščami, temveč jih pobijajo ročno. WSPA je v Kolumbiji posredovala v senatu za sprejem zakona proti mučenju živali, saj tam živali pred klanjem tako močno pretepajo, da zaradi podplutb zavržejo na tone neuporabnega mesa. Predstavniki Nove Zelandije je povedal, da je vprašanje transporta ovac iz Avstralije v Saudsko Arabijo več kot grozljivo. Ovce potujejo tudi po 5 tednov 13.000 km daleč. Že na ladjo jih vkrcajo bolne, podhranjene, dehidrirane, ranjene. Med transportom jih pogine na tisoče in tisoče. Septembra 1981 je zaradi slabih prezačevalnih naprav na ladji »Perziji« od 49.500 ovac poginilo 8.764 živali.

Ovce so namenjene v Arabijo za klanje na praznik ramadan. Vsak vernik mora imeti svojo ovco, ki jo zakolje in daruje.

Predstavniki društva proti mučenju živali v Novi Zelandiji je predlagal, naj WSPA organizira v svetovnem merilu bojkot izdelkov iz Avstralije, zlasti volne in mesa. Mi smo glasovali s 96% glasov za bojkot, kar bo silno prizadelo gospodarstvo Avstralije. Na tej konferenci se je k razpravi javil tudi predstavnik avstralskega ministristva za prekomorski promet in povedal, da njegova vlada pristaja na to, da bi inšpektorji društva pregledali vsako žival, ki bi šla v Arabijo. Javno je izjavil, da je pripravljen s svojimi podrejenimi razskati vsak nehumani primer transportiranja ovac.

Julija letos bo v Berlinu konferenca o obrednem klanju. WSPA obsoja tak način žrtvovanja, ki je v bistvu grozljivo poginjanje-umiranje. Rabin, židovski duhovnik, živini le prereže žilo na vratu oziroma vrat. Žival skuša dihati, kričati, glava je ločena od telesa, žival pa še živi in počasi izkrevi. WSPA je o tem posnela barvni dokumentarni film.

Predstavniki Evropskega parlamenta poudarjajo, da parlament absolutno podpira etične in moralne norme, kadar gre za živa bitja. Živali, ki so izpostavljene zlorabi, bodo zaščitili. Te zlorabe pa so zlasti: obredno klanje, transport, lov, vivisekcija in reja domačih živali.

Vivisekcija kot eno najhujših mučenj živali se izvaja na konspirativen način in za zaprtimi vrati. Kupčija z laboratorijskimi živalimi vse bolj cvete. Ekspert za laboratorijske živali iz Francije sporoča, da bo septembra 1986 Evropski parlament sprejemal konvencijo o uporabi laboratorijskih živali za medicinske in kemične poizkuse. Nekatere države so že prepovedale uporabo živin živali pri prirodooslovju. Konferenca se absolutno strinja, da je še vnaprej treba razvijati nadomestne metode (umetno gojena tkiva, celične kulture, računalniška obdelava). Znanstveniki s tega področja so si edini, da laboratorijske živali pri poizkusih trpe fizično in psihično. Znano je, da nenehno še preizkušajo škodljivost tobačnega dima na številnih psih pasme beagle. Ti psi poginjajo v silnih mukah.

Leta 1987 bo v Machestru posebna konferenca o uporabi laboratorijskih živali. Hkrati WSPA ne odobrava vlomov v laboratorije, iz katerih posamezniki odnašajo živali; ki so pripravljene za poizkuse. Prav tako WSPA ne podpira agresivnosti skrajnežev, ki s kamenjem razbijajo izložbe kozmetičnih salonov in trgovin, v katerih uporabljajo ali pa prodajajo kozmetične preparate, prej preizkušene na živalih. WSPA hoče problem laboratorijskih živali rešiti na diplomatski način, s sodelovanjem znanstvenikov. Dr. Michael Ballis iz Velike Britanije je navedel, da miši, podgane, budre in

hrčki zaradi neznoznih poškodb pri poizkusih za čištila, kozmetiko, zdravila, prehrambno industrijo itd. trpijo tako silno, da poginjajo od bolečin. Hkrati upa, da bi nekako v šestih letih poizkuse lahko nadomestili z računalniško tehniko, gojenjem umetnih tkiv in celičnih struktur.

Predstavniki Švedske je mnogo kritiziral drogiranje živali, ki nastopajo na tekmah, ter obsodil borbe psov.

WSPA je v zadnjih dveh letih opravila nekaj velikih podgovor pri reševanju ogroženih živali. Eksplozija plina v Bhopalu je terjala tudi žrtve med živalmi. WSPA je tja poslala veliko zdravil in drugega za zdravljenje živali. Potres v Mexiki in požar v Costa Rici in Galapagosu so terjali ogromne napore WSPA pri reševanju zasutih in potopljenih živali. Vulkan v Kolumbiji je pod lavo in pepelom pokopal številne živali. Mnogo jih je pravčasno rešila akcija WSPA.

Ogromni požari na Galapagosu so grozili, da bodo usmrtili vse želve-velikanke, saj ni bilo niti virov vode za gašenje niti ne cest, da bi dovažali vodo. WSPA je najela posebno majhna letala ter z njimi reševala posamezne želve. WSPA je reševala tudi živali, ki so bile ogrožene od jedrske nesreče v Černobilu. Delegati so poročali o specifičnih težavah svojih dežel: Kanarski otoki se ubadajo z vprašanjem mučenja osličkov; v Urugvaju imajo težave z nehumanim lovom divjih konj. Italija ima slabe azile (Pescara) za živali, Botswana problem lova na safariju. Vedno bolj so ogrožene reptilne in emfibijske živali. Kite in delfine lovijo na grozljive načine. V Mombasi je vprašljivo nehumano pobijanje krokodilov, v Koreji pobijajo pse brez gospodarja zlasti za kulinariko. Kenguruji v Avstraliji so brez zaščite; love jih ponoči z žarometi. Konje streljajo iz helikopterjev.

WSPA ugotavlja, da so za reševanje živali pred mučenjem odgovorna vodstva držav. Javna občila bi morala razkrivati primere mučenja živali in hkrati podpirati ustanavljanje društev za zaščito in proti mučenju živali. Generalni direktor WSPA je v zaključni besedi povedal, da bomo skušali prodreti tudi v politične kroge. Čimbolj se borimo za živali, tem hujša je opozicija. Cerkev, ki bi lahko marsikaj storila stoji ob strani, pri prirejanju bikoborbe celo sodeluje. Pri našem delu izključujemo fanatizem in mnenje, da je zaščita živali uspravilo in tolažba za sklerotike. WSPA, ki je iz dneva v dan močnejša, se bo še naprej prizadevala učinkovito zaščititi živali in preprečiti njihovo mučenje in zlorabo.

LEA EVA MUELLER

VSAK MINISTER ODŽAGA ENO VEJO

»Slab član CK ZKS sem bil. Dvakrat sem se prijavil za razpravo, pa nikoli nisem prišel na vrsto. Zmeraj so me razporedili med popoldanske razpravljavce, tam okoli 16. ure. Jaz pa sem moral domov v Orehovico, kjer me je čakalo delo na lastni kmetiji in pa v naši hlevski skupnosti. Tega pa tisti, ki je določal čas razprav, kljub moji prošnji, da bi rad govoril že dopoldne, ni upošteval. Sicer pa nam komunistom očitajo vse mogoče. Da smo pasivni, da smo oportunisti, v resnici pa smo pogosto samo nemočni. Kako naj se mi, kmetje iz Orehovice, borimo za stabilizacijo, ko pa neki naš minister poklekne pred mednarodnim monetarnim fondom in meni nič tebi nič sprejme, kar mu rečejo. Sploh pa se mi zdi, da si prepogosto zastavljamo prevelike naloge, ki jih potem ne uresničimo. Zato se mi zdi zadnji kongres slovenskih komunistov boljši od prejšnjih. Skromnejši je bil in naloge so zato bolj realne,« je povedal Jože Franko iz Orehovice.

Kmet Jože Franko je bil eden izmed redkih članov CK, ki je kmet. Tema pogovora pa ni bilo njegovo članstvo v ZK ali CK, ampak kmetijstvo. Natančneje: Franko je povedal, kako poteka delo v eni izmed redkih hlevskih skupnosti, ki jih imamo v Sloveniji.

»Izlučen ključavničar sem. Delal sem v IMV, pred 17 leti pa me je prijel, da bi delal na kmetiji. Vedel sem,

da nimam kaj izgubiti. Pridobil bi samo domačija v Orehovici, sem si dejal tedaj. In zemlja me je zagrabila. V službi je bila ena sama rutina, ki me je notranje praznila in puščala nezadovoljenega. Na kmetiji pa se stalno nekaj dogaja. Lepo in najlepše pa je, ko vidiš sadove svojega dela. Poleg kmetije sem se lotil tudi reje kur nesnic in piščancev. Tedaj je bil to bolj donosen posel, kot je sedaj. Nekakšno prelomnico mojega pojmovanja kmetijstva pa so pomenila predavanja o pašno-košnem sistemu reje govedi, kijih je organiziral inž. Jože Starič, sedanjí direktor KZ Krka. Po predavanjih inž. Fajdige smo začeli tudi pri nas pasti živino. To se je obneslo in novi hlev je bil kmalu premajhen. V sosesčini pa je stal prazen zadrúžni hlev, ki ga je KZ zaradi izgub zaprla. Začeli smo pogovore v zadrugi, v partnerstvo pa sem vabil tudi Kosa tule iz vasi. Dejal sem mu, da ima premajhen hlev, da bomo v zadrúžnem hlevu bolje delali, da bomo imeli dopust. Seveda nov začetek v nekdanjem zadrúžnem hlevu ni bil lahek. V hlev, krave, opremo je bilo treba vložiti 11 milijonov dinarjev. Od tega sva s Kosom prispevala 2,5 milijona dinarjev, ostalo pa zadruga, nekaj pa tudi Ljubljanske mlekarne. Šest milijonov je veljala samo čreda. No, stvari so stekle in v začetku leta smo v hlev dobili prve krave. Težav ni manjkalo. Molzli smo z majhnimi molznimi stroji, probleme smo imeli s teleti, ker ni bilo porodnišnice, pa tudi frizajska je bolj občutljiva pasma. Ponoči so nam krave uhajale čez ograjo. Prva tri leta smo se ubadali z velikimi težavami, ker se nismo znali organizirati, potem pa je steklo. Vendar naša hlevska skupnost nikoli ni poslovala z izgubo,« ponosno poudarja Franko.

Vse to so v hlevski skupnosti zmogli kljub temu, da so imeli na leto po milijon dinarjev anuitet. Lahko sta bila zadovoljna Franko in Kos, ki jima je ob koncu leta ostalo, potem ko sta plače že dobila, še okoli milijon dinarjev za delitev. Še bolj pa je bila lahko zadovoljna zadruga, ki je v hlevu, ki nekdanj ni bil rentabilen, imela sedaj prek 70 krav in je dobila od njih po 350.000 litrov mleka na leto. Poleg tega v hlevski skupnosti pridelajo še 30 ton pšenice, 600 ton koruze za silažo, 150 ton travne silaže, 50 ton sena, skratka, okoli 1000 ton krme je dovolj, da krave preživijo zimo. V ostalem času pa se tako in tako pasejo.

»Pri nas gremo bolj na rentabilnost kakor pa na mlečnost. Izračunali smo — za to pa ni potrebna kdove kako visoka matematika — da se nam reja s krmili ne splača. En kilogram krmil stane 68 dinarjev, za liter mleka pa dobimo 65 dinarjev. V zadnjem času krmimo kravam le piske tropine iz Laškega, okoli dvesto ton. Če bi ne gledali na vsak kilogram krmil, bi seveda tudi mi zabredli v izgubo.«

Za delo v hlevski skupnosti so samo štirje. Jože Franko in žena Terezija, do lani je v njej bil tudi Kos z ženo, sedaj pa je namesto njega Ago Čoralič. Na začetku leta skupaj z zadrugo pripravijo program del, ki so večinoma normirana. Približno skalkulirajo stroške, ure. Ob zaključnem računu pa delijo. Največji delež delitve odpade na delo, to je 60 odst. Tretjino os-

tanka dohodka si razdelijo glede na vložek v osnovna sredstva, 10 odst. pa glede na vloženo zemljo. Ostanek čistega dohodka si dele enakopravno vsi trije partnerji: oba člana hlevske skupnosti in zadruga. Zadruga, ki je v skupnost vložila predvsem zemljo, dobi najmanj ostanka čistega dohodka.

In potem si ogledava najprej Frankovo domačijo. Hiša še danes kaže, da je bila tu nekoč trdna domačija. V njej je, bi rekel, kar nekaj gosposkega. Franko, ki je navezan tudi na tradicijo, noče nove hiše. Raje je staro temeljito obnovil in uredil. Pravi, da je narejena po meri človeka, česar ne bi mogel reči za marsikatero izmed na novo zgrajenih hiš. In potem hlev. Ravno pravšnji za nekaj malega več kot 10 glav živine. Kar veselje ga je pogledati, saj ni podoben nekaterim novim hlevom, ki se iz tal dvigajo kot piramide. V hlevu pa je Frankova velika ljubezen, kobila hanoveranske pasme. Kot pravi prebivalec Šentjernejskega polja je Franko tudi ljubitelj konj. Poleg tega ima rad lov, včasih odigra tudi nogometno tekmo. Zanj kmetijstvo ni eno samo mazo-histično mučenje z zemljo, ampak je tudi veselje, radost. Vendar je Franko tudi človek, ki ga zanima vse novo, ki mu ni vseeno, kaj se dogaja v naši družbi.

»Še vedno sem zaljubljen v zemljo. Prav zato sem tudi eno izmed svojih štirih hčera dal v kmetijsko šolo.

Jože Franko

Danes pa nisem več prepričan o tem, da bi jo dal spet. Pri nas se s kmetijstvom ukvarjamo tako, kakor bi ga hoteli uničiti. Vsak minister za kmetijstvo, ki pride v vlado, odžaga vsaj eno vejo kmetijstva. Pa obrt! Navaden plastikar, ki ima desetkrat manj vredna osnovna sredstva kot poprečen kmet, zasluži trikrat več. In takim nihče ne stopi na prste. To že ni prav, da ima vsaka občina svoje inšpektorje pa svoje davkarje. Zato ni pravega reda! Pri nas sploh nihče ne gleda na družbeni denar, na družbena sredstva. Če bi kmetje delali tako, kot dela naša država, bi že zdavnaj propadli. Sploh pa se čudim, kako še vztrajamo. Dekle z dveletno administrativno šolo, ki še pošteno tipkati ne zna, zasluži po 110 tisoč dinarjev,« pravi Franko.

In potem razkaže še hlev orehoviške hlevske skupnosti. V njem je porodnišnica za krave pa molzišča, hlev, kjer se krave lahko prosto gibljejo, zraven pa še silos, kjer si krave same postrežejo s krmo. Streljaj daleč je pašnik.

»Vse to smo spet obudili v življenje in ponosen sem na to. Spoznal sem, da sem sposoben marsikaj narediti, da bi preživel v najhujših razmerah. Res je, da bi danes več imel, če bi toliko delal na svoji kmetiji. A tudi delo v korist družbe je nekaj vredno,« pravi Franko, za katerega je znano, da ni materialist.

V KZ Krki je sedaj direktor Jože Starič, ki je nekoč deloval kot pospeševalec na šentjernejskem koncu. Pravi, da so se po letu 1974 na temelju stališč, ki jih je sprejela druga konferenca ZK, odločili za povečanje lastne kmetijske pridelave. Poleg tega so tedaj sprejeli usmeritev, naj bi ustanovili več skupnosti. V teh manjših enotah pa je bila pridelava daleč od ekonomičnosti. To so bile Občice, Soteska, Podhosta, Dolenjske Toplice, Ruperč vrh itd. Zato so te enote preprosto ukinili, podobno tudi Orehovico.

»Zakaj se nam splača, da imamo v Orehovici hlevsko skupnost, kljub temu da nosimo riziko samo mi? Pomembno je že to, da tam namolžemo 350 do 400 tisoč litrov mleka. Poleg tega vsako leto prirédimo prek 30.000 kilogramov telet, pridelamo pšenico. Vse to pa opravijo samo štirje ljudje. V Klevevžu, kjer še imamo obrat, dela enaka dela kar 7 ljudi. In obrat v Klevevžu vsa zadnja štiri leta dela z izgubo. V čem je skrivnost uspeha v hlevski skupnosti Orehovica? Tam nimajo ne bolniških izostankov ne režije, vsako delo opravijo v roku. In kar je najpomembnejše, vsak član hlevske skupnosti Orehovica pridelja po 100 tisoč litrov mleka. Mi pa vemo, da poprečna kmetija pridelja le 15.000 litrov mleka za trg. Žal so take hlevske skupnosti zelo redke in domala nemogoče. Možno so samo tam, kjer so zbrani tako izredni ljudje, kot so bili Kosovi, Frankovi in sedaj Čoraliči,« je povedal Starič.

Lani je hlevska skupnost imela 15.830.000 dinarjev, odhodkov in 17.331.000 dinarjev prihodkov. V odhodkih so všeti vsi stroški, s plačo za Frankove vred. Lani so Frankovi zaslužili 1.762.000 dinarjev. Ostalo je poldrugi milijon dinarjev, ki so si jih razdelili štirje člani skupnosti. Računi so jasni in čisti, saj knjigovodstvo vodi ustrezna služba v zadrugi.

JOŽE SIMČIČ

Usode

V 100 LETIH JE ENKRAT ŽE UMRL

Med starejšimi ljudmi v Beli krajini bi težko našli takšnega, ki bi se pohvalil, da je imel lepo in lahko življenje, da pri njih niso otepali revščine, lakote. Za zidovi hiš v majhnih vasicah, posejanih po valovitem kraškem svetu, so se mnogokrat dogajale prave družinske tragedije, ker starši niso mogli nasititi vedno lačnih otroških ust. Na to težko življenje danes na reče v glavnem spominjajo le še pripovedi. Tistih, ki bi vedeli povedati, kako je bilo v deželici ob Kolpi na prehodu 19. v 20. stoletje, je danes malo, zagotovo pa je edini, ki mu seže spomin o tem, kako so živeli v prejšnjem stoletju, tako daleč, Nikola Dragičević iz Miličev pri Adlešičih. 22. novembra letos bo namreč dopolnil sto let, a kljub starosti ga spomin na življenje in trpljenje v njegovih mladih letih ni zapustil. Z izredno natančnostjo se spominja dogodkov pred desetletji, za življenje danes pa pravi, da je sicer lepo, vendar pa bolj v šali kot zares pristavi, da bo najbrž moral kmalu umreti, ker že tako dolgo živi.

Nikoli je bilo 5 let, ko je oče med prvimi izseljenci odšel v Ameriko, da bi njemu in mami olajšal življenje. A živeli so v takšni revščini, da ju niso mogli potegniti iz nje niti dolarji. Zato je moral Niko z 11 leti, ko je ne-

hal hoditi v šolo, za pastirja onkraj Kolpe. Tako je bil vsaj sit, obut in oblečen, kajti celo leto je delal le za hrano, par čevljev in obleko. Toda v hlapčevanju ni videl prihodnosti in kaj hitro so ga premamile ponudbe ljudi, ki so organizirali pot v Ameriko. Ti predhodniki današnjih potovalnih agencij so seveda delali ilegalno, prav takšna so bila tudi potovanja naših ljudi na drugo stran Atlantskega oceana. »Potoval sem z drugimi, ne s svojim imenom. Bilo nas je več mladih fantov. Z vozom smo se peljali do Reke, naprej pa z ladjo,« počasi, kot da bi bral spomine, pripoveduje Dragičević.

21 let je delal na žagi in v gozdu, ko pa je mama ostala sama, kajti pofbrata je Nikola povabil k sebi v Ameriko, polsestri pa sta se poročili, se je odločil, da se vrne domov. V tistih revnih krajih je bil prava atrakcija. Bil je delaven in varčen, prihranil si je veliko denarja, zato je šla hitro od hiše do hiše, od vasi do vasi vest, da je prišel bogat »Amerikanec«. Tako mu tudi ni bilo težko najti nevesto. Njegov sodelavec v Ameriki, sicer pa domačin iz sosednjih Paunovičev, mu je ponudil 21 let mlajšo hčerko Ano. Ana se je sicer rodila v Ameriki, vendar jo je mati še s tremi brati in sestrami pripeljala domov, ko ji je bilo komaj nekaj mesecev. Ana si je vedno želela, da bi odšla nazaj v Ameriko, a ji oče ni dovolil. »Tako sem dobila vsaj, Amerikanca, ki pa ga je reče nekaj mesecev po poroki, potem ko je dokupil zemljo in obnovil hišo, znova zamikala zanj obljudljeno dežela onkraj oceana,« pravi Ana.

»Spomladi 1926 sem se znova odpravil na dolgo pot, a začela se je že svetovna kriza, ki sem jo krepko občutil. Po dveh letih sem spoznal, da ne bo moč več prav zaslužiti, zato sem se vrnil v varno domače zavetje. Pa sem se zmotil, ko sem mislil, da bo doma lažje živeti. Želel sem še dokupiti zemljo, pri tem pa mi bi lahko pomagali le dolarji. Zato sem leta 1930 še enkrat poskusil srečo v Ameriki, toda že v pičlih desetih mesecih sem bil znova doma. Žena mi je pisala, naj se vrnem, dokler imam še kaj denarja, kajti če bi ostal še dlje časa, bi se lahko zgodilo, da bi morala prodati nekaj zemlje, da bi lahko kupila vozovnico. Kriza je namreč nezadržno naraščala,« niza Nikola. Denar, ki ga je nekaj le prihr-

nil, je skrbno naložil v hrvaško banko. »Bilo je 52.000 dinarjev, kar je bilo takrat pravo premoženje, kajti dobra krava je veljala tisoč dinarjev. Leta 1939 so mi na banki ponudili, da lahko vzamem polovico svojega denarja, ostalo pa ostane njim. S tem se nikakor nisem strinjal, kar pa se mi je pošteno maščevalo, saj potem, ko je prišla vojna, nisem mogel dobiti iz banke niti dinarja več. Še danes mi je hudo, ko se spomnim na to, čeprav nisem bil edini, ki so me pustili na cedilu. Bankam še vedno ne zaupam,« pripoveduje Nikola. Ani pa ob tem pridejo solze v oči. »Še vedno imamo

spravljeno hranišino knjižico, in če jo slučajno zagledam, mi je tako, kot bi mi kdo zabodel nož v prsi. Dva otroka sem vzgajala v veliki revščini, ves zaslužek, vsa muka pa je ostala na banki,«

»V Ameriki so nas učili, kaj je delavski razred, zato sem bil tudi med vojno za delovne ljudi, za partizane. Vedel sem, da moramo zmagati. Sicer pa vojne vihre nismo kaj prida občutili. V vas so prihajale italijanske patrulje iz Adlešičev in Vinice, ustašev ni bilo, zato pa so bili toliko pogostejši gostje hrvaški partizani. Ko so prišli, je eden od njih hodil od hiše do hiše in naročal, koliko obrokov hrane moramo pripraviti. Pomagali smo, kolikor smo mogli,« Dragičevići ne morejo pozabiti junijskega neurja leta 1943, ko bi kmalu ostali brez moža in očeta. Strela je namreč udarila v dimnik, tako da se je raztreščil del strehe in stropa sobe, v kateri je ležal Nikola.

»Strela ga je oplazila od glave do pete. Prepričani smo bili, da je umrl, kajti v obraz je počrnel in obležal je negiben. 15-letni sin ga je dvignil ne vem, kje je zbral toliko moči — mož pa ni trenil. A počasi je le začel prihajati k sebi, čeprav je potreboval leto dni, da si je popolnoma opomogel. In takrat je dejal, da bi moral govtovo še dolgo živeti, ker je bil že enkrat mrtev,« priskoči pri pripovedovanju na pomoč Ana.

Te napovedi so se Nikoli uresničile. Dočakal je pokojnino, ki jo je prvič prejel, ko mu je bilo 87 let. Še vedno dokaj zdrav in mladostnega videza je dočakal tudi 100 let življenja. »Ne dam se kar tako! Hodim zares bolj težko, zato pa potujem po naši domovini s pomočjo časopisov, ki se mi jih včasih posreči brati celo brez naočnikov. Z dogodki vendar moram biti na tekočem,« pravi. In ko povprašamo po receptu za dolgo življenje, se zasmehi. »Nikoli nisem pretiral z delom, priznam, a tudi nepotrebnih skrbi si nisem gnal k srcu. Sicer pa ne uživam alkohola, že dolgo ne kadim, pazim na prehrano, skratka, sem sam svoj zdravnik. V zdravstvenem domu nisem bil, odkar me je oplazila strela, se pohvali in ne pozabi omeniti, da so tudi mnogi njegovi sorodniki dočakali častitljivo starost, a stoletnika ni bilo med njimi.

M. BEZEK

KROJENJE NI NEDOSEGLJIVA UMETNOST

Dandanes je vse bolj dobrodošlo, če si lahko kakšno stvar sami sešijemo. Oblačila so v trgovinah zelo draga. Če si kaj sešijemo sami, je gotovo cenejše, poleg tega lahko naredimo sebi tako krilo, bluzo, obleko, hlače itd. ali otrokom hlače, vetrovko, trenirko, kot nam je najbolj všeč. In povrh vsega se danes da dobiti v naših trgovinah praktično vse blago v metraži, iz kateregaso narajeni izdelki, ki so naprodaj, česar včasih ni bilo.

Seveda znanje krojenja in šivanja ni dano samo od sebe, toda z malo volje in veselja se dajo vsaj osnovne stvari dokaj hitro in dobro naučiti. Plašča si pač še ne boste šivale same, pač pa krilo in manj zahtevno obleko. Dobrodošli so seveda šiviljski tečaji, ki jih je pri nas kar precej in so tudi dokaj dobro obiskani. Tam se dobi dobra osnova, marsikaj pa se da doseči tudi s samoučenjem, posebno ob dobrih prijateljskih nasvetih, če ni možnosti za obisk tečaja. Gotovo pa bi bilo veliko več izdelkov, kot jih je že, narejenih doma, če se ženske ne bi ustrašile krojenja. Blago danes ni več poceni, in ko enkrat zarežeš s škarjami, se navadno ne da več popraviti, ampak so posledice dokončne. Vendar strah pravzaprav ni potreben, le dobre kroje je treba imeti. Teh po mnogih revijah ne manjka, čeprav se nekoliko pozna, da so težave, z uvozom znamenite Burde, Neue Mode in drugih podobnih revij. Krojev je precej tudi po naših revijah.

Marsikatera se v porisani krojni poli ne znajde. Pa ni tako težko. Vsi kroji in krojni deli so označeni s številkami, in ko najdemo željeni krojni del (s pomočjo števil ob robu), si ga za boljše preglednost lahko dodatno zarišemo, potem pa prenesemo na prozoren papir

in izrežemo. Če mere kroja ne ustrezajo povsem našim, pri urezovanju dodamo ali odzvememo nekaj centimetrov na vsem kroju ali le na posameznih delih. Tudi prenašanje krojev z majhnih risbi na papir v naravni velikosti ni posebna umetnost. Navodila so natančna in razumljiva, treba se je le držati tega, da je en kvadrata toliko in toliko centimetrov. Dejansko je samo krojenje zelo pomembno. Če imamo dobre kroje in potem dobro, po meri urezano blago, je šivanje pravzaprav že kar lahko delo.

Se preden krojne dele prenesemo na tkanino in jih urežemo, pa ugotovimo kakovost tkanine, da vemo, kako moramo z njo ravnati, da že po prvem pranju ne bomo razočarani. Priporočljivo je, da bombažne in lanene tkanine zaradi krčenja pred krojenjem poparimo. Vodi dodamo škrob, da tkanina ohrani nov videz, in ševlačno polikamo. Tkanine iz čiste volne prelikamo čez mokro krpo na narobni strani, prav tako tkanine, ki so mešanica volne in sintetične, le da v tem primeru likamo z nižjo temperaturo. Več ko je sintetične v tkanini, nižja naj bo temperatura.

Čista svila se ne krči, vendar je priporočljivo, da je ne peremo sami. Tudi tkanine iz umetnih in sintetičnih vlaken se ne krčijo, zato pred urezovanjem ni potrebno močenje.

Kako urežujemo? Prepognjeno tkanino položimo na mizo, lice tkanine je znotraj. Krojne dele položimo na poravnano blago v taki razvrstitvi, kot priporočajo revije, iz katere smo kroj dobili. To skoraj vedno omogoča najbolj racionalno izrabo blaga. Najbolje je, da krojne dele priprimo z bučikami, s krojaško kredo pa narišemo natančen obris kroja z dodatki za šive oz. potrebnimi centimetri. Vse krojne dele položimo na tkanino v smeri niti, ki je označena na vsakem krojem delu. Pri različnih neenakomernih vzorcih, ki potekajo v eno smer, moramo krojne dele položiti v isto smer. Prav tako moramo upoštevati smer dlačic v tkanini. Žamet, rebrasti žamet in velur zato urežujemo z dlačicami navzgor, ostale vrste tkanin pa z dlačicami navzdol. Posebno pozoren je treba biti pri vzorcih, zlasti kariranih tkaninah, kjer je treba paziti, da se črte ujemajo.

VITAMINI V KOZARCIIH

Sezona vlaganja in nasploh shranjevanja živil se je že začela. Razmere nas vse bolj silijo, da čim bolj gospodarno izkoristimo vse pridelke. Domači shranki so v primerjavi s kupljenimi cenejši, posebno če smo jih naredili iz doma pridelane zelenjave in sadja ali jih dobili iz kakšnih drugih cenejših virov. Poleg tega so vedno pri roki in v glavnem tudi okusnejši. Za predelavo sadja in zelenjave je seveda več načinov in vsaka gospodinja z leti izkušnjami pač ugotovi najboljše za svoje potrebe in za potrebe družine. Dobrih nasvetov pa, posebno če so pri roki, da ni treba brskati za njimi vsepovsod, le ni nikoli preveč.

Zelo znan in uporaben način shranjevanja sadja in zelenjave je pasterizacija. Pri pasterizaciji ohrani živilo v veliki meri naravni okus, armo, obliko in hranilne vrednosti. Pri tem načinu konzerviranja dodajanje konzervansov ni potrebno. Vse, kar dodajamo (sladkor, sol, kis, začimbe, dišave), je predvsem zaradi okusa in arome. V kozarce vložimo sadje in zelenjavo zapremo in pasteriziramo s segrevanjem, največkrat v vodni kopeli, ali pa v suhi vročini v pečici štedilnika. V receptih sta določena čas in temperatura segrevanja. Obojega se moramo natančno držati. Pasteriziramo le

prvovrstno in primerno zrelo zelenjavo in sadje, ki ga je treba tudi takoj predelati, ko je nabrano ali kupljeno. Če čaka, se v njem zmanjšuje količina vitaminov, pa tudi kvariti se začne, kar lahko neugodno vpliva na shranek v kozarcu. Kozarci morajo biti čeli, pokrovčki in zgornji robovi kozarcev ne smejo biti okrušeni. Pred vlaganjem mora seveda vse biti očiščeno. Gumijasti obročki za kozarce pa morajo biti še lepo prožni, da v redu tesnijo.

To pot bo govor o vlaganju sadja. Okvirno potrebujemo za sladko sadje, ki ga v kozarcu zalivamo s sladkorno raztopino, na 1 liter vode 175 do 300 gramov sladkorja, za bolj kislo sadje pa 400 do 500 gramov sladkorja. Za sadje, ki ga s sladkorjem potresemo, vzamemo na 1 kilogram sladkega sadja 150 do 200 gramov sladkorja, na kilogram kislega sadja pa 200 do 250 gramov sladkorja. Kozarci so lahko napolnjeni le do dobri centimeter pod rob, tekočina mora živilo pokrivati. Napolnjene kozarce postavimo v lonec, v katerem bomo pasterizirali, vedno na podlagi. Kozarci se ne smejo dotikati. V lonec nalijemo toliko vode, da sega kozarcem dve tretjini v višino. Voda mora biti enake temperature kot vsebina kozarcev. Segre-

vamo počasi. Kozarcev po pasterizaciji ne hladimo z vodo vred. Počakamo le, da para izpuhti, in jih s krpo previdno dvignemo ter postavimo na suh prt. Pasteriziramo lahko tudi v pečici. Preden napolnjene in zaprte kozarce postavimo v pečico, jo segrejemo na 180° C, v plitev pekač pa nalijemo 1 cm vode. Nanj potem razvrstimo kozarce. Po 40 do 45 minutah temperaturo znižamo na 150° C. Šele tedaj se začne pasterizacija, ki traja tako dolgo, kot to pravi recepti. Pečico 10 minut pred iztekom časa izklopimo, po preteku pasterizacije pa jo odpremo in hladimo okrog 15 minut, da lahko vzamemo kozarce iz pečice.

Zdaj pa še nekaj konkretnih receptov. **Borovnice** — Prebrane, po potrebi oprane in posušene vložimo v kozarec, vmes posipujemo sladkor. Na 1 kg borovnic damo 150 — 200 gramov sladkorja. Borovnice naj potem nekaj časa stoje, nato jih pri 75° C pasteriziramo 25 do 30 minut. **Češnje, višnje** — Opranim in osušenim češnjam potrgamo peclje, jih zložimo v kozarce in zalijemo s sladkorno raztopino. Na 1 l vode vzamemo 200 do 300 gramov sladkorja, za višnje pa 400 do 500 gramov. Pasteriziramo pri 80° C 25 do 30 minut. **Jagode** — Pazljivo oprane in dobro osušene vlagamo v kozarce, vmes posipujemo sladkor. Na 1 kg jagod računamo 150 do 200 gramov sladkorja. Pustimo malo stati, potem počasi segrevamo. Pasteriziramo pri 75° C 20 do 25 minut. **Ribež** — V kozarce vložimo osmuhanega in prebranega, vmes jagode potresemo s sladkorjem. Vzamemo 250 gramov na 1 kg ribeža. Pasteriziramo pri 80° C 20 do 25 minut. **Breskve, marelice** — Ne prezrele plodove razpolovimo in polovice zložimo v kozarce, zalijemo s sladkorno raztopino. Vzamemo 200 do 300 g sladkorja na 1 liter vode. Pasteriziramo pri 75° C 25 do 30 minut. V kozarec lahko dodamo nekaj koščic za boljši okus.

Kakorkoli že obrnete: turizem smo ljudje

Prejemnik:

Danes je že vsak lahko poštar. Ne vem, ali jih sploh naučijo brati, preden jim dajo službo. Kaže, da ne, ker razmečejo tista pisma po predalčkih, kakor se jim ljubi. Časnike očitno sami zase pokradejo — najmanj enkrat na mesec ga ne dobim, raje večkrat. Če pride telegram, zvonijo kot neumni, in s tistimi avti divjajo, da si človek na cesto ne upa. Nabiralnike pa tudi praznijo, kakor imajo ravno čas.

Bo name vpila, baba! Ne danes ne nikoli več. Mene nihe ne vpraša, ali je dež ali je sneg, ali je mraz ali vročina. Vzemi torbo in gremo! Lepo se ti vidi, kot bi jim pol penzije ukradel. Neseš telegram v šesto nadstropje, pa ni nikogar doma. Zvonis pri vratih, skoz okno kakaj, na koncu te pride samo pes oblatat. Za vse, kar se izgubi, za vse, kar zalozijo, sem kriv jaz.

Slovenija
Moja dežela.

PIONIR
gradbeno industrijsko podjetje
tozd Keramika novo mesto

**RAZPRODAJA
PEČNIC
V KLASI**

od 9. do konca junija
vsak dan od 7. do 15. ure
v sredo do 17. ure

v prostorih GIP Pionir tozd
Keramika, Slakova 5,
68000 Novo mesto.

Informacije po
telefonu 068/21-201

V skladu z 9. členom o priznanjih občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list št. 20/82)

razpisuje

KOMISIJA ZA PRIZNANJA SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO ZBIRANJE PREDLOGOV ZA:

- imenovanje za častnega občana novomeške občine in
- podelitev plakete mesta Novo mesto

Za častnega občana občine Novo mesto je lahko imenovan tisti, ki doseže pomembnejše uspehe na gospodarskem, političnem, kulturnem ali športnem področju, in tisti, ki pomembno prispeva k razvoju in krepitvi samoupravnih odnosov v našem družbenem sistemu. Plaketa mesta Novo mesto se podeljuje zaslužnim delovnim ljudem in občanom, organizacijam združenega dela, samoupravnim interesnim skupnostim, krajevnim skupnostim ter drugim organizacijam in skupnostim, družbenopolitičnim organizacijam, društvom in državnim organom, ki dosežejo izredne uspehe na področjih, na katerih delujejo, in ki s tem pripomorejo k boljšemu družbenoekonomskemu, družbenopolitičnemu in splošnemu družbenemu položaju ter razvoju samoupravnih družbenih odnosov v občini. Skrajni rok za dostavo utemeljenih in obrazloženih predlogov je 31. avgust 1986.

Dokončni predlog priznanj bo pripravila komisija za priznanje in ga predložila v odločitev zborom občinske skupščine v septembru 1986, priznanja pa bodo podeljena na slavnostni seji občinske skupščine v oktobru 1986.

Novo mesto, 10. junija 1986

PREDSEDNIK KOMISIJE
Vinko Bambič, l. r.
546/26-86

JAVNA LICITACIJA

Komisija za ocenitev in odprodajo bo na javni licitaciji v torek, 1. julija 1986, ob 14.30 odprodala večje število plastičnih posod (paletnih kontejnerjev). Licitacija bo v Krki, tovarni zdravil, Ločna.

555/26-86

FOTOKOPIRNIKA »NACE«, obvešča cenjene stranke, da smo se preselili iz prostorov na Prešernovem trgu v nove prostore na GLAVNEM TRGU 1 (poleg cvetličarne). Tel. 22-129. 477/23-86

obzorja

PREBRALI SMO

TRUBARJEV OBRAZ

Pri Mladinski knjigi že deset let izhaja zbirka Obrazi, ki prinaša monografske orise pomembnih osebnosti iz slovenske in jugoslovanske zgodovine, predvsem kulture. Po zasnovi je zbirka poljudno-znanstvena, se pravi, da prinaša takšne monografije, ki so sicer postavljene strogo na strokovna tla, vendar pa napisane v poljudnem jeziku in zato primerne za zelo širok krog bralcev. Ni dvoma, da je

prav tak način zelo zahteven, hkrati pa je po poljudnih delih takšne vrste največje povpraševanje. Dosedanje izdaje iz Obrazov potrjujejo žlahtnost in visoko raven tovrstnega izvirnega snovanja pri nas.

Doslej so v zbirki izšle že monografije 6 pesnikov, 6 pisateljev, 4 državnikov in 2 znanstvenikov, nedolgo tega pa se je izbrani vrsti pridružil še naš veliki rojak Primož Trubar, čigar 400-letnico smrti bomo počastili čez dva dneva.

Avtor besedila Jože Pogačnik se s Trubarjem in slovensko reformacijo ukvarja že vrsto let. Obsežno znanje in poznavanje problematike ga je navedlo k temu, da je v monografiji presegel dosedanje pozitivistično obravnavanje Trubarja in njegovega dela. Znana dejstva je kulturološko osvetlil in bralcem razkril, da Primož Trubar ni zgolj »oče slovenske knjige«, temveč da je pobudnik procesov, ki so prerasli okvire verske prenovne na Slovenskem v družbene in narodne. Njegovo delovanje je mogoče šteti med največje kulturnozgodovinske spodbude v starejših obdobjih slovenstva, saj gre za prizadevanja, da se postavijo temelji slovenski narodni identitete, izoblikuje samostojno duhovno občestvo in utrdi njegova zgodovinska zavest.

Glavni poudarki knjige so torej v njenih osrednjih in zaključnih poglavjih, v katerih Pogačnik, potem ko izriše Trubarjevo življenje in delo, začrta družbeno ozadje, miselna izhodišča in kulturnozgo-

dovinske pobude ter pomen Trubarjevih prizadevanj.

Ker je slikovnemu gradivu v vsaki od knjig iz Obrazov odmerjen pomemben delež, je urednica zbirke Draga Tarman izbor za Trubarjevo monografijo prepustila nekdanjemu ravnatelju Nuka Jaru Dolarju. Dolar je s tehtnim premislekom izbral bogato in zanimivo slikovno gradivo, ki plastično dopolnjuje besedilo. Uspelo mu je zbrati precej malo poznanega ali sploh še neznanega slikovnega gradiva. Tako najdemo v knjigi manj poznane podobe osebnosti, s katerimi je imel Trubar stike, panorame mest, v katerih je živel, strani iz njegovih knjig itd. Zanimiv je fotografski posnetek plošče na vratih derendingenske cerkve, kjer so Trubarja pokopali. Nemško-slovenskega napisa doslej res nismo imeli priložnost videti v sicer ne tako maloštevilnih ilustriranih knjigah o Trubarju in učbenikih.

Kdor si bo v tem, Trubarjevemu letu želel osvežiti nekdanje znanje in spomin na našega najpomembnejšega moža, bo našel v tanki knjigi obilo zanimivega in novega. Razkril se mu bo izjemen človek, ki bi ga morali v takšni osvetlitvi, kot jo je podal Pogačnik, poznati prav vsi Slovenci, zanj slišati pa tudi ostali Jugoslovani.

M. MARKELJ

LEKSIKON NOBELOVCEV

Malokje po svetu se lahko pohvalijo, da imajo v svojem jeziku dostopno vsaj po eno knjigo od vseh književnikov, ki so prejeli najvišje literarno priznanje, Nobelovo nagrado. Mali, a kulturno ozavešeni slovenski narod je (na pobudo prevajalca Janka Modra in ob pomoči Cankarjeve založbe) manj ko poltisoč desetletje stopal v krog tovrstnih izjem, vsebinsko razkošno zbirko knjig pesmi, romanov, kratke proze, dram, esejev, celo filozofskih, zgodovinskih in življenjepisnih besedil pa je pred nedavnim zaokrožil Leksikon nobelovcev.

Gre za knjigo, ki jo je marsikdo že dlje časa močno pogrešal, saj njena uporabnost sega od študijskih namenov do reševanja križank, če hočete; sploh je polna raznovrstnih podatkov in zanimivosti, sestavljavec J. Moder se je (v sodelovanju z A. Lahom, J. Mundo in J. Novakom) izjemno potrudil.

Uvodoma je na voljo prikaz Nobelovega rodu, življenjske poti velikega izumitelja, njegove oporoke pa uresničevanja njenih dolžnic. Sledi seznam vseh nobelovcev po letih in strokah, dve tretjini knjige pa obsega besedna in slikovna predstavitev dobitnikov nagrade za literaturo. Enainosemdeset jih je, razvrščeni so po abecedni, vsak je deležen življenjepisnega

očrta, obsežnega izbora bibliografskih podatkov, navedena je glavna literatura o njem, umanjali kajpak niso niti sezname slovenskih prevajalcev. Eno ob drugem: tolikanj gradiva o literarnih nobelovcih najdete v slovenščini redkokje, sploh pa ne na enem mestu.

Za književniki je na kratko podano, zakaj so nobelovci postali fiziki, kemiki, medicinci oz. fiziologi pa ljudje, ki so si prizadevali za mir

na svetu. Ker Leksikon nobelovcev zaokrožuje knjižno zbirko Cankarjeve založbe, Moder v daljšem besedilu razloži, kako je zbirka nastala, sledi Jožeta Munde pojasnilo, kako je zbral podatke o zdajšnjem slovenstvu Nobelovih nagradencev, pred kazalom imen pa v leksikonu najdemo še kazala in druge podrobnosti o knjigah, kakor so si v zbirki Nobelovci sledile od 1973 do lani. D. RUSTJA

DVE O NOB

Prihodnji teden bodo borci praznovali svoj praznik; na proslavah, tovariških srečanjih, po časopisju in na radiu televiziji bodo obudili spomine v živih pričevanjih o zdaj že zgodovinskih časih in dogodkih. Tako se z živo besedo ohranja in prenaša zgodovinski spomin. Vendar pa je trajneje shranjen v knjigah. Kratek pregled po polih v knjigarnah kaže, da je mogoče ta čas dobiti dvoje novih knjig, ki vsaka po svoje izčrpno osvetljujejo pomemben del narodnoosvobodilnega gibanja. Čeprav z lanske leto, je zdaj na tržišču knjiga Rada Zakonjskega Partizanski kurirji, pred tednom dni pa je izšel tudi drugi del monografije o Tomšičevi brigadi. Torej kar dvoje zelo obsežnih knjig za borčevski praznik.

Monografijo o Tomšičevi brigadi že nekaj let piše Franci Strle. Po uvodni knjigi je zdaj izšla še druga knjiga, v kateri je zajel vojni čas 1942 — 1943, ki ga avtor obdeluje v osmih časovnih obdobjih in sto poglavjih. Zelo obsežno gradivo na 950 straneh spremlja 285 fotografij in 58 skic o gibanju in bojih brigade, dopolnjuje pa ga še seznam borcev, ki so se bojevali v Tomšičevi brigadi od njene ustanovitve 26. junija 1942 do 13. julija 1943. Po mnenju strokovnih recenzentov je Strletova knjiga ena od najboljših tovrstnih zgodovinskih del pri nas.

Prav tako obsežna je knjiga Rada Zakonjskega Partizanski kurirji, ki jo

ŽIVLJENJA ZNAMENITIH

Biografije, ena najbolj priljubljenih zbirk Državne založbe Slovenije, je z nedavnim izidom treh novih knjig stopila v jubilejno leto — izšle so namreč knjige 25. letnika. Od leta 1962, ko je začela zbirka izhajati, se je v nji nabralo že več kot 70 knjig, s ponatisi najbolj branih del vred. Uredniški odbor je bil ves čas pester in širok, saj najdemo v zbirki znamenite osebnosti od davnine do novejšega časa. Predstavljeni so državniki in vladarji (Ramzes, Kleopatra, Ivan Grozni, Hitler, Nixon), slavni raziskovalci in znanstveniki (Polo, Kopernik, Linné, Pupin, Tesla) in številni umetniki, od literatov do glasbenikov (Vinci, Dostojevski, Dickens, Rolland, Simenon).

Uredniki zbirke se niso togo oklepali običajnega gledanja na biografijo, se pravi kot na življenjepis od rojstva do smrti, marveč so pod ta pojem uvrščali tudi spominska dela, dela, ki govorijo le o določenem izseku življenja ali delovanja posameznika, romanirane pripovedi, a tudi prave študije, tako da najdemo v zbirki pojem razvejen kar na pet podvrst: prave biografije, avtobiografije, romanirane življenjepise, delne biografije in študijska dela.

Tudi najnovejše tri knjige Biografij kažejo to pestro pahljačo. Z njimi se slovenskim bralcem predstavljajo raziskovalci, šansonjerka in znanstvenik.

Ta mesec mineva 76 let od velike odprave kapitana Scotta na Antarktiko; med drugim naj bi tudi prvokrat v zgodovini človek stopil na južni zemeljski pol. Odprava je trajala tri leta, končala pa se je tragično. Scott je sicer prišel na južni pol, vendar ne kot prvi (za nekaj tednov ga je prehitel Amundsen), pri povratku pa je skupaj s še 4 tovariši izgubil življenje. O težavah in strahotah, s katerimi so se spopadali za današnje razmere zelo slabo opremljeni raziskovalci na poteh po beli celini, poroča Apsley Cherry-Garrard v knjigi Strašna pot. Bil je eden od udeležencev odprave. Poročilo je napisal kakih deset let po vrnitvi, zato je lahko zbral dovolj gradiva in dogajanje gledal s potrebne razdalje. V poročilo je vključil izvečke iz svojih in Scottovih dnevnikov, pisma članov posadke, članke in naravoslovne razprave, brzojavke, spiske in sezname, celo nekaj pesmi najdemo vmes. Vse to je strnil v obsežno pripoved, ki nam razgrinja težke preizkušnje in izjemen pogum polarnih raziskovalcev. V slovenščini sicer še imamo knjigo o Scottovi odpravi izpod peresa Pavla Kunaverja, vendar je izšla že pred 60 leti in je ni več dobiti, poleg tega je

sedanji prevod neprimerno obsežnejši. Škoda je le, da v knjigi ni nobenih fotografij, čeprav jih ni malo na voljo in so tudi sicer knjige iz zbirke Biografije opremljene z njimi.

Ne tako težka, a za znanost prav tako, če ne še bolj, pomembna so bila raziskovanja živega sveta, ki se jih je lotil danes slovit Carl von Linné. Uredil je dotedanjo zmedo v klasifikaciji živih bitij in postavil temelje moderni sistematizaciji, kot je v glavnem še danes v veljavi. Vsako živo bitje uvršča in poimenuje po rodu in vrsti, kateri pripada. Roman Cvetni kralj opisuje zadnja leta življenja tega velikega naravoslovca, pisatelja Rune Pär Olofsson pa Linnéja izrisuje z zelo odkritimi, a globoko človeškimi črtami. Dodatno vrednost te knjige predstavljajo uvodne besede, ki jih je prispevala prevajalka Darinka Soban. V njih je orisala pomen Linnéjevega dela, pokazala pa je tudi na stike, ki jih je imel nordijski naravoslovec s Slovenijo. Več kot deset let si je dopisoval in izmenjeval izkušnje z idrijskim zdravnikom in naravoslovcem Janezom A. Scoplijem, našim prvim znanstvenim opovalcem dela slovenske flore in favne. Ker oba naravoslovca bolj malo poznamo, je branje knjige toliko bolj priporočljivo.

Kot tretja knjiga se v Biografijah pojavlja avtobiografska pripoved znane francoske šansonjerke Juliette Greco. Pevka je svojo kariero začela v petdesetih letih in se silovito hitro povzpela. Svoj čas je bila poznana kot »muza eksistencializma«. Jubejo, kot ji pravijo v Franciji, je namreč poznala številne znane osebnosti, med njimi tudi Sartra, Cocteauja, Beauvoira, Saganovo itd. Pevka je s to knjigo pokazala, da ima poleg glasbenega tudi pisateljski dar, res pa je, da prav velike odkritosti ni pokazala. Vsekakor pa bo knjiga za ljubitelje francoskih šansonov in francoske kulture sploh zanimiva.

M. MARKELJ

je izdal odbor IV. brigade Vojske državne varnosti partizanskih kurirjev Slovenije. Knjiga se ob šte-

vilne monografije borbenih enot uvršča kot nekaj posebnega. Kurirji so namreč tvorili posebno brigado s 152 kurirskimi postajami in številnimi partizanskimi skupinami, ki so vzdrževale redno zvezo med vojaškimi in političnimi enotami partizanskega gibanja na celotnem slovenskem narodnostnem ozem-

lju. Takšne organizacije, ki seje odlično izkazala, niso poznali nikjer drugje, ne v Jugoslaviji in ne v okupirani Evropi. Po več desetletjih so tako svojo monografijo dobili tudi partizanski kurirji.

O DOLENJCIH

Karel Leskovec, ki je bralcem knjig iz Kmečke knjižne zbirke založbe Kmečki glas poznano pisateljsko ime, je v zadnjem letniku izdal še eno knjigo; pod skupnim naslovom Tesači je združil sedem pripovedi. Kot je za tega pisca že običajno in se je pokazalo že v prejšnjih njegovih knjigah, mu je poglavitni vir pisateljskega navdiha lastna mladost. Leskovčeve pripovedi imajo torej izrazito avtobiografsko črto, medtem ko ga tematsko v omenjeno zbirko uvršča značilni svet slovenske vasi in

značilnega življenja, ki je za časa pisateljeve mladosti potekalo v krčevitih letih pred zadnjo svetovno vojno.

Naslov je zbirki pripovedi posodila najboljše pripoved, ki bo za naše bralce še najbolj zanimiva. Pisatelj namreč v nji obuja spomine na čas, ko je z očetom tesaril po Dolenjskem in se seznanjal s tem koščkom slovenske domovine. Dolenjskega človeka je Leskovec ugledal v prijetni luči, kot dobrosrčnega, gostoljubnega in veselega kmeta, ki mu ni najtrša za vsakdanji kruh. Podoba

je skoraj prelepa, še posebno če se spomnimo na kruto in žalostno podobo, ki jo je o istih krajih in o istem času zapisal Prežihov Voranc v svojem potopisu Od Mokronoga do Pijane gore. Tudi Leskovčeva pripoved se godi v zadnjih letih pred vojno v okolici Mokronoga, le da skozi mehko in svetlobo njegovih spominov ne prodira strahotna revščina in zaostalost, ki jo je ugledal za te stvari bolj odprti Voranc.

Ostalih šest pripovedi je obcutno krajših. V njih pisatelj riše posamezne dogodke iz mladosti, fantovske potegavščine, tihotapljenja čez italijansko-jugoslovansko mejo, ki je tistikrat potekala skoraj po sredi slovenskega etničnega ozemlja, obuja spomine na posameznike. V teh pripovedih je pisatelj bolj močan, vsaka deluje močnejše in celoviteje kot nekoliko razvečeni Tesači. Tematika Leskovčevega pisanja je pač taka, da zahteva krajšo novelo ali črto, pri daljših oblikah pa moč pisateljskega peresa nujno opeša.

M. MARKELJ

RESNIČNO SVOBODEN LE V SVOJEM SVETU

»Ne kiparim zato, da bi postal nekakšen umetnik, izbranc, ki pri ljudeh uživa posebno spoštovanje, marveč zato, ker to rad delam,« pravi Stane Novak. »Delam pa, kolikor mi čas dopušča,« nadaljuje. »Tistih ur, ko se lahko ves posvetim kiparjenju, je pravzaprav zelo malo. Med tednom jih skoraj ni, ob sobotah in nedeljah pa je, kakor nanese. Samo včasih imam te dneve zase, največkrat pa le delno. Že pride kaj, da ne morem do delavnice. A kadar le pridem do lesa, me je težko

odtrgati od njega. Tedaj je ni stvari na svetu, ki bi bila zame nujnejša, pomembnejša od napol ustvarjenega ali še nezačetega kipa. Pa tudi če kakšenkoli ne bi nič naredil, če bi samo premišljal, se ne bi dal premotiti. Ko sem enkrat sam, s svojimi mislimi v svetu, ki je samo moj, se drugega niti ne zavedam. Nisem prepričan, da je kakršnokoli razmišljanje tudi že ustvarjanje, zagotovo pa vem, da se takrat počutim najbolj svobodnega, neobremenjenega, daleč od vsakdanjih problemov in stisk.»

Odkar je prvič poskusil oblikovati nekaj iz lesa, se mu zdi strašansko dolgo, spominja pa se, da je to bila človeška figura. Človeka v njegovi drži in v pehanju za vsakdanjim kosom kruha je potem ves čas najraje upodabljal. Modelov mu ni bilo treba iskati, dovolj je bilo, da je priprl veke, in že so mu iz spomina stopili znani obrazi sovaščanov, ki jih je videval od svojih najzgodnejših let in jih čez mnogo let spet srečeval na njihovih poteh. Domov, na Vrhe, hribovsko vas pri Dobrniču, se je Stane Novak vselej rad vračal. Najraje je ure obiskal preždel v očetovi hiši, kjer ga je še vse spominjalo na otroštvo in kasnejše fantovske vragolije. A če bi kdo znal brati njegove misli, se ne bi čudil, zakaj Stane tako pogosto pogleduje v kot z razpelom, zakaj se mu pogled toliko časa zadržuje na stari nabožni sliki ali pa tam na posteljni končnici, tako mehko zaobljeni. Oko

mu je spet iskalo vse tisto, kar je tako rad opazoval že kot otrok in si tolikokrat zaželel, da bi kdaj znal tudi sam narediti kaj podobnega.

Kmečko življenje je vidno zaznamovalo Novakovo kiparstvo, še posebej pa najrazličnejši socialni motivi v vasi in s podeželja. Čeprav se tej motiviki tudi v prihodnje ne namerava odreči, saj še daleč ni izčrpana, se zadnje čase loteta tudi drugih, nekmečkih motivov. To je tudi razumljivo, saj si je v novem življenjskem in delovnem okolju, v Trebnjem, kjer si je ustvaril dom in družino, pridobil novih izkušenj in spoznanj, s katerimi bi zdaj rad obogatil tudi svojo kiparsko izkušnjo. Nekaj kipcev, ki naj nakažejo to novo usmeritev njegovga ustvarjalnega hotenja, je že naredil, za številne pa ima načrt še v glavi. Z vsemi temi deli želi odgovoriti na nekatera izzivajoča vprašanja sedanjega časa, zlasti se na tista, ki zadevajo mir, srečo in varnost ljudi.

»Od vsega najbolj črtim nasilje, to pa je lahko tudi kaj drugega, ne samo vojna,« pripoveduje Novak. »Ko sem razmišljal, kakšen motiv bi obdelal na letošnjem, 19. taboru likovnih samorastnikov, sem se odločil, da bo to moje delo protest proti nasilju, proti vojni. Da bom tokrat delal to, in ne kaj drugega, sem sklenil že takrat, ko sem dobil vabilo, naj spet sodelujem na taboru. Sicer pa je pri meni vselej tako, da že dolgo vnaprej vem, kaj bom delal. Sem že po naravi tak, da nerad improviziram. Res je, da med

delom tudi kaj spremenim in popravim, v glavnem pa je kip le tak, kot sem si ga zamislil. Popravljanje je možno le, dokler to les dovoljuje. Če si že preveč segel vanj, mu vzel več, kot bi smel, si vse skazil in takih napak ne moreš več popraviti. Zato je najbolje, da si les najprej dobro ogledaš in šele potem narediš načrt, kaj boš naredil.»

Stane Novak o tem, zakaj se je tako močno oprijel lesa, ne razmišlja. To se mu zdi tako nekaj samoumevnega kot to, da spiže kozarec vode, če je žejen. Les ga spremlja od zibelke, z lesom živi. Les prepozna po njegovih lastnostih. Tudi po vonju. Štiri vrste lesa uporablja kot kipar. »Hrastovina in češnjovina sta za kiparjenje zunaj, v zaprtem prostoru pa se dletu najboljše prilaga lipa, mehka lipovina,« pojasni. »Za male kipe pa je najboljši brinov les,« pristavi. »Zakaj? Zato, ker se ne krha in ga je že narava oblikovala tako, da mu ni treba veliko odvzeti. Iz brinovega lesa lahko narediš fine stvari. Res pa je, da nanj ne naletiš pogosto, pa tudi izbirati moraš dolgo, da prideš do pravega kosa.»

Kiparjenje je Novakov notranji klic. Samo časa zanj je tako malo. Na taboru, na katerem že četrto sodeluje, se mu lahko bolj preda, ga bolje udejanja. A tudi tu ne popolnoma. Ker je poklicni tajnik občinskega sindikalnega sveta, ga tudi med ustvarjalnimi trenutki poišče vabilo za ta ali oni sestanek, za ta ali oni službeni pogovor.

I. ZORAN

NA KRAJU SAMEM

kadre. Kako do njih, ko jih na Dolenjskem povsod primanjkuje? Ni minilo pol leta, ko smo na tem področju dosegli raven marsikatero delovne organizacije v Iskri. Rešitev smo našli s pomočjo srednješolskega centra tehničnih šol-elektro oddelka, od koder smo povabili v tovarno petnajst za računalništvo najbolj zagrehtih srednješolcev. Omogočili smo jim konkretno izdelavo programov na računalnikih, uresničevanje inovacijskih predlogov in ustrezno mentorstvo. S tem smo prišli do ljudi z osnovnim znanjem računalništva, hkrati smo najboljšim med njimi odobrili štipendije in jim dali tudi jamstvo za štipendijo na fakulteti. V tovarno hodijo po svojih rednih šolskih obveznostih, ob popoldnevih, prostih sobotah itd. Vedno imajo prost vstop. Vzporedno s takim načinom pridobivanja kadrov smo šli še v organizacijo študija ob delu preko visokošolske ustanove v Mariboru. Vse to nas res veliko stane, smo pa mnenja, da ni nič dražjega kot delati brez strokovnjakov.

Mi bomo sami rešili kadrovske problem v tem srednjeročnem obdobju, in to z ljudmi, ki bodo ostali na Dolenjskem in bodo omogočili tudi tovarniške zmogljivosti obdržati na domačih tleh. Morda se bo komu zdelo naše kadrovske in računalniško navdušenje pretirano, a smo prepričani, da ni. Naš koncept računalniškega sistema je namreč drugačen kot po drugih delovnih organizacijah. Namesto terminalov uporabljamo osebne računalnike, ki služijo tudi za

konstruiranje izdelkov. Poleg poslovnih informacij imamo še vse tehnične informacije na ekranih. Svoje izkušnje smo pripravili posredovati tudi drugim delovnim organizacijam, zlasti na Dolenjskem, a doslej ne kažejo zanje posebnega zanimanja. Pač pa so v združeni Iskri naše zamisli lepo sprejeli in jih bodo prenašali v ostale Iskrine tovarne.

Jože Papič, ki sicer res ni gostobeseden, je vse to povedal domala brez odmora. Očitno je, da ima svoj poklic rad in da je na delovnem mestu srečen. V današnjih časih redko naletiš na tak primer, trdi pa, da je v tej Iskri še veliko njemu podobnih.

»Tehnična revolucija, z njo vred pa tudi dobri poslovni rezultati, ki so naš osnovni cilj, so le posledica novega načina vodenja tovarne. Menim, da je tudi to inovacija. Naš direktor Darko Zajc je s svojim programom edinstven in uspešen. Ob združitvi dveh novomeških Isker je postal direktor, izgovoril si je pravico do svojega načina vodenja in uspel. Izbral je ožjo skupino sodelavcev, direktorju pa kolektiv vsako leto s tajnim glasovanjem podaljšuje mandat. Ob prvem letošnjem tajnem glasovanju je dobil direktor 88 odstotkov glasov. Vsi pa tako in tako ne bodo nikdar zadovoljni! Nezadovoljni so pri nas predvsem nekateri ljudje, ki so bili v zadnjem letu premeščeni. Pri nas nihče na nobenem delovnem mestu ni varen več kot leto dni. Manj sposobni gredo na druga delovna mesta, in tako se je zamenjalo že okrog 200 zaposlenih na raz-

nih delovnih mestih vključno z delavci v proizvodnji. Velika večina je zadovoljna z osebnimi dohodki, kar smatramo za osnovno motivacijo za uspešno delo.

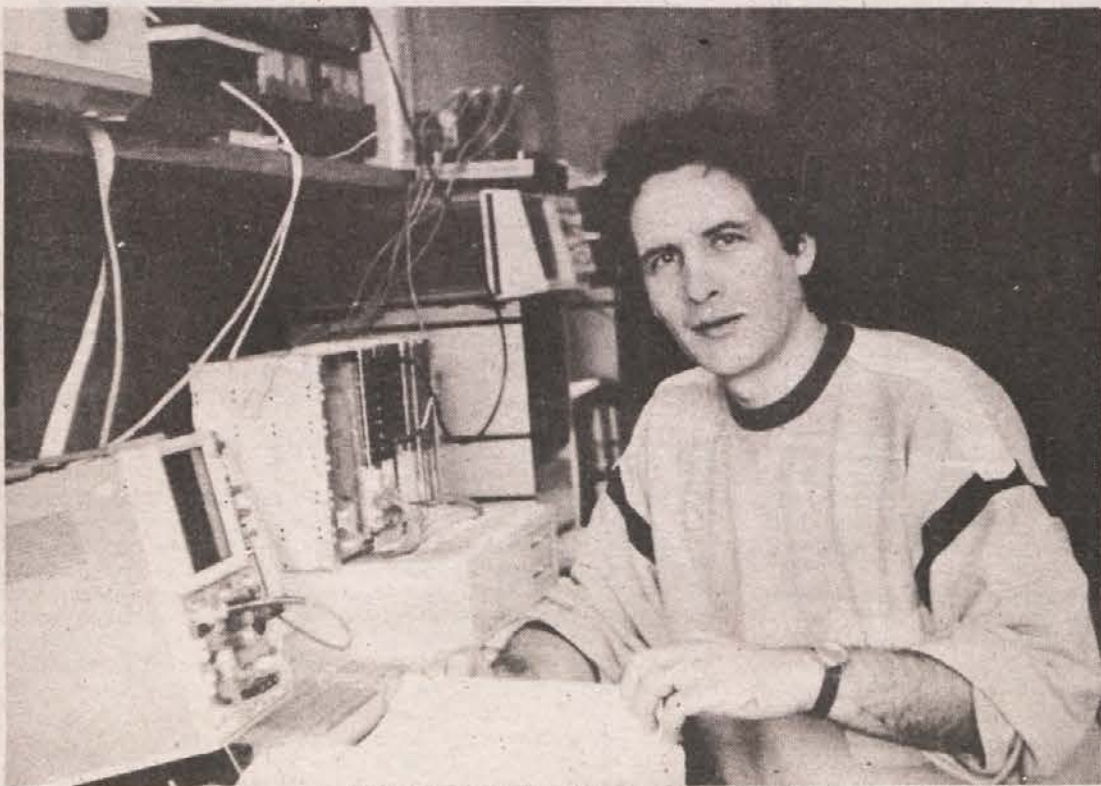
Kot tehnični direktor je Jože Papič sicer odgovoren za razvojne programe tozda, za sodelovanje z ekipo mariborske fakultete in strokovnjaki Instituta Nikola Tesla v Beogradu, nadomešča pa tudi direktorja za računalništvo, ki ga še nimajo. Kako ob vsem tem uspeva še kot inovator?

»Ideja za inovacijo se mi je še vselej porodila ob delu ali ogledu proizvodnje. Doma o tem razmišljam, študiram in mozgam toliko časa, da jo spravim v obliko predloga. Ne trpim teoretičnega govorenja, ki je samo sebi namen, ampak sem v osnovi praktičen, nikdar zadovoljen z doseženo stopnjo avtomatizacije.

Inovacijskih idej je imel toliko, da jih ni mogel več sam realizirati ob zahtevnih direktorskih poslih, pač pa mu pri tem pomagajo srednješolci na računalnikih. Neverjetno zaupanje ima v to mladino in sodelavce, posebno v Alojza Kaferleta, Jožeta Tomažina, Andreja Kranjca in Romana Kapša. V novomeški Iskri je do inovacij nasploh zavel nov veter. Povsem drugače je kot pred leti, ko so zaradi nerazumevanja nekateri najboljši dolenjski inovatorji zapustili kolektiv.

»Smo kolegialna vodstvena ekipa, v kateri ni metanja polen pod noge, znamo ceniti delo drugega,« pravi Papič.

RIA BAČER

potem bi se že lahko umaknil. Vse tri stvari je namreč že opravil, vendar njegova pojava na ljubljanskih ulicah prav nič ne spominja na predhodovsko senco — trdno stoji na mestnem asfaltu in energija, ki jo izžareva, da slutiti, da si od njega lahko še marsikaj obetamo. Tega sam tudi ne skriva. Ob jutranji kavici v enem od lokalov, ki so njegovo priljubljeno zatočišče takrat, ko njegovo novinarsko delo potrebuje predah in sprostitve, mi z živahno besedo in kretnjami razlaga svoje načrte. Ponosa nad pravkar izdano knjigo Lesene harfe, ki je doživela več kot samo pozitiven sprejem, seveda ne more skriti, vendar že sruje drugo delo, ki naj bi vsebovalo njegove dosedanje zapise o izvirih in vodnjakih, razširjeno seveda z novimi iz vse Slovenije. Naši bralci se verjetno še spominjajo, da so ti zapisi nekoč, prav tako kot zapisi o kozolcih, najprej izhajali na straneh naše Priloge, katere zvesti sodelavec je včasih bil. Tudi to rubriko so pred leti poživljala njegova srečanja z Dolenjci, med katere je včasih zelo pogosto zahajal. Kako tudi ne, saj je kljub temu, da že dolga desetletja živi v Ljubljani, vsrco ostal Podgorec, nemiren, ustvarjalen, iščoč in zahteven.

Pod Gorjanci, v Jurni vasi, je njegova mati, za vasjo pa gozdne livade in globače, v katerih v poletni sparini klijejo gobe. To in še marsikaj drugega ga nezadržno privablja v domače kraje. Ne nazadnje tudi njegova mladost. Da je bila lepa, s tem se Slavic, kakor ga kličejo prijatelji, dosti ne pohvali. Pač, bila je po svoje, saj si mladost vedno najde lepe koticke in ukrade lepe trenutke

v sicer trdem življenju. Bila pa je predvsem borba revnega kajžarskega fantička za kruh, za prostor v življenju, za potrditev samega sebe; ta borba v povojnih desetletjih, ko so bile možnosti zelo skromne, seveda ni bila lahka. Dolga je bila pot do šole, dolga do poklica. Prvi je bil kovinarski, vendar je fantič, ko je prišel v mesto, hitro ugotovil, da mu življenje lahko da več, predvsem pa, da je on sposoben dati nekaj drugega. Zato se je izobraževal naprej. Njegova šola so bile knjige, družina izbranih prijateljev, cesta, življenje, preučen panjegov prirojen instinkt za iskanje in odkrivanje stvari, ki so marsikateremu skrite. Tako so nastale njegove prve pesmi. Tudi v prave šole je še pogledal ko se je že preselil v Ljubljano. Dve leti pedagoške akademije, kjer je bil vpisan na slovenščini, sta mu dali potrebno jezikovno izobrazbo. Kruh si je služil na različne načine, med drugim je bil tudi akviziter in svobodni novinar, kar mu je dalo možnost, da je spoznal vse koticke naše male slovenske domovine.

Že nekaj let je Ladislav novinar pri Nedeljskem dnevniku, z delom tam pa tudi pri drugih publikacijah si je že pridobil eno najuglednejših slovenskih novinarskih priznanj. Zdi se mi, da je bilo priznanje takrat utemeljeno z njegovim posluhom za malega človeka, za preproste slovenske ljudi in njihove usode. In prav je tako, kajti v tem je njegova moč. Iz podgorskih zgodb je obzorje razširil na Dolenjsko in Belo krajino, potem še na celo Slovenijo. Povsod srečuje ljudi, se z njimi pogovarja, zapisuje, ko pasevrne nazaj

v Ljubljano, preliva njihove usode in zanimivosti na papir.

»Ko me zasrbijo prsti, se kar ne morem ustaviti,« mi pripoveduje. »Tako sem napisal moje kozolce, tako nastajajo še sedaj vodnjaki in izviri, tako so nekoč nastajali obrabi. Pa še imam idej na pretek, le časa mi zmanjkuje.«

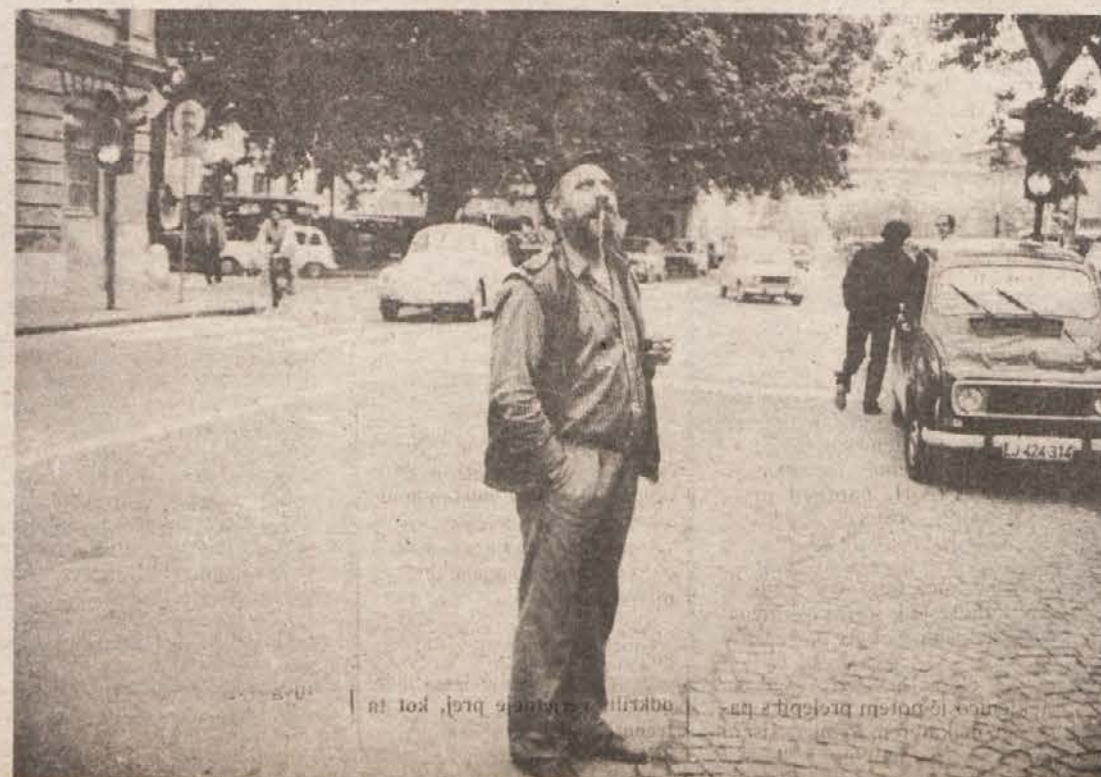
Na novomeških ulicah ga vidimo čedalje poredkeje. Tudi temu je verjetno krivo pomanjkanje časa, ki nas vse čedalje bolj stiska v neizprosne klešče. Kljub temu pa je Novomeščanom, zlasti pa Podgorcem, njegova pojava dobro poznana: vedno nabita, eksplozivna, na nek način nepreračunljiva, zdaj dobrodušna, zdaj agresivna, vedno pa pokončna — to je lik človeka, ki ga njegova umetniška duša in izpovedno hotenje vedno ženeta v hoteni konflikt z okoljem, v izzivi, iz katerega naj bi se izkresala prava podoba življenja. Prav to vzbudi pri ljudeh, s katerimi se srečuje, različne odmeve, od negotovosti do odobravanja ali zavračanja, vendar je Slavic vse to potrebno. Je pač dedič podgorskih puntarjev, ki se niso pomišljali s kosami in cepci napasti utrjene gradove ter obračunati z gosposko, če so čutili, da so njihove osnovne bivanjske možnosti ogrožene. Ta duh v Podgorju živi še danes, Ladislav Lesar pa ga je ponesel s sabo v belo mesto, oplemenitenega z umetniško ustvarjalnostjo. In ko ga »zasrbijo prsti« dobiva to puntarstvo pisno obliko in je dostopno vsemu našemu kulturnemu krogu, zlasti pa, kar je tudi važno, tudi preprostemu bralcu, ki se v njem zlahka prepozna.

TONE JAKŠE

OBRAZI

PRI OČETU »LESENIH HARF«

Če bi se Ladislav Lesar držal tistega kitajskega reka, ki pravi, da mora človek v življenju dobiti naslednika, zasaditi drevo in napisati knjigo,

VERONIKA GLAVIČ je bila izžrebana izmed reševalcev naše predzadnje nagradne križanke. Žreb ji je dodelil knjigo B. Travna General iz džungle, ki jo bo verjetno z zanimanjem prebrala. Traven namreč slovi kot izvrsten pisec napetih pripovedi.

Rešite današnja križanka in pošljite rešitev najkasneje do 7. julija na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 22.

PRGIŠČE MISLI

Ključna stvar v življenju je boj za resnico.

V. DEDIJER

Vsak človek ima svojo skrivnost, ki je nikoli ne izda.

P. BESSON

Zahteva po pravičnosti ni plod razuma, svoje korenine ima globoko v plaste duše.

L. KOVAČIČ

Nič ne vleče človeka tako k tlom kot pehanje za vsakdanjim kruhom.

E. JELOVŠEK

Kako nemočni smo pred laskanjem!

M. KUNDERA

Prvi »soncepis« pred 160 leti

To poletje mineva natanko šestnajst desetletij od nastanka prve fotografije — Med pionirji fotografije je tudi Slovenec Puhar — Njegov izum prepozno patentiran

Bilo je nekega poletnega dne pred 160 leti, ko je mladi francoski ljubiteljski znanstvenik Joseph Nicéphore Niepce kronal svoja dolgoletna prizadevanja, da bi se mu posrečilo ujeti sliko zunanjega sveta in jo kar najbolj verno prenesti na obstojno snov. Tega dne je postavil eno od svojih številnih kamer, ki jih je izdelal sam, na okno svoje sobe v Chalonu ob Saoni ter lečo naravnal na dvorišče. Celih osem ur je pustil zaslonko odprto, da je svetloba z dvorišča risala obrnjeno podobo na zadnjo steno njegove kamere obscure, kamor je položil ploščo, prevlečeno s »peklino«, posebno vrsto asfalta. Po celodnevni izpostavitvi je vzel ploščo ven in jo opral s sivkinim oljem in petrolejem. Na plošči so se pokazali obrisi strehe in dimnikov. To je bila prva fotografija s kamero, kar jih imamo ohranjenih in za katere zanesljivo vemo. Letos torej praznujemo 16-letnico te prve fotografije.

Niepce je svoj fotografski postopek imenoval heliografija, kar bi lahko prevedli kot »soncepis« ali »risanje s soncem«. Mladeniča je namreč zanimala litografija, vendar ni bil prav nadarjen risar, zato je trmasto in vztrajno poskušal, kako bi se dalo dobiti na papir ali drugo snov podobe iz narave, da bi jih potem odtiskoval.

Njegovi učitelji so želeli že v davnih časih. Iz renesanse prihaja izum camere obscure (zatemnjene sobe). Opisal jo je genialni Leonardo da Vinci, vendar v svojem slovitim tajnopisu. Tako zgodovina pozna prvo ilustracijo camere obscure šele iz leta 1545. Gre za zatemnjen prostor, ki ima v eni od sten zvrtno luknjico. Svetloba, ki pada skozi njo na nasprotno steno, izriše podobo zunanjega sveta. To preprosto, a čudovito odkritje, so izboljšali številni učenjaki, ki so namesto luknjice uporabljali lečo in zaslonko. S takimi prenosnimi kamerami so poslej lahko hodili okoli in si pomagali pri risanju točne perspektive.

V 18. stoletju so camere obscure postale izredno priljubljene in bile seveda že močno izboljšane, saj so dajale ostro in svetlo sliko. Razumljivo je bilo, da so mnogi sanjari, kako bi lahko to podobo ohranili in iztrgali minljivosti.

Takšni poskusi segajo nazaj vse v 17. stoletje, ko so nekateri raziskovalci prišli do odkritja da svetločutni snovi. Ze italijanski naravoslovec Angelo Sala je odkril, da nekatere srebrove spojine na svetlobi počrnijo. Vendar je šele Johannn Heinrich Schulze, profesor medicine na nemški univerzi Altdorf, napravil prvo kratkotrajno obstojno podobo. Leta 1725 je postavil steklenico z mešanico srebrovega nitrata in krede na sonce. Čez nekaj minut je opazil, da se je k soncu obrnjena stran steklenice obarvala temno vijolično. Ko je steklenico potresel, je temnejša barva izginila. Steklenico je potem prelepil s papirjem, na katerem so bili narisani vzorci, in jo ponovno izpostavil

22

NAGRADNA KRIŽANKA

DL	GR. BOG SONCA	KRAJ PRI ČELJU (KERAMIČNA INDUSTRIJA)	TRAVA DRUGE KOŠNJE	FR. PI. SATELJ (TVOREC SADIŽMA)	AVT. OZNAKA (TITOGRAFA)	SEST. J. UDIR	TATVINA	PLEŠ	GR. ČRKA
MESTO V FLANDRIJI						NAS OTOK ZOBRAZBA			
GR. FILOZOF									
BRENCELJ DRAG KAMEN					ROD INDIJANCEV OBČAJ				TRENJE
				SREDOZEM. OKRASNA RASTLINA					
				EGIPT. ZGOD. MESTO					
				IGRALKA GARDNER				AVT. OZNAKA KOTORA ZASLUŽEK ENEGA DNE	
				ANGL. PESNIK (THOMAS)					
DL		PEVKA PRODNKOVA GL. M. GANE				POKLON DESNI PRITOK DONAVE			
JOK								GL. M. ITALIJE	DL
ORČA ZA SPUSCANJE LESA			JUNAK IZ "TISOČ IN ENO NOCI"						AVT. OZNAKA SARAJEVA
RUS. M. IME			OKLEPNIK						
			ELEKTRONSKI VOLT						
NAJVEČJI ŠPAN. DRAMATIK						JANEZ			
GL. STEVNIK		SANITETNI MATERIAL				DEL TELESA			

sončni svetlobi. Na steklenici so se kratkotrajno izrisali vzorci v negativu. Z nadaljnjimi poskusi je odkril, da ta pojav povzročajo sončni žarki, in ne toplota. Potem so še številni raziskovalci delali poskuse s svetločutnimi snovmi. Med pomembnejšimi je Thomas Wedgwood, sin slavnega angleškega keramika. Izdelal je nekaj podob obrisov listov in kril žuželk, ki jih je dobil tako, da je predmete položil na usnje, ki ga je prejel obdelal s srebrovim nitratom ali srebrovim kloridom. Vendar pa te podobe niso bile trajne. Občudovalec jih je lahko pokazal le v zatemnjenem prostoru ob svetlobi sveče. Če jih je odnesel po osvetlitvi na sončno luč so povsem potemnele. Kljub vsem naporom mu ni uspelo narediti trajno obstojne podobe obrisov.

Šele Niepce je združil oboje: kamero in svetločutno snov, da je izdelal prvo fotografijo na svetu. Prav zanimivo je, da pri tem ni uporabil

Rak izgublja bitko

Napovedi: raka bodo uspešno zdravili

Prva povojna leta so bile raziskave in zdravljenje raka skoraj izključno v rokah medicincev, patologov in kirurgov. Prvi so podali ugotovitve, ali gre za to bolezen ali ne, drugi pa so ukrepali. Toda rakasta obolenja so kmalu postala zanimiva tudi za druge panoge in medicini so priskočili na pomoč kemiki, biologi, fiziki, ekologi in še drugi strokovnjaki, da bi znanost došla, zakaj, kako nastane in kako deluje rakasto tkivo.

Dosedanje raziskave kažejo, da je treba najbrž raka jemati tako kot vse ostale bolezni, da ni v njem nič nedoumno skrivnostnega. Napovedujejo, da bomo rakasta obolenja morda že ob koncu tega tisočletja zdravili, našim potomcem pa bo ta zdaj tako težka in usodna bolezen nekaj takega, kot je nam zdaj pljučnica, ki je bila v prejšnjem stoletju še prav tako usodna, kot je danes rak.

Največji napredek so dosegli v kemoterapiji, to je zdravljenju raka z zdravili. Dandanes je na desetine novih zdravil, ki so jih razvili na osnovi spoznanj molekularne biologije, biokemije in podobnih interdiscipliniranih panog. Veliko je k novim zdravilom pripomogla tudi rekombinacija DNK in sploh boljše poznavanje delovanja genske snovi ter možnosti umetnega poseganja vanjo.

Naj je ta čas videti zares učinkovito zdravilo če daleč, pa strokovnjaki menijo, da ga bodo odkrili, verjetneje prej, kot ta trenutek mislimo.

orabil srebrovih spojih, ki jih sicer fotografska industrija uporablja še dandanes za izdelavo filmov in pozitivnega fotografskega materiala. Glede tega je Niepce krenil na stransko pot, ki se v nadaljnjem razvoju fotografije odcepi v prazno. Vendar je kljub temu prvi pravi fotograf v zgodovini.

Za Niepceom so nastopili Francoz Daguerre, sicer njegov sodelavec in izumitelj dagerotipije, pa William H. F. Talbot, Reade, Bayard, Ponton, Donne, Berres, Grove in še mnogi drugi pionirji fotografije, med katerimi na zasluženem mestu (četudi v tujini še ne povsem priznanem) stoji naš rojak Janez Puhar. Puhar, duhovnik iz Kranja, je leta 1841 izdelal prve fotografije na steklo. Vendar je izum patentiral šele deset let kasneje. Zaradi tega slovi kot uradni izumitelj fotografije na steklo Niepceov bratranec Claude Felix Niepce de St. Victor, ki je prve fotografije na steklo naredil pet let za našim Puharjem.

MiM

Odpraviti v neki državi opozicijo oziroma preprečiti ji možnost izražanja je huda reč. To je izziv za terorizem.

A. GIDE

V zvezdah nič ne piše

Znanstven poskus je ovrgel eno od temeljnih hipotez astrologije — Horoskop ne velja nič

Astrologija že dolgo nima več mesta med ostalimi znanostmi in stoji nekje na robu med lažiznanostmi in para znanostmi. Bilo je že več resnih poskusov, da bi potrdili ali zavrgli nekatere od temeljnih predpostavk astrologije, vendar so rezultati doživeli dvojno usodo: enim so potrjevali, da je astrologija čista sleparija, drugim niso bili dovolj prepričljivi, da bi dokazali, da to ni. Med novejšimi poskusi velja omeniti delo Shawna Carlsona, ki je svoj poskus opravil ob sodelovanju znanstvenikov, statistikov in astrologov, da bi tako oba nasprotna tabora združil v skupnem prizadevanju odkriti resnico, obsežno poročilo pa je objavil v reviji Nature.

Odločil se je preskusiti temeljno tezo astrologije, ki pravi, da je trenutek človekovega rojstva pomemben za njegovo nadaljnjo usodo, ki jo določa poseben položaj planetov in drugih nebesnih teles. O teh stvarih govori vsakomur dobro poznani horoskop, razdeljen na 12 znamenj ali »hiš«, kot pravijo astrologi. Od tega, pod katerim znamenjem je človek rojen, se pravi od določenega razporeda nebesnih teles, sta odvisna njegov značaj in osebnost, kar daje osnovne smeri njegovega življenja.

V prvem delu poskusa so prostovoljcem dali astrološke

Uran iz morja

Prvi pravi korak naredili japonski strokovnjaki

V svetovnih oceanih in morjih je raztopljenih kake 4 milijarde ton urana, več kot preveč za to, da bi tisoč jedrskih elektrarn lahko delalo 40.000 let. Vendar je to naravno bogastvo nedostopno, oziroma ga ni še nihče doslej s pridom mogel uporabiti. Kaže, da so prvi korak k ekonomičnemu izločanju urana iz morske vode naredili Japonci.

Podjetje Metal Mining načrtuje pridobivanje kakih 10 kilogramov urana na leto iz morske vode. Ni videti prav veliko, a če povemo, da je to tisočkrat več, kot je doslej komurkoli uspelo izločiti urana iz morske vode, potem se velja nad načrti zamisliti. Pridobivanje urana se bo začelo že letos, in sicer v posebnem obratu, ki so ga postavili na otoku Šikoku.

Tovarnica je stala lep kup denarja. Če se že ne bo gospodarsko izplačala pa bo vsaj vir novih spoznanj. V svetu že delujejo poskusni laboratorijski obrati za pridobivanje urana iz morske vode, vendar so njihovi uspehi borni. Nemški obrat je v nekaj letih pridobil vsega skupaj 150 gramov urana, še manj so pridobili v ameriškem laboratorijskem obratu. Japonski se torej zares veliko obeta, če bo potreba po uranu še takšna, kot je sedaj. Nuklearkam se namreč pišejo bolj slabi časi.

ugotovitve o vsakem posamezniku glede na njegovo astrološko znamenje in čas rojstva, vendar tako, da prostovoljci niso vedeli, komu posamezne astrološke razlage pripadajo. Iz zbira so morali odbrati tiste, za katere so menili, da so najbolj zadele njihovo osebnost in značaj, nato pa so jih ocenili z ocenami od 1 do 10, pri čemer so označevali stopnjo točnosti. V drugem delu poskusa so sodelovali astrologi in opravili svoj izbor.

Izkazalo se je, da po znanstvenih merilih in matematičnih izračunih ni mogoče trditi, da astrologija lahko na osnovi rojstnih podatkov poda osebnostno in značajsko sliko posameznika in še manj napove usmerjenost njegovega delovanja in življenja.

Poudariti velja, da so pri poskusih dali astrologom prav vse možnosti, da bi potrdili svoje sposobnosti. Pozitivni rezultati ne pri prostovoljcih ne pri astrologih niso presegli običajne matematične verjetnosti slepega izbiranja.

Skrivnostnih in usodnih povezav med položajem planetov ter drugih nebesnih teles ob trenutku rojstva posameznika in osebnostjo tega posameznika ni. Poskus je zavril osnovno astrološko hipotezo kot neresnično.

MiM

(Vir: Nature)

vaša zgodba

BREZ KRUHA

Mladost je tisto obdobje človekovega življenja, na katero ostane nepozaben spomin.

Pisalo se je leto 1945. Preteklo je že nekaj tednov, odkar smo živeli v težko pričakovani svobodi. Za nami so bili hudi časi vojne, ko smo bili več lačni kakor siti.

Z materjo sva živeli v leseni hišici na koncu vasi. Imeli sva malo obdelovalne zemlje. Redili sva samo eno kravo, zato sva se bolj kot kdo drug občutili težke čase. Primanjkovalo nama je tudi delovnih moči. Mama je bila bolehnja, jaz pa mlada in slabotna. Očeta sem izgubila v prvem letu vojne, ko mi je bilo komaj trinajst let.

Kruh sva jedli le nekajkrat na mesec. Za nas osobenjke, kakor so nas imenovali premožni kmetje, je veljalo pravilo: »Kadar je ječmenov lat, takrat je največji glad.« To je pomenilo, kadar gre ječmen v klasje, je največja lakota. Težko smo čakali, da je kaj zrastle na njivi: krompir, solata, fižol in ostale poljščine, kar je bilo za nas tudi glavna hrana.

V trgovino sem hodila v 9 kilometrov oddaljeno mesto. Hrana je bila na živilske karte. Brez teh tudi za denar nismo dobili ničesar.

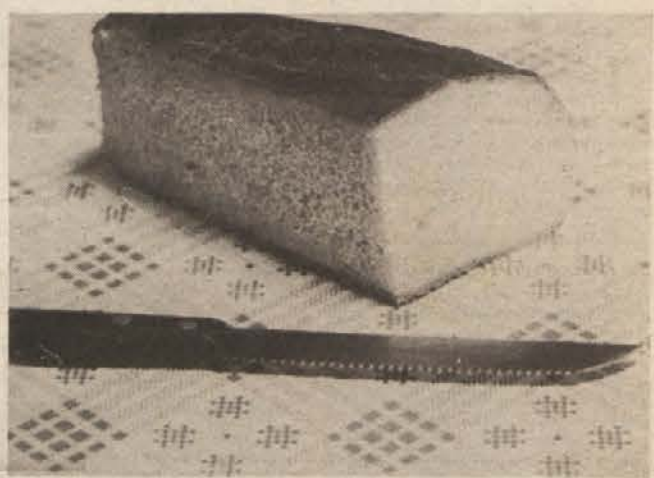
Nekega dne mi je mama rekla: »Jutri boš šla po kruh.«

»Kruh«, sem pomislila. »Spet bomo jedli kruh.«

Ponoči sem slabo spala. Bala sem se, da bi prepozno prišla v mesto, ko bi v trgovini že zmanjkalo kruha.

Zjutraj sem pojedla mleko, v katerem sta plavala dva koruzna žganca, ter se odpravila na pot. Mama mi je pri odhodu potisnila pod pazduho stare, ponošene sandale in mi naročila: »Obuj se, ko prideš v predmestje. Saj veš, da nimamo denarja za druge.«

Pokimala sem, stisnila sandale, da jih med potjo ne izgubim, in krenila na pot. Šla sem po bližnjici, ki je vodila skozi gozd. Hodila sem s sklonjeno glavo, kar je pač bila moja navada. Tako sem stopala skozi gozd in v mislim zidala gradove v oblake. Pa mi je šinila misel: »Če bi imela čarobno palico, bi sedaj začarala dva kilograma kruha in se vrnila domov.« Toda čarobne palice nisem imela in tudi čarati nisem znala. Vedela sem, da bom morala prehoditi še nekaj kilometrov, da bom resnično prišla do kruha. Iz gozda sem stopila na makadamsko cesto in pospešila korak. Toda že po nekaj metrih hoje sem udarila z boso nogo v kamen in si ranila prst. Nisem imela časa premišljevat o bolečem prstu in tudi zaviti ga nisem imela s čim. Cestni prah se je nabiral na rano in tako ustavil krvavitve.

Prispela sem v predmestje, si v travo obrisala prašne noge in si obula svoje revno obuvalo. Sama nisem vedela, kdaj sem stopila v pekarno. Šele vonj po lepo zapечenem, svežem kruhu me je zdrnil iz zamišljenosti. Police so bile polne, za prodajnim pultom pa je stal mož velike in močne postave in me vprašal: »Kaj bo dobrega?«

»Kilogram kruha, prosim,« sem odgovorila s tihim glasom. Še danes vidim njegovo kretinjo, ko je segel na polico po štruco in jo dal na pult. Jaz sem ta čas pripravila denar in karte. Pogledal je in mi vrnil oboje, rekoč: »Ne bo nič. Za ta mesec si že porabila karte. Jutri prid, jutri je prvi avgust.« Pri teh besedah je vzel štruco in jo dal nazaj na polico.

Ne vem, če sem rekla na svidenje. Zdelo se mi je, da se je pred menoj sesul ves svet. Kakor omotična sem se znašla na ulici.

V predmestju sem se spet sezula in bosa nadaljevala pot proti domu. Poletna vročina je pripekala. Zaželela sem si počitka. Postala sem pod visoko smreko, ki je rasla blizu ceste. V glavi se mi je vrtilo od dolge poti, od lakote in žeje. Toda morala sem naprej, domov. Ko sem stopala po cesti, se mi je zadelo, da odmevajo moji koraki: »Brez kruha, brez kruha.«

»Po svetu hodim čisto sam,« mi je šinila v glavo Gregorčičeva pesem. Prispela sem do prve vasi, do vaških njiv. Zaslišala sem neki glas in se ozrla tja, odkoder je prihajal.

»Ja, kaj pa ti hodiš tako sama, Ivanka? Saj si Ivanka, mar ne?« Vesela sem stopila proti njivi, kjer so sedele delavke, ki so plele korenje. Bile so pri malici.

»Stopi bliže in nam pomagaj jesti,« je dejala starejša ženica, ki je bila po mojem mišljenju gosposinja, ostale pa so bile najete delavke. Ko sem zagledala okusno malico, sem se šele zavedala, kako lačna sem. Vse ženske so bile prijazne z menoj, kar me je opogumilo, da sem začela jesti. Povedala sem, kaj sem bila, in tudi to, da nisem dobila kruha.

»Seveda se je mama zmotila za en dan,« je rekla gosposinja. »Topazato, ker ne hodita v cerkev. Tam nam župnik pove, kateri dan je, potem pa že sami izračunamo za naprej.«

Začutila sem rdečico, ki mi je stopila v obraz. Vedela sem, da jeres, kar je rekla ženica. A, kako ve, da ne hodiva v cerkev?

»No, pa le jej. Danes imaš že veliko poti za seboj. In da ne boš prišla domov praznih rok, ti bom dala še nekaj za mamo. Povej ji, da ji to pošilja teta Katka. Dobro se poznavata. Ti si ji čisto podobna, zato sem vedela, čigava si.«

Teta Katka je vstala, stopila do velikega grma, vzela iz jerbasa pol hleba kruha ter mi ga dala, rekoč: »To je za mamo.«

Zahvalila sem se in z veselimi koraki šla proti domu. O, kako rada bi bila ostala z delavkami na njivi, da bi odslužila malico in se tako zahvalila za dobroto. Vendar sem morala domov, ker sem vedela, da bi bila mama v skrbeh, če me ne bi bilo prvi čas domov.

Prispela sem na stezo, ki je vodila skozi gozd. Nič več nisem čutila utrujenosti. Tekala sem po stezi kot srna in moji koraki niso več odmevali: »Brez kruha, brez kruha.«

Skozi goste vejevje smrek se je potegnil ptičji glas in me veselo pozdravljalo: »Spet si tu, spet si tu.«

»Še so dobri ljudje na svetu,« sem odgovorila drobnim ptičkam, čeprav sem vedela, da me ne razumejo. Toda bila sem srečna in nekemu sem morala povedati o svoji sreči.

»Za vse je svet dovolj bogat,« se je spet oglasila v meni Gregorčičeva pesem.

Kmalu sem v daljavi zagledala našo skromno hišico, obdano s sadnim drevjem. Mama me je že pričakovala. Ko sem ji povedala, kako je bilo, se je združila, me objela in po licu so ji privrele solze. »Ti moj ubogi otrok,« je rekla, »morala si prehoditi 18 kilometrov dolgo pot samo zaradi moje nepremišljenosti. Tega si ne bom nikoli odpustila.«

»Nikar ne vzdihuj, mama, sem jo potolažila. Meni je bilo tako lepo, ker sem bila sama s svojimi mislimi. Saj veš, da vedno zidam gradove v oblake.«

»Vem, vem, otrok moj,« je rekla mama.

Drugi dan sem že navsezgodaj odšla k teti Katki in ji pomagala pletti korenje. Našla sem jo na njivi. Kako se me je razveselila! Bila je sama. Najetih delavk ta dan ni bilo.

»Kako prav, da si prišla,« je rekla.

Veliko let je minilo od takrat, a spomin je ostal živ. Čeprav so bili težki časi, je bilo vseno lepo, saj sem bila mlada, zdrava, bila sem skromna. Poznala sem tudi tisto lepo stvar, ki se ji reče HVALEŽNOST.

NEŽKA RAZTRESEN

dežurni poročajo

OB KOLO Z MOTORJEM — Neznan storilec je v noči na 2. junij zmanjšal izpred gostilne Kržan pri Gradcu kolo z motorjem, last Gradučana Dejana Štampoharja. Lastnik je oškodovan za okroglih 200 tisočakov. Tatu še iščejo.

ŠE EDEN BREZ PREVOZA — Brez prevoza je v noči na 21. junij ostal tudi 25-letni Igor Baloh iz Šmarjeških Toplic, ki je svoje kolo pustil na parkirišču hotela v Šmarjeških Toplicah. Kdo se je odpeljal z motorjem APN 6, še ni znano, znana pa je cena vozilca: kar okoli 230.000 din.

MORALA BO PREPEVATI — Če bo hotela še naprej med vožnjo v svojem avtomobilu uživati ob glasbi, si bo morala Novomeška Zeljka Bračička pač sama pomagati. V noči na 21. junij ji je namreč nekdo iz avtomobila, ki je stal parkiran pred stanovanjskim blokom v Jerebovi ulici, ukradel radiokasetofon, več kaset, za nameček pa še sončna očala. Lastnica je najmanj ob 100 tisočakov.

ODNESEL VRTALNI STROJ — Med 5. in 10. junijem je neznan storilec stopil v pisarno vodje elektrostrojne službe v kanižarskem rudniku in iz nje odnesel vrtalni stroj, ročko za navojne svedre in navojni sveder. Rudnik je s tatvino oškodovan za okoli 50 tisočakov. Neznanca še iščejo.

CESTNI PLAN SPREJET

NOVO MESTO — Pretekli torek so delegati na skupščini občinske interesne skupnosti za ceste sprejeli poročilo o izvajanju plana v lanskem letu in posebej poročilo Cestnega podjetja o izvajanju dejavnosti vzdrževanja in varstva cest v občini. Prav tako so sprejeli srednjeročni in pa letošnji plan, po katerem bo cestna služba zbrala za vsa dela na lokalnem in regionalnem cestnem omrežju v občini okrog 696 milijonov din.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Prejšnji petek je imela Mercatorjeva trgovina v Veliki Loki stranke tudi med časom, ko je bila sicer uradno zaprta. Med 15. uro in 6.30 naslednjega jutra je nekdo stikal po prodajalni, od vse mogočih predmetov pa so mu bili najbolj všeč bankovci. Vzel jih je za 8 tisočakov.

● V izloženem oknu trebanjske Novotehne se je 16. junija pojavila čudna praznina. Kmalu je bilo pojasnjeno, da sta prodajalca v preveliki delovni vni sprejela neznanca, ki si je izložbe sposodil kotno brusilko. Na blagajni se nepridiprav ni oglasil, tako da je Novotehna ob 236.000 din.

KRONIKA NESREČ

PRIKOLICA SE JE PREVRNILA — 38-letni Ivan Lončarič iz Fratovec pri Ozlju se je 17. junija ob 6.50 peljal na traktorju s prikolico, na kateri so bile naložene krave, po cesti med Jurovskim bregom in Metliko. Na traktorski prikolici je sedel še 50-letni Drago Krčelj iz Fratovec. V križišču magistralne ceste v Metliki je traktorsko prikolico zaradi prevelike hitrosti zaneslo in se je prevrnila, v nezgodi pa se je Krčelj hudo poškodoval in so ga prepeljali na zdravljenje v karlovaško bolnišnico.

MED UMIKANJEM JO JE ZADELA — 56-letna Olga Rožman iz Vinice se je 20. junija peljala s kolesom po regionalni cesti proti Sinjemu vrhu. Pri gostilni Školnik je peljala po sredi-

Črna deponija grozi podtalnici

V Hruševcu ob letališki stezi so inšpektorji našli kar tisoč kv. metrov veliko divje smetišče straškega Novolesa — Odvzeti vzorci izcednih voda

STRAŽA — Pogosto sežiganje odpadkov in dim sta nedolgo tega pripeljala novomeške inšpektorje na sled kar okoli tisoč kvadratnih metrov velikemu divjemu smetišču v Hruševcu pri Straži. Nekdanja glinokopna jama je postala pravo odlagališče smeti straškega Novolesa; najprej so vanjo vozili le odpadno žaganje, danes je v njej moč najti dobesedno vse. Tako so minulo sredo inšpektorji zalotili novolesovce, kako so v jamo pripeljali in izlili okoli 6 tisoč litrov odpadne vode iz lovilcev olj.

Pravzaprav gre zasluga za odkritje tega smetišča tamkajšnjemu krajanu, ki je inšpektorje opozoril, da je deponija s svojimi odpadki izredno nevarna za okolje. Po-

BETON IZTEKEL V SUŠICO

DOLENJSKE TOPLICE — 18. junija je prišlo na cesti med Gradiščem in Dolenjskimi Toplicami do hude prometne nesreče. 39-letni Franc Henigman iz Gorenje Straže je ob 11.10 peljal tovornjak z mešalcem za beton, last Pionorja, proti Dolenjskim Toplicam. V desnem in nepreglednem ovinku med Gradiščem in Toplicami mu je nasproti z avtobusom pripeljal 35-letni Arslan Adrovič iz Gorenje Straže. Da bi Henigman preprečil trčenje, se je umaknil na desno banko, ta pa se je zaradi teže vozila utrgala, tako da se je tovornjak prevrnil po pobočju. Pri tem je Henigmana vrglo iz vozniške kabine, tako da se je hudo poškodoval in so ga prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Iz betonskega mešalca je med nezgodo iztekel dobršen del betona in se zlil v bližnji potok Sušica. Materialno škodo so ocenili na preko 10 milijonov dinarjev.

Naliv pokončal perjad

Zaradi neurja je Težka voda prestopila

NOVO MESTO — Minuli četrtek je nad Novim mestom divjalo močno neurje, ki je povzročilo precej škode. Večerni naliv je povzročil, da je v vasi Jedinščica narasel potok Težka voda in prestopil Strugo. Voda je zategadelj

VOZNIK IN SOPOTNICA RANJENA

JEZERO — 43-letni zahodnonemški državljani Rudolf Wiedenstein je 20. junija peljal osebni avtomobil po magistralni cesti iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Jezeru je prišel v desnem ovinku prehitovati kolono vozil, a prišel kmalu zavirati. Zaradi prehitre vožnje in spolzkega cestišča pa ga je zaneslo v levo, kjer je bočno trčil v avtomobil 31-letnega Krčana Vojka Sotoška. Slednjega je ob tem odbilo na travnato bankino, kjer se je avto prevrnil. Voznik in sopotnica, 32-letna Eda Sotošek sta bila ranjena in so ju odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Materialne škode je za 800 tisočakov.

ORJAŠKA SKALA PRI GOSPODIČNI — Pozimi se je udrl dobršen del ceste, ki vodi k planinski koči pri Gospodični na Gorjancih. Z avtom se do koče še zmeraj ni mogoče pripeljati, narava pa bi kmalu poskrbela, da bi bilo treba pešačiti še dlje. Ob nedavnem neurju se je namreč s strmine nad cesto blizu Gospodične utrgal plaz, na srečo pa se je ogromna skala zvalila prek ceste. (Foto: D. R.)

kazalo se je, da uporablja Novoless opuščeni glinokop v neposredni bližini letalske steze za odlaganje industrijskih odpadkov že kar od leta 1980. Inšpektorji pa so imeli ob ogledu kaj videti. Deponija je bila založena z odpadki organskega in

● Podobno divje smetišče si je pred časom »uredil« tudi Novolessov tozdr Tovarna gugalnikov na Dvoru, vendar so to deponijo že odstranili.

anorganskega izvora, na dveh mestih pa je tlel celo ogenj. Ogled je tudi pokazal, da vsi odpadki ne prihajajo iz Novolesa, pač pa jih sem prinašajo tudi prebivalci bližnjih naselij. K takšnemu neredu pa svoje prispevajo še Romi, ki pridno stikajo po smetišču. Omeniti moramo še, da je vzhodni del deponije omejen z mlakužo, v katero pa se iztekajo vse izcedne vode iz smetišča, tudi tistih 6 tisoč litrov odpadne tekočine iz Novolesa.

Novoles za to deponijo seveda nima nobenih dovoljenj, pač pa le dogovor z lastnikom zemljišča in VP Cerklje. Občinski odlok pa je jasen. Novoless bi moral vse od-

vdrla v stanovanjsko hišo Slavka Čečeliča in jo zalila, njena višina je bila kar 20 centimetrov, škodo, ki jo je povzročila, pa so ocenili na 200.000 din.

Narasel potok je vdrl tudi v stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje Ivana Kaburja, kjer je voda povzročila še večjo škodo, po nepopolnih podatkih kar za okoli 400 tisočakov. Voda je namreč zalila 25 piščancev in 24 mladih puranov, ki so seveda poginili, vdrla pa tudi v svinjak, kjer je bilo 45 prašičev, težkih od 30 do 70 kilogramov. Na srečo je bila pomoč vaščanov in gasilcev dovolj urna, da so prašiče rešili pogina.

ŠE ENA IZJAVA O POSILSTVU

KOČEVJE — Ob raziskovanju posilstva in spolnega nasilja na grozovit način ter dogajanjih v zadnjih letih v vikendu na Brigi in drugod nismo iz uradnih virov zvedeli nič bistveno novega. Preiskava še traja. Izjavo je dala še ena ženska, že peta. Še vedno velja tudi poziv občanom, ki o zadevi kaj vedo, naj to sporoče najbližji postaji milice ali organom za notranje zadeve.

Novo je le, da občani naš list kritizirajo, češ da namerno skrivajo imena, ker so v nečedne zadeve zapleteni tudi ugledni občani. Tem ponovno odgovarjamo, da so predpisi pač taki, da bodo podrobnejši podatki o storilcih sporočeni javnosti šele, ko bodo znani vsi razlogi za to dejanje in vse posledice ter tudi ugotovljena krivda. J. P.

Sevnica: se je utrgal oblak?

Samo v komunalni škodo za 1,5 milijarde

SEVNICA — V petek proti večeru se je nad dobršnim delom te krajevine skupnosti razbesnelo neurje s hudim nalivom, ki je povzročilo mnogo škode, ki še ni vsa ocenjena.

Ljudje so menili, da se je kratko malo utrgal oblak, tako je bilo dobro uro. Neurje je zajelo pas pod Lisco, kjer je bila tudi toča. Ledino in Orehovo, Drožanjsko, Florjansko in Podvrh ter drugi breg Save z Boštanjem in Apnenikom. V novem naselju Ribniki pod Zajčjo goro je drlo več hudournikov, eden kar po glavni ulici. Plaz se je sprožil nad vodovodnima zajetjema in se nameril naravnost na zbiralnik. Nekateri po neurju niso našli več svojih njiv, travnikov in vinogradov. Strugo Sevnice, kjer jo prečka vodovod izpod Lisce, je predhodno neurje prestavilo bolj proti hribu, da so električarji prestavili drog. Sedaj jo je plaz izpod hriba odrinil nazaj na travnik pod cesto, seveda spet ne teče v prvotni strugi. Nadzornik rečnih vodov pri novomeškem Vodnogospodarskem podjetju je količino vode v Sevnici primerjal s katastrofalnimi leti 1954. Pri sevniki krajevni skupnosti menijo, da imajo samo na komunalnih napravah, predvsem cestah, za 1,5 milijarde

padke predati novomeški Komunali, posebne pa odpeljati na za to določeno deponijo. Že konec letošnjega januarja je vodnogospodarski inšpektor novomeške UIS o tem seznanil tudi novomeški izvršni svet, kajti zaradi sestave odpadkov je okolje močno obremenjeno, predvsem pa so ogrožene vode, še posebej podtalnica. Očitno to opozorilo ni bilo dovolj. In kako so na zadnji obisk inšpektorjev reagirali v Novolessu? Pravijo, da so po splošnih opozorilih pričeli sortirati odpadke, s čimer naj bi zadostili pogojem za nadaljnjo uporabo odlagališča. Seveda bo za kaj takega potrebno dobiti tudi dovoljenje. Že sedaj pa lahko omenimo, da so inšpektorji Novolessu prepovedali vsakršno odlaganje odpadkov v Hruševcu, odvzeli pa tudi vzorce izcednih voda v mlakuži ob deponiji.

B. B.

AVTO VRGLO MED SKALE

BROD PRI DVORU — V nedeljo, 22. junija, se je 21-letni Andrej Beg iz Podhoste okoli 5.45 peljala z osebnim avtomobilom iz Žužemberka proti Dvoru. Ko je pripeljal do vasi Brod, ga je v ostrem desnem ovinku zaradi neprimerne hitrosti vrglo v skalnato pobočje, od tam pa nazaj na vozišče. V nesreči sta se hudo poškodovali sopotnici, 19-letna Suzana Pajk in 17-letna Greta Hrovat, obe z Dvora. Poškodovanki so prepeljali v novomeško bolnišnico, kjer sta ostali na zdravljenju. Materialno škodo so ocenili na 400 tisočakov.

OTROKU UKRADLI TORBICO

DOLENJSKE TOPLICE — 53-letna V. Č. iz Ljubljane je utemeljeno osumljena, da je 14. junija ukradla žensko torbico, v kateri je bilo poleg osebnih dokumentov še preko 3 tisočake gotovine. Tega dne je Topličanka Branka Povše poslala v trgovino svojo 12-letno hčer. Nepazljivost slednje je med nakupom izkoristila V. Č. in zmanila torbico.

Smrtna nesreča med spravilom sena

57-letni Rudolf Pekolj na mestu mrtev

MALI VIDEM — 17. junija je prišlo med spravljanjem sena na Malem Vidmu do hude nezgode, v kateri je izgubil življenje 57-letni de raičin Rudolf Pekolj.

Pekolj in 30-letni Leopold Miklič z Velikega Vidma sta tistega popoldneva blizu stanovanjske hiše spravljala seno. Med opravljanjem je Miklič peljal traktor, na katerega je imel pripeto samonakladalko, medtem ko je Pekolj grabil ostanke sena. Med vzvratno vožnjo pa je zob nakladalnika zagrabil Pekolja, ga podrl na tla, ob tem pa mu je kolo samonakladalke zapeljalo čez prsni koš in vrat. Pekolj je hudo dim poškodbam podlegel na mestu nesreče.

A. Ž.

škodo. Na teren so poslali vse stroje in moštva, vendar se jim do nedelje še ni uspelo prebiti v vse kraje in zaselke. Sevniki gasilci so v petek zvečer črpali vodo iz kleti z vsemi sedmimi črpalkami pozno v noč na 15 krajih. Komisije niso mogle priti do vseh prizadetih.

A. Ž.

ŠKODA V KMETIJSTVU — Neurje, predvsem številni plazovi, je naredilo veliko škodo tudi v kmetijstvu. Pri Stanetu Hlastanu na Ledini je odneslo navzdol velik del krompirjeve njive, pri Suharjevih se je plaz nameril skozi vinograd. (Foto: A. Železnik)

V skladu z 9. členom odloka o priznanjih občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list št. 20/82)

IZVRŠNI SVET SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO

razpisuje

TRDINOVO NAGRADO IN NAGRADO OBČINE NOVO MESTO ZA LETO 1986

- Trdinova nagrada se podeljuje delovnim ljudem in občanom občine Novo mesto, ki dosežejo pomembne uspehe na kulturnem, prosvetnem in znanstvenem področju.
- Nagrada občine Novo mesto se podeljuje delovnim ljudem in občanom občine Novo mesto, ki dosežejo pomembne uspehe na gospodarskem, političnem in športnem področju.
- Predloge za podelitev nagrad lahko dajejo delovni ljudje in občani, organizacije združenega dela in druge samoupravne interesne skupnosti, družbenopolitične organizacije ter družbene organizacije in društva.
- Predloge za nagrade je potrebno z obrazložitvijo predložiti izvršnemu svetu občinske skupščine Novo mesto najkasneje do 30. septembra 1986.
- Nagrade bodo podeljene ob prazniku občine na svečani seji zborov skupščine občine Novo mesto v oktobru 1986.

Novo mesto, 10. junija 1986

PREDSEDNIK IS
Ivo Longar, l. r.
545/26-86

Novotehna, trgovsko podjetje na debelo in drobno, p.o. Novo mesto, Glavni trg 11

Razpisna komisija razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

vodja splošnega sektorja

Pogoji:

- visoka ali višja izobrazba pravne, ekonomske ali upravne smeri in 3 oz. 5 let delovnih izkušenj
- izpolnjevanje pogojev po družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike v občini Novo mesto. Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.
- Kandidati naj pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na gornji naslov v 8 dneh po objavi. Vse kandidate bomo obvestili v 15 dneh po izbiri.

547/26-86

Komisija za delovna razmerja Elektrarne Brestanica

objavlja dela in naloge:

1. tehnologa za gorivo in tehnološko vodo

Pogoj:

- višja šola kemijske stroke
- aktivno znanje nemškega ali angleškega jezika
- 1 leto delovnih izkušenj

2. ing. za merilne, krmilne in regulacijske sisteme »MERA« parnih postrojev

Pogoj:

- višja šola — smer za avtomatiko in regulacijo
- aktivno znanje nemškega ali angleskega jezika
- 4 leta delovnih izkušenj

3. 3 KV ključavničarjev

Pogoj: končana 3-letna poklicna šola strojne smeri. Delo se združuje za nedoločen čas. Pisme prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 15 dni po objavi. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 20 dneh po roku za prijavo.

550/26-86

Razpisna komisija SLUŽBE DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA V SR SLOVENIJI PODRUŽNICA KRŠKO

razpisuje prosta dela in naloge:

1. OPRAVLJANJE ZAHTEVNEJŠIH NALOG OCENE ZR IN POB

Pogoji:

- diplomirani ekonomist ali diplomirani pravnik z znanjem računovodsko-financičnega poslovanja
- 3 leta ustreznih delovnih izkušenj
- prenehanje pravnih posledic po 176. členu zakona o SDK
- družbeno-politična aktivnost
- kandidat bo za opravljanje razpisanih del in nalog izbran za dobo 4 let in bo lahko ponovno imenovan

2. OPRAVLJANJE NALOG IZ POSAMEZNIH PODROČIJ OCENE ZR IN POB

Pogoji:

- diplomirani ekonomist ali diplomirani pravnik z znanjem računovodsko-financičnega poslovanja
 - 2 leti ustreznih delovnih izkušenj
 - prenehanje pravnih posledic po 176. členu zakona o SDK
 - družbeno-politična aktivnost
 - kandidat bo za opravljanje razpisanih del in nalog izbran za dobo 4 let in bo lahko ponovno imenovan.
- Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom v 8 dneh po objavljenem razpisu na naslov: Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, podružnica Krško, Cesta 4. julija 42, Razpisna komisija. Kandidate bomo o izidu razpisa obvestili v 30 dneh po sprejemu sklepa o izbiri kandidata.

549/26-86

Navzlic smoli v vrhu

Srečko Glivar, Jože Smole, Sandi Papež, Jure Robič, Janez Božič in Branko Bojanc o dirki Po Jugoslaviji

Novomeški kolesarji so bili v nedeljo popoldne ob svojih izrednih dosežkih na letošnji dirki »Po Jugoslaviji« v središču pozornosti. Takole so ocenili svoje nastope na enem najtežjih merjenj moči amaterskih kolesarjev.

Srečko Glivar: »Pričakoval sem takšno uvrstitev, čeprav bi lahko bilo še bolje. Seveda je tretje mesto izreden uspeh, poleg tega sem dobil še eno etapo, toda spremljala me je tudi izredna smola. Že v prvi etapi, ko sva se s Sandijem odločila za pobeg in imela že lepo prednost, je prišla nesreča. Najprej je gumo predil Papež, in ko sem se odločil, da grem naprej sam, naj bo kar hoče, je po 500 metrih počila še meni. Domala štiri minute sva nato čakala, da so nama predrti kolesa zamenjali, mimo naju pa so peljali celo že kitajski kolesarji. Do cilja sem sicer še dohitel skupino, toda načrt je šel po vodi, s tem pa tudi možnost za morebitni večji uspeh. Potem smo pa morali braniti tisto, kar smo si priborili v prvih dveh etapah.«

Jože Smole: »Pred pričetkom dirke sem računal na uvrstitev med najboljših 10 kolesarjev, zato sem uspeha, ki je doslej največji v moji karieri, še toliko bolj vesel. Tudi sam sem imel nekaj smole, ki pa ni bila odločilna kot za Glivarja in Papeža, saj sem dvakrat padel, enkrat, bilo je to v 3. etapi, pa mi je kolo posodil kar Kavaš. Novomeščani smo dokazali, koliko vemo, Upam, da bomo to potrdili tudi na bližnjem državnem prvenstvu v Beli krajini in Krškem.«

Sandi Papež: »Pričakoval sem uvrstitev med najboljših pet in to

tudi dosegel. Načrte sem torej izpolnil, za kaj več pa je kriva tista smola v prvi etapi, ko sva s Srečkom na delu ceste, kamor je voda nanesla pesek in razne druge stvari, predrla. Toda kolesarstvo je pač tako in s tem je treba računati. Navsezadnje pa sem najbolj vesel dveh etapnih zmag, še posebej nedeljske pred domačimi gledalci. Že zaradi njih je moral nekdo od Novomeščanov prvi prevoziti ciljno črto. Mislim, da smo se jim dostojno oddolžili.«

Jure Robič: »Po odmoru zaradi služenja vojaškega roka sem nad 11. mestom v skupnem seštevku seveda izredno zadovoljen. Škoda le tistega padca pred Mostarjem, ko sem razbil kolo in izgubil nekaj dragocenega časa. Sicer bi zagotovo bil med prvo deseterico.«

Janez Božič: »Zame je bila to velika izkušnja, saj sem se lani vozil v mladinski konkurenci. Prvič sem nastopil na tako težki dirki in šele sedaj vidim, kje sem delal napake. Brez njih bi lahko bil za kakih 10 mest boljši, a v utrujenosti ostane, da sem veliko pomagal klubskim kolegom iz reprezentance, Glivarju, Papežu in Smoletu.«

Branko Bojanc: »Odstopil sem v drugi etapi, ker enostavno nisem mogel naprej. Vzrokov še ne vem, čakam zdravniške izvide. Upam, da ni kaj hujšega.«

B. B.

PREPRIČLJIVI ZMAGOVALCI — Jože Smole, Jure Pavlič, Sandi Papež in Srečko Glivar (od leve) so ta čas zagotovo stebri jugoslovanskega kolesarstva, kar so dokazali tudi s prepričljivo ekipo zmago na dirki »Po Jugoslaviji«. Vsi štirje so tudi zanesljivi potniki na svetovno prvenstvo v ameriškem Colorado Springsu, kjer lahko od mlade in doslej zanesljivo najobetavnejše generacije jugoslovanskih kolesarjev pričakujemo razveseljivih vesti. Vediti pa je vendarle treba, da sta cilja te generacije dobre uvrstitve na svetovnem prvenstvu, ki bo prihodnje leto na avstrijskem Koroškem in seveda na olimpijskih igrah v Seulu čez dve leti.

Trije med peterico najboljših

Na cilju zadnje etape dirke »Po Jugoslaviji« v Novem mestu: 1. Papež, 2. Smole — V skupnem seštevku: 2. Smole, 3. Glivar, 5. Papež

NOVO MESTO — S popolnim zmagovalcem novomeških kolesarjev, Sandija Papeža na prvem, Jožeta Smoleta na drugem in Srečka Glivarja na šestem mestu, se je v nedeljo ob 13. uri na novomeškem Glavnem trgu končala letošnja 42. mednarodna kolesarska dirka »Po Jugoslaviji«. Več tisoč Dolenjcev je navdušeno pozdravilo takšen razplet zadnje etape, ki pa v skupnem seštevku ni veliko spremenila.

Nedeljska zadnja, deveta etapa letošnje dirke je startala na Plitvicih, dolga pa je bila 140 kilometrov. V karavani je bilo še 78 kolesarjev iz sedemnajstih reprezentanc, med njimi vsi najboljši naši kolesarji z nosilcem rumene majice Juretom Pavličem na čelu. Že pred to etapo je bilo jasno, da se v skupni uvrstitvi kaj dosti ne da spremeniti. Pavličeva prednost je bila

več kot minuto, drugouvrščeni Glivar in tretjevrščeni Smole pa sta imela prav tako velik naskok »pred zasledovalci. Smole, ki je nekaj kilometrov pred ciljem skupaj s kasnejšim zmagovalcem etape Papežem ubežal glavni kolesarji, je s takšnim razpletom prišel na 2. mesto v skupnem seštevku, kar je doslej brez dvoma njegov največji uspeh. Glivar je zdrsnil na 3. mesto, medtem ko je najboljši tuji kolesar Čehoslovak Dranos šele četrty.

In kaj reči ob koncu o nastopu novomeških kolesarjev? Brez dvoma je to eden največjih uspehov dolenjskega kolesarstva. Smoletovo drugo, Glivarjevo tretje in Papeževo peto

mesto v skupnem seštevku letošnje dirke Po Jugoslaviji je imenitno dopolnil še Jure Robič z 11. mestom, mesto pred slovitim bolgarskim tekmovalcem Stajkovom; Janez Božič, še lani mladinec, je bil 66., medtem ko je Branko Bojanc po odličnem začetku zaradi zdravstvenih težav že v drugi etapi odstopil. Že ta bežni pogled na uvrstitve kaže, da bi Novomeščani, če bi na dirki vozili kot klubska ekipa, z veliko prednostjo ugnali vse reprezentance, kar je dovolj zgovoren dokaz, koliko dandanes veljajo novomeški kolesarji. Ob tem pa je treba vedeti, da so imeli na dirki še obilo smole in da bi, če ne bi bilo tistega zapleta, ko sta Glivar in Papež s predtoma kolesoma izgubila domala štiri minute, stoenka zagotovo ostala v Novem mestu.

Rezultati zadnje etape: 1. Papež 3:20.26, 2. Smole (oba Jugoslavija) 3:20.30, 3. Stajkov (Bolgarija) 3:20.44, ... 34. Božič (Slovenija) 3:21.54, 41. Robič (Slovenija) 3:21.54 itd.

KONČNA UVRSITVE: 1. Pavlič 29:34.12, 2. Smole 29:35.14, 3. Glivar 29:35.18 (vsi Jugoslavija), 4. Dranos (ČSSR) 29:36.20, 5. Papež (Jugoslavija) 29:36.29, ... 11. Robič (Slovenija) 29:39.55, 66. Božič (Slovenija) 31:03.45 itd. Omenimo ob tem, da je bil drugi slovit bolgarski kolesar Petar Petrov v skupnem seštevku šele 38.

Novomeščani pa so z dirke odnesli še nekaj priznanj. Jože Smole je dobil posebno majico za najboljšega mladega kolesarja do 21. leta starosti, Sandi Papež je oblekel bordo majico kot kolesar, ki mu je uspel največji skok v skupni uvrstitvi, v skupnem seštevku gorskih ciljev je bil Glivar tretji, Sandi Papež pa je bil drugi v seštevku za najboljšega etapnega kolesarja. Ni odveč omeniti, da je bil Sandi edini, ki je na letošnji dirki dobil kar dve etapi, sedmo in zadnjo, deveto. Vsi trije, Smole, Glivar in Papež, pa so bili seveda tudi člani zmagovalne ekipe Jugoslavije 1.

B. B.

Šport

Pionirji po Beli krajini

Na kolesarski dirki Spominskega območja Žumberak-Gorjanci se bo pomerilo 17 ekip — Zapora ceste

METLIKA — V soboto in nedeljo, 28. in 29. junija, bo metliško kolesarsko društvo v sodelovanju s črnomaljskim pripravilo kolesarsko dirko spominskega območja Žumberak — Gorjanci za pokal Gorjanskega bataljona. Tekma velja za najkvalitetnejšo kolesarsko dirko pionirjev v Jugoslaviji, kar dokazuje tudi udeležba. Prijavljenih je namreč kar 17 ekip, od tega ekipe vseh najboljših

● Zaradi kolesarske dirke »Žumberak — Gorjanci za pokal Gorjanskega bataljona« bo v soboto, 28. junija, od 10. do 12. ure popolna zapora ceste od metliškega gasilskega doma do penzionah Lahinja in Črnomlju. Za varnost kolesarjev bodo med drugimi skrbeli tudi brigadirji mladinske delovne akcije Bela krajina 86.

slovenskih klubov, 3 hrvaške (iz Zagreba, Karlova in Varaždana) ter iz avstrijske Štajerske.

Dirko — letos že petič zapovrstjo za pokal Gorjanskega bataljona — prvi organizirajo belokranjski kolesarji (doslej so bili organizatorji Novomeščani), pomenovali pa so jo po spominskem območju Žumberak — Gorjanci zato, ker načrtujejo, naj bi dirka v prihodnjih letih obšla vse občine tega območja. Letos bo potekala proga od Metlike do Črnomlja in Vinice ter nazaj v Metliko, kolesarji pa bodo prevozili tri etape. Start prve etape bo 28. junija ob 10.30 pred metliškim gasilskim domom, kolesarji pa bodo vozili ekipni kronometer do penzionah Lahinja in Črnomlju. Start druge etape bo ob 15. uri pred penzionom Lahinja, cilj pa približno 40 minut pozneje na trgu v Vinici. Vinčani bodo zvečer gostom pripravili kulturni in zabavni program, v nedeljo pa bo ob 10. uri v Vinici start tretje etape s ciljem v Metliki okrog 11. ure.

Generala ni pokrovitelj tekme bo skupnost spominskega območja Žumberak — Gorjanci, posamezniki etape pa Žito, Novotek Vinica in Kometa Metlika. Najboljši kolesar bo dobil nagrado ljubljanskega Roga, pony kolo, najhujši boj pa bo gotovo med favoriti Aste, Roga, Save, Krke in domačini iz Metlike. Razveseljivo je, da bodo prvi sploh nastopili na dirki tudi člani pred kratkim ustanovljenega kolesarskega društva iz Črnomlja.

Beti gradi športni park

Pobuda metliške mladine uslišana — Športni park z igrišči, garderobami in sanitarijami

METLIKA — Pred leti, ko je Beti gradila novo Kodranko, so z materialom od izkopa zasipali globočo pod Beti in tam potem naredili športno igrišče s 330-metrsko tekaško progo, zaletiščem in jamo za skok v daljavo, asfaltirana igrišča za odbojko, košarko in rokomet ter travnato igrišče za mali nogomet. Vse to je takrat veljalo 1,20 milijona dinarjev, a je kljub temu zmanjkalo denarja, da bi igrišče uredili do konca.

Na pobudo metliške mladine je sedaj Beti pripravljena vso zadevo dokončati. Beti je do tega, da bi na teh igriščih lahko nemoteno potekal šolski program telesne vzgoje srednje šole tekle usmeritve, poleg tega bi na igriščih gojili rekreacijsko dejavnost delavcev in prirejali tekmovalne. V prvi vrsti pa to zahteva ureditev garderob in sanitarij. Oboje je možno urediti v kletnih prostorih novega skladišča ob igrišču, ki merijo 20 x 12 metrov. Tu nameravajo urediti garderobe, sanitarije, prostor za hrambo športnih rekvizitov pa še bi ostalo dovolj prostora za morebitno kasnejšo ureditev strelišča za zračno puško in za postavitev dveh miz za namizni

tenis. Druga možnost pa je, da bi na mestu strelišča in prostora za namizni tenis uredili 4-stezno kegljišče. Na travnatih površini igrišča nameravajo urediti dve igrišči za tenis.

Po teh načrtih bi bilo možno porazrezati površino do igrišča speljati cesto, celoten športni park pa bi bilo seveda treba ograditi. Najprej je treba popraviti atletske steze, poškodovano pri gradnji skladišča, urediti brežino, kjer bi bilo moč narediti tribune. Po sedanjih cenah bi ureditev sedanjega igrišča stala okoli 3 milijone dinarjev, ureditev dveh teniških igrišč (če bi delali v lastni režiji) blizu 9 milijonov, ureditev garderob in sanitarij 10 milijonov ter zunanja ureditev 2,5 milijona dinarjev. Vse skupaj bi torej stalo okoli 25 milijonov dinarjev. To je seveda brez kegljišča, če pa bi se na mestu strelišča in namiznega tenisa odločili za kegljišče, bi to zahtevalo dodatnih 20 milijonov dinarjev.

Kakor koli že: ureditev športnega parka pri Beti bo za metliški šport velikega pomena.

A. B.

TURNIR V MALEM NOGOMETU

STRAŽA — NK Partizan iz Straže organizira 13. julija ob 8. uri turnir v malem nogometu. V ekipi naj bo 5 igralcev in vratar, prijavina pa znaša 3 tisočake. Tekme bodo na igrišču v Vavti vasi, prijave pa sprejema Brane Zupančič, KZ Krka, Straža, telefon 84-506, do 11. julija. Istega dne ob 20. uri bo žrebanje parov na vrtu gostilne v Straži. Udeleženci dobijo brezplačno malico, najboljši pa čakajo nagrade in pokali.

V NEDELJO MALI NOGOMET

BREŽICE — NK Brežice organizira v nedeljo, 29. junija, s pričetkom ob 8. uri turnir v malem nogometu. Tekme se bodo igrale na stadionu, prijave bo zbiral organizator do dne pričetka turnirja, in sicer do 8. ure. Za najboljši so pripravljene zanimive nagrade in šest pokalov, prvouvrščeno ekipo pa čaka odojek.

Najprej maraton, zdaj DP

Kolesarsko društvo Matija Gubec Krško se uveljavlja kot dober organizator

KRŠKO — Komaj je minilo leto in že se novo ustanovljeno Kolesarsko društvo Matija Gubec iz Krškega lahko pohvali s spodbudnimi organizacijskimi dosežki. Tekmovalni ne bodo prišli sami od sebe, marveč tako, da se bodo krški kolesarji kalili na tekmah, ki jih bodo tudi sami prirejali. Doslej največja prireditev je bil kolesarski maraton Matija Gubec ob dnevu mladosti, zato smo pogovor s predsednikom izvršnega odbora KD Matija Gubec, Cirilom Logarjem, začeli z vprašanjem, kakšne izkušnje so pridobili s to tekmo.

»Čeprav smo na tohi pričakovali celo nekoliko večje število kolesarjev in ne le 150, kolikor se jih je na startu v Krškem zbralo iz 12 slovenskih in hrvaških klubov in društev, smo prijetno presenečeni da je vse potekalo gladko. Bistvo maratona je bilo povezati vse kraje znane iz slovensko-hrvaškega kmečkega punta, žal pa nam to ni

povsem uspelo, ker je onkraj Sotice pri usklajevanju prišlo do nesporazuma. Čudovit je bil pogled na polkilometrsko kolono in to je bila v naših krajih lepa propaganda kolesarstva. Povezati smo hoteli tudi izročilo punta in del življenjske poti Tita. 65 km dolga proga prek Senovca—Trebe—Bistrica—Dobrovskega gozda in Arčič sicer ni ravno najdaljša, zato pa zelo zahtevna za rekreativne in začetrnike, še posebej zavoljo pogostih strmih vzponov. Maraton je potekal pod pokroviteljstvom vseh družbenopolitičnih organizacij, najbolj pa nam je pomagal občinski sindikalni svet z medaljami za udeležence, mladina pa z redarji na vseh križiščih. Akcijo so podprli tudi kolektivni DO »Djuro Salaj«, Kovinarske, SOP, IGMP Sava, Pionirja-tovzda Gradbeni sektor, Imperiala in Preskrbe.«

— Kakšno gmotno podporo pričakujete oziroma kakšne pomoči ste deležni?

»DO »Djuro Salaj« nam je kupila štiri kolesa, SOP je poskrbel za rezervne dele, Kovinarska pokriva prevozne in druge stroške. Skupna podpora znaša okrog 2 milijona din. To seveda ni veliko, za začetek pa je kar spodbudno. Delovni kolektivni nam torej nudijo razmeroma veliko, le od občinske ZTKO, od katere naj bi dobili napotke, kako se prebiti, ni posluha, ničesar.«

— Priznanje za vaše mlado društvo je prišlo prav te dni, ko so vam zaupali doslej najpomembnejšo tekmo. Za kaj gre?

»Na dan borca, 4. julija, bo ekipno državno prvenstvo od Krškega do Ševnice za člane (100 km), starejše mladince (75) in mlajše mladince (50). Prepričan sem, da ne bomo samo dobri organizatorji, ampak tudi tekmovalci.«

P. PERC

Ciril Logar: »Na DP naši mlajši mladinci zanesljivo ne bodo zadnji.«

Mladinci Iskre drugi v državi

Velik uspeh mladih atletov novomeške Iskre v finalu atletskega pokala Jugoslavije — v Mariboru tekmovali člani — Zmaga Cujnika

Moštvo mladincev je z drugim mestom v finalu APJ v Postojni doseglo največji ekipni uspeh dolenjske mladinske atletike doslej. Najboljši v sedemčlanski odpravi je bil Matjaž Zupančič z zmago na ovirah, drugo in tretje mesto pa sta v tekih na 400 in 3000 m osvojila Žulič in Vidmar. V seniorskem finalu v Mariboru je Cujnik zmagal v metu kopja z 78,10 m.

Med 49 klubov, ki so v nedeljo v Postojni nastopili v boju za naslov pokalnega ekipnega mladinskega državnega prvaka v atletiki, so se mladinci Iskre Tenel odrezali najboljše v zgodovini novomeške atletike. Lansko četrto mesto so letos preskočili še za dve, in s 75 točkami so osvojili naslov podprakov. Vrstni red je bil naslednji: 1. TAM Maribor 115,2, 2. ISKRA Novo mesto 75,3, Črna zvezda 71,5, 4. Kladivar 69,5, Partizan 68,6, Mladost 59,5.

Točki bi lahko bilo še več, vendar v ekipi ni bilo Fabjana, najboljšega mladince v državi v teku na 3000 m, ker je bil v času kvalifikacijskih tekmovalni bolan, Mikea, ki si je tudi že pred kvalifikacijami poškodoval roko, in Delića. Med finalisti so bili Novomeščani z drugim mestom edini med prvostopniki, ki še trenirajo na stadionu brez plastične atletske steze. Finale APJ v Postojni je bila prva izbira na tekma za sestavo državne mladinske reprezentance, ki bo julija nastopila v mednarodnem dvoboju s Francozi in na BAL. Iskrin pohod proti vrhu je začel Zupančič z zmago v teku na 110 m z ovirami in novim najboljšim mladinskim rezultatom sezone v državi: 14,95 s. S tem je prvič dosegel električno zmerno čas pod 15 s. Njegov rezultat je tudi absolutni dolenjski rekord. Drugi Iskrin finalist v teku z ovirami Tekstori je bil s 15,7 s. Šesti, za mesto višje se je uvrstil v skoku v daljino (667 cm), vendar je nekajkrat prestopil in se ni približal rezultatu iz

kvalifikacij (690 cm), s katerim bi v Postojni zmagal.

Čeprav je nastopil v drugi skupini s

● Zelo uspešen pa je bil mariborski nastop tudi za skupino atletov iz Dolenjskih Toplic, ki tekmujejo za celjski Klavir. To velja predvsem za Greto Hren, ki je prvi dan v teku na 100 m z ovirami osvojila bronasto medaljo, drugi dan pa je odlično skakala v daljino. S 5,90 cm je dosegla svoj najboljši rezultat v karieri, pa vendar za vsega 1 cm zgrešila uvrstitev v državno reprezentanco in tudi srebrno medaljo. Vsekar pa je že bron izreden uspeh in velika spodbuda za vnaprej. Obilo smole je imela tudi Cilka Krže, ki je morala tekmovalje po uspešno preskočenih 176 cm zaradi poškodbe prekiniti. Navzlic temu je pristala na 7. mestu, če pa bi ponovila svoj letos najboljši rezultat, 183 cm, bi bila dosegljiva celo medalja. Svoj najboljši rezultat letos je v troskoku dosegel veteran Milan Šimunič, s 15,80 metra je izpolnil normo za zvezni razred in zasedel četrto mesto. Kljub temu rezultatu pa se Šimunič še pozna daljši odmor zaradi poškodbe, tako da lahko upravičeno pričakuje na posamičnem državnem prvenstvu še boljše rezultate. Vsekar je bil mariborski nastop za topliske atlete doslej najuspešnejši v finalih APJ, saj so dosegli kar pet uvrstitev med najboljših osem.

precej slabšimi tekmeči, je Toni Žulič dosegel električno merjen osebni rekord 49,4 s, s čimer je osvojil srebrno medaljo in opozoril vodjo mladinske državne reprezentance Radojčevića, da bo treba v štafeti 4 x 400 m računati tudi z njim.

V teku na 3000 m se je Vidmar do zadnjega kilometra držal vodilnih dveh, na koncu pa je bil z rezultatom 8 : 47,82 tretji. V skoku v višino je bil Jožef osmi, preskočil je 195 cm, Maceđoni pa v metu kladiva 10,0. Štafeta 4 x 100 m (Grahek, Tekstor, Zupančič, Žulič) je skoraj za sekundo popravila osebni rekord in s časom 44,02 s osvojila 4. mesto.

V finalu APJ za seniorje, ki je bilo v Mariboru, je Cujnik v metu kopja silovito presenetil beograjske favorite, metalce partizana. Z rezultatom 78,10 je za dva metra in pol premagal drugouvrščenega Cvjetičanina (P). Med prvimi tremi ni bilo niti državnega rekorderja Krdžalića niti Mustapića, ki sta na domačih tekmah v Beogradu z novimi kopjem dosegala rezultate svetovne veljave.

Drugi dan so nastopili Prime, ki je bil v disku z 52,38 m peti, Malnar, ki je bil z 48,92 m v metu kladiva deveti in Lapanje, ki je preskočil 200 cm in zasedel 11. mesto.

J. PIENCA

TENIŠKI TEČAJI ZA MLADINO

NOVO MESTO — Novomeški teniški klub organizira med počitnicami teniške tečaje za mladino. Tečaji se bodo pričeli 7. julija, vse ostale informacije pa so na voljo na oglasni deski kluba v Portovaldu. Vabljeni!

**Mercator-Agrokombinat Krško, TOK
Kmetijstvo, trgovina, storitve Krško**

na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja

objavlja
naslednja prosta dela in naloge:

1. pomočnika poslovodje trgovine
s kmetijsko mehanizacijo,
2. prodajalca v trgovini
s kmetijsko mehanizacijo,
3. avtomehanika,
4. pralca motornih vozil.

Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim
časom. Poskusno delo je 3 mesece.

POGOJI:

1. poslovodna šola ali poklicna šola za prodajalce teh-
nične stroke in 6 mesecev do 2 leti delovnih izkušenj
na enakih ali podobnih delih in nalogah;
2. poklicna šola za prodajalce tehnične stroke in 6
mesecev delovnih izkušenj na enakih ali podobnih
delih in nalogah;
3. poklicna šola avtomehanične smeri in 6 mesecev
delovnih izkušenj na enakih delih in nalogah;
4. osnovna šola.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju objavljenih
pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: Mercator-
Agrokombinat Krško, Cesta krških žrtev 52, kadrovska
služba. Prijavni rok je 8 dni po dnevu objave. Kandidate
bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po preteku prijavnega
roka.

548/26-86

Mercator Standard Novo mesto

Komisija za delovna razmerja pri DO
objavlja prosta dela in naloge:

1. poslovodje mešane živilske stroke
2. namestnika poslovodje mešane živilske
stroke
3. več prodajalcev

Pogoji:

Pod 1 in 2: VKV trgovski delavec, V. stopnja zahtevnosti
in 5 let delovnih izkušenj.
Pod 3: trgovska šola, IV. stopnja zahtevnosti in 3 leta
delovnih izkušenj.

Delo bo sklenjeno za nedoločen čas, s polnim delovnim
časom in 3-mesečnim poskusnim delom. Kandidati naj
pisne vloge z dokazili o strokovni izobrazbi in opisom
dosedanjih delovnih izkušenj pošljejo v 15 dneh po
objavi na naslov: Mercator Standard, Novo mesto, Glav-
ni trg 3, kadrovska služba.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh
po končanem zbiranju prijav.

556/26-86

**DEŽURNE PRODAJALNE OB SOBOTAH
DO 19. URE OD 1. 7. DO 31. 12. 1986**

V NOVEM MESTU

MERCATOR-STANDARD

- Potrošniški center Ločna 2. 8., 11. 10.
- Potrošniški center Zagrebška 9. 8., 18. 10.

EMONA DOLENJKA-TOZD EN GROS-DETAJL

- Market, Drska 16. 8., 25. 10.
- Samopostrežba pri mostu 23. 8., 8. 11.
- Market, Ljubljanska 30. 8., 15. 11.
- Market, Ragovska 6. 9., 22. 11.
- Market, Cesta herojev 5. 7., 13. 9., 6. 12.
- Market, Kristanova 12. 7., 20. 9., 13. 12.
- Samopostrežba, Šmihel 19. 7., 27. 9., 20. 12.

MERCATOR-KZ KRKA TOZD OSKRBA

- Blagovnica, Žabja vas 26. 7., 4. 10., 27. 12.

V ŠENTJERNEJU

M-STANDARD, Samopostrežba: 5. 7., 19. 7., 2. 8., 16. 8.,
30. 8., 13. 9., 27. 9., 11. 10., 25. 10., 15. 11., 6. 12., 20. 12.
EMONA DOLENJKA MARKET: 12. 7., 26. 7., 9. 8., 23. 8.,
6. 9., 20. 9., 4. 10., 18. 10., 8. 11., 22. 11., 13. 12., 27. 12.

V DOLENJSKIH TOPLICAH

M-KZ KRKA prod. Vrelec: 5. 7., 19. 7., 2. 8., 16. 8., 30. 8.,
13. 9., 27. 9., 11. 10., 25. 10., 15. 11., 6. 12., 20. 12.
M-STANDARD prod. Rog: 12. 7., 26. 7., 9. 8., 23. 8., 6. 9.,
20. 9., 4. 10., 18. 10., 8. 11., 22. 11., 13. 12., 27. 12.

V ŽUŽEMBERKU

E-DOLENJKA Market: 5. 7., 19. 7., 2. 8., 16. 8., 30. 8., 13.
9., 27. 9., 11. 10., 25. 10., 15. 11., 6. 12., 20. 12.
M-KZ Krka: 12. 7., 26. 7., 9. 8., 23. 8., 6. 9., 20. 9., 4. 10.,
18. 10., 8. 11., 22. 11., 13. 12., 27. 12.

V STRAŽI

M-KZ Krka: 5. 7., 19. 7., 2. 8., 16. 8., 30. 8., 13. 9., 27. 9., 11.
10., 25. 10., 15. 11., 6. 12., 20. 12.
E-Dolenjka: 12. 7., 26. 7., 9. 8., 23. 8., 6. 9., 20. 9., 4. 10., 18.
10., 8. 11., 22. 11., 13. 12., 27. 12.
Trgovine z živili bodo ob delovnih sobotah 12. 7., 2. 8., 6.
9., 8. 11., 15. 11., 6. 12., in 20. 12., odprte do 15. ure, ostale
sobote pa do 13. ure.

**ZAVOD ZA TEHNIČNO IZOBRAŽEVANJE
LJUBLJANA
LAGUSOVA 21**

Zavod za tehnično izobraževanje Ljubljana organizira

**2. JUGOSLOVANSKO SREČANJE S
PODROČJA MEJNIH ZNANOSTI**

dne 3., 4. in 5. oktobra 1986 v Ljubljani, Kulturni dom
spanskih borcev, Zaloška 61, s pričetkom v petek, dne 3.
oktobra 1986, ob 10. uri. Recepcija posvetovanja bo
odprta ob 8. uri.

Obravnavala se bodo področja mejnih znanosti: od nez-
nanega do znanosti, bioenergija, radiestezija, magne-
tizem, pojave, ki jih sodobna znanost in medicina še
raziskujeta.

Prijavo za udeležbo na posvetu pošljite na naslov:
ZAVOD ZA TEHNIČNO IZOBRAŽEVANJE LJUBLJA-
NA, Langusova 21, Ljubljana, do 1. oktobra 1986, kjer
dobite vse dodatne informacije po telefonu: 061/225-
001 ali 213-467.

Kotizacija 20.000,— din vplačajte na naš žiro račun:
50101-603-50267.

Kotizacija za študente z indeksom znaša 5.000,— din.
Dokazilo o vplačani kotizaciji je treba predložiti ob prija-
vi v recepciji posvetovanja.

558/26-86

**MERCATOR, KMETIJSKI KOMBINAT
SEVNICA
DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
Sevnica, Glavni trg 25**

Razpisna komisija Delovne skupnosti skupnih služb
razpisuje dela in naloge

**VODENJE FINANČNO-RAČUNOVODSKEGA
SEKTORJA**

Kandidat mora poleg splošnih, z zakonom in družbenim
dogovorom o kadrovski politiki občine Sevnica določe-
nih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:
— visoka ali višja šola ekonomske smeri, 5 let delovnih
izkušenj.

Delovno razmerje sklepamo za nedoločen čas, s polnim
delovnim časom. Za opravljanje razpisanih del in nalog
bo delavec izbran za dobo štirih let.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnje-
vanju pogojev v 8 dneh po objavljenem razpisu na na-
slov: Mercator, Kmetijski kombinat Sevnica, Delovna
skupnost skupnih služb, Sevnica, Glavni trg 25, z oz-
nako »Za razpisno komisijo.«

559/26-86

**METALNA, strojegradnja, konstrukcije in
montaža, n. sol. o. Maribor
TOZD TOVARNA GRADBENE OPREME, n.
sol. o., SENOVO**

Komisija za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge

1. KLJUČAVNIČARSKA OPRAVILA I. stopnje
— 2 izvrševalca
2. REZKANJE I. stopnje — 3 izvrševalci
3. STRUŽENJE I., II. oz. III. stopnje
— 4 izvrševalce
4. VARJENJE I., II. oz. III. stopnje — 2 izvrševalca
5. PRIPRAVNIK — OBLIKOVALEC KOVIN
(usposabljanje za dela in naloge strugarja)
— 2 izvrševalca

POGOJI:

- pod tč. 1.: KV ključavničar, 3 leta delovnih izkušenj
- pod tč. 2.: KV rezkalec ali strugar ali z delom
pridobljena delovna zmožnost, 3 leta delovnih izkušenj
na horizontalnem vrtnem stroju
- pod tč. 3.: KV strugar, 3, 2 oz. 1 leto delovnih izkušenj
- pod tč. 4.: KV varilec za varjenje pod CO₂ in ročno
elektro obločno ali z delom pridobljena delovna
zmožnost, 3, 2 leti oz. 6 mesecev delovnih izkušenj
- pod tč. 5.: uspešno zaključen vzgojno-izobraževalni
program kovinar — strojnik, smer oblikovalec kovin.

Izbrani kandidati bodo združili delovno razmerje za
nedoločen čas, s polnim delovnim časom.
Pred sprejemom v delovno razmerje se opravi predhod-
ni preizkus delovnih sposobnosti kandidata za opravl-
janje del in nalog pod tč. 1; 3 — struženje II. in III.
stopnje, ter tč. 4 — varjenje I. in II. stopnje, poskusno
delo v trajanju 90 dni se uvede za opravljanje del pod tč.
2; 3 — struženje I. stopnje; 4 — varjenje III. stopnje.
Izbranim kandidatom pod tč. 2, 3 in 5 bomo nudili sam-
ska stanovanja.

Pisne prijave o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh
po dnevu objave na naslov:
METALNA-TOZD TOVARNA GRADBENE OPREME,
Kadrovsko splošna služba, Titova cesta 106, 68281
SENOVO.

Izbrani kandidati bodo o izbiri obveščeni v 20 dneh po
izteku objave.

560/26-86

**Srednja šola kovinarske in elektrotehnične
usmeritve Krško, p. o. KRŠKO**

razpisuje naslednja prosta dela in naloge:

1. vodja montaže polizdelkov in izdelkov
2. učitelj praktičnega pouka,
elektroenergetika
3. učitelj praktičnega pouka, elektronika

Kandidati pod točko 1 morajo imeti višjo ali srednjo
izobrazbo elektro ali strojne smeri. Zaželeno so ustrezne
delovne izkušnje.

Kandidati pod točko 2 in 3 morajo imeti ustrezno višjo
izobrazbo, najmanj 3 leta ustrezne prakse in opravljeno
poklicno šolo ustrezne smeri.

Prijavijo se lahko tudi kandidati s srednjo izobrazbo, če
bodo študirali ob delu na višji stopnji.

Vsa dela in naloge so razpisana za nedoločen čas, s pol-
nim delovnim časom.

Poizkusno delo: za dela in naloge pod točko 1 traja en
mesec.

Prijave pošljite v 10 dneh po objavi razpisa na naslov:
Srednja šola Krško, Hočevarjev trg 1, 68270 Krško.

Prijavi priložite dokazila o izobrazbi. Nepopolnih prijav
ne bomo upoštevali.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po poteku
razpisnega roka.

561/26-86

Iskra

**ISKRA, INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO
Ljubljana, Stegne 15 b**

TOZD TOVARNA ENERGETSKE ELEKTRONIKE
Novo mesto, Velika Cikava 22

Komisija za delovna razmerja TOZD objavlja naslednja
prosta dela in naloge:

1. VODJA ODDELKA KONSTRUKCIJE
2. KONSTRUKTOR I.
3. KONSTRUKTOR ORODIJ I.
4. SKLADIŠČNIK I.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še
naslednje:

pod točko 1:

- visokošolska izobrazba elektro ali strojne smeri
- 4 leta delovnih izkušenj s področja konstrukcije,
tehnologije in razvoja
- poskusno delo traja 90 dni
(OD 200.000,— din)

pod točko 2:

- visokošolska izobrazba strojne smeri
- 3 leta delovnih izkušenj s področja konstrukcije
- poskusno delo traja 90 dni
(OD 155.000,— din)

pod točko 3:

- visokošolska izobrazba strojne smeri
- 3 leta delovnih izkušenj s področja konstrukcije
- poskusno delo traja 90 dni
(OD 170.000,— din)

pod točko 4:

- srednješolska izobrazba strojne, elektro, ekonomske
smeri
- 2 leti delovnih izkušenj
- poskusno delo traja 30 dni
(OD 115.000,— din)

Ponovno vabimo k sodelovanju več inženirjev in diplo-
miranih inženirjev elektrotehnike za delo v konstrukciji,
tehnologiji in kontroli kvalitete.
Nudimo stimulativne osebnostne dohodke, možnost izob-
raževanja na svojem področju, pomoč pri reševanju
stanovanjskih vprašanj.
Kandidati naj pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju
pogojev vložijo v kadrovski službi TOZD v osmih dneh
po dnevu objave. O izbiri bomo kandidate obvestili naj-
pozneje v 15 dneh po opravljeni izbiri.

554/26-86

»GORJANCI« NOVO MESTO

Komisija za delovna razmerja delovne skupnosti
skupnih služb

objavlja prosta dela in naloge:

1. VODJA SLUŽBE VARSTVA PRI DELU

Pogoji: visoka ali višja izobrazba varstvene, organiza-
cijske ali druge ustrezne smeri ter 3 leta delovnih
izkušenj

2. VODJA DEVIZNE SLUŽBE

Pogoji: visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri, 3 le-
ta delovnih izkušenj in zunanjetrgovinska registracija.

Komisija za delovna razmerja TOZD Avtobusni promet

objavlja prosta dela in naloge:

1. ČISTILKA AVTOBUSOV
2. ČISTILEC AVTOPARKA

Pogoji: končana osnovna šola. Pod 2.: odslužen vojaški
rok.

Pismene ponudbe z dokazili dostavite na naslov: »GO-
RJANCI« Novo mesto, p. Straža, kadrovska služba, v 8
dneh po objavi.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po ko-
nčanem zbiranju ponudb.

563/26-86

OSNOVNA ŠOLA Belokranjskega odreda SEMIČ

Na podlagi sklepa DS OŠ Belokranjskega odreda Semič

objavljamo licitacijo

za odprodajo kombibusa. Letnik izdelave 1979, v voznem stanju, registriran do novembra 1986. Licitacija bo 3. julija 1986 ob 7. uri v prostorih šole Semič. Ogled vozila je možen 27. junija od 6. do 16. ure. 562/26-86

LESNINA LJUBLJANA TOZD SOPOTA, RADEČE Pot na jez 12

Komisija za delovna razmerja

RAZPISUJE
prosta dela in naloge

1. NABAVNI REFERENT

Pogoji:
— V. stopnja izobrazbe ekonomske, lesne ali strojne smeri
— dve leti delovnih izkušenj
— poskusno delo 2 meseca
— delo za nedoločen čas
— odslužen vojaški rok
— OD po pravilniku
Zaradi predvidenega nadaljnega kadrovanja imajo prednost kandidati z višješolsko izobrazbo.

2. VOZNIK VILIČARJA

Pogoji:
— III. stopnja izobrazbe — KV delavec — voznik viličarja
— eno leto delovnih izkušenj
— poskusno delo dva meseca
— odslužen vojaški rok
— delo za nedoločen čas
— OD po pravilniku

3. VEČ PKV IN KV LESNIH DELAVCEV za delo v proizvodnji

Pogoji:
— PKV ali KV lesni delavec
— 6 — 12 mesecev delovnih izkušenj
— poskusno delo 1 — 2 meseca
— delo za nedoločen čas
— odslužen vojaški rok
— OD po pravilniku

Kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje razpisanih del in nalog, naj oddajo pismene ponudbe z dokazili o strokovnosti v 8 dneh v kadrovske splošni sektor TOZD Sopota, Radeče, Pot na jez 12, kjer dobijo tudi vsa dodatna pojasnila. Sprejetim kandidatom bo naša TOZD nudila možnosti nadaljnega strokovnega in splošnega izobraževanja. 553/26-86

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST BREŽICE, Cesta prvih borcev 11

objavlja

RAZPIS

za sestavo V. prednostne liste upravičencev za pridobitev pravice na solidarnostnih stanovanjih v občini Brežice. I. Upravičenci za dodelitev solidarnostnih stanovanj Solidarnostna stanovanja se po pravilniku o pogojih in merilih za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj v občini Brežice dodelijo delovnim ljudem, občanom in družinam z nižjimi dohodki, ki živijo v težkih materialnih razmerah, in to:

- delovnim ljudem, ki združujejo delo v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, vključno z mladimi družinami;
- občanom z družinami, ki nimajo pogojev, da bi rešili stanovanjsko vprašanje v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, vključno z mladimi družinami;
- občanom, ki s svojimi skupnimi dohodki ne morejo rešiti svojega stanovanjskega vprašanja, upokojujencem, invalidom, borcem NOV, kmetom borcem NOV, starejšim in za delo nesposobnim občanom.

Za mlado družino iz prve in druge alineje se šteje tista družina, ki ima vsaj enega otroka in v kateri nobeden od staršev ni starejši od 30 let in ki izpolnjujejo splošne in posebne pogoje. Posebni in splošni pogoji bodo posebej objavljeni v vseh delovnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih v občini Brežice ter na oglasni deski Samoupravne stanovanjske skupnosti Brežice, Cesta prvih borcev 11.

II. Zbiranje vlog:

Vloge prosilci dajo na obrazcih SPN-1, ki jih dobijo pri strokovni službi Samoupravne stanovanjske skupnosti Brežice. Prosilci pa morajo k svoji vlogi priložiti naslednja potrdila:

- potrdilo o skupnem gospodinjstvu;
- potrdilo o premoženjskem stanju;
- potrdilo organizacije združenega dela o prejemkih prosilca, in njegovega zakonca;
- izjavo, da so vsi navedeni podatki resnični in da niti sam niti drug član skupnega gospodinjstva ni imel v preteklem letu drugih dohodkov, kot jih je navedel v vlogi.

Vloge prosilcev sprejema strokovna služba Samoupravne stanovanjske skupnosti Brežice od 26. junija 1986 do vključno 26. julija 1986.

Vse vloge, vložene po tem datumu, in nepopolne vloge prosilcev bodo zavržene.

Odbor za solidarnost v stanovanjskem gospodarstvu pri Samoupravni stanovanjski skupnosti Brežice
567/26-86

INTEGRAL DO GOLFTURIST TOZD GOSTINSTVO LJUBLJANA, b.o. Ljubljana, Celovška c. 166

Komisija za delovna razmerja oglašja prosta dela in naloge

1. VODJE IZMENE V KUHINJI

Pogoji:
— IV. stopnja izobrazbe — smer kuhar
— 3 leta delovnih izkušenj

2. TREH KUCHARJEV (lahko pripravnik)

Pogoji:
— IV. stopnja izobrazbe — smer kuhar

3. NATAKARJA

Pogoji:
— IV. stopnja izobrazbe — smer natakara
— delovne izkušnje zaželeno

4. RECEPTORJA (lahko pripravnik)

Pogoji:
— V. stopnja izobrazbe gostinske ali druge ustrezne smeri
— delovne izkušnje zaželeno

5. DVEH POMOŽNIH DELAVK

Pogoji:
— končana osnovna šola
— zaželeno delovne izkušnje v kuhinji

6. SNAŽILKE poslovnih prostorov

Pogoji:
— končana osnovna šola
Kandidatom nudimo možnost bivanja v samskem domu. Delo se sklone za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in pogojem poskusnega dela po pravilniku o delovnih razmerjih TOZD. Pisme ponudbe pošljite v osmih dneh na naslov: INTEGRAL, Kadrovske oddelke, 61000 Ljubljana, Celovška c. 166. 570/26-86

Tekstilna tovarna Novoteks Novo mesto

objavlja
licitacijo naslednjih osnovnih sredstev:

- več vrst elektromotorjev
- osebni avto R 30, letnik 1979, v voznem stanju
- krožna žaga
- vrtni stroj
- univach aparat
- namizni računalni stroj — pokvarjen
- podvozje zastave 619 z motorjem

Izklicna cena za posamezna osnovna sredstva bo razvidna na oglasni deski na dan licitacije v investicijsko vzdrževalni službi. Pred pričetkom mora vsak interesent vložiti 10% kavcijo od začetne cene. Licitacija bo 3. 7. 1986 ob 10. uri v prostorih IVS-a. 566/26-86

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO TOZD GRADNJE LJUBLJANSKA 47

razpisuje za šolsko leto 1986/1987 naslednje štipendije

PROGRAM: gradbinec II

SMER: gradbinec (zidar, tesar) IV. stopnja
10 štipendij

PROGRAM: gradbena mehanizacija

SMER: strojnik gradbene mehanizacije (IV. stopnja)
5 štipendij
Vloge z obrazci DZS (br. 8, 4) pošljite v 30 dneh na naslov: Cestno podjetje Novo mesto, TOZD Gradnje, Ljubljanska 47. 571/26-86

DOM UPOKOJENCEV IN OSKRBOVANECV IMPOLJCA — SEVNICA 68290 SEVNICA

Komisija za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge

VODJE ENOTE KRŠKO

za nedoločen čas
Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- da imajo najmanj višjo izobrazbo socialne ali zdravstvene smeri z najmanj tremi leti prakse pri vodstvenih delih in nalogah
 - da imajo opravljen strokovni izpit
 - da so s svojim dosedanjim strokovnim in družbenopolitičnim delom prispevali k utrjevanju in razvijanju socialističnih samoupravnih odnosov
- Stanovanja ni.
Kandidati naj svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: DOM UPOKOJENCEV IN OSKRBOVANECV IMPOLJCA, 68290 SEVNICA. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav. 568/26-86

Delegacija delavcev Osnovne šole »Baza 20« Dolenjske Toplice

razpisuje prosta dela in naloge:

1. učitelja likovne in tehnične vzgoje, PRU,

za nedoločen čas, začetek dela 1. 9. 1986

2. učitelja glasbene vzgoje, PRU,

za določen čas, od 1. 9. 1986 do 31. 8. 1987

Kandidati naj izpolnjujejo pogoje, predpisane z zakonom o osnovni šoli. Prijave z dokazili o strokovni usposobljenosti naj pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na Osnovno šolo »Baza 20« Dolenjske Toplice. O izidu bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po izbiri. 569/26-86

SGP SCT TOZD KOVINAR Črnomelj

OBJAVLJA
po sklepu delavskega sveta TOZD

JAVNO LICITACIJO

za prodajo osebnega avta zastava 101 GT, letnik 1984. Izklicna cena vozila je 150.000.- din. Avto je v nevoznom stanju. Javna licitacija bo v četrtek, 3. 7. 1986, ob 11. uri v TOZD KOVINAR Črnomelj, Belokranjska cesta 34. Ogled vozila je možen dve uri pred licitacijo. Na licitaciji lahko sodelujeta zasebni in družbeni sektor. Predstavniki družbenega sektorja morajo pred licitacijo predložiti pisno pooblastilo, zasebniki pa morajo vplačati kavcijo v višini 10% od izklicne cene. Kupec mora vozilo plačati v celoti in ga odpeljati v treh dneh po licitaciji. Prometni davek ni vračunan v ceni. Licitacija bo po sistemu »videno-kupljeno«, zato kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali. 564/26-86

PODJETJE ZA PTT PROMET NOVO MESTO Komisije za delovna razmerja TOZD

objavljajo
prosta dela in naloge

1. Čiščenje prostorov pri pošti Novo mesto — 1 delavka za določen čas (za nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu), in sicer z nepopolno osnovno šolo, 1 mesecem delovnih izkušenj in 1 mesečnim poskusnim delom.
2. Dostavljanje ptt pošilk pri poštah Novo mesto, Črnomelj, Brežice, Krško, Sevnica — po 1 delavec — za nedoločen čas, z izobrazbo ptt manipulant, 3 meseci delovnih izkušenj, 2-mesečnim poskusnim delom in vozniškim izpitom za moped ali potrdilom o znanju cestnoprometnih predpisov. Kandidati naj pošljejo pisne prijave v 8 dneh po objavi za prosta dela v Novem mestu in Črnomlju na TOZD za ptt promet Novo mesto in za prosta dela v Krškem, Brežicah in Sevnici na TOZD za ptt promet Krško.

Informacije dobite na telefon 21-370 v Novem mestu in 71-200 v Krškem. 565/26-86

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

MILANA PIŠKURIČA

borca NOB
iz Gribelj 26

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancom za pomoč v najtežjih trenutkih, izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Posebna zahvala velja sosedom Jakličevim, galskemu društvu Griblje, pevskemu zboru Griblje, ZB Griblje in gospodu župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tete

ANE LAVRIČ

iz Lok pri Straži

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ji izkazali poslednjo čast in spoštovanje z obiskom in cvetjem in ki ste nam domačim pomagali v težkih trenutkih. Posebno se zahvaljujemo dobrim sosedom za nepozabno prijateljsko pomoč.

Vsi njeni

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 26. junija — Stojan Petek, 27. junija — Ema Sobota, 28. junija — Hotimir Nedelja, 29. junija — Peter-Pavel Ponedeljek, 30. junija — Emilija Torek, 1. julija — Bogoslav Sreda, 2. julija — Marija Četrtek, 3. julija — Irena

LUNINE MENE
29. junija ob 1.54 — zadnji krajec

KINIO

BREŽICE: 27. in 28. 6. ameriški film 101 erotična noč Šeherezade. 29. in 30. 6. ameriški film Ženska — sokol. 1. in

mali oglasi

službo dobi

KVALIFICIRANO ali priučeno osebo za delo v kuhinji bifeja zaposlim. Vse ostalo po dogovoru. Tel. (068) 84-546.

ZAPOSLIM PKV STAVBNEGA KLEPARJA, resnega, nealkoholika in delavca za priučen, ki je prost vojašine. OD od 90.000 do 180.000 din. Interesni naj se javijo na tel. (061) 484-704 od 13. do 17. ure vsak dan, razen sobote in nedelje.

stanovanja

ODDAM opremljeno garsonjero (s centralno kurjavo in telefonom) v Novem mestu. Tel. 25-708.

17-letno dekle išče sobo v Novem mestu ali bližnji okolici. Milka Bojič, Gor. Straža 163, 68351 Straža.

POSTENO DEKLE IŠČE sobico v Novem mestu. Tel. 26-954.

MLAD PAR nujno išče stanovanje v Črnomlju ali Metliki. Naslov v upravi lista (4054/86).

NUJNO iščem garsonjero ali sobo z možnostjo kuhanja, lahko tudi neopremljeno. Ponudbe pod šifro: »DOBER PLAČNIK«.

SAMSKI moški išče sobo v Novem mestu ali bližnji okolici. Jadran Stojanovič, Ulica heroja Slaka 33, Trebnje, tel. (068) 44-241.

PRODAM dvoipolno sobno komfortno stanovanje z galerijo in balkonom v velikosti 76,40 m² v Ljubljani, za Bežigradu. Vseljivo junija 1987, plačljivo takoj s kreditom in gotovino. Informacije po telefonu resnim zainteresentom (061) 345-816; ob večernih urah vsak dan.

motorna vozila

LADO 1600, letnik 1979, prodam. Jožica Kolenc, Trstenik 6, Mirna, tel. 47-509.

Z 750, letnik 1980, registrirano do 1. maja 1987, prodam. Marko Brdar, Metlika, Na obrh 10.

ALFA SUD, letnik 1979, prodam. Gotna vas 37, tel. 25-632.

E 90, dobro ohranjen, in Z 750, starejši letnik, prodam. Tel. 23-878.

KOMBI IMV 1600, v brezhibnem stanju, poceni prodam. Baznik, Vel. Mraševo 27, 68312 Podbočje.

2. 7. ameriški film Fant iz kluba Flamingo.

CRNOMELJ: 26. 6. ameriški film Christine. 27. 6. angleški film Nevidni ubijalec. 29. 6. ameriški film Bledolčni jezdec.

KRŠKO: 29. 6. ameriški vohunski film Mata Hari.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 26., 27., 28. (ob 18. in 20.) in 29. 6. (18.) ameriški akcijski film Pajčevina smrti. 29. (20.), 30. 6. ter 1. in 2. 7. (18. in 20.30) ameriški vojni film Polja smrti. Od 1. do 3. 7. (ob 10.) ter 3. 7. (18. in 20.) francoski pustolovski film Pokvarjenec.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 27. do 29. 6. ameriški film Šesta žrtve. Od 30. 6. do 2. 7. hongkonški film Nepremagljivi.

SEVNICA: 26. 6. film Epokalipsa jutri. 27. in 28. 6. film Mati, poslušaj moje pesem. 29. in 30. 6. film Do zadnjega diha. 2. in 3. 7. film Zabava pri Larryju.

R 18, letnik 1981, prevoženih 72000 km, prodam. Cena 190 SM. Telefon 44-156.

PRODAM motor APN 6, športno preurejen. Plantan, Veliki Cerovec 9, Novo mesto.

BMV 250 ccm, dobro ohranjen in obnovljen, poni ekspres avtomatik in Z 101, letnik 1977, prodam. Tel. 89-207.

PRODAM MOSKOWICH, starejši letnik, dobro ohranjen, registriran za eno leto. Cena 35 000 000 din. Telefon 24-833.

Z 101 GT, karambolirano, letnik 1983, prodam. Dreža, Ulica h. Slaka 11, Trebnje.

ZASTAVO 750, letnik 1980, prodam. Šobar, Ragoška 16, Novo mesto.

FIAT 126, letnik 1985, prodam. Cena 100 M. Informacije na tel. 21-809.

PRODAM star citroen, staro škodo. Henrik Dralka, Stare žage 7, Dolenjske Toplice.

ZASTAVA 750 S, letnik 1979, prodam. Telefon 24-228, po 18. uri. Z 101, letnik 1982, prodam. Martin Blažič, Židinja vas 9 b, Otočec.

Z 101, letnik 1976, registrirano do junija 1987, prodam. Kuplenk, Židinja vas 11, Otočec.

ZASTAVO 750 (7500 km), staro eno leto in pol, prodam. Cegelnica 23, Novo mesto.

PRODAM motor Husqvarna 125 ccm, letnik 1984, Jernej Kočman, Lutrško selo 14, 68222 Otočec ob Krki.

Z 101 GTL, december 1983, prodam. Informacije: Jože Božič, Dol. Suhadolc 29, Brusnice.

ZASTAVO 101 L, letnik 1977, ugodno prodam. Župan, Brezje 1, Sentjernej.

Z 101 GTL 55, letnik 1983, dobro ohranjen, ugodno prodam. Dragman, Bršljin 36.

GOLF JGL diesel s S paketom, letnik 1984, prodam. Slavko Salmič, Stara Bučka 30, 68275 Škočjan.

FICKA, odlično ohranjenega, prodam. Pot na Gorjance 2, Novo mesto.

ZASTAVO 128, letnik 1984, prodam. Informacije na tel. (068) 24-761.

ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Ludvik Kumljanec, Jerman vrh 16, Bučka.

JAWO 350 ccm, malo voženo, letnik 1984, in R 4, letnik 1976, prodam. Tel. 76-726.

TAM 2001, letnik 1976, s cerado, vožen z B, prodam. Brane Škufca, Mačkovec 17, Dvor.

GOLF diesel, 1984-september, prodam. Informacije od 15. do 17. ure vsak dan na tel. (068) 26-567.

OPEL REKORD, letnik 1975, prodam. Tel. 26-224.

WARTBURG, letnik 1978, po ugodni ceni prodam. Jože Klemenčič, Grajska 37, Kostanjevica.

LADO KARAVAN 1200, leto izdelave 1982, prodam. Tel. 25-038.

PEUGEOT 304, nevožen, kompleten, prodam. Tel. 25-201.

ZASTAVO 1300 skupaj ali po delih prodam. Branko Kolenc, Dol. Kamenice 61/b, Novo mesto.

FIAT 126 P, letnik 1983, prodam. Belšak, Mali Slatnik 45, Novo mesto.

Z 750, letnik 1976, registrirano do konca junija 1987, prodam. Tel. (068) 22-795, po 15. uri, Kristanova 22, Novo mesto.

kmetijski stroji

PRODAM traktor Štore 502, star leto in pol, Jože Hrastar, Dolenje Lanknice 23, Mokronog.

TRAKTOR Univerzal 550, nov, in kozolet prodam. Stefan Kovačič, Gor. Vrhpolje 12, Sentjernej.

TRAKTOR Ferguson 35 prodam. Ogled po 15. uri. Alojz Bartelj, Dol. Lakovnice 4, Novo mesto.

TRAKTOR Deutz 5006 in čeljni nakladalnik za gnoj prodam. Nadu, Škočjan 70.

UGODNO prodam žitni kombajn ZMAJ. Albin Staniša, Regerča vas 35, Novo mesto.

PRODAM traktor Šliter 45 KS s hidravliko in koso. Janez Umek, Vel. Cerovec 19, Novo mesto.

PRODAM nov traktorski gumi voz (16 col). Starič, Vinja vas 43, Novo mesto.

ZETOR 1125 prodam. Brezovar, Gradišče, Dolenjske Toplice.

PRODAM traktorsko vilo, dolžina vrvi 105 m, debelina 12 mm. Kličič na tel. (068) 81-259 jutraj ali zvečer po 20. uri.

PRODAM traktor TV 522, star 3 leta (200 delovnih ur), frezo in obračalni plug. Tel. (068) 22-669.

PRODAM traktor Ursus 35, letnik 1986, Alojz Kralj, Jelendol 2, Škočjan.

TRAKTOR IMT 545, 50 ur, prodam. Tel. 61-656.

TRAKTOR ŠTORE 402, nov, prodam. Milan Kožar, bife »Prepih« Gor. Težka voda.

Traktor Torpedo TD 6006 K, skoraj nov, prodam. Helmut Masnik, Vel. Mraševo 59, Podbočje.

PRODAM motorno žago Husqvarna 650 in motokultivator HONDA F 600. Franc Mrgole, Telče 21, Tržišče.

PRODAM silokombajn Pottinger Mex II, brezhiben. Tel. (068) 62-328 od 19. do 20. ure.

PRODAM motokultivator Gorenje, tabljen tri sezone (200.000), in frezo (90.000). Pintarič, Sromlje 11, tel. (068) 77-023.

PRODAM nov traktor Torpedo. Conta, Hrstje 16, Sentjernej.

prodam

UGODNO prodam čoln zepir, tomos T 4, kratka os, T 4, dolga os. Tel. 23-235, popoldne.

PRODAM vola, težkega 700 kg, voznega. Brezovar, Gradišče, Dol. Toplice.

RAZTEGLJIV kavč prodam. Tel. 22-221.

TRAKTOR TV 523, maj 1984, priklopo za čoln T 300 in motor tomos 4, prodam. Vinko Blatnik, Uršna sela 123. Informacije na tel. 24-783.

UGODNO prodam sedežno garnituro turist in štiri tapcirane kuhinjske stole. Tel. 26-451, med 15. in 18. uro.

PRODAM kuhinjsko mizo in klopi iz naravnega lesa. Tel. 26-679, po 20. uri.

UGODNO prodam raztegljiv kavč. Miletič, Majde Šilc 19, Novo mesto.

PRODAM kasetar tehnic RS-M 255 X in radio HSR-160 z zvočniki v garanciji. Informacije po telefonu 22-460 ali 25-836, po 15. uri.

PRODAM novo prikolico za osebni avto, Marjan Rangus, Dol. Brezovica 27, Sentjernej.

UGODNO prodam zakonsko posteljo z nočnimi omaričami in psiho z ogledalom. Kličič zvečer na tel. 26-520 ali jutraj do 8. ure.

PRODAM 8 m suhih bukovih drv. Klenovik 11, Škočjan.

PRODAM skoraj novo sedežno garnituro po ugodni ceni. Tel. (068) 44-429.

UGODNO prodam pištolo HLTI DX 450, dve avto gumi in sprednje ter zadnje steklo na opel rekord. Tel. (0601) 81-219.

ROČNI VRTALNI STROJ 550 W Iskra, motorno žago 770 Tomos, štedilnik Calarex, nov, prodam. Tel. 32-444 popoldne.

POCENI PRODAM hladilnik (150 l), starejši tip, zelo ohranjen, brezhiben, primeren za vikend in manjšo družino. Tel. (068) 24-009, popoldne in zvečer.

VIDEOREKORDER Panasonic VHS, nov, z daljinskim upravljanjem, ugodno prodam. Tel. 85-780.

PRODAM tračno žago rezilne možnosti 60 cm višine, prevožno, in cilindrični registrsko kaso. Tel. (068) 56-674.

PRODAM dve kravi. Šentjošt 5, Novo mesto.

OTROŠKO športno kolo prodam. Tel. 23-355.

PRODAM novo moško kolo ROG STANDARD. Franc Blatnik, Orešje 40, Šmarješke Toplice.

PRODAM šestletno kobilico z žrebcom (žensko) in tudi pripuščeno. Pirnar, Zbure 10, Šmarješke Toplice.

PRODAM nov KLIP-KLAP nastavek za obrezovanje žive meje. Informacije tel. 26-416.

SURF INGRADE I, rabljen, poceni prodam. Prodajni center nov APN 6. Telefon (068) 32-136.

GABROVA suha drva prodam. Jože Bojanc, Cikava, Novo mesto.

ŽREBICO, staro dve leti, prodam. Kralj, Dobrava 30, Škočjan.

BRAKO prikolico, novo, ugodno prodam. Tel. 44-156.

PRODAM 120-basno harmoniko Weltmeister, 4-krat glašeno, tip seprato standard. Informacije po telefonu 51-084.

UGODNO prodam rabljeno spalnico (hrast). Tramte, Bršljin 52.

STRUŽNICO MORANDA 1500 in stroj za briganje plastične mase (120 g) SANDRETI prodam. Ivan Urbič, Mirna.

KOŠNJO SENA v Žužemberku prodam. Tel. (061) 579-552, po 15. uri.

PRODAM diesel motor IMT Rakovica 35 KM. Rangus, Šmarješke Toplice 80.

PRODAM zamrzovalno omaro Gorenje in Emo central 23. Alojz Klobučar, Uršna sela 117.

PRODAM pse mladiče, nemške ovčarje. Šinko, Gor. Brezovica 7, Sentjernej.

PRODAM barvni televizor Gorenje. Piškur, Mestne njive 9, Novo mesto.

UGODNO prodam novo, še neuporabljeno škopolnico MIO Standard

Osijek-tip PRE-2, na električni pogon. Informacije: Goljuf ali Čulm (068) 22-398, 24-991 ali 22-619.

PRODAM telico, brejo 6 mesecev. Anton Blažič, Šmarješke Toplice 15.

KOŠNJO (50 arov, njivska trava), glavo perles mašine, pumpo, starter, dinam, kompresor za traktor, mlin na bele kamne za vsa žita prodam. Lado Lavrič, Stare žage 15, Dolenjske Toplice.

ČOLN ELAN T 310 ugodno prodam. Telefon 25-443, v popoldanskem času.

DOBERMANA z rodovnikom, stara 3 leta, miroljubnega, prodam. Tel. 25-574, popoldne.

ELEKTRIČNI šivalni stroj Singer prodam. Marjanovič, Stranska vas 1 a, Novo mesto.

kupim

KUPIM traktor Goldoni. Jože Tomažin, Raka 84, Raka.

KUPIM rabljeno sobno omaro. Naslov v upravi lista (4053/86).

KUPIM rabljen plisirni stroj. Ponudniki, pokličite danes in jutri po 20. uri tel. 25-581.

KUPIM tračnice za brajdo in prodam balkonsko okno in vrata. Telefon 25-195.

KUPIM nedograjen vikend v okolici Novega mesta, lahko tudi parcela z urejeno dokumentacijo. Ponudbe pod šifro: »LEP RAZGLED«.

KUPIM zadnja desna vrata za škodo 110 L (77). Tel. 25-115.

posest

PRODAM 2 ha gozda v Brezju pri Raki. Telefon 75-553.

NA HRASTU pri Metliki prodam vinograd (200 trt). Primerno za vikend! Naslov v upravi lista (4055/86).

5—11 ha enkratne ravninske kmetije, obdelane v enem kosu, na Dolenjskem prodam. Ponudbe pod »RESEN KUPEC«.

PRODAM HIŠO v centru Metlike, možnost za obrt (100 m²), in dve separati stanovanju po 60 m². Tel. (068) 56-684 ali (068) 58-722.

V BLIŽINI KRŠKEGA prodam hišo, zgrajeno do četrte faze, njivo in travnik. Naslov v upravi lista (4052/86).

PRODAM vinograd (38 a) v Presladolu. Leopold Kozole, Dobrava 7, Senovo.

V BREŽICAH prodam metažno atrijsko hišo, zgrajeno do III. faze. Telefon dopoldne (068) 61-175, popoldne (068) 62-243.

razno

BASKITARISTA išče skupino Mladri val. Tel. (068) 32-048.

NAŠLA se je ženska ura v prodajalni Standard konfekcija, Glavni trg 29.

IZGUBIL sem en del kardana za nakladanje sena od Poljan do Jurke

vasi. Kdor ga je našel, prosim, da ga vrne: Daro Dular, Jurka vas 11, Straža.

NAJIDITELJA kartona s kopalkami, izgubljenega v Straži, lepo prosim, da ga vrne na naslov: Derganc, Gor. Straža 166.

preklici

SUZANA ZUPANČIČ, Staneta Zagarja 2, Leskovec pri Krškem, opozarjam Tončko SVETEC, Borčevska 1, Leskovec pri Krškem, naj preneha širiti neresnične govorice o meni, v nasprotnem primeru jo bom sodno preganjal.

DUSAN POTOČAR, Potočna vas 10, prepovedujem JOŽETU in JOŽE-FI FERBEŽARJEVIMA iz Potočne vasi usmerjanje vode iz žlebov na mojo parcelo ter delanje kakršnekoli druge škode. Če tega ne bosta upoštevala, ju bom sodno preganjal.

čestitke

Dragi ženi, mami in stari mami MARIJI UHERNIK iz Leskovca pri Brusnicah za njen rojstni dan in bližnji god še veliko zdravih in srečnih let v krogu njenih najdražjih! Vsi njeni.

obvestila

CENJENE STRANKE obveščam, da bo delavnica zaradi letnega dopusta zaprta od 28. junija do 7. julija 1986. Akumulatorska delavnica Blažo TAŠEV, Novo mesto. Se priporočamo!

MLIN Jože KOŠAK, Družinska vas 2, obvešča cenjene stranke, da od 5. julija do 5. avgusta 1986 zaradi obnovitvenih del ne bo delal.

CENJENE STRANKE OBVEŠČAM, da bo delavnica zaradi dopusta od 1. 7. do 31. 7. 1986 zaprta. Avgust Modic, avtokleparstvo in ličarstvo, Novo mesto.

VAM IZ ZMRZOVALNE SKRINJE TEČE? Se vam nepravilno vklaplja ali izklaplja? Če želite kakovostno popravilo z 2-letnim jamstvom na vašem domu, pokličite na tel. (062) 31-354 ali (069) 24-296.

ODDAM delo na kovinskih obdelovalnih strojih. Ponudbe pod šifro: »STROJ«.

ZAHVALA

POSEBNA zahvala velja dobrim in nadvse požrtvovalnim sosedom za ves trud in nesebično gašenje požara ter gasilec iz Bele cerkve za nudeno pomoč. Vsem in vsakemu posebej prisrčna hvala. Pepca Menič, Pristavica.

Utihi se tvoj glas,
zdaj le tišina je okoli nas,
a v srcih tvoj spomin živi
vedno večji —
povsod si z nami ti!

V SPOMIN

MILANU LUZARJU

s Pristave pri Novem mestu

20. junija sta minili dve žalostni leti, odkar nas je mnogo prezgodaj za vedno zapustil naš dragi sin, brat, stric in svak. Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki se ga spominjate, mu prižigate svečke in krasite njegov prerani grob.

Žalujoci: vsi njegovi

Kako bi dihala rada,
poslušala, gledala, sedela
med vami, katero vmes povedala,
pa me tišči teptan nad mano
grob preran.

ZAHVALA

V 54. letu nas je tragično zapustila naša ljuba žena in mama

JULIJANA ŽITNIK

iz Šmarjeških Toplic 57

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom in vaščanom, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, nam izrekli sožalje in darovali vence in cvetje in spremili pokojno na njeni zadnji poti. Prisrčna hvala zdravilšču Šmarješke Toplice ter skladišču Dolenjka za podarjene vence. Hvala g. župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: mož Jože, sin Stane, sestra Marija in ostalo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA DIC, toz Dolenjski list, Novo mesto.

USTANOVITELJICE LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Tone Jesenko.

UREDNIŠKI ODBOR: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Anton Jakše (novinarski servis in EPS), Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc,

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila naša draga mama in prababica

ANA KAMBIČ

iz Črešnjeva pri Semiču

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste v najtežjih trenutkih z nami sočustvovali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo spremenili na zadnji poti. Iskrena hvala govornicam Zofki, Micki, Nedi, DO Iskra Semič, ZB Črešnjevec, DU Semič, moškemu pevskemu zboru iz Semiča in gospodu kaplanu za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujejo: vsi njeni

ZAHVALA

V 84. letu je prenehalo biti plemenito srce

LJUDMILE MAHNE

Uršna sela 79

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali in sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, podarili cvetje in vence. Najlepša hvala zdravstvenemu osebju internega oddelka (II. nadstropje) splošne bolnišnice Novo mesto, ki se je tako zavzeto trudilo in pomagalo pokojni. Posebno se zahvaljujemo dr. Starcu, ki je bedel dolga leta nad njenim zdravjem, ter gospodu župniku iz Dolenjskih Toplic za ganljive besede in lepo opravljeni obred.

Žalujejo: vsi njeni

ZAHVALA

V 74. letu nas je po dolgi bolezni zapustila naša skrbna teta

JOŽEFA RANGUS

iz Orehovice 3 pri Šentjerneju

Zahvaljujemo se sorodnikom in prijateljem za vence in cvetje, družinam Božič, Verš in Radešček za pomoč in vsem, ki so se od pokojne poslovili in jo v tako velikem številu spremenili na njeni zadnji poti. Zahvala tudi fantom pogrebcev in vsem, ki so jo v bolezni obiskovali, obema duhovnikoma iz Šentjerneja, g. kaplanu za obiske na domu in g. dekanu za lepo opravljeni obred. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Vsi njeni domači

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, tete in prababice

MARIJE RAUH

iz Delača 4 pri Kostelu

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, podarili cvetje ter pokojnico v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravniku, delovnim organizacijam ITAS Pirče, OŠ Vafara, VVZ Kočevje, ELEKTRO Kočevska Reka, predsedniku SZDL za izrečene besede sočutja in župniku za opravljeni obred.

Žalujejo: vsi njeni

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila draga mama in stara mama

MARIJA KOSTELEC

roj. MOHORČIČ,

iz Drašič št. 59 pri Metliki

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom in znancem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje, CP TOZD Gradnja Novo mesto in TOZD Vzdrževanje Črnomelj, skupščini občine Metlika, Novoles TOZD Tovarna kopalniške opreme Metlika, pevsem pevskega zbora LZ Bela krajina ter gospodu župniku za lepo opravljeni pogrebni obred. Iskrena hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

ŽALUJOČI: sinova Edvard in Ivan z družinama in ostalo sorodstvo

Drašiči, Metlika, Škofja Loka, Rijeka, Kansas City

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče in brat

JOŽE STANIŠA

iz Regerče vasi

Hvala vsem, ki ste ga spremenili na zadnji dom.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, prababice, tašče in tete

JOŽEFE ŠENICA

iz Dol. Straže

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in vence, nam izrekli sožalje in nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih. Posebno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnice Novo mesto za požrtvovalno nego in zdravljenje naše mame. Hvala za podarjene vence tudi sindikalni organizaciji in delavcem Novolesa-TOZD TDP, TOZD TSP in Polikemu — TOZD CHEMO Ljubljana. Hvala g. župniku za opravljeni obred.

Vsi njeni

*Lani ta čas smo zrla še v tvoj obraz,
a letos nikjer te več ni.
zaman te iščejo naše oči,
zaman te išče naše srce.
Srce ljubeče v grobu zdaj spi, nam pa
rosijo se solzne oči.*

(Gradnik)

V SPOMIN

JOŽKU BOŠNJAKU

16. junija je minilo leto žalosti, odkar nas je v cvetu mladosti tragično zapustil naš dragi sin, bratec, nečak in bratranec. Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate in mu prinašate cvetje na prerani grob.

Žalujejo starši in sestra Klavdija v Berlinu ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 64. letu nas je mnogo prežgodaj zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in stric

VIKTOR GAŠPER

iz Velikega Podljudna 28

Zahvaljujemo se vsem vaščanom, sorodnikom, znancem in delovnim organizacijam.

Žalujejo: žena Rozalija, sin Vlado, sin Edo z družino, hčerki Vika in Majda z družino

*Lepo ti je mladost cvetela,
ko usoda kruta
ti je življenje vzela.*

V SPOMIN

30. junija bo minilo dve leti žalosti, odkar si nas zapustil, naš ljubljeni sin, brat in stric

TONI ŠTUBLAR

iz Pugleda pri Semiču

Spomin nate je vedno živ, v naših srcih še živiš. Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov grob.

Vedno žalujejo: vsi njegovi

ZAHVALA

Mnogo prežgodaj nas je po hudi bolezni zapustila naša draga mama, tašča, stara mama, sestra in teta

JOŽEFA KIRN

rojena Barbo

iz Zagrada pri Škocjanu

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, znancem in vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje ter pokojno pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala GD Zagrad, KZZB Škocjan in govorniku za poslovilne besede, gospodu župniku iz Škocjana in Čateža za opravljeni obred, OOSCP-TOZD Gradnje, sodelavcem DO Iskra in DO Novoteks za podarjeno cvetje.

Žalujejo: hčerka in sinova z družino, brata in sestre z družino ter ostalo sorodstvo

*Ljubil si zemljo,
ljubil si dom
in v tih, cvetoči pomladi
odšel si v večni dom.*

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, ded in praded

FRANC SENIČAR

iz Zapuž 14

Zahvaljujemo se vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in vence ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo Tovarni obutve, Novo mesto, Tovarni zdravil Krka, Novo mesto, organizaciji ZB, gasilskemu društvu Orehovica za podarjene vence, pevskemu zboru iz Orehovice za lepo zapete pesmi, govornikom za poslovilne besede ter župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujejo: otroci Anica, Tončka, Milan, Jože in Franci z družinami

*Kako zelo nam manjkaš ti,
povsod te iščejo oči.
V domovih naših je praznina,
v srcih naših bolečina.
Spomin na tebe še živi,
čeprav te več med nami ni.*

V SPOMIN

20. junija sta minili dve leti, odkar nas je zapustil naš dobri sin in brat

TONČEK SREBRNJAK

iz Leskovca 12

Hvala vsem, ki mu darujete cvetje, prižigate sveče ali se ga kakorkoli spominjate.

Žalujejo: vsi njegovi

ROMAN SOTLER

Med trojico dobitnikov Velikega znaka občine Krško ob letošnjem prazniku te najrazvitejše posavske in dolenske občine je tudi 54-letni Senovčan Roman Sotler. V obrazložitvi je bilo poudarjeno, da se je Sotler uveljavil predvsem kot uspešen načrtovalec in neposredni urednik številnih programov na področju komunalnih in telesnokulturnih dejavnosti.

Kdor ga bolje pozna, ve, da se kot odgovoren mož ali funkcionar Sotler nikdar ni gnil le za senovsko krajevno skupnost. Z dobro mero modrosti in občutka za stvarnost je znal zmeraj stvari zasukati tako, da so se pri gradnji številnih objektov približali idealu — izenačevanju življenjskih pogojev v vseh predelih občine. Seveda je do popolnosti povsod velik korak in tega se Roman dobro zaveda, prav tako pa tudi, da mozaik sestavlja drobni kamenčki. Temu bi se lahko reklo tudi politika drobnih korakov, ki so spremljali skokovit razvoj občine. Da zna Sotler gospodarno obračati dinar, je velikokrat dokazal, zato je zanj pravzaprav največje priznanje, ko mu zatrjujejo, da so tudi po njegovi zaslugi v občini zgradili več, kot so pričakovali. Verjetno tudi zato, ker Romanu ljudje zaupajo in jih je znal vedno navdušiti za razne akcije.

Češenj je bilo letos še preveč

Na prazniku češenj v Brusnicah tudi povorka in zanimiva razstava

BRUSNICE — Že dolga leta ne pomnijo, da bi brusniške hrustavke tako obrodile. Na tradicionalni turistični prireditvi, 4. prazniku češenj, so jih prodali več kot 3000 kg, na drevesih doma pa jih je ostalo še mnogo več.

Kot nam je povedal predsednik KUD Brusnice in organizator te prireditve Anton Krkuta, je skorajda nemogoče ponuditi istočasno vse vrste češenj. Ene še dozorevajo, zgodnje sorte pa so obrali že pred desetimi dnevi. Ob češnjah so letos zorele in rekordno obrodile tudi borovnice, ki jih je v teh krajih moč najti na vsaki gozdni jasi, za kar dobro vedo tudi motorizirani Novomeščani.

Tudi letos je bilo za razstavo češenj in vsega, kar spada zraven, med obiskovalci veliko zanimanja. Poleg domačinov so bile letos pridne tudi članice aktivna kmečkih žena, ki so razstavile nekaj jedi iz češenj. Še posebej je bila s češnjevo torto uspešna Medletova Slavka, ki je med obiskovalci dobila daleč največ glasov. Med razstavljalci češenj je z nekaj listki prednosti zmagal Dušan Mihalič iz Vel. Brusnic. Med tistimi, ki jih velja pohvaliti, so Kavčani, Bojci in tisti iz Centra (tako domačini imenujejo dele Brusnic), ki so se še posebej potrudili v povorki.

Čisti dobicek prireditve bo tudi letos ostal za gradnjo večnamenskega doma v Brusnicah.

J. P.

PORTRET S ČEŠNJEVIM GROZDOM — Prava posebnost češnjevega praznika v Brusnicah so bili takšni češnjevi grozdi, ki so tehtali tudi več kot pet kilogramov. Na sliki: glavni organizator te prireditve Anton Krkuta je dvestoletnemu Mihiu Jakliču iz Gabrja dovolil, da je češnjeve grozde zmanjšal za eno jagodo. (Foto: J. P.)

Ko so pred zadnjimi volitvami na nekom občinskem forumu preresetali seznam kandidatov za enega izmed podpredsednikov skupščine, točneje tistega, ki mora zelo dobro poznati krajevne skupnosti, bodisi ljudi v Gradinah na Gorjancih ali v Velikem Dolu na Kozjanskem, so hoteli vsaj približno takega poznavalca razmer in ljudi, kot je Roman Sotler. V zadnjem mandatu je Roman to že bil, a te dolžnosti ni jemal kot reprezentativno funkcijo, marveč kot delovno obveznost več, ki terja še boljši živi stik z ljudmi, da bi jim pomagal pri reševanju njihovih življenjskih stisk. Toda ne s praznimi obljubami, ki se kot kratkotrajna tolažba kmalu sprevržejo v nezaupanje, ampak s preudarnim premislekom, kaj se da povsem konkretno narediti.

»Ko se je začela komunalna dejavnost razširjati po vaseh, sem bil kot odbornik imenovan v posebno komisijo, ki je morala ugotoviti potrebe vseh krajev. V petih do šestih mesecih smo okoli leta 1968 prešli obšli sleherni zaselek. Doma se zdaj hranim za debelo knjigo podatkov, in ko primerjam tedanje in današnje razmere, je očiten napredek. Danes se da povsod v občini pripeljati z osebnim avtom, tedaj pa je bilo veliko zaselkov dobesedno odrezanih od sveta. V nekaj letih smo naredili vodovod in dolžini od Zagreba do Maribora, lemo posodobili tudi sto kilometrov cest,« razlaga Sotler. Vselej je že manjših pridobitev: o športni dvorani, ki so jo zgradili na Senovem, pravi, da še v sanjah ni pomislil, da bo zares zrasel tako lep objekt.

Tudi tako se kaže Sotlerjeva privrženost športu. Sam se je aktivno preizkusil v nekaj panogah, bil je celo v republiški reprezentanci v hokeju na travi, ko so bili Senovčani republiški prvaki in so naklestili Pomurce, za katere je igral tudi sedanji predsednik slovenske partije.

PAVEL PERC

Jamarski dom premajhen

Dom pri Francetovi jami bo prihodnje leto praznoval 30-letnico — Odprt ob sobotah in nedeljah

RIBNICA — Med najlepše in najbolj obiskane turistične objekte v občini Ribnica sodi Francetova jama (3 km od Ribnice, nadmorska višina 610 m, odkrita leta 1937, urejena za turistični ogled leta 1960) z jamarskim domom ob njej, ki je odprt 1957.

Na nedavnem občnem zboru jamarjev so ugotovili, da jamarski dom, ki bo prihodnje leto praznoval 30-letnico obstoja, še vedno ni prilagojen za večji obisk, zato ga nameravajo razširiti. V domu je zdaj prostora za 50 do 60 sedežev, vendar je to za vedno večji obisk premalo.

Stane Kersnič: »Ljudje se radi umaknejo iz mestnega vrveža na svež zrak.«

»K nam prihajajo ljudje od vsépovsod. Iz Ribnice jih pride največ kar peš, saj je to lep sprehod po svežem zraku,« pravi Stane Kersnič, ki z ženo Maro gospodarji v domu od leta 1984. Dom je odprt ob sobotah in nedeljah. Gostje pa so postreženi predvsem z jedili pripravljenimi na žaru in z dobro pijačo.

»Gospodarjenje v domu bi morda tudi že opustila, saj sva se pogodila najprej le za eno sezono, pa nama je žal, da se ne bi zgodilo to, kar se je s

DOBER NASTOP NA MARATONU

ŠENTVID — Minuli petek je skupina članov novomeškega AK Iskra nastopila na malem maratonu v Šentvidu pri Stični. Pri članih je na 21 km škeled zasedel 3. mesto, Perko pa je bil 7. V trinskem teku je zmagal Cvelbar.

Najboljši dolenski kovinar

Strugar R. Husič se bo preizkusil na zveznem tekmovanju

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini ima tekmovanje kovinarjev dolgo tradicijo, saj so se letos pomerili že deseti. Črnomaljci imajo edini na Dolenskem občinsko tekmovanje, vendar imajo, kljub temu da že doma naredijo selekcijo ali pa prav zaradi tega, številne zastopnike na regijskem in republiškem tekmovanju. Letos je bilo na republiškem tekmovanju kovinarjev na Ravnah kar 19 črnomaljcev, a le 4 Novomeščani, 3 Metličani, medtem ko iz Trebnjega ni bilo nikogar. Zato ni čudno, da se najbolje odrezal prav Črnomaljec. Rajko Husič iz Belta je bil namreč med kovinostrugarji na 2. mestu in tako se mu je kot edinemu Dolencu, odprla pot na zvezno tekmovanje.

Rajko Husič

»Kot strugar delam v Beltu, ki me je tudi študiral, pet let, vendar sem se letos šele drugič odločil za tekmovanje. Zanimivo je, da sem bil tako na občinskem kot na regijskem tekmovanju šele tretji, zato na republiškem nisem pričakoval posebnega uspeha. Res pa je, da sem na prvih dveh pazil predvsem, da bom čimprej končal izdelek, na Ravnah pa sem se bolj posvetil kvaliteti,« B. M.

Za zlato frajtonarico

Na Ratežu zmagal Anton Špringer iz Novega mesta — Podelili tudi priznanja za urejeno okolje

RATEŽ — Turistično društvo jemi-nulo soboto v gasilskem domu prvič pripravilo izbirno tekmovanje najboljših dolenskih harmonikarjev za Zlato harmoniko Ljubečne. Prijavilo se je 22 harmonikarjev na diatonični harmoniki, nastopilo pa 15.

Po javnem nastopu vseh tekmo-

valcev je komisija prvo mesto dolenskega dela tekmovanja prisodila Antonu Špringerju iz Novega mesta, drugo Ivanu Puglju iz Drganjih sel, tretje pa Marjanu Barbu z Malega Kala pri Mirni peči. Na polfinalno tekmovanje v Frankolovem se je uvrstil tudi najmlajši tekmovalac Tonček Deželan iz Mihovice pri Šentjerneju. Na koncu so razglasili nagrado občinstva, ki je največ glasov prisodilo Ivanu Puglju.

NAJBOLJŠI DOLENSKI GO-DCI — Dolensko bodo na polfinalnem tekmovanju za Zlato harmoniko Ljubečne v Frankolovem zastopali: Anton Deželan, Ivan Pugelj, Anton Špringer in Marjan Barbo (na sliki od leve proti desni) (Foto: J. P.)

Ob tej priložnosti je turistično društvo Ratež, ki deluje na območju KS Brusnice, podelilo svoja turistična priznanja za najbolj urejene domačije. Zlato turistično odličje je prejel Janez Medle iz Vel. Brusnic, srebrno Ivan Perhaj in Miho Pavlič z Rateža, bronasto pa Albin Erjavec in Jože Luzar z Rateža ter o. š. Brusnice. Najbolj urejeno kmečko gospodarstvo ima Jože Železnik iz Brusnic. Nemalo zaslug za takšno aktivnost leto dni starega in že 100-članskega turističnega društva, ki ima v načrtu nove akcije, ima njegov predsednik Anton Vovko, gostilničar na Ratežu.

J. P.

Še največje grablje na svetu

Na mali Kramžarjevi formi vivi v Pleterju

PLETERJE — Pri domačiji 49-letnega Jožeta Kramžarja tik ob asfaltirani cesti od Zdol proti Krškemu, v Pleterju, razloženi vasi, kjer je preživel mladost tudi slovenski pisatelj in družbenopolitični delavec Beno Zupančič, marsikakšnemu popotniku pade v oči nekakšna mala forma viva. Jože Kramžar je 11 let delal kot ključavničar v Oplu (ZRN) in se je uveljavil kot dober delavec ter postal delovodja. Klic rodne grude in 8,5 ha velike kmetije je bil močnejši od dobrega zaslužka, čeprav je Jože domače zanimivosti tudi v Nemčiji prebiral iz Dolenjca, ki ga imajo Kramžarjevi narodenega že četrto stoletja. Povsem se je posvetil kmetiji, kjer z ženo redita 8 glav živine; prosti čas, predvsem pozimi, kolikor ga kmet sploh lahko ima, pa Kramžar posveča zbiranju in obdelavi korenin in lesa sploh.

Jože Kramžar

»Tega talca sem izdobil iz hrastu, ki sem ga dobil v vasi; opica je iz trte, za tole češnjo sva s hčerko štiri dni stikala in se mučila, da sva jo spravila semkaj. Tale abstraktni lik je lesni rak iz gabra, in da bi bilo še bolj nazorno, da je les zapisan pogubi, sem izdobil še kačo, 12 starih milijonov so mi že ponujali za ta izdelek, a se ne maram ločiti od njega,« pripoveduje Kramžar. Pozimi ne more kar naprej sedeti v hiši ali pa bujiti v televizor, zatoraje izdeluje kaj koristnega. Tako je naredil že 31 grabelj. Kot kaže je postal Jože pravi mojster za to orodje, da pa mu gre tudi za določeno publiciteto, potrjuje načrt, ki nam ga je zaupal.

»Do jeseni bom naredil največje grablje, kar jih je pri nas in verjetno tudi v svetu. To si še posebej želim. Dolge bodo kar 17 metrov. Da bi bile lažje, bodo iz smrekovine, le zobci bodo iz akacije, a še vedno računam, da bodo tehtale od 700 do 800 kilogramov,« pravi Kramžar, ki mu je zelo všeč tudi kostanjevska Forma viva.

P. PERC

DOMAČE TRNJE

- Upam, da bomo zdaj nehali zidati gradove v oblakih — ko so oblaki radioaktivni.
- Mnogi birokrati prihranijo precej energije za ogrevanje — saj jih greje špeh.
- Pred mnogimi podjetji bi morale stati opozorilne table z napisom: Pozor! Nevarni plazovi neplačanih pufov!
- Zmotno je misliti, da se lahko pridelek poveča samo — zaradi »flancanja« na sestankih.
- Nekateri ženske si očitno predstavljajo emancipacijo malo drugače — kot zamenjavo motike ali metle za pisalni stroj.

MARJAN BRADAC

TOP LESTVICA DOL. LISTA

Naša in vaša lestvica je vse bolj odmevna, tako da imamo z žrebanjem že nekaj več dela. Tokrat sta imela pri žrebanju največ sreče dva nagrajenca: PETER ALEŠNIK iz Novega mesta bo prejel vstopnico za koncert Božidarja Wolfanda — Wolfa 18. julija, ZVONKA GERDENČ pa si bo lahko dala urediti pričeško v salonu AS — Alenka Smrekar na Ljubljanski 10 v Novem mestu.

Lestvico za ta teden ste oblikovali takole:

1. Let me be your No. 1 — DATO SHAKE
2. Why can't this be love — VAN HALEN
3. Kiss — PRINCE & REVOLUTION
4. Living for the city — SYLVESTER
5. Touch me — SAMANTHA FOX
6. Slagelamer — PETER GABRIEL
7. A different corner — G. MICHAEL
8. Addicted to love — ROBERT PALMER
9. Charlene — ROXANNE
10. Stick around — J. LENNON

Svoje predloge pošljite na naslov: Glasbena zadruga, Kettejev drevored 3, 68000 Novo mesto, do 30. junija.

kozerija

KVA TE PA TO ZANIMA, STARI?

Stanujem v skoraj novi stolpnici, ki je bila zgrajena z družbenim denarjem in v kateri smo dobili stanovanja delavci iz Hitrotkala, Hitrošiva in Hitrozida. Smo pisana družčina. Za ključko prijemajo tako zdravniki kot navadni delavci, tako pek kot profesor. Ne morem reči, da se poznamo in odlično razumemo, a tudi večji prepričev in kreganj ni. Otroci resda ne pozdravljajo odraslih, ne odpirajo jim vrat, ne dajejo jim prednosti pri vožnji z dvigalom, a otroci so otroci, to vemo. Takšni so, kakršne smo vzgojili, najraje kričijo in se derejo, ko človek popoldne leže, da bi zadrimal,

pokajo s pištolami plašilkami in preklinjajo, da je grdo slišati. Človek se navadi vsega, pa se ne bi tega!

Bolj me moti nekaj drugega. Nekdo vsak drugi dan ukrade žarnico v dvigalu, da potem ženske cvilijo v temi, moški mečejo po tleh čike, pljujejo in delajo z odvijaci pise po pločevinastih stenah dvigala. Pred dnevi sem našel na podu tablico z navodili, kako ravnati z dvigalom in kaj storiti, če zmanjka elektrike in obvisite med nadstropji. Stene okrog stikal po hodnikih so črne, zamašene,

stikala razbita, odtise žog, rok in nog je videti prav do stropa. V začetku smo se ponašali s hišnim telefonom. Obiskovalec se je ustavljal pri vходу v blok, pritisnil je na pravi gumb, v stanovanju je zabrnelo, in že si se lahko pogovarjal. Naprava je delala samo tri dni. Tip, ki se razume na takšne in podobne reči, je odvil ploščo, najverjetneje s kleščami pa je prečipnil raznobarne žičke. Zdaj si lahko razparate glasilke, pa vas klicani ne bi slišali, če se ne boste ravno raztegovali na balkonu. Nič boljše se ni zgodilo z rožami: izginile so čez noč s koreninami vred.

Zavoljo vsega tega sem sklenil delovati vzgojno. Mislim sem si: nekdo mora pričeti delati-red, stolpnica je vendar naša last, družba nam jo je dala v uporabo in upravljanje. Če ne bo discipline, jo bomo uničili in razrušili v nekaj letih. Mulca, ki je bral nogometno žogo v steno, sem opozoril: »Prenehaj s tem! Ško-do delaš. Žogat se pojdi na travnik ali na igrišče.« Ne da bi se ozrl, je skoraj zatulil: »Kva te pa to zanima, stari? Glej svoja pota!« Skoraj iste besede je uporabil njegov oče, ko se je prišel zvečer dret name na prag mojega stanovanja. Besnilo je zaključil z besedami: »Imaš svojega klinca, pa mu ukazuj!«

Kljub porazu sem se odločil, da ne bom odnehal.

TONI GAŠPERIČ